

“ ငါသည် ခဲယဉ်းစွာကျင့်သဖြင့် သိအပ်ပြီးသောတရားကိုယခုအခါ ဟောခြင်းငှာ
မသင့်လျော်ချေ။ ရာဂဒေါသ နှိပ်စက်ခံနေရသောသူတို့သည်
ဤတရားကို လွယ်ကူစွာ သိနိုင်ကြမည် မဟုတ်ချေ။
အမှောင်ထု ဖုံးလွှမ်း လျက် ရာဂတပ်စွဲနေသောသူတို့သည် သိမ်မွေ့နက်နဲ၍
အကျမြူသဖွယ် မြင်နိုင်ခဲ့သော သံသရာအဆန်တရားကို
မြင်နိုင်ကြမည် မဟုတ်ချေ ”

(မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ၊ တေဝိရာဏေမာရသုတ်)

ယောဂီတို့

“ဆရာခိုင်းသလိုလုပ် - - - တကျာနှင့် ငါခိုင်းသလို မလုပ်နဲ့”

- ❖ အာရုံကို တပ်နှစ်သက်သော တကျာနှင့်
ခန္ဓာကိုငါဟု စွဲယူထားသော ဒိဋ္ဌိတို့ အလိုအတိုင်းသံသရာတလျှောက်လုံး
ငိုရင်းရယ်ရင်း အို နှာ သေခြင်းတို့ဖြင့် မဆုံးနိုင်ပဲ ရှိနေကြသည်ကို
နှောင်တမရကြသေးဘူးလား။
- ❖ ဒါတင်မက တရားကျင့်ပြန်တော့လည်း တကျာက အချောင် နေချင်တယ်။
ငါက အချောင်နေရအောင် ပြုပြင်ပေးတယ်။
အနေချောင်လျှင် အသေကြပ်မှာပေါ့။
နေသာအောင် လုပ်ခြင်းသည် အသေနာအောင် ပြုလုပ်ခြင်းပါပဲ။
- ❖ ရွှေ ငွေ ပညာ ဂုဏ် တေဇာ ကြီးပွားချမ်းသာခြင်းသည် တဘဝချမ်းသာ
- ❖ သဒ္ဓါ ဝီရိယ သတိ သမာဓိ ပညာ အားငါးပါးဖြင့် တရားအားထုတ်၍
ချမ်းသာခြင်းသည် ထာဝရချမ်းသာ၊
- ❖ တဘဝချမ်းသာမှာ နှစ်မနေကြပဲ ထာဝရချမ်းသာတိုင်အောင် ကြိုးစားကြပါ။

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

ယောဂီ အခြေခံသိပ္ပံနိဗ္ဗာန်

ယောဂီ

အခြေခံသိပ္ပံနိဗ္ဗာန်

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

ယောဂီ အခြေခံသိပ္ပံနိဗ္ဗာန်

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

“ ငါသည် ခဲယဉ်းစွာကျင့်သဖြင့် သိအပ်ပြီးသောတရားကိုယခုအခါ ဟောခြင်းငှာ
မသင့်လျော်ချေ။ရာဂဒေါသ နှိပ်စက်ခံနေရသောသူတို့သည်
ဤတရားကို လွယ်ကူစွာ သိနိုင်ကြမည် မဟုတ်ချေ။
အမှောင်ထု ဖုံးလွှမ်း လျက် ရာဂတပ်စွဲနေသောသူတို့သည် သိမ်မွေ့နက်နဲ၍
အကုမြူသဖွယ် မြင်နိုင်ခဲ့သော သံသရာအဆန်တရားကို
မြင်နိုင်ကြမည် မဟုတ်ချေ ”

(မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ၊ တေဒိရာဓကေမာရသုတ်)

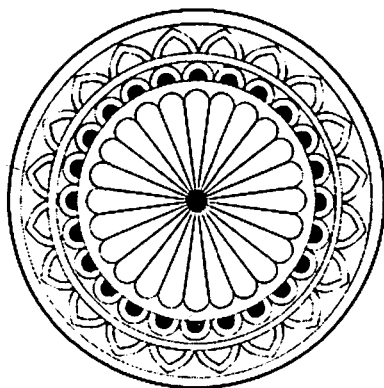
ယောဂီတို့

“ဆရာခိုင်းသလိုလုပ် - - -တဏှာနှင့်ငါခိုင်းသလို မလုပ်နဲ့”

- ❖ အာရုံကို တပ်နှစ်သက်သော တဏှာနှင့်
ခန္ဓာကိုငါဟု စွဲယူထားသော ဒိဋ္ဌိတို့ အလိုအတိုင်းသံသရာတလျှောက်လုံး
ငိုရင်းရယ်ရင်း အို နာ သေခြင်းတို့ဖြင့် မဆုံးနိုင်ပဲ ရှိနေကြသည်ကို
နောင်တမရကြသေးဘူးလား။
- ❖ ဒါတင်မက တရားကျင့်ပြန်တော့လည်း တဏှာက အချောင် နေချင်တယ်။
ငါက အချောင်နေရအောင် ပြုပြင်ပေးတယ်။
အနေချောင်လျှင် အသေကြပ်မှာပေါ့။
နေသာအောင် လုပ်ခြင်းသည် အသေနာအောင် ပြုလုပ်ခြင်းပါပဲ။
- ❖ ရွှေ ငွေ ပညာ ဂုဏ် တေဇာ ကြီးပွားချမ်းသာခြင်းသည် တဘဝချမ်းသာ
- ❖ သဒ္ဓါ ဝီရိယ သတိ သမာဓိ ပညာ အားငါးပါးဖြင့် တရားအားထုတ်၍
ချမ်းသာခြင်းသည် ထာဝရချမ်းသာ၊
- ❖ တဘဝချမ်းသာမှာ နှစ်မနေကြပဲ ထာဝရချမ်းသာတိုင်အောင် ကြိုးစားကြပါ။

တရုင်စန္ဒီမာ(တောင်လံ)

ယောဂီ အခြေခံသိပ္ပံနိဗ္ဗာန်

အရှင်စန္ဒိမာ (အောင်လံ)

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

ပုံနှိပ်ခြင်း

ပထမအကြိမ်

၂၀၀၉ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ

အုပ်ရေ

၁၀၀၀

သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာန၊
ပုံနှိပ်တိုက်ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးဝင်းနိုင် မှ မှတ်ပုံတင်အမှတ်
(၀၃၈၄၃/၀၂၄၅)ဖြင့် ရိုက်နှိပ်ခွင့်ပြု၍ အမှတ်-၁၄၇၊ ၅၁-လမ်း၊
ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့၊ ဦးတင်အောင်ကျော်(မြ-၀၇၀၅၃)
စွယ်တော်ပုံနှိပ်တိုက် တွင် ရိုက်နှိပ်သည်။

ဖြန့်ချိရေး

တိုက်ခွဲအမှတ်(၃၂)၊ သဲအင်းဂူဝိပဿနာ ဓမ္မရိပ်သာ

စက်ရုံရပ်ကွက်၊ အောင်လံမြို့။

ဖုန်း - ၀၆၉ ၂၁၈၄၂၊ ၀၉၅၃ ၃၀၃၁၀

တန်ဖိုး - ၅၀၀ ကျပ်

အရှင်ဝိန္ဓုဗာ(ကောင်းလဲ)

ဓာတိကာ

နိဒါန်း	၁
၁။ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်အခြေခံသိမှတ်ဖွယ်	၃
၂။ ဝိပဿနာကျင့်စဉ်အစရွေးချယ်စိစစ်ပုံ အခြေခံသိမှတ်ဖွယ်	၁၆
၃။ ဒိဋ္ဌိနှင့်တဏှာစွဲခြင်းနှင့်ဖြုတ်ခြင်း အခြေခံသိမှတ်ဖွယ်	၂၂
၄။ အရှုခံအရူဉာဏ် အခြေခံသိမှတ်ဖွယ်	၃၁
၅။ အာနာပါနရှုရှိက်မှု အမှားအမှန် အခြေခံသိမှတ်ဖွယ်	၄၇
၆။ ဆရာကောင်းဆရာမှန်ရွေးချယ်နည်း အခြေခံသိမှတ်ဖွယ်	၅၁
၇။ တရားကျင့်သောယောဂီတို့ လိုက်နာရမည့် အခြေခံသိမှတ်ဖွယ်	၆၈
၈။ လက်တွေ့ကျင့်စဉ် အခြေခံသိမှတ်ဖွယ်	၈၂
၉။ တဏှာနှင့်ခန္ဓာသဘော အခြေခံသိမှတ်ဖွယ်	၁၁၀
၁၀။ အထွေထွေသိမှတ်ဖွယ်	၁၂၄
❖ အောင်လံဆရာတော်၏ မေတ္တာစာ	၁၄၆
❖ စာရေးသူ၏ ဝန်ခံချက်	၁၄၆

နဝမာ ထဿ ဘဝဝဇော အရတဇော သဇ္ဇာသဇ္ဈဒ္ဓဿ

နိဒါန်း

ယခုအခါ ဝိပဿနာတရား ထွန်းကား ပြန့်ပွားလာပြီ ဖြစ်သဖြင့် တရားအားထုတ်သော ယောဂီတို့ များပြားလာကာ တရားရိပ်သာများ မြို့တိုင်းလိုလို၌ပင် ရှိနေကြပြီ ဖြစ်သည်။ တရားကျင့်သော ယောဂီအများစုမှာ ပရိယတ္တိမတတ်ကျွမ်းကြသူများ ဖြစ်ကြသဖြင့် အရိယာဖြစ်ကြောင်းတရား (အရိယဓမ္မ)၌ သိမြင် နှံ့စပ်ခြင်း မရှိကြပါ။ အရိယာဖြစ်ကြောင်းတရားကို အမှန်တကယ် လိုချင် တောင့်တကြသော်လည်း ဘုရားရှင် မည်သို့ ဟောထားမှန်း မသိရှိကြပါ။ အရိယာ သူတော်ကောင်းတို့၏ အကျင့်သည် မည်သို့ ရှိမှန်း မသိကြသဖြင့် တရားကျင့်သည့် အခါတွင် ဆရာ ခိုင်း၍သာ ကျင့်ရသည် ဘယ်လို ခေါ်လို့ ဘာခိုင်းမှန်း မသိ၊ ဘာလုပ်လို့ ဘာကျင့်ရမှန်းမသိပဲ ဖြစ်နေကြသည်။ ထို့အပြင် ဝိပဿနာကျင့်သည် ဆိုရာတွင် ဘယ်က စ၍ ဘယ်လို ကျင့်ရမှန်းမသိ၊ မိမိ အားကိုးမည့် ဆရာကိုလည်း အားကိုးထိုက်မှု ရှိမရှိ မသိပဲ ဖြစ်နေကြသည်က များသည်။

အချို့သော ယောဂီတို့တွင် နည်းလမ်းမကျသော ပြိုင်ဆိုင်မှု များ ဖြစ်နေကြသဖြင့် တရား ကျင့်ခြင်းထက် မဂ်၊ ဖိုလ်၊ ဉာဏ်စဉ်

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

များကို ဦးစွာ လိုချင်နေကြသည်။ မိမိအား အရိယာ တစ်ယောက်ဟု အသိအမှတ်ပြုခံချင်နေကြသည်။ အချို့သော တရားပြဆရာတို့ အကြား၊ ရိပ်သာများအကြား အပြိုင်အဆိုင်စည်းရုံးမှု၊ ဆွဲဆောင်မှုများ ဖြစ်နေကြသည်။ ဤကဲ့သို့ ဖြစ်ရခြင်း၏ အကြောင်းရင်းမှာ “အရိယာတို့ကို ဖူးမြင်လေ့ မရှိသောကြောင့်၊ အရိယာတရား၌ မကျွမ်းကျင်သောကြောင့်၊ အရိယာတရား၌ မယဉ်ကျေးသောကြောင့်၊ သူတော်ကောင်းတို့ကို ဖူးမြင်လေ့မရှိသောကြောင့်၊ သူတော်ကောင်းတရား၌ မကျွမ်းကျင်သောကြောင့်၊ သူတော်ကောင်းတရား၌ မယဉ်ကျေးသောကြောင့်၊ အကြားအမြင်မရှိသောကြောင့်”^၁ ဖြစ်သည်။

ယခုကျမ်းစာအုပ်ငယ်သည် အရိယာတရား သူတော်ကောင်းတရား အမှန်တကယ် လိုလားသော ယောဂီတို့အတွက် အရိယာ သူတော်ကောင်း ဖြစ်စေကြောင်းတရား (အရိယဓမ္မ) များမှ သိသင့်သိထိုက်သော အချက်များကို လိုရင်းအနှစ်ချုပ်ကာ ရေးသား တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။ သောတာပတ္တိမဂ်ကူးသည်အထိ အကျယ်တဝင့် သိလိုပါက စာရေးသူ ရေးသားထားသော သောတာပတ္တိမဂ်ရွှေဖွယ်ကျမ်းစာအုပ်ကို ဝယ်ယူ ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။ လက်တွေ့ ကျင့်ကြံအားထုတ်လိုပါကလည်း အခြေခံ (၉)ရက်စခန်း ကျင့်စဉ်အတွက် ရည်ရွယ် ရေးသားထားသော “(၉)ရက်စခန်းနိဗ္ဗာန်လမ်း” ကျင့်စဉ်စာအုပ်နှင့် လက်တွေ့ကျင့်စဉ် ရှုကွက် ဓာတ်ပြားကို ဝယ်ယူ၍ မိမိအိမ်၌ ကျင့်ကြံအားထုတ်နိုင်ပါသည်။

^၁ ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ ဝိဘင်္ဂဝဂ်၊ ဘဒ္ဒေကရတ္ထသုတ်-၂၇၅

၁။ အဓိဋ္ဌာန်ဆိုင်ရာသီလအခြေခံသိဒ္ဓါသီလ

သီလ

တရားအားထုတ်သောယောဂီသည် တရားကျင့်ရာ၌ အခြေခံ သီလကို သိရမည်။ သီလ ဟူသည် ကာယကံ အကုသိုလ်၊ ဝစီကံ အကုသိုလ်၊ မနောကံအကုသိုလ်တို့ မဖြစ်အောင် စောင့်ထိန်းခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ရဟန်းယောဂီသည် စာတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ စင်ကြယ်ရမည်။
ယင်းမှာ---

(၁) ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ (အကျဉ်းအားဖြင့် ၂၂၇ သွယ်သော သိက္ခာပုဒ် လုံးခြုံခြင်း)

(၂) ပစ္စယသန္နိသီတသီလ (ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း၊ ကျောင်း၊ ဆေး ပစ္စည်းလေးပါး ဆင်ခြင်သုံးစွဲခြင်း)

(၃) အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလ (စင်ကြယ်သော အသက်မွေးမှုရှိခြင်း)

(၄) ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ (ဒွါရခြောက်ပါးတို့မှ ကိလေသာ မဝင်အောင် စောင့်ထိန်းခြင်း)

စသော သီလလေးမျိုးတို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်းဖြစ်သည်။

လူယောဂီတို့သည် အာဇီဝဋ္ဌမကသီလ (အသက်သတ်ခြင်း၊ ပစ္စည်းခိုးယူခြင်း၊ ကာမပိုင်လွန်ကျူးခြင်း၊ လိမ်လည်ပြောဆိုခြင်း၊ ချောပစ် ကုန်းတိုက်ခြင်း၊ ကြမ်းတမ်းစွာ ဆဲရေးခြင်း၊ သိမ်ဖျင်းသော စကား ပြောဆိုခြင်း၊ မှားသော အသက်မွေးခြင်းတို့မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်း) နှင့် ဣန္ဒြိယသံဝရသီလတို့ ပြည့်စုံရမည်။

ဝိပဿနာကျင့်စဉ်၏ အခြေခံ ပဓာနအချက်သည် ပြဆို ခဲ့သော သီလဆောက်တည်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

ထို့ကြောင့် တရားရလိုသော ယောဂီသည် ဆိုင်ရာသီလ ပြည့်စုံ စင်ကြယ်စေရမည် ဖြစ်သည်။ သီလ စင်ကြယ်ခြင်းသည် သီလဝိသုဒ္ဓိ မည်၏။ ထို့အတူ တရားကျင့်ဆဲ၌ မနောကံသီလကို ထိန်းသိမ်းခြင်းသည် တရားကျင့်သည်မည်၏ (သီလမဂ္ဂင်သုံးပါး)။ အရှုဉာဏ်၌ အကုသိုလ် စေတသိက် (၁၄)လုံး (ဝါ) (၁၅၀၀) ကိလေသာတို့ ပယ်ခွာမှု၏ သန့်ရှင်းခြင်းသည် ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ၏ စင်ကြယ်ခြင်း (သီလဝိသုဒ္ဓိ) မည်၏။ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ၏ စင်ကြယ်ခြင်းမျှဖြင့် ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့် မဂ်ဉာဏ်ကို တိုက်ရိုက် အကျိုးမပေးနိုင်။ အထောက်အပံ့သာ ဖြစ်စေသည်။

သမာဓိ

စိတ် (သဟိတ်မနောဝိညာဏ်)သည် ဆိုင်ရာ အာရုံ၌ ဖြောင့်မှန်စွာ တည်နေမှုကို သမာဓိဟု ခေါ်သည်။ သမထ အားထုတ်မည့်စိတ်သည် ၎င်း၏ မှီရာ ကသိုဏ်းအာရုံ၌ ဖြောင့်မှန်စွာ အဆက်မပြတ် တည်နေခြင်းကို သမထယာနိက သမာဓိဟု ခေါ်သည်။ ဝိပဿနာ ရှုမြင်နေသော အရှုဉာဏ်သည် ရုပ်နာမ်တို့၏ ဖြစ်တိုင်း ပြောင်းတိုင်းအပေါ်၌ အစဉ် တဖြောင့်တည်း တည်နေခြင်း သည် ဝိပဿနာသမာဓိဟုခေါ်သည်။

ဈာန်

ဈာန် ဟူသည် အာရုံ၌ စူးစူးစိုက်စိုက် ရှုနေခြင်း (ဝါ) ဆန့်ကျင်ဘက် တရားများအား လောင်မြိုက်နေခြင်းကို ခေါ်သည်။ စိတ်သည် ၎င်း၏ မှီရာ ရုပ်နာမ် အာရုံတို့ အပေါ်၌ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ဟူသော လက္ခဏာရေး သုံးပါးဖြင့် စူးစူးစိုက်စိုက် ရှုလျက် ကိလေသာတို့ကို တဒင်္ဂ၊ ဝိက္ခမ္ဘန အားဖြင့် လောင်မြိုက်

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

၅

ပယ်သတ်ခြင်းသည် လက္ခဏာပနိဇ္ဈာန် မည်၏။ ကသိုဏ်းအာရုံ၌ စူးစူးစိုက်စိုက် ရှုနေခြင်းသည် အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာန်ဖြစ်၏။ ဈာန်အင်္ဂါ၌ ဧကဂ္ဂတာ ဟူသော သမာဓိစေတသိက် ပါဝင်နေသည်။ ထို့ကြောင့် ဈာန်ကို သမာဓိလုပ်ငန်း ဟု ခေါ်ဆိုနိုင်သည်။ သီလမဂ္ဂင် သမာဓိ မဂ္ဂင်ထိုက်သော အကျင့်ဟု ခေါ်ဆိုနိုင်သည်။ စတုတ္ထဈာန်သမာဓိကို သမ္မာသမာဓိဟုခေါ်သည်။

သမထ

သမထဟူသည် စိတ်(သဟိတ်မနောဝိညာဏ်)ကို ကိလေသာ တို့၏ နှိပ်စက်လောင်မြိုက်မှုမှ ငြိမ်းအေးစေခြင်းဖြစ်သည်။* ကသိုဏ်း ပညတ်အာရုံကို မှီ၍ တည်သောသမထနှင့် ပရမတ်ရုပ်နာမ် အာရုံကို မှီ၍ တည်သော သမထဟူ၍ နှစ်မျိုး ရှိသည်။ ကသိုဏ်းပညတ် အာရုံသည် စိတ်ကို ငြိမ်းအေးစေသကဲ့သို့ ဝိပဿနာ၏ အာရုံ ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်တို့သည်လည်း စိတ်ကို ငြိမ်းအေးစေသည်။

ဝိပဿနာ

ဝိပဿနာ ဟူသည် မရှိပညတ် အမျိုးမျိုးကို ပယ်ခွာ၍ အရှိ ပရမတ် ရုပ်နာမ် (ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တ၊ ဓမ္မ) တို့၏ သဘော သက်သက်ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တလက္ခဏာရေး သုံးချက်တင်ကာ ဉာဏ်အမြင်ဖြင့် ရှုခြင်းကို ခေါ်သည်။

* အာရုံ၏အစွမ်းဖြင့် ကိလေသာအပူငြိမ်းနေ၍ အေးချမ်းနေသော စိတ်ဟူလို

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

ဘာဝနာ

ဘာဝနာ ဟူသည် ကြိမ်ဖန်များစွာ ပွားများခြင်း ဖြစ်သည်။
 ထိုဘာဝနာသည် သမထဘာဝနာ၊ ဝိပဿနာဘာဝနာ ဟူ၍ နှစ်မျိုး
 ရှိသည်။ သမထဘာဝနာဟူသည် ကသိုဏ်း စသော ပညတ်အာရုံကို
 အခြေခံ၍ ဈာန် အဆင့်ဆင့် မြဲအောင် ပွားများခြင်း ဖြစ်သည်။
 တနည်းအားဖြင့်ဆိုသော် စိတ်ကို ကသိုဏ်းအာရုံ၌ မြဲအောင်
 ပွားနေခြင်း ဖြစ်သည်။ ဝိပဿနာ ဘာဝနာ ဟူသည် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဖြင့်
 ပရမတ်ရုပ်နာမ်တို့၏ သဘောအပေါ်၌ အနိစ္စ ဝိပဿနာဉာဏ်ကို
 ပွားများ၍ နိစ္စ (မြဲခြင်း) အစွဲကို စွန့်နေခြင်း၊ ဒုက္ခဝိပဿနာဉာဏ်
 ပွားများ၍ သုခ (ချမ်းသာခြင်း) အစွဲကို စွန့်နေခြင်း၊ အနတ္တ
 ဝိပဿနာဉာဏ် ပွားများ၍ အတ္တ(ငါ)အစွဲကို စွန့်နေခြင်း၊ အသုဘ
 လက္ခဏာကို ပွား၍ သုဘ(သာယာဖွယ်ရာ) အစွဲကို စွန့်နေခြင်းသည်
 ဘာဝနာမည်၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်း

ကမ္မဋ္ဌာန်း ဟူသည် စိတ်စုစည်းရာ နေရာကို ခေါ်သည်။
 (ကမ္မ=အလုပ် ဌာန=တည်ရာ) တနည်းအားဖြင့်ဆိုသော် ဈာန်၊ မဂ်၊
 ဖိုလ် ရကြောင်း ကျင့်ရမည့်နေရာ (ရှုရာအာရုံ) ဖြစ်သည်။ ဈာန်
 ရကြောင်း ကျင့်ရမည့် အရာဌာန တို့သည် ကမ္မဋ္ဌာန်း(၄၀)ပင်
 ဖြစ်သည်။ မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း ကျင့်ရမည့် အရာဌာနတို့သည် ကာယ၊
 ဝေဒနာ၊ စိတ္တ၊ ဓမ္မ ဟူ၍ (၄)ဌာန ရှိသည်။

ငယ်ထိပ်၌ စိတ်တည်ရာထားခြင်း၊ လေနှင့် နှာသီးဝထိချက်၌
 စိတ်တည်ရာ ထားခြင်း၊ ဗိုက်၏ ဖောင်းရာပိန်ရာ၌ စိတ်တည်ရာ
 ထားခြင်း၊ ရှေ့စိတ်ကိုနောက်စိတ်ဖြင့် ရှုလျက် စိတ်တည်ရာထားခြင်း။

(၃၂)ကောဋ္ဌာသနီမိတ်၌ စိတ်တည်ရာထားခြင်း၊ ဓာတ်လေးပါး၌ စိတ်တည်ရာထားခြင်း စသည်ဖြင့် မိမိနှစ်သက်ရာနေရာ(ကမ္မဋ္ဌာန်း)၌ စိတ်စုစည်း၍ သမာဓိထူထောင်နိုင်သည်။

ဗိုလ်ငါးပါး (ဝါ) အားငါးပါး

သဒ္ဓါဗိုလ်=ယုံကြည်မှုအားကြီးခြင်း

ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၊ အကျင့်သိက္ခာ၊ ကံ ကံ၏ အကျိုး ပေါ်၌ ယုံကြည်မှုအားကြီးခြင်း။

မြတ်စွာဘုရားလက်ထက်တော်က ဓနုဇ္ဈာနီပုဏ္ဏေးမကြီးသည် ခြေချော်လက်ချော် တစ်ခုခု ဖြစ်တိုင်း လက်အုပ်ချီလျက် “နမော ဗုဒ္ဓဿ”ဟု မြတ်စွာဘုရားကိုအာရုံပြု၍ ရှိခိုးလေ့ရှိသည်။ ဘာသာခြား ခင်ပွန်းသည် ပုဏ္ဏားကြီးက သူ့ဆရာ ဘာသာခြား ဗြဟ္မဏ ဆရာများအား ဆွမ်းပင့်ကျွေးသည့် ရက်တွင် ပုဏ္ဏေးမကြီးအား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာကို အသံထွက်၍ ရှိခိုးခြင်း မပြုရန် တားမြစ်သည်။ ပုဏ္ဏေးမကြီးက လက်မခံနိုင်သဖြင့် အကြိမ်ကြိမ် တောင်းပန် သော်လည်း မရသည့်အဆုံး သံလျက်ဓားကို ကိုင်လျက် ထိုဗုဒ္ဓ မြတ်စွာကို အသံထွက်၍ ရှိခိုးလျှင် ဓားဖြင့် အပိုင်းပိုင်း ခုတ်မည်ဟု ခြိမ်းခြောက်သည်။ နောက်တစ်နေ့ ပုဏ္ဏားကြီး၏ ဆရာများ လာသည့်အခါ ပုဏ္ဏေးမကြီးသည် ခြေချော်၍ နာကျင်သွားသောအခါ လက်အုပ်ချီလျက် “နမောဗုဒ္ဓဿ”ဟု မြတ်စွာဘုရားကို အာရုံပြု၍ ရှိခိုးလိုက်သည်။ ဤကဲ့သို့ ဘုရားရှင်၌ မတုန်မလှုပ် အသက်စွန့်၍ ကြည်ညိုသော သဒ္ဓါမျိုး ရှိရမည်။ တရားပေါ်၌လည်း ဤကဲ့သို့ အသက်နှင့် လဲနိုင်သော သဒ္ဓါဗိုလ်မျိုးရှိသူတို့အတွက် တရားထိုင်လျှင် ဖြစ်ပေါ်လာသောဒုက္ခဝေဒနာသည် စာမဖွဲ့လောက်ပါ။

ဝီရိယဗိုလ်=လုံ့လပြုမှုအားကြီးခြင်း။

သီလအရာ၊ သမထ ဝိပဿနာ ဘာဝနာတို့၌ မဆုတ်မတွန့်
မကြောက်ရွံ့သော ဝီရိယ၊ ခန္ဓာ နှင့် အသက် မဇ္ဇိကွက်ပဲ
အားထုတ်သော ဝီရိယတို့ အားကြီးမှုဖြင့် ပြည့်စုံရမည်။ ဤကဲ့သို့
မဟုတ်ပဲ မိမိ ကျင့်စဉ်၌ ကြာတယ်၊ ကြမ်းတယ်၊ နာတယ်၊
ကြောက်တယ်၊ ပျင်းစရာ ကောင်းတယ် ဟူ၍ ညည်းညူ ဈေးဆစ်
နေခြင်းသည် ဝီရိယ အားထုတ်မှု နည်းပါးခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။
ကြာကြာထိုင်တာ တရားမဟုတ်ဘူးဟူ၍ ညွှန်ကြား ပြောဆိုခြင်းသည်
ဝီရိယ အားနည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ညွှန်ကြားချက် ဖြစ်သည်။
ဝီရိယဗိုလ်၏ သဘောသဘာဝကို အောက်ပါ ဘုရားဟော
ဒေသနာတွင် တွေ့မြင်နိုင်သည်။

ရဟန်းတို့ ငါသည် ဤသို့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားကို
ကောင်းစွာ ဟောအပ် ပေါ်လွင်စေအပ် ဖွင့်လှစ်အပ်
အစုတ်အပြတ် အချုပ်အဖာ မရှိသော ပုဆိုးသစ်ကဲ့သို့
ဝေဖန်အပ်သည် ရှိသော် သဒ္ဓါတရားဖြင့် ရဟန်းပြုသော
အမျိုးကောင်းသားသည် အရေ အကြော အရိုးသာကြွင်း၍
ကိုယ်၌ အသား အသွေး ကုန်ခန်း ခြောက်သွေ့စေဦးတော့၊
ယောက်ျားတို့အားအစွမ်း ယောက်ျားတို့၏လုံ့လ ယောက်ျား
တို့၏ အားထုတ်မှုဖြင့် ရောက်အပ်သော အရဟတ္တဖိုလ်သို့
မရောက်မူ၍ လုံ့လ၏ ရပ်တံ့ခြင်း မဖြစ်အံ့ ဟု
အားထုတ်ခြင်းငှာ သင့်လျှင်သာတည်း။^၂

^၂ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ နိဒါနသံယုတ်၊ ဒသဗလဝဂ်၊
ဒုတိယဒသဗလသုတ်-၂၂ နာ-၂၆၇

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

၉

သတိဗိုလ်=သတိထားမှုအားကြီးခြင်း

ရဟန်းတို့ ဥပမာသော်ကား “ကောင်းခြင်း ပြည့်ကြွယ် တိုင်းကြီးမယ် ကောင်းခြင်းပြည့်ကြွယ် တိုင်းကြီးမယ်” ဟု (ပြောကြကာ) များစွာသော လူအပေါင်းသည် စုဝေးရာ၏။ ထိုကောင်းခြင်းပြည့်ကြွယ် တိုင်းကြီးမယ်သည် ကသည် ရှိသော် ကောင်းမြတ်သော ကိုယ်ဟန် အမူအရာ ရှိရာ၏။ သိဆို့သည်ရှိသော် ကောင်းမြတ်သော သံနေသံထား အမူအရာရှိရာ၏။ ရဟန်းတို့ “ကောင်းခြင်းပြည့်ကြွယ် တိုင်းကြီးမယ်သည် က၏ သိဆို့၏”ဟု များစွာသော လူအပေါင်းသည် အတိုင်း ထက်အလွန် စုဝေးရာ၏။ ထိုအခါ အသက်ရှင်လိုသော မသေလိုသော ချမ်းသာလိုသော ဆင်းရဲခြင်းကို စက်ဆုပ်သော ယောက်ျားသည် လာရာ၏ ထိုသူအား “အမောင်ယောက်ျား ဤအနားနှင့်အညီ ပြည့်နေသော ဆီခွက်ကို ပွဲသဘင်ကြီးနှင့် ကောင်းခြင်းပြည့်ကြွယ် တိုင်းကြီးမယ်၏ အကြားသို့ ဆောင်ယူသွားအပ်၏။ ထိုဆီကို အနည်းငယ်မျှ ကျသော အရပ်၌ပင် သင်၏ ဦးခေါင်းကို ဖြတ်အံ့” ဟု (ပြောကာ) သန်လျှက် မိုးနေသော ယောက်ျား သည်လည်း သင်၏ နောက်မှ အစဉ် လိုက်လတ္တံ့ဟု ဤသို့ ပြောဆိုရာ၏။ ရဟန်းတို့ ထိုအရာကို အဘယ်သို့ မှတ်ထင်ကုန်သနည်း။ စင်စစ်အားဖြင့် ထိုယောက်ျားသည် ထိုဆီခွက်ကို နှလုံးမသွင်းမူ၍ ပြင်ပအာရုံ ကြောင့် မေ့လျော့ကာ ဆောင်ယူရာသလော၊ အသျှင်ဘုရား ဤသို့ မဖြစ်နိုင်ပါ။

ရဟန်းတို့ အနက်ကို သိစေခြင်းငှါ ဤဥပမာကို ငါပြ၏။ ဤဆိုလတ္တံ့သည်ကား ဤအရာ၌ အနက်ပေတည်း။ ရဟန်းတို့ “အနားနှင့်အညီ ပြည့်နေသော ဆီခွက်”ဟူသော

ယောဂီအခြေခံသိမှတ်ဖွယ်

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

အမည်သည် ကာယဂတာသတိ၏ အမည်တည်း။ ရဟန်းတို့
 ထို့ကြောင့် ဤသာသနာတော်၌ ဤသို့ ကျင့်ရမည်
 “ငါတို့သည် ကာယဂတာသတိကို ပွားများအပ် ကြိမ်ဖန်
 များစွာ ပြုလုပ်အပ် ယာဉ်ကဲ့သို့ ပြုအပ် တည်ရာသကဲ့သို့
 ပြုအပ် အဖန်ဖန် တည်စေအပ် အဖန်ဖန် လေ့ကျက်အပ်
 ကောင်းစွာ အားထုတ်အပ်သည် ဖြစ်လတ္တံ့”^၁။ ရဟန်းတို့
 ဤသို့လျှင် သင်တို့ ကျင့်ရမည်ဟု (မိန့်တော်မူ၏)။^၂

အထက်ပါ ဒေသနာတော်တွင် “အနားနှင့်အညီ ပြည့်နေသော
 ဆီခွက်”ကို သယ်သော ယောက်ျားသည် သတိတစ်ချက်လွတ်သည်နှင့်
 ဆီဖိတ်စင်သွားကာ အသက်ဆုံးပါးသွားနိုင်သည်။ ထိုကဲ့သို့ သတိကို
 တစ်ချက်မျှ မလစ်ရအောင် အသက်နှင့် ရင်း၍ ထားရသော
 သတိထားခြင်းမျိုးသည် တရားအားထုတ်ရာ၌ အလိုရှိအပ်သော
 အားကြီးသော သတိ(သတိဗိုလ်)ဖြစ်သည်။

သမာဓိဗိုလ်=သမထ၊ ဝိပဿနာအာရုံ၌ တည်ငြိမ်သောစိတ်

တရားတွေ့လိုသော ယောဂီသည် ဆိုင်ရာ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌
 ခိုင်မြဲသော သမာဓိ၏ အားကြီးမှု ရှိရမည်။ တရား ကျင့်နေစဉ်
 ဣရိယာပုထ်ကို တလှုပ်လှုပ် တရွရွနှင့် မတည်မငြိမ် ဖြစ်နေခြင်းသည်
 စိတ်မတည်ငြိမ်သဖြင့် ရုပ်မတည်ငြိမ်နေခြင်း ဖြစ်သည်။ ပဌမဈာန်
 သမာဓိဆိုက်သော ယောဂီသည် (၁၀)နာရီကြာမျှ ကျင့်နေစဉ် မှက်
 ခြင် ယင် ကိုက်နေသော်လည်း တဆံချည်မျှင်စာမျှပင် မလှုပ်တော့ပါ။
 ဝိပဿနာဉာဏ် ဆိုက်ပြီ ဆိုလျှင် သည့်ထက်ပို၍ တည်ငြိမ်မည်

^၁ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ သတိပဋ္ဌာနသံယုတ်၊ နာလန္ဒဝဂ်၊
 ဇနပဒကလျာဏီသုတ်-၃၈၆ နာ-၁၅၃

ဖြစ်သည်။ ကာယိန္တေ ပျက်နေသော ယောဂီသည် ပဌမဈာန် အရာလည်းမဆိုက်၊ ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်လည်း မကိုက်ညီပေ။

ပညာဗိုလ်-အပြားအားဖြင့် သဘောသဘာဝအမှန်ကို သိခြင်း

တရားကျင့်သော ယောဂီသည် တရားကျင့်ရာ၌ ဘုရားရှင် အလိုတော်ကျ နည်းမှန်လမ်းမှန်ဖြင့် ကျင့်ကြံထားသော ဆရာသမား ထံ၌ လိုအပ်သည့် အရိယာဖြစ်ကြောင်းတရားနှင့် ပတ်သက်သော ပညာဗဟုသုတများ နာယူမှတ်သားခြင်း ပြည့်စုံရမည်။

နိပြည်စုတ်ငှက်ငယ်သည် နွယ်နှင့် ချည်နှောင်ခံထားရလျှင် လွတ်မြောက်အောင် ရုန်းမထွက်နိုင်။ ထိုနွယ်ဖြင့် ဆင်ပြောင်ကြီးကို တုပ်နှောင်ထားလျှင် ဆင်ပြောင်ကြီးသည် တုပ်နှောင်ထားသည်ဟုပင် မမှတ်ယူ။ ထို့အတူ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ စသော အားငါးပါး နည်းလွန်းသောပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် မလှုပ်မပြင်ပဲ တစ်နာရီထိုင်ခြင်း၏ ဒုက္ခသည် မခံစားနိုင်ဖွယ်ရာ ဖြစ်သည်။ ဆင်ပြောင်ကြီးသဖွယ် သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ စသော အားငါးပါး ကြီးမားသောသူတို့အတွက် တစ်နာရီမက (၁၀)နာရီကြာမျှ မလှုပ်မပြင်ပဲ ထိုင်ရခြင်းသည် ဆင်းရဲဒုက္ခဟု မှတ်ယူစရာ မရှိပါ။

တရားကျင့်သော ယောဂီသည် ဘဝများစွာ သေခြင်းဆင်းရဲ၊ ရှည်လျားစွာ ခံစားရသော အပါယ်ဘေးဆင်းရဲကို အမှန်တကယ်သာ ကြောက်မည် ဆိုလျှင် အားထားရာဖြစ်သော ဘုရား၏ အဆုံးအမကို ခန္ဓာ နှင့် အသက် မငဲ့ကွက်ပဲ လိုက်နာသည်။ တရားတော်၌ တရားကျင့်သည့်အခါ သည်တရားမှ မရလျှင် ငါ၏ အားကိုးရာမဲ့ပြီ ဖြစ်သဖြင့် သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ သတိ စသော အားငါးပါး လက်ကိုင်

ထားလျက် တရားမရမချင်း မထတော့ဘူးဟူ၍ ခိုင်မာပြတ်သားသော ဆုံးဖြတ်ချက်များ မွေးမြူလာမည်ဖြစ်သည်။

တရားကျင့်သော ယောဂီတို့အား တစ်နာရီမျှအတွင်း ခန္ဓာအိမ်ကို လှုပ်လိုက လှုပ်၊ ပြင်လိုက ပြင်၊ ငိုက်လိုက ငိုက်နိုင်ရန် ခွင့်ပြုထားကြခြင်းသည် အားငါးပါး ယုတ်လျော့နေသော ဆရာတို့က တပည့်တို့အား အားငါးပါး ယုတ်လျော့နေသော အကျင့်များ၊ အားငါးပါး ယုတ်လျော့နေသော ညွှန်ကြားချက်များ ပေးနေခြင်း ဖြစ်သည်။ သည်ထက်ဆိုးသည်မှာ သောတာပန်ဖြစ်ဖို့အရေး၊ တရား ထိုင်ကျင့်စရာမလို၊ တရားနာရုံနှင့် ပြီးသည် ဟူ၍ နည်းပေးညွှန်ကြား နေကြခြင်း ဖြစ်သည်။

သမထယာနိကကျင့်စဉ်၏အဓိပ္ပာယ်

သမထယာနိကဟူသည် စိတ်ကို နိမိတ်၌ အမှီပြုလျက် ဈာန်အင်္ဂါတို့ဖြင့် တဏှာ နှင့် နီဝရဏတရားများကို တဒင်္ဂ ဝိက္ခမ္ဘနအားဖြင့် သွယ်ဝိုက် ပယ်ခွာပြီး ဥပေက္ခာဧကဂ္ဂတာ သမာဓိသို့ ရောက်ပြီးမှ အရှုခံ ပရမတ် ရုပ်နာမ်တရားများကို ရှုသောနည်း ဖြစ်သည်။

သမထယာနိကကျင့်စဉ်ဖြင့် အားထုတ်သော ယောဂီသည် ရှေးဦးစွာ ပဌမဈာန် ရရှိအောင် အားထုတ်ပြီး ယင်းပဌမဈာန် သမာဓိကို ခိုင်ခံ့အောင် ဝသီဘော် ငါးတန်ဖြင့် ဆက်လက်၍ ပွားများရမည် ဖြစ်သည်။ ပွားများရသည့် အကြောင်းမှာ စိတ်သည် အထက်ပါ နီဝရဏအညစ်အကြေးတို့မှလွတ်မှု ခိုင်မြဲစေရန်ဖြစ်သည်။ ထိုအခြေခံ သမာဓိ ခိုင်မြဲမှသာလျှင် ကျန်နေသေးသော ဈာန်အာရုံ၌ နှစ်သက် ကပ်ငြိသော နန္ဒီရာဂကို အဆင့်ဆင့် ပယ်ခွာနိုင်မည်

ဖြစ်သည်။ ပဌမဈာန် ကျင့်ရခြင်း၏ အကြောင်းရင်းသည် ခန္ဓာ၏ ဓာတ်လေးပါးဖောက်ပြန်မှုကြောင့် ခံစားသောဒုက္ခဝေဒနာမှ တန့်န့် ဆင်းရဲသော ဒေါမနဿ နှင့် သက်သာလို၍ ခန္ဓာကိုယ်ကို ပြုပြင်လိုသော အဘိဇ္ဈာမှ လွတ်မြောက်အောင် ဆိုင်ရာ ကသိုဏ်း အာရုံ၌ ဈာန်အင်္ဂါငါးပါးနှင့် စိတ်ကို သိမ်းဆည်းခြင်း ဖြစ်သည်။ ပဌမဈာန်သမာဓိ ခိုင်ခံ့သွားပြီ ဖြစ်သဖြင့် စိတ်ကို ကသိုဏ်းနိမိတ်၌ တင်ပေးသော ဝိတက် နှင့် ထိုနိမိတ်မှ ကွာမသွားအောင် သုံးသပ်သော ဝိစာရဟူသော ဈာန်အင်္ဂါနှစ်ပါးကို စွန့်လွှတ်ပြီးသား ဖြစ်သွားသည်။ ထို့ကြောင့် ဝိတက်၊ ဝိစာရ နှင့် ယှဉ်သောစိတ် ချုပ်ပြန်သည်။ ထိုဒုတိယဈာန်ကိုလည်း ခိုင်မြဲအောင် ဝသီဘော် ငါးတန်ဖြင့် ဆက်လက်၍ ပွားများရမည် ဖြစ်သည်။ ဒုတိယဈာန်မှ ပီတိသည်လည်း နန္ဒီရာဂနှင့် ယှဉ်နေသဖြင့် စိတ်မစင်ကြယ်သေးပါ။ ထို့ကြောင့် ဒုတိယဈာန်၏ အင်္ဂါဖြစ်သော ပီတိကို စွန့်လွှတ်ရသည်။ ထိုအခါ ပီတိနှင့် ယှဉ်သောစိတ် ချုပ်ပြန်သည်။ တတိယဈာန် သမာဓိသို့ ရောက်ရှိပြီ ဖြစ်သည်။ ၎င်းဈာန်ကိုလည်း ခိုင်မြဲအောင် ဝသီဘော်ငါးတန်ဖြင့် ဆက်လက်ပွားများရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုတတိယ ဈာန်သမာဓိ ခိုင်ခံ့သွားသောအခါ တတိယဈာန်မှ သုခဈာန်အင်္ဂါ သည်လည်း နန္ဒီရာဂနှင့် မကင်းသဖြင့် ထပ်မံ စွန့်လွှတ်လိုက်ရမည်။ ထိုအခါ သုခနှင့် ယှဉ်သောစိတ် ချုပ်သည်။ စတုတ္ထဈာန်တည်း ဟူသော သမာဓိခြေသို့ ရောက်ရှိပြီဖြစ်သည်။ ထိုဈာန်စိတ်သည် သုခဝေဒနာနှင့် ဒုက္ခဝေဒနာမှ ခွာပြီး ဖြစ်သွားသည် (ဝေဒနံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ)။ အဘိဇ္ဈာ နှင့် ဒေါမနဿ စိတ်၌ (ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန် အားဖြင့်) မယှဉ်သဖြင့် ဥပေက္ခာကြောင့် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သော သတိနှင့် တည်နေသည်။ ဒုက္ခိန္ဒြေ၊ ဒေါမနဿိန္ဒြေ၊

သူခါဖြေ၊ သောမနဿိန္ဒြေတို့ ချုပ်ပြီ ဖြစ်၍ ဥပေက္ခာကြောင့်
စိတ်တည်နေပြီ ဖြစ်သည်။ စတုတ္ထဈာန် မရောက်မီ အထက်ဖော်ပြပါ
ပယ်ခွာခဲ့မှုတို့သည် ဝိပဿနာဉာဏ်ကို ပိတ်ဆို့ တားဆီးတတ်သော
တရားများဖြစ်သည်။

ဝိပဿနာယာနိကကျင့်စဉ်၏အဓိပ္ပာယ်

ဝိပဿနာယာနိကဆိုသည်မှာ စိတ်သည် နိမိတ်ချုပ်ရာ
(အနိမိတ္တ)ကို အာရုံပြုလျက် သစ္စာလေးချက် တပြိုင်နက်
ပါဝင်သော လောကီပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ဖြင့် တဏှာနှင့် နိဝရဏ
တရားများကို တဒင်္ဂ ဝိက္ခမ္ဘန တိုက်ရိုက် ပယ်ခွာပြီး ဥပေက္ခာ
ဧကဂ္ဂတာသမာဓိသို့ ရောက်ပြီးမှ အရှုခံပရမတ် ရုပ်နာမ်
တရားများကို ရှုသောနည်း ဖြစ်သည်။

ဝိပဿနာကျင့်စဉ်၏ အခြေခံသဘောတရားသည် ဥပေက္ခာ
ဧကဂ္ဂတာသမာဓိ (သမ္မာသမာဓိ) ရောက်အောင် နိမိတ်ချုပ်ရာ
(အနိမိတ္တစေတောသမာဓိ) အာရုံပြုလျက် အဘိဇ္ဈာန်နှင့် ဒေါမနဿကို
တဒင်္ဂ ဝိက္ခမ္ဘန ပယ်ခွာ၍ ကျင့်သောနည်း ဖြစ်သည်။ အခြေခံ၌
ကာယိကဒုက္ခဝေဒနာမှ ဒေါသကို ဖြစ်စေသည့် တဏှာကို ပိုင်းခြား
မြင်ပြီး တဒင်္ဂ ဝိက္ခမ္ဘန သမုစ္ဆေဒအားဖြင့် ပယ်သတ်လျက်
(၃၂)ကောဋ္ဌာသ၊ ဓာတ်လေးပါး စသော လောကီခန္ဓာတို့ကို
ရှုသောနည်း ဖြစ်သည်။ ဓာတ်လေးပါး ဖောက်ပြန်မှု ကာယိကဒုက္ခကို
ခံစားသော ဒုက္ခဝေဒနာ(နာမ်)နှင့် ယှဉ်ဖက်စိတ်၌ မီးနှင့် တူသည့်
ဒိဋ္ဌိနှင့် ဒေါသစေတသိက်တို့အား တဏှာသည် ဆက်စပ်လောင်မြိုက်
စေ၏ (ဒုက္ခဝေဒနာ ပစ္စယာ တဏှာ)။ ထိုအခါ စိတ်၌ ဒေါသမီး
တောက်လောင်သဖြင့် ဝိပဿနာ မရှုပွားနိုင်ပါ။ ယင်းအကျိုးတရား

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

၁၅

ဒေါသကို ချုပ်ငြိမ်းစေရန် အကြောင်းတရားဖြစ်သော ဒုက္ခဝေဒနာမှ တဏှာကို လောကီပုဗ္ဗဘာဂမဂ်ဖြင့် တဒင်္ဂ ဝိက္ခမ္ဘန သမုစ္ဆေဒပဟာန် အားဖြင့် တိုက်ရိုက်ပယ်သတ်လျက် စိတ်စင်ကြယ်သွားကာ အရှင် ရုပ်နာမ်များကို ရှုသောနည်းဖြစ်သည်။

တရားကျင့်သောယောဂီတို့သည် မိမိကျင့်စဉ် (သို့) မိမိဆရာ ပြသောကျင့်စဉ်သည် သမထယာနိကလား၊ ဝိပဿနာယာနိကလား ဟူ၍ ကွဲပြားစွာ သိရမည်။ သမထယာနိကနှင့် ဝိပဿနာယာနိက တို့ကို ခွဲခြား မသိပဲ ရောထွေးနေပါက တရားကျင့်စဉ် မပေါက်မြောက်တော့ပေ။

၂။ ဝိဝဿနာကျင့်ခို်အစ ခရီးချယ်ဖိစစ်ခုံ အခြေခံသိမှတ်ဖွယ်

အာသိဝိသောပမသုတ္တန်ဖြင့် စိစစ်ပုံ

- ၁။ မြွေကြီးလေးကောင် ဟူသည် ဓာတ်ကြီးလေးပါးဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော ရူပကာယကို ခေါ်သည်။*
- ၂။ အဆိပ်လေးမျိုး ဟူသည် ထိုဓာတ်လေးပါးတို့ ပြင်းထန်စွာ ဖောက်ပြန် ဖော်ပြလာမှုကို ခေါ်သည်။
- ၃။ တစ်ကောင်သော မြွေကိုက်ခြင်း၏ သဘောကို ဖော်ပြခြင်းသည် ဓာတ်တစ်ပါးပါး၏ ပြင်းထန်ပုံကို ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။
- ၄။ ထောင်ကျသားဟူသည် တရားရှုသူ၏ စိတ်ကိုခေါ်သည်။
- ၅။ ထောင်ဟူသည် ဘဝသုံးပါး† ကို ခေါ်သည်။
- ၆။ အပြစ်ကျူးလွန်ခြင်းသည် ကံသုံးမျိုး‡ ပြုထားခြင်းကိုခေါ်သည်။
- ၇။ ထိုမြွေလေးကောင်ကို တွယ်တာနှစ်သက်နေခြင်းကို ဖော်ပြခြင်းသည် တရားရှုသူ၏ စိတ်၌ သက္ကာယ(ရုပ်) အပေါ်တွင် တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ ဖြစ်နေခြင်းကို ခေါ်သည်။
- ၈။ မိတ်ဆွေကောင်းဟူသည် မြတ်စွာဘုရားနှင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းပြဆရာ စသော သူတော်ကောင်းတို့ကို ခေါ်သည်။
- ၉။ မြွေလေးကောင် လိုက်ခြင်းသည် ဓာတ်ကြီးလေးပါး ပြင်းထန်စွာ ဖောက်ပြန်လာခြင်း ဖြစ်သည်။

* ဘူတရုပ်လေးပါး အရှိသဘောသက်သက်ကို ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။

† ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပ

‡ အကုသိုလ်/ကုသိုလ် ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ

- ၁၀။ မြွေကြီးလေးကောင် ဘေးမှ ပြေးခြင်းသည် ဓာတ်ကြီးလေးပါး ပြင်းထန်စွာ ဖောက်ပြန်နိုင်စက်မှုတို့မှ စိတ်ကို လွတ်အောင် ဆိုင်ရာကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံသို့ ပို့ဆောင်ခြင်းနှင့် တူသည်။
- ၁၁။ မြွေကြီးလေးကောင် ဘေးမှ လွတ်ရာဟူသည် ဓာတ်ကြီးလေးပါး နှိပ်စက်မှုမှ လွတ်ရာ ဆိုင်ရာကမ္မဋ္ဌာန်း၌ တည်နေသော သမာဓိကိုခေါ်သည်။
- ၁၂။ ပြေးရာလမ်းကြောင်းသည် သမထယာနိက နှင့် ဝိပဿနာ ယာနိက ကျင့်စဉ်ကို ဆိုလိုသည်။
- ၁၃။ မြွေကြီးလေးကောင် အန္တရာယ်မှ လွတ်ခြင်းသည် ဓာတ်ကြီး လေးပါး ဖောက်ပြန်မှု ကာယိက ဒုက္ခဝေဒနာကို အကြောင်းခံ၍ ဖြစ်သော ဝီတိက္ကမကိလေသာ (လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ)တို့ တဒင်္ဂ ဝိက္ခမ္ဘနပဟာန်အားဖြင့် လွတ်မြောက်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဤသုတ္တန်အရ တရားကျင့်သူတိုင်း ရူပကာယ ဓာတ်လေးပါး ပါလာပြီး ဖြစ်သဖြင့် လေးပါးသော မည်သည့် ဣရိယာပုထ်မဆို မြွေလေးကောင်နှင့်တူသော ဓာတ်လေးပါး အဆိပ်တက်သလို ဖောက်ပြန်နေမည် ဖြစ်သည်။ ဤဒုက္ခနှင့် စတင်တွေ့ကြုံရမည် ဖြစ်သည်။ ထိုဒုက္ခကို ခံစားသော ဝေဒနာကြောင့် ဆင်းရဲမှု ဖြစ်လာမည်။ ထိုဆင်းရဲမှလွတ်အောင် သမထယာနိကနည်းဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ဝိပဿနာယာနိကနည်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ တဟုန်ထိုး လွတ်အောင် ပြေးရမည်ဟု ဟောကြားထားသည်။

ထို့ကြောင့် တရားကျင့်စဉ်အစသည် ကာယိကဒုက္ခဝေဒနာမှ ကျော်လွန်ကြောင်း အကျင့်ပင် ဖြစ်သည်။

အရှင်ခန္တိမာ(အောင်လံ)

ဝိမ္ဗိကသုတ္တန်ဖြင့်စိစစ်ပုံ

ရဟန်း “တံခါးကျည်းမင်းတုပ်” ဟူသော ဤ အမည်သည် မသိမှု‘အဝိဇ္ဇာ’၏ အမည်တည်း။ တံခါးကျည်း မင်းတုပ်ကို ဖယ်ပစ်လော့၊ မသိမှု ‘အဝိဇ္ဇာ’ကို ပယ်စွန့်လော့၊ ပညာရှိ ဓားလက်နက်ကို ယူ၍ အဆင့်ဆင့်တူးလော့ ဟူသော ဤဝါကျသည်ပင် ဤပြဿနာ၏ အနက် အဓိပ္ပာယ်တည်း။ (၈)

ရဟန်း “ဖား” ဟူသော ဤ အမည်သည် အားကြီးသော အမျက်ထွက်ခြင်း၏ အမည်တည်း။ ဖားကို ဖယ်ပစ်လော့၊ အားကြီးသော အမျက်ထွက်ခြင်းကို ပယ်စွန့်လော့၊ ပညာရှိ ဓားလက်နက်ကို ယူ၍ အဆင့်ဆင့် တူးလော့ ဟူသော ဤဝါကျသည်ပင် ဤပြဿနာ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်တည်း။

ရဟန်း “လမ်းနှစ်ခွ” ဟူသော ဤအမည်သည် တွေးတောယုံမှားခြင်း၏ အမည်တည်း။ လမ်းနှစ်ခွကို ဖယ်ပစ်လော့၊ တွေးတောယုံမှားခြင်းကို ပယ်စွန့်လော့၊ ပညာရှိ ဓားလက်နက်ကို ယူ၍ အဆင့်ဆင့်တူးလော့ ဟူသော ဤဝါကျသည်ပင် ဤပြဿနာ၏ အနက် အဓိပ္ပာယ်တည်း။ (၁၀)

ဤသုတ္တန်အရ တရားစကျင့်သောယောဂီသည် တောင်ပို့နှင့် တူသော ဓာတ်လေးပါး ဖောက်ပြန်မှုကြောင့်ဖြစ်သော ဒုက္ခဝေဒနာမှ အားကြီးသော အမျက်ထွက်ခြင်း (ဒေါသ) ကို ပယ်သတ်သည့် အလုပ်သည် ကျင့်စဉ်၏ ပထမလုပ်ငန်းဖြစ်သည်။

မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ္တန်ဖြင့် သုံးသပ်ခြင်း

“လောကေ-ဝေဒနုပါဒါနက္ခန္ဓာဟူသောလောက၌။
 အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿ- ဝေဒနာကို တပိသောအားဖြင့်
 ရွေးစွကြခြင်းဟူသော လောဘ၊ ရွေးစွကြတိုင်း မရခြင်း
 ကြောင့် နှလုံးမသာယာခြင်းဟူသော ဒေါမနဿကို။
 ဝိနေယျ-တဒဂ် ဝိက္ခမ္ဘနအားဖြင့် ဖျောက်၍။”^၄

ဤအချက်ကို ရည်ညွှန်း၍ အဋ္ဌာကထာ အဖွင့်၌ “ဝေဒနံ
 ဝိက္ခမ္ဘေတွာ ဝိပဿနံ ဝဇေန္တော”^၅ဟု အဋ္ဌာကထာဆရာ မိန့်ဆိုသည်။
 ဝေဒနာခွာသည် ဟူသည်မှာ ဒုက္ခဝေဒနာကို နှလုံးမသွင်းခြင်းဖြင့်
 ပယ်ဖျောက်ခြင်း (ဒုက္ခဝေဒနံ အမနသိကာရေန ဝိနောဒေတွာ) ပင်
 ဖြစ်သည်ဟု ဋီကာဆရာက ထပ်၍ မိန့်ဆိုပြန်သည်။^၆ ဓာတ်လေးပါး
 ဖောက်ပြန်မှုကို အာရုံပြန်မပြုခြင်း (ဝါ) နှလုံးမသွင်းခြင်းသည်
 ဓာတ်ကြီးလေးပါးဖောက်ပြန်မှုမှ လွတ်ရာသို့ တရိန်ထိုး ပြေးခြင်းကို
 ဆိုလိုသည်။ ဣရိယာပုထ်ကို ပြင်ပေးခြင်း မဟုတ်ပါ။ ယင်းကဲ့သို့
 ပြုခြင်းသည်ပင်လျှင် တရားကျင့်စဉ်၏အစဖြစ်သည်။

စွာန်လေးပါးဖြင့် သုံးသပ်ခြင်း

ရဟန်းတို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည်
 ကာမတို့မှ ဆိတ်၍သာလျှင် အကုသိုလ်တရားတို့မှ ဆိတ်၍
 သာလျှင် ကြံစည်မှု ‘ဝိတတ်’နှင့်တကွဖြစ်သော သုံးသပ်မှု

^၄ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် နိဿယ၊ ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓိမူ၊ နှာ-၄၄

^၅ ဒီဃနိကာယ်၊ မဟာဝဂ္ဂပါဠိတော်အဋ္ဌကထာ၊ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်အဖွင့်၊
 အတွဲ-၂၊ နှာ-၃၄၀

^၆ မဟာဝဂ္ဂဋီကာ ဒု-တွဲ၊ နှာ-၂၈၃

‘ဝိစာရ’နှင့်တကွ ဖြစ်သော နီဝရဏ ဆိတ်ခြင်းကြောင့်
 ဖြစ်သော နှစ်သိမ့်ခြင်း ‘ဝီတိ’ ချမ်းသာခြင်း ‘သုခ’ ရှိသော
 ပဌမဈာန်သို့ ရောက်ရှိနေ၏။ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဒုက္ခိန္ဒြေ
 သည် ဤပဌမဈာန်၌ အကြွင်းမဲ့ချုပ်၏။ ရဟန်းတို့
 ဤရဟန်းကို ဒုက္ခိန္ဒြေချုပ်ရာကို သိပြီးသူ ထိုဒုက္ခိန္ဒြေချုပ်ရာ
 (ပဌမဈာန်) အကျိုးငှာ စိတ်ကို ကပ်၍ ဆောင်သူဟု
 ဆိုအပ်၏။^၇

အထက်ပါ ဒေသနာတော်အရ သမထယာနိက၏ ပထမ
 ကျင့်စဉ် ဖြစ်သော ပဌမဈာန် ဆောက်တည်ရခြင်း ကိစ္စသည်
 ဓာတ်လေးပါး ဖောက်ပြန်မှု ဒုက္ခိန္ဒြေနှင့် နှလုံးမသာယာမှု
 ဒေါမနဿိန္ဒြေတို့မှ လွတ်မြောက်အောင် ကျင့်သောအကျင့်
 ဖြစ်သည်မှာ ထင်ရှားနေသည်။ အာသီဝိသောပမသုတ္တန်အရ
 ဓာတ်လေးပါး (မြေကြီးလေးကောင်)မှ လွတ်အောင် ပြေးထွက်ခြင်း၊
 ဝဗ္ဗိကသုတ္တန်အရ ဖားတည်းဟူသော ဒေါသကို ဖယ်ရှားခြင်း၊
 မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်အရ အဘိဇ္ဈာနှင့် ဒေါမနဿကို တဒင်္ဂ
 ဝိက္ခမ္ဘန ခွာရခြင်း၊ သမထယာနိကအရ ဒုက္ခိန္ဒြေကို ပဌမဈာန်ဖြင့်
 ကျော်လွှားခြင်းတို့သည် လိုရင်းအားဖြင့် တစ်သဘောတည်းဖြစ်သည်။
 ထို့ကြောင့် မည်သည့် ဣရိယာပုထိ၊ မည်သည့် နေရာတွင် ဖြစ်စေ၊
 မည်သည့်နည်း မည်သည့်မှုဖြင့် ဖြစ်စေ ကျင့်စေကာမူ ဝိပဿနာ
 ယာနိကဖြင့် တရားကျင့်မည် ဆိုလျှင် အပါယ်လေးပါးသို့ ပို့မည့်
 ဒေါသနှင့် တဏှာကို တဒင်္ဂ ဝိက္ခမ္ဘန သမုစ္ဆေဒ ပဟာန်အားဖြင့်
 ပထမဆုံး ပယ်ကြောင်း အကျင့်သည် တရားစကျင့်သူ တို့၏ ပထမ

^၇ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ ဣန္ဒြိယသံယုတ်၊ သုခိန္ဒြိယဝဂ်၊
 ဥပ္ပဋိပါဠိကသုတ် နာ-၁၉၄

ကျင့်စဉ်သာလျှင် ဖြစ်သည်။ တရားကျင့်သော ယောဂီသည် မည်သည့်နည်းဖြင့်ကျင့်ကျင့် မည်သည့်ဆရာနှင့်ကျင့်ကျင့် ကာယိက ဒုက္ခဝေဒနာဒေါသ လွတ်မြောက်အောင် စိတ်ကို မိမိကမ္မဋ္ဌာန်း အာရုံသို့ ပို့ဆောင်သော အကျင့်သည် တရားကျင့်စဉ်အစ (သို့) တရားစတင်ကျင့်သော အလုပ်ပင် ဖြစ်သည်ဟု မှတ်ယူရမည်။ သမထယာနိကကျင့်စဉ်မှလည်း ဤကဲ့သို့သာလျှင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဝိပဿနာတရား ကျင့်သည်ဆိုသည်မှာ ဦးတည်မိရာ စိတ်ကူးမှန်းရာ၊ ကြံဆမိရာ ကျင့်ချင်သလို ကျင့်၍ မရကြောင်း၊ အပြောဝိပဿနာနှင့် အကျင့်ဝိပဿနာ ကွာခြားမှု ရှိကြောင်း ယောဂီတို့ အထူးသတိပြုပါ။

တရားကျင့်သော ယောဂီတို့သည် တရားကျင့်စဉ်၏ အစဉ် ဓာတ်လေးပါးဖောက်ပြန်မှု ကာယိကဒုက္ခကို မကျော်လွှားနိုင်က စစ်မှန်သော အရှုခံ ရုပ်နာမ်တရားများကို ရှုမြင်နိုင်မည် မဟုတ်ပါ။ ထို့ကြောင့် ဒုက္ခဝေဒနာကို ရှောင်လွှဲ၍ တရားပြသောဆရာ၊ ဒုက္ခဝေဒနာကို အရင်းတည်၍ တရားကျင့်ခြင်းကို အပြစ်တင်သော ဆရာ၊ ဒုက္ခဝေဒနာကို ကျော်လွှားအောင် မပြနိုင်သော ဆရာတို့သည် တရားစစ်တရားမှန်ကို ပြသနိုင်သည့် ဆရာမဟုတ်ပါ။ ထိုဆရာတို့ထံ တပည့်ခံ၍ တရားကျင့်ကြံက တရားမရနိုင်ကြောင်း ယောဂီတို့ အထူးသတိပြုပါ။

၃။ ဒိဋ္ဌိနှင့်ထဏှာ စွဲခြင်းနှင့်ဖြုတ်ခြင်း အခြေခံသိဒ္ဓသိဗ္ဗဗျာဓိ

ဒိဋ္ဌိတဏှာ ဖြစ်ပုံ

ဒိဋ္ဌိဟူသော အမြင်မှား အယူမှားနှင့် အာရုံကို စွဲလမ်း တပ်နှစ်သက်သော တဏှာတို့သည် မောဟ ဦးဆောင်သော အကုသိုလ်နာမ်တရားများ ဖြစ်သည်။ မောဟဦးဆောင်သည်နှင့်အမျှ အတ္တဒိဋ္ဌိ (ငါ) ပါပြီးသား ဖြစ်နေသည်။ ငါတည်းဟူသော အတ္တသည် အာရုံကို တပ်နှစ်သက်သည်။ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်လျှင် ဒေါသ ဖြစ်သည်။ ပြည့်စုံလျှင်မာနဖြစ်သည်။

ဒိဋ္ဌိသည် လူ တိရိစ္ဆာန် သစ်ပင် ရေမြေ တောတောင် စသော အာရုံတို့အပေါ်၌ အမြင်မှား အယူမှားခြင်း ဖြစ်သည်။ လူအရှိထင်စွဲသဖြင့် ယောက်ျား မိန်းမ ဟူသော အမြင်အရှိစွဲ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ယောက်ျား မိန်းမမှ အဖေ အမေ အကို အမ သားသမီး အဒေါ် ဦးလေး အဖိုး အဖွား မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်း စသော ထပ်ဆင့် အမြင်မှားလာသည်။ ထိုသို့ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ အရှိစွဲမှုကြောင့် ချစ်ခြင်းနှင့်တကွ သံယောဇဉ်များ မုန်းခြင်းနှင့်တကွ ဒေါသတရားများ ပြိုင်ဆိုင်နေမှု မနာလိုမှုများ စသော ကိလေသာ များ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထိုနည်းတူစွာ တိရိစ္ဆာန်မျိုးစုံ သစ်ပင်မျိုးစုံ ပစ္စည်း ဝတ္ထုမျိုးစုံတို့အပေါ်၌လည်း ကိလေသာများ ဖြစ်ပေါ် လာသည်။ ၎င်းကိလေသာများသည် အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ အတွေ့ စသော အာရုံငါးပါး ရုပ်တရားများ၌ အမြင်မှား အယူမှားခြင်းကြောင့် ထိုအာရုံပေါ်၌ တပ်မက်မှုတဏှာ ရယူမှု ကံ၊ ထိုအာရုံများရှိရာ ဘုံဌာနကို တောင့်တခြင်းနှင့် ထိုဘုံဌာနသို့ ရောက်ကြောင်း ပြုလုပ်မှု ပုညာဘိသင်္ခါရများ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။

ထိုကာမအာရုံများ လိုချင်မှုကြောင့် လောဘ ဒေါသ စသော အကုသိုလ်တရားများလည်း ပြုလုပ်ကျူးလွန်ကြသည်။ အထက်ပါ အကြောင်းတရားများအား တရားကိုယ်ကောက်သော် အမှန်မသိမှု မောဟ၊ တပ်မက်မှုတဏှာ၊ ငါတည်းဟူသော ဒိဋ္ဌိတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဤသည်ကား ရုပ်ကို အကြောင်းခံ၍ ဒိဋ္ဌိတဏှာ ဖြစ်ပုံ အကျဉ်းမျှသာဖြစ်သည်။

ကာယာနုပဿနာသတ်ပဋ္ဌာန်မြင့်ဒိဋ္ဌိဖြုတ်ပုံ

ဝိပဿနာ ဆိုသည်မှာ ဉာဏ်၏အရာ ဖြစ်သည်။ ဒိဋ္ဌိ ပြုတ်လိုလျှင် ဒိဋ္ဌိစွဲရာ အာရုံ၌ အမြင်မှားခြင်းကို အမြင်မှန်(ဝါ) ဝိဇ္ဇာဉာဏ်ဖြစ်အောင် ပြန်ရှုခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ မူလအခြေခံဖြစ်သော လူဟု စွဲယူထားမှု ပညတ်အမှားစွဲကို (၃၂)ကောဋ္ဌာသ ခွဲခြား ရှုမြင်လျက် အစားထိုး ပြောင်းသိကာ ပယ်ခွာလိုက်သည်။ (၃၂)ကောဋ္ဌာသ (ဥပမာ-အရိုးစု) ပညတ် အာရုံပြုနိုင်သဖြင့် ယောက်ျား မိန်းမ ခြေ လက် ကိုယ် ခေါင်း ပညတ်ချုပ်ငြိမ်းသည်။ ယှဉ်ဘက်ဒိဋ္ဌိစွဲ တဏှာစွဲများ အကြမ်းစား ကွာသွားမည်။ အရိုးစုဟု သိနေသေးလျှင် သမထအာရုံ ဖြစ်သည်။ ထိုသမထဘာဝနာကို စွဲမြဲအောင် မရပ်မနား ပွားရမည်။ အရိုးစုနိမိတ်၌ စိတ်တည် သွားသဖြင့် လူစွဲ ပုဂ္ဂိုလ်စွဲအမျိုးမျိုး ပြန်မစွဲတော့ပါ။ ထိုအရိုးစု၏ သဘောကို ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သုံးသပ်သောအခါ ဝိပဿနာ ဘာဝနာ ဖြစ်သည်။ အရိုးစုဟု သိမြင်နေလျှင် ကာမတဏှာလည်း မဖြစ်ပါ။ ဒေါသလည်း မဖြစ်ပါ။ ပြိုင်ဆိုင်လိုမှုလည်း မရှိပါ။ သံယောဇဉ်လည်း မတွယ်တော့ပါ။ မြင်ရာအဆင်းပေါ်၌ ခံစားသော ဝေဒနာမှ ဒိဋ္ဌိနှင့် တဏှာ မကူးတော့ပါ။ ထို့ကြောင့် ဥပါဒါန်

မစွဲတော့ပါ။ ဥပါဒါန် မစွဲတော့လျှင် ဘဝချုပ်၍ နိဗ္ဗာန်ဝင်မည်
 ဖြစ်သည်။ တနည်းအားဖြင့်ဆိုသော် မြင်မြင်ကာမျှ ရပ်လျက်
 ကိလေသာနှင့် ယှဉ်သော စိတ်များ ရှုဆဲ၌ ဖြစ်ပျက်ဆုံးသည်။
 ရှေ့ကိလေသာနှင့် ယှဉ်သောစိတ်ကို နောက်စိတ်ဖြင့် ဖြစ်ပျက်ဟု
 ရှုလျှင် မဆုံးပါ။ အကျိုးသတ် ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။
 ထိုသဘောကို ဥပမာဆောင်ပြရလျှင်---

ကတ္တိပါထုပ် ဥပမာ

ခရီးသွားသူ တစ်ယောက်သည် ခရီးသွားနေစဉ် ရွှေမလှမ်း
 မကမ်း၌ ကတ္တိပါထုပ်တစ်ထုပ်ကို တွေ့လိုက်သည် ဆိုပါစို့။
 ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်လျက် ဤသို့ ဆင်ခြင်မိ၏။ ကတ္တိပါနှင့်
 ထုပ်ထားသဖြင့် ရွှေ ငွေ ကျောက်သံပတ္တမြား ရှိလိမ့်မည်ဟု
 သေချာပေါက် တွက်ဆကာ တပ်မက်သော တဏှာ ဖြစ်လာ၏။
 ထို့ကြောင့် ခပ်သွက်သွက် လျှောက်၍ ကတ္တိပါထုပ်ကို ဖြေကြည့်ရာ
 စက္ကူစုတ်များကို တွေ့ရသဖြင့် မလိုချင် မကြည့်ချင်တော့ပဲ
 လွင့်ပစ်လိုက်သည်။ ထိုဥပမာကို ဆန်းစစ်ကြည့်လျှင် ---

- ၁။ ကတ္တိပါထုပ်၏ ပြင်ပအာရုံတည်းဟူသော အဆင်းသဘောကိုသာ
 မြင်၍ အတွင်းသဘောကို အမှန်မမြင်ခြင်း (အဝိဇ္ဇာ)
- ၂။ ထိုအထုပ်ထဲတွင် ရွှေ ငွေ ရှိမည်ဟု နှလုံးသွင်းမှားသောစိတ်
 (ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသ၊ စိတ္တဝိပလ္လာသ၊ သညာဝိပလ္လာသ)
- ၃။ ကတ္တိပါနှင့်ထုပ်သဖြင့် ရွှေငွေရှိမည်ဟု စွဲယူသောစိတ် (ဥပါဒါန်)
- ၄။ ဖွင့်ကြည့်လိုသော စိတ်စေတနာ (ကံ၊ သင်္ခါရ)
- ၅။ အထုပ်ရှိရာသို့ သွားလိုသောစိတ်နှင့် သွားခြင်း(ကမ္မဝဋ်)
- ၆။ ရွှေငွေကိုလိုချင်သောစိတ် (တဏှာ)

အထက်ပါ သင်္ခါရ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ ကံနှင့်ယှဉ်သော ကိလေသာစိတ်တို့ဖြစ်ခြင်းသည် အကျိုးတရားဖြစ်၍ ကတ္တိပါထုပ်၏ အတွင်းသဘောကို အမှန်မသိခြင်း (အဝိဇ္ဇာ)သည် အကြောင်းတရား ဖြစ်သည်။ စိတ်၌ပင် အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ ကံဖြစ်သည်။ ယင်းကိလေသာတို့ ချုပ်လိုလျှင် ထိုစိတ်၏ မှီရာအာရုံဖြစ်သော ကတ္တိပါထုပ်၏ အရှိသဘောကို ဖွင့်၍ ကြည့်ရမည်။ စက္ကူစုတ် တည်းဟူသော အရှိပစ္စည်းများကို ပိုင်းခြားသိလိုက်သည် (ပညာခေါ် ဝိဇ္ဇာနှင့် ယှဉ်သော စိတ် ဖြစ်သည်) နှင့် တပြိုင်နက် မူလက ရှိသော အထုပ်၏ အတွင်းသဘောကို အမှန်မသိသည့်စိတ် (အဝိဇ္ဇာ)၊ ထို အထုပ်ကို လိုချင်သောစိတ်(တဏှာ)၊ ထိုအထုပ်အတွင်း၌ ရွှေငွေများ ရှိမည်ဟူသောစိတ်(ကာမုပါဒါန်)များ အလိုလို ချုပ်ပျောက်သွားသည်။

ကတ္တိပါထုပ်ကို ဖြေ၍မကြည့်မီ ရွှေ ငွေ ရှိမည်ဟူသော ရွှေစိတ်ကို နောက်စိတ်ဖြင့် ပြန်ရှုလျှင် ရှုဆဲ၌ ရွှေစိတ်တဒင်္ဂ ချုပ်မည်။ ထိုကဲ့သို့ချုပ်မှုသည် နိဗ္ဗာန်မဟုတ်ပါ။ ရှုစိတ်လွတ်သည်နှင့် ရွှေကိလေသာစိတ်များ ပြန်ပေါ်မည်ဖြစ်သည်။ ရွှေကိလေသာ စိတ်များ ဖြစ်ခွင့်မရအောင် အကြောင်းပြု ပိတ်ဆို့နေခြင်းနှင့် တူနေသည် (ဥစ္ဆေဒအစွန်း)။ ထိုသို့ ဖြစ်ပျက်မှုသည် နိဗ္ဗာန်မဝင်ပါ။ အထက်ပါ ရှင်းပြခဲ့သည့်အတိုင်း ကိလေသာ ဖြစ်ကြောင်း ကတ္တိပါထုပ်ကို အမှန်ရှိသည့်အတိုင်း အမှန်သိအောင် ခွဲခြား ရှုကြည့်မှုသည်သာ ကိလေသာချုပ်ကြောင်း နည်းကောင်းဖြစ်သည်။

အထက်ပါ ဥပမာကဲ့သို့ ပရမတ်ရုပ်နာမ်အစုကို ဖြေမကြည့် နိုင်သရွေ့ ဒိဋ္ဌိစိတ်၊ တဏှာစိတ်၊ ဥပါဒါန်စိတ်၊ အကျိုးတရားစိတ်ကို နောက်အရူညဏ်စိတ်က လိုက်သတ်လျှင် မချုပ်ငြိမ်းပါ။ စိတ်သည် မဂ်စေတသိက်များနှင့် ပေါင်း၍ အရှိပရမတ်အထုပ် ဖြစ်သော

ကတ္တိပါထုပ်နှင့်တူသည့် လူဟူ၍ ထင်ထားသော ခန္ဓာထုပ်အား အမှန်ရှိသည့်အတိုင်း ဖြေကြည့်သောအခါ စက္ကူစုတ်နှင့်တူသည့် ဆံပင်၊ မွေးညင်း စသော (၃၂)ကောဋ္ဌာသ အရှိပစ္စည်းများ မြင်ရလေသည်။ ထိုအခါ လူမရှိကြောင်း၊ တဏှာတွယ်စရာ၊ တဏှာကပ်စရာ မရှိကြောင်း၊ သံယောဇဉ်တွယ်စရာ မရှိကြောင်းကို သိသွားသည်။ ထိုသို့ မြင်အောင် ကြည့်ခြင်းသည် သမ္မာဒိဋ္ဌိစိတ်၊ ဝိဇ္ဇာစိတ်ဖြစ်ပြီး ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ အဖေ၊ အမေ (ပုဂ္ဂလပညတ်၊ နာမပညတ်များ) စသော အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ဒိဋ္ဌိတို့နှင့် ယှဉ်သော မူလအကျိုးတရား ဖြစ်သော စိတ်များ အလိုလို ချုပ်ငြိမ်းသွားသည်။ ထိုအကုသိုလ်စိတ်များကို ဖြစ်ပျက်ဆုံးအောင် လိုက်ရှုခြင်းမဟုတ်ပါ။ ယင်းအဝိဇ္ဇာ၊ (၁၅၀၀)ကိလေသာတို့ စိတ်၌ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း သည်ပင်လျှင် သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန် ဖြစ်သည်။ ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် ပထမအဆင့် (ဝါ) ရုပ်ပေါ်၌ ဒိဋ္ဌိပြုတ်ပုံ ပထမအဆင့် ဖြစ်သည်။

ဆံပင်၊ မွေးညင်း စသော (၃၂)ကောဋ္ဌာသ အစုအဝေး တို့သည် အမှန်ရှိပါလားဟု ဉာဏ်ဖြင့်ပိုင်းခြား၍ စိစစ်ရှုမှတ်ပြီးသော အခါ၊ ထိုရုပ်တရားတို့၏ အရှိသဘောကို ထပ်ဆင့် ရှုမှတ် သုံးသပ်ပြန်သည်။ ထိုအခါ တင်းမှု၊ တောင့်မှု၊ ပူမှု၊ အေးမှု၊ တွန်းမှု၊ ကန်မှု၊ ယိုစီးမှု၊ ဖွဲ့စည်းမှုများသာ ရှိသည့် ဓာတ်လေးပါးသဘောသာ အမှန်ရှိကြောင်း ထပ်ဆင့် ပိုင်းခြား၍ ရှုမြင်ရပြန်သည်။ ထိုသို့ မြင်သဖြင့် (၃၂)ကောဋ္ဌာသ ဟူသော မရှိပညတ် စွဲယူထားမှု (သဏ္ဌာန်ပညတ်၊ သမူဟပညတ်) ချုပ်ငြိမ်း၍ အရှိပရမတ် ဓာတ်လေးပါးကိုသာ ဉာဏ်မှာ သိမြင်နေတော့သည်။ ဓာတ်လေးပါး ဟု သိနေသေးလျှင် သမထအာရုံ ဖြစ်သည်။ ဓာတ်လေးပါး၏

သဘောကို လက္ခဏာရေးသုံးပါးဖြင့် သုံးသပ်သောအခါ ဝိပဿနာ ဖြစ်သည်။ (၃၂)ကောဋ္ဌာသ စသော ပညတ်အရှိစွဲ ဒိဋ္ဌိပြုတ်သည်။ ကာမ၊ ရာဂ၊ ဒေါသတို့ အရှုဉာဏ် တဒင်္ဂ၌ ချုပ်သည်။ ရာဂဒေါသ အကြမ်းစား အရှုဉာဏ် တဒင်္ဂ၌ ပယ်သည်။ ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန် ဒုတိယအဆင့်(ဝါ) ရုပ်ပေါ်၌ဒိဋ္ဌိပြုတ်ပုံ ဒုတိယအဆင့် ဖြစ်သည်။

ဓာတ်လေးပါး အစုဝေးသာ ရှိသည် ဟူသော ဉာဏ်အမြင် ပေါက်ပြီးသောအခါ ထိုဓာတ်လေးပါးပေါ်၌ မာသည်၊ ပျော့သည်၊ အေးသည်၊ ပူသည်၊ တင်းသည်၊ တောင့်သည်၊ တရွရွ တမ္မမ္မ တရှိတ်ရှိတ် ရှိသည် ဟူသော ပညတ် ကျန်နေသေးသည်။ ထိုဓာတ်လေးပါးတို့ ပေါ်လာသောအခါ ထိုဖော်ပြမှု ရုပ်တရားတို့ အပေါ်၌ ရုပ်၏ အရှိဘက်မှ ဉာဏ်ဖြင့် ထောက်ရှုသောအခါ ဖောက်ပြန်မှု သဘောသာ ရှိသည်ကို ဉာဏ်ဖြင့် မြင်လာသည်။ ဖော်ပြသောရုပ်တရား၌ ပူတယ်၊ တင်းတယ်၊ တောင့်တယ်၊ ထုံတယ်၊ အေးတယ် စသည့် အပြောမပါကြောင်း အရှိပရမတ်နှင့် မရှိပညတ် ကွဲပြားစွာ သိမြင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ အရှုဉာဏ်၌ ပထဝီ ပညတ်၊ တေဇောပညတ်၊ အာပေါပညတ်၊ ဝါယောပညတ်၊ တရွရွ တမ္မမ္မ တရိပ်ရိပ် စသော ပညတ်အစွဲများ ဆိတ်သုဉ်းသွားသည်။ ရုပ်ပေါ်၌ ဒိဋ္ဌိအကြမ်းစားနှင့်တဏှာအကြမ်းစား ခေါင်းပါးသွားသည်။ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် တတိယအဆင့် (ဝါ) ရုပ်ပေါ်၌ ဒိဋ္ဌိပြုတ်ပုံ တတိယအဆင့် ဖြစ်သည်။

အထက်ပါ အရှုဉာဏ်စိတ်သည် အတွင်းအပြင်လောက အားလုံးအား ကလာပ်မှုန် ဓာတ်မှုန်မျှသာ သိနေတော့သဖြင့် ဗဟိဒ္ဓသို့ အာရုံမယိုစီးတော့ပါ။ ထို့ကြောင့် စိတ်သည် ချုပ်ငြိမ်းမှု

နှင့်သာ တည်နေတော့သည်။ ဖောက်ပြန်မှု သဘောသက်သက်မျှသာ သိနေလျှင် ပညတ်အရှိထင် စွဲထားသော ပညတ်တရားများနှင့် ကိလေသာအမြင်များ ချုပ်ငြိမ်းသွားသည်။ ထိုစိတ်သည် အာရုံ ခြောက်ပါး၊ ရုပ်တရားတို့အပေါ်၌ စိတ်မညွတ်တော့ပါ။ စိတ်မညွတ် သဖြင့် နိမိတ်ချုပ်သည်။ ထိုနိမိတ်တို့အပေါ်၌ တွေ့ထိမှု ချုပ်သည်။ ခံစားမှုချုပ်သည်။ ထိုယောဂီ၏စိတ်သည် နိမိတ်ချုပ်မှု (သို့) နိမိတ်နှင့် ယှဉ်သော စိတ်၏ချုပ်မှု၌ တည်နေတော့သည်။ အနှစ်မရှိရာမှာ စိတ်မတည်ချင်တော့ပါ။ အာရုံတို့သည် ပူလောင်မှန်း သိလာသည်။ မမြဲမှန်းလည်း သိလာသဖြင့် စိတ်သည် အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်အာရုံနိမိတ်တို့နှင့် မဆက်ဆံတော့သဖြင့် ပညတ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်များ ချုပ်နေသည်။ ထိုနိမိတ်တို့၏ချုပ်ရာ အနိမိတ္တစေတော သမာဓိကျင့်စဉ်ကို စာရေးသူ၏ သောတာပတ္တိမဂ်ဂ္ဂုဇ္ဈယ်ကျမ်း၌ ရေးသားဖော်ပြထားသည်။ ၎င်းကျင့်စဉ်အတိုင်း သမာဓိ ထူထောင် သောအခါ သမ္မာသမာဓိ (အဘိဇ္ဈာ ဒေါမနဿနှင့် မောဟမု လွတ်၍ နေသောစိတ်) သို့ ရောက်ရှိသွားသည်။ ထိုသမာဓိဖြင့် ဒွါရခြောက်စုံအား ရှုမြင်သောအခါ အဆင်းနှင့် မျက်စိအကြည် တိုက်ဆိုင်လျှင် စက္ခုပသာဒ၌ တည်သော ရူပါရုံ၏သဘော၊ နားအကြည်နှင့် အသံ တိုက်ဆိုင်သည့်အခါ သောတပသာဒ၌ တည်သော သဒ္ဓါရုံ၏သဘော၊ နှာအကြည်နှင့်အနံ့ တိုက်ဆိုင်သည့် အခါ နှာအကြည်၌ပေါ်သော ဂန္ဓာရုံ၏သဘော၊ လျှာအကြည်နှင့် အရသာ တိုက်ဆိုင်သည့်အခါ လျှာအကြည်၌ပေါ်သော ရသာရုံ၏ သဘော၊ ကိုယ်အကြည်နှင့် အတွေ့အာရုံ တိုက်ဆိုင်သည့်အခါ အတွေ့အာရုံ၏သဘော၊ တွေးတောကြံစည်ရာ အာရုံအမျိုးမျိုးနှင့် မနောအကြည် တိုက်ဆိုင်သည့်အခါ မနောအကြည်၌ ပေါ်သော

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

၂၉

ဓမ္မာရုံအမျိုးမျိုးတို့၏သဘော စသော ပရမတ် ရုပ်တရားများကို ပိုင်းခြားမြင်ပြီး အာရုံခြောက်ပါးနှင့် ထိုအာရုံတို့မှီရာ အကြည်ခြောက်စုံတို့အပေါ်၌ အမှန်မြင်လျက် ဒိဋ္ဌိပြုတ်သည်။ ရုပ်ကမ္မဋ္ဌာန်းသက်သက် ရှုစရာ ဆုံးပြီ (ဝါ) ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် ဒဿနကိစ္စ ဆုံးပြီ ဖြစ်သည်။ ရုပ်ပေါ်၌ ဒိဋ္ဌိပြုတ်ပြီ ဖြစ်သည်။ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် စတုတ္ထအဆင့် (ဝါ) ရုပ်ပေါ်၌ ဒိဋ္ဌိပြုတ်ပုံ စတုတ္ထအဆင့် ဖြစ်သည်။ တဏှာအကြမ်းစားလည်း ပို၍ ပို၍ ခေါင်းပါးလာသည်။

အထက်ပါ အရှင်တရားများမှ (၃၂)ကောဋ္ဌာသ၊ ပူ၊ တင်း၊ ထုံ၊ ကျင် စသော ဓာတ်လေးပါး တရွှေ့ တမ္မဗ္ဗ စသော ရုပ်ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့ကို ရှုမြင်နိုင်ခြင်းသည် တရုဏဝိပဿနာ (အားနည်းသော ဝိပဿနာ) အဆင့်မှာသာ ရှိသေးသည်။ အကြည်ခြောက်စုံ အာရုံခြောက်ပါး အစရှိသော အာယတနတရားတို့ကို ရှုမြင်နိုင်မှသာလျှင် ဗလဝိပဿနာ (အားကြီးသောဝိပဿနာ) အဆင့်သို့ ရောက်ရှိမည် (ဝါ) အရိယာမဂ်ဆိုက်မည်ဖြစ်သည်။

စက္ခုအကြည်မှ ရူပါရုံကို ရှုမြင်သည် ဆိုသည်မှာ သင်ယောဂီ၏ မျက်နှာဝန်းအလယ်ရှိ သန်းဦးခေါင်း ပမာဏမျှသာ ရှိသော အကြည်ဓာတ်နှင့် ၎င်းအကြည်၌ တည်နေသော ရုပ်တရားတို့ကို ပိုင်းခြားမြင်ရခြင်းမျိုးကို ဆိုလိုသည်။ ဓမ္မာရုံရုပ်တရားများကို မြင်ရမည်ဆိုသည်မှာ သင်ယောဂီအိမ်မက် မက်ရာတွင် အိမ်မက်ထဲ၌ လူ ခွေး သစ်ပင် စသည်တို့ကို မြင်နေရသကဲ့သို့ မိမိတရား ရှုမှတ်နေစဉ် မိမိ၏ စိတ်အကြည် (ဘဝင်) ကို ပိုင်းခြားမြင်နေရပြီး ထိုဘဝင်သို့ ရောက်ရှိလာသော ပစ္စုပ္ပန်အာရုံနှင့် အတိတ် အနာဂတ် အာရုံတို့ကို ပိုင်းခြားမြင်နေရခြင်းမျိုးကို ဆိုလိုသည်။ အကယ်၍

သင်ယောဂီသည် မိမိ၏ အမေကို နှလုံးသွင်းလိုက်လျှင်
စိတ်အကြည်၌ မိမိ၏ အမေပုံရိပ်(ဓမ္မာရုံ)ကို ပိုင်းခြားမြင်နေရသည်။

တရားကျင့်သော ယောဂီသည် အထက်ပါ အကျဉ်းမျှ
ရှင်းပြခဲ့သော အဆင့်ဆင့်သော ရုပ်တရားများကို သမာဓိအဆင့်ဆင့်
တက်ကာ ပိုင်းခြားရှုမြင်နိုင်ရမည်ဖြစ်သည်။

ဝေဒနာ၊စိတ္တာ၊ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်

ရုပ်တရားတို့သည် သာယာဖွယ် ကြွေ့ဂုဏ်နှင့် သာယာဖွယ်
မရှိသော အနိဋ္ဌဂုဏ်တို့ ရှိကြသည်။ ခန္ဓာငါးပါးတို့သည် အတူတကွ
ဖြစ်ကြ ပျက်ကြသည်။ သာယာသောရုပ်နှင့် တွေ့ကြုံသည့်အခါ
ရုပ်၏ သာယာဖွယ်ရာဂုဏ် ကောင်းရသများကို ဝေဒနာက္ခန္ဓာမှ
ခံစားသည်။ သညာက္ခန္ဓာမှ မည်သို့ ကောင်းတယ် မည်သည့်အရာ
ဖြစ်တယ်ဟု အမည်မှည့်သည်။ သင်္ခါရက္ခန္ဓာမှ ရုပ်ပေါ်၌ နှလုံးသွင်း
ကြံစည်သည်။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာသည် ရုပ်အာရုံကို သိသည်။
ဝေဒနာက္ခန္ဓာသည် ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်။ သညာ၊ သင်္ခါရ
စသည်တို့နှင့် ယှဉ်သော ဝိညာဏ်သည် စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်။
ထိုရုပ်နာမ်တရားတို့၌ ရှုလျက် နိစ္စစွဲ၊ သုခစွဲ၊ အတ္တစွဲများ ချုပ်ငြိမ်းရန်
လက္ခဏာရေးသုံးပါးဖြင့် ပွားများနေခြင်းသည် ဓမ္မာနုပဿနာ
သတိပဋ္ဌာန် မည်၏။

၄။ အရှင်အရုဉာဏ် အခြေခံသိဒ္ဓတ္တဗျူဟာ

အထက်ပါ ရှင်းပြခဲ့သော နာမ်ခန္ဓာလေးပါးကို နှစ်မျိုး ပြန်ခွဲရမည်။ ပထမနာမ်အုပ်စုသည် ဒွါရငါးပေါက်၌ရှိသော အာရုံနှင့် ယှဉ်ဖက် နာမ်ခန္ဓာလေးပါးနှင့် ဘဝင်သို့ကျရောက်ဆဲ ခဏ၌ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အဟိတ်မနောဝိညာဏ်တို့ ပါဝင်သည်။ ထိုပထမ အုပ်စုသည် ကုသိုလ် အကုသိုလ် မပြုလုပ်တတ်၊ ကောင်းမှု၊ မကောင်းမှုကိုလည်း မခံယူတတ်သော အုပ်စုဖြစ်သည်။ ဒုတိယ နာမ်အုပ်စုသည် သဟိတ်မနောဝိညာဏ်အုပ်စု ဟူ၍ အုပ်စုနှစ်မျိုး ရှိသည်။ စိတ်ဆိုတိုင်း တစ်မျိုးတည်း မဟုတ်ကြောင်း သိထားရမည်။ ထိုဒုတိယအုပ်စုသည် အကုသိုလ် ကုသိုလ် ဈာန် မဂ် ဖိုလ်နှင့် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသောစိတ် ဖြစ်သည်။ သတ္တဝါတို့ ငါဟု၊ ငါ့စိတ်ဟု စွဲယူထားသောစိတ်ဖြစ်သည်။

သာယာဖွယ်ရပ်၏ သုခရသကို ခံစားသော သုခဝေဒနာကို၊ ဝေဒနာ၏ သဘာဝလက္ခဏာဟု မသိဘဲ ငါခံစားသည်ဟု ဒိဋ္ဌိကပ်ခြင်း ဖြစ်၏။ သုခရသကို တပ်မက်သဖြင့် တဏှာစိတ်ဖြစ်၏။ ငါမှ ခံစားနိုင်သည်ဟု မာနစိတ် ဖြစ်၏။ နောက်တဖန် ခံစားနိုင်ရန် တောင့်တသောစိတ် ဖြစ်၏။ ထိုသုခအာရုံ ပျက်စီးမည်ကို စိုးရိမ်ခြင်း သောကစိတ် ဖြစ်၏။ ငါ့ကဲ့သို့ အခြား သူတပါး မခံစားစေလိုခြင်း ဣဿာစသော ကိလေသာစိတ်များ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ငါခံစားသည် မဟုတ်၊ နဂိုသဘာဝခံစားတတ်သော နာမ်တရား သူ့အလုပ်သူလုပ် နေပါလားဟု ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏ ပရမတ်သဘောကို ပိုင်းခြားရှုမြင်လျှင် ဝေဒနာမှ ဒိဋ္ဌိပြုတ်သည်။ ယှဉ်ဖက်တဏှာအကြမ်းစားလည်း ချုပ်လာသည်။ ဝေဒနာမှတဏှာဖြစ်ခြင်းသည် တဏှာနှင့်ယှဉ်သော

စိတ်အစုအဝေးများ ဖြစ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းစိတ်တို့သည် စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်၏ အာရုံဖြစ်သည်။

မသာယာဖွယ် ရုပ်၏ ဒုက္ခအာရုံနှင့် ဆက်ဆံမိသည် ရှိသော် ဒုက္ခရသကို ဝေဒနာက္ခန္ဓာမှ ဒုက္ခဝေဒနာအဖြစ် ခံစားသည်။ ထို ဝေဒနာက္ခန္ဓာ၏ သဘောကို မသိသဖြင့် ငါဆင်းရဲစွာ ခံစားရသည်ဟု ဒိဋ္ဌိနှင့် ဒေါသကပ်သည်။ ဒိဋ္ဌိပြုတ်ရန် ဝေဒနာ၏ ခံစားမှု သဘာဝ လက္ခဏာကို ပိုင်းခြား ရှုမြင်နိုင်ရမည် ဖြစ်သည် (ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်)။ ဝေဒနာနှင့်ယှဉ်ဖက် စိတ်တို့ဖြစ်ကြောင်း အမှန် သိအောင် ပိုင်းခြားရှုမြင်ခြင်းသည် စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် ဖြစ်သည်။ သဘောတို့ကို ရှုခြင်းသည် ဓမ္မာနုပဿသတိပဋ္ဌာန် ဖြစ်သည်။

ဝေဒနာနှင့်ယှဉ်ဖက် စိတ်တို့ ဖြစ်ကြောင်းဆိုသည်မှာ ပစ္စုပ္ပန် တိုက်ဆိုင်ဆဲ ရုပ်၏ သာယာဖွယ် အကြောင်းခံ၍ ငါခံစားသည် ဟူသော ဒိဋ္ဌိနှင့် တပ်မက်မှု တဏှာ ဖြစ်လာခြင်းကို ဆိုသည်။ ထိုသို့ ဖြစ်ရခြင်းမှာ ရုပ်၏ သဘာဝလက္ခဏာ၊ ခံစားသည့် နာမ်၏ သဘာဝ လက္ခဏာတို့ကို မသိခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဒိဋ္ဌိနှင့် တဏှာ ဖြစ်ကြောင်းတရားများသည် ပထမအုပ်စု၊ ဒိဋ္ဌိနှင့် တဏှာဖြစ်ခြင်း သည် ဒုတိယအုပ်စု ဖြစ်သည်။ ကတ္တိပါထုပ်နှင့်တူသည့် ခန္ဓာ အစုအဝေးများကို အောက်ပါအတိုင်း ပိုင်းခြားမြင်အောင် ဖြေကြည့်မှ သာလျှင် အကျိုးတရား ဒိဋ္ဌိနှင့်တဏှာ ချုပ်မည်။

အရှင်ရုပ်နာမ်(ပထမအုပ်စု)

အရှင်ဉာဏ်(ဒုတိယအုပ်စု)

စက္ခုအကြည်+ရူပါရုံ+စက္ခုဝိညာဏ်+	
စက္ခုသမ္ပဿ+ဝေဒနာ+တဏှာ	သဟိတ်မနောဝိညာဏ်
သောတအကြည်+သဒ္ဓါရုံ+သောတဝိညာဏ်+	
သောတသမ္ပဿ+ဝေဒနာ+တဏှာ	သဟိတ်မနောဝိညာဏ်
ယာနအကြည်+ဂန္ဓာရုံ+ယာနဝိညာဏ်+	
ယာနသမ္ပဿ+ဝေဒနာ+တဏှာ	သဟိတ်မနောဝိညာဏ်
ဇိဝှိအကြည်+ရသာရုံ+ဇိဝှိဝိညာဏ်+	
ဇိဝှိသမ္ပဿ+ဝေဒနာ+တဏှာ	သဟိတ်မနောဝိညာဏ်
ကာယအကြည်+ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ+ကာယဝိညာဏ်+	
ကာယသမ္ပဿ+ဝေဒနာ+တဏှာ	သဟိတ်မနောဝိညာဏ်
မနအကြည်+ဓမ္မာရုံ+အဟိတ်/သဟိတ်မနောဝိညာဏ်+	
မနောသမ္ပဿ+ဝေဒနာ+တဏှာ	သဟိတ်မနောဝိညာဏ်

အထက်ပါ အရှင်အုပ်စုမှ ပရမတ်ရုပ်နာမ် အစုံတို့ကို ပိုင်းခြားမြင်မှသာလျှင် ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ဖြစ်ပျက်မြင်ခြင်း အမှန် ဖြစ်သည်။ သတိန္တေ၊ သမာဓိန္တေ မပြည့်စုံသေးပဲနှင့် စကျင့်လျှင် ကျင့်ချင်း ဝိပဿနာအာရုံဖြစ်သော ပရမတ်ရုပ်နာမ်များ မမြင်နိုင်ပါ။ နီဝရဏတရားများ ဖြစ်သော ဒိဋ္ဌိ၊ တဏှာတို့နှင့် ယှဉ်လျက် ပျံ့လွင့် နေသော စိတ်များသာ ရှိသေးသည်။ ဝိပဿနာဉာဏ်၏ အရှင် အာရုံများ မဟုတ်ပါ။ သီလ၊ သမာဓိအားဖြင့် ပယ်ခွာထားရမည့် စိတ်များ ဖြစ်သည်။ အထက်ပါ အရှင်အုပ်စုရှိ ရုပ်နာမ်များကို မြင်မှသာလျှင် နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်ထိုက်သည်။ ဖြစ်ပျက်ရှုရာအာရုံ ဖြစ်သည်။ ဗလဝဝိပဿနာဉာဏ်အမှန် ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ဝိပဿနာ ရှုပွားမည့် ယောဂီသည် ထိုရုပ်နာမ်တို့ကို ရှုမြင်နိုင်သည့် အထူးစင်ကြယ်သော သမ္မာသမာဓိဖြင့် ပြည့်စုံရမည် ဖြစ်သည်။ ထို

သမာဓိသည် အလွန် သိမ်မွေ့၍ ခက်ခဲစွာ ကျင့်ကြံရသည်။ ထို ပရမတ်ရုပ်နာမ်များမှာလည်း သိမြင်နိုင်ရန် အလွန်မှ နက်နဲ ခက်ခဲသည်။ ထိုသဘောကို မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အောက်ပါ အတိုင်း ဟောကြားထားသည်။

“ငါသည် ခဲယဉ်းစွာ ကျင့်သဖြင့် သိအပ်ပြီး သောတရားကို ယခုအခါဟောခြင်းငှာ မသင့်လျော်ချေ။ ရာဂဒေါသ နှိပ်စက်ခံနေရသောသူတို့သည် ဤတရားကို လွယ်ကူစွာ သိနိုင်ကြမည် မဟုတ်ချေ။ အမှောင်ထု ဖုံးလွှမ်းလျက် ရာဂတပ်စွဲနေသောသူတို့သည် သိမ်မွေ့ နက်နဲ၍ အဏုမြူသဖွယ် မြင်နိုင်ခဲ့သော (သံသရာ) အဆန်တရားကို မြင်နိုင် ကြမည် မဟုတ်ချေ။”

တရားကျင့်သော ယောဂီတို့ “ရုပ်နာမ်မြင်သည်” ဟု ဆိုရာ၌ “ထင်ယောင်ထင်မှား ရုပ်နာမ်” မဖြစ်မိစေရန် မဟာစည် ဆရာတော် ဘုရားကြီးမှ ဤကဲ့သို့ ဟောကြားထားသည်။

“တကယ် ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို ကိုယ်ပိုင် ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့ပြီး မမြဲ ဆင်းရဲ အနတ္တလို့ သိတိုင်းသိတိုင်း အဲဒီ သိရတဲ့အတိုင်း စသော ရုပ်နာမ်တွေမှာ မြဲတဲ့အနေ ချမ်းသာတဲ့အနေ အတ္တကောင် အနေဖြင့် အထင်မှား အသိမှားတဲ့ မောဟ အဝိဇ္ဇာ ဖြစ်ခွင့် မရှိပဲ ကင်းငြိမ်းသွားတယ်။”^၈

^၈ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ ရာဇဝင်၊ ဗောဓိရာဇေယျသုတ်-၃၃၇

နာ-၂၈၆

^၉ မဟာစည်ဆရာတော်၊ “ဗုဒ္ဓသာသနအန္တရာယ်ကာကွယ်ရေးတရားတော်”၊

နာ-၈၂

ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောကြားထားသော “တကယ် ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေ”ဆိုသည်မှာ မြင်ဆဲ၌ မိမိ၏ မျက်လုံးအိမ် အတွင်းရှိ မျက်နက်ဝန်းအလယ် စက္ခုပသာဒ၌ ရှိသော ရူပါရုံ၊ စက္ခုဝိညာဏ်၊ စက္ခုအကြည် စသော အထက်ပါ ပရမတ် ရုပ်နာမ်များကို မြင်ရမည်ဟု ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။

ယခုအခါ ရုပ်နာမ်မြင်ခြင်း ရုပ်နာမ်ကွဲခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ “မသိတာရုပ်၊ သိတာနာမ်” “မြင်တာရုပ်၊ သိတာနာမ်” “ကြားတာရုပ်၊ သိတာနာမ်” စသဖြင့် သတ်မှတ် ပြောဆို သုံးနှုန်းနေကြခြင်းများ တွင်ကျယ်လျက် ရှိသည်။ ထိုသို့သော သိခြင်းမျိုးသည် တရား အားမထုတ်သော သာမန် လူပြုန်းများပင် သိနိုင်သော အသိများ ဖြစ်သည်။ ပရမတ်ရုပ်နာမ်များကို ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြား သိအပ်သော အရိယာတို့၏ သိခြင်းမျိုး မဟုတ်ပါ။ အထက်၌ ဖော်ပြခဲ့သော ဆဆက္ကအရှုခံရုပ်နာမ်များကို ထူးသောဉာဏ် (အရှုဉာဏ် မနောဝိညာဏ်) ဖြင့် ပိုင်းခြားသိမှသာလျှင် စစ်မှန်သော ရုပ်နာမ်မြင်ခြင်း ရုပ်နာမ်ကွဲခြင်းဖြစ်သည်။

မိမိရူပကာယရှိ သဏ္ဌာန်နိမိတ် မရှိသော အခံဓာတ် ကာယပသာဒနှင့် သဏ္ဌာန်နိမိတ် မရှိသော အပြင်အတိုက်ဓာတ် အတွေ့ရုပ်(ဖောဋ္ဌဗ္ဗရုပ်)တို့ ဟူသော သဘောနှစ်ခု တွေ့ဆုံမှုကြောင့် ထိုကာယပသာဒတွင် သဏ္ဌာန်နိမိတ် မရှိသော အတွေ့ရုပ်နှင့် တထပ်တည်း ကိန်းနေသော သိကာမျှ ဖြစ်သော ကာယဝိညာဏ်စိတ် ဖြစ်ပေါ်သည်။ ထိုကာယဝိညာဏ်စိတ်သည် သိသဘောဆောင်သည့် ‘ထိ’ဓာတ် ဖြစ်သည်။ အတွေ့ရုပ်သည် မသိသဘောဆောင်သည့် ‘ထိ’ဓာတ် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မသိသဘော ‘ထိ’ ရုပ်ဓာတ်နှင့် သိသဘော ‘ထိ’ နာမ်ဓာတ် အရှုခံ ရုပ်နာမ်တစ်စုံ ဖြစ်သည်။

ထိုနာမ်ဓာတ်သည် 'ထိ'ရုပ်အား ကောင်းတယ်၊ ဆိုးတယ်၊ ပျော့တယ်၊ မာတယ်၊ သာယာတယ်၊ မသာယာတယ် နှလုံးသွင်းကြံစည် ဆုံးဖြတ် သုံးသပ်ခြင်း မရှိသော၊ ငါသိတယ်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သိတာက ငါဟူ၍လည်းကောင်း မရှိသော စိတ်ပင်ဖြစ်သည်။ ဤအတိုင်း ရုပ်နာမ်ကို ပိုင်းခြားမြင်မှသာလျှင် “မသိတာရုပ်၊ သိတာနာမ်”ဟု ဆိုခြင်းသည် အမှန်ဖြစ်နိုင်မည်။

ထိုရုပ်နာမ်တို့သည် အရှုခံသက်သက်မျှသာ ဖြစ်သည်။ ကာယဝိညာဏ်သည် အရှုခံသာ ဖြစ်သည်။ တရား မရှုတတ်။ ငါဟု မစွဲယူတတ်။ မနောဝိညာဏ်သည် ငါဟု စွဲယူတတ်သည်။ ထိုအရှုခံ ရုပ်နာမ်တို့ကို အရှုဉာဏ်မနောဝိညာဏ်ဖြင့်သာ ပိုင်းခြားမြင်နိုင်သည်။ စတုတ္ထဈာန်သမာဓိနှင့် ပြည့်စုံအောင် ကျင့်ကြံလိုက်သောအခါ မနောဝိညာဏ်သည် စင်ကြယ်သောစိတ် (စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ) ဖြစ်သွားပြီး အရှုခံရုပ်နာမ်တို့ကို ပိုင်းခြားမြင်သည်။

ထို့ကြောင့် မသိသဘော 'ထိ'၊ သိသဘော 'ထိ' အရှုခံ ရုပ်နာမ်၊ ယင်းတို့ကို ပိုင်းခြားသိ အရှုဉာဏ် မနောဝိညာဏ်ဟု ခွဲခြား၍ နားလည်ရမည်။ ဤကဲ့သို့သော ရုပ်နာမ်မဟုတ်ပဲ ပညတ် သဏ္ဌာန် နိမိတ်အာရုံ ပါနေပြီး လုံးထွေးနေသော အထင်ရုပ်နာမ် တို့ကို ရုပ်နာမ်အစစ်ဟု လွယ်လွယ်နှင့် သတ်မှတ်ကြမည်ဆိုလျှင် ဝိပဿနာတရားသည် ပေါ့ပေါ့တန်တန် ဖြစ်လာ၍ စစ်မှန်သည့် သာသနာသည် တဖြည်းဖြည်း လုံးပါးပါးပြီး ကွယ်ပျောက် သွားတော့မည်။ မစစ်မမှန် ပညတ်ရုပ်နာမ်နှင့် အစစ်အမှန် ပရမတ်ရုပ်နာမ်တို့ အလွန်မှ ကွာခြားပါသည်။

မင်္ဂလာတရား၊ ဖိုလ်တရား၊ လွယ်လွယ်နှင့် ရနိုင်မည်လား

သစ္စာလေးပါး တရားတော်သည် အလွန်နက်နဲ၍ သိရန် အလွန်မှခက်ခဲသော တရားတော်ဖြစ်သည်။ အဓိယာတို့သာလျှင် သိအပ်သော အရာပင် ဖြစ်ပေသည်။ ဒုက္ခသစ္စာဟူသည် ဆဆက္က သုတ္တန်မှ ဖော်ပြထားသော (၃၆)မျိုးသော ရုပ်နာမ်တို့ပင် ဖြစ်သည်။ ထိုရုပ်နာမ်တို့ကို မြင်တတ်သော သဘောသည် ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော သဟိတ်မနောဝိညာဏ် ဖြစ်သည်။ ထို(၃၆)မျိုးသော ရုပ်နာမ်တို့ကို မြင်ဖို့ရန် ခက်ခဲနက်နဲပုံကို မြတ်စွာဘုရား ဤကဲ့သို့ ဟောထားသည်။

အာနန္ဒာ ထိုအရာကို အဘယ်သို့ မှတ်ထင် သနည်း။ အကြင်သူသည် ဝေးသော အရပ်မှပင် များကို သေးငယ်သော သံကောက်ပေါက်ဖြင့် အဆင့်ဆင့် မလွဲမချော်ဝင်၍ ကျစေနိုင်ရာ၏။ အကြင်သူသည်ကား၊ ခုနစ်စိတ် ခွဲစိတ်ထားသော သားမြီးဖျား အချင်းချင်း (အဖျားဖြင့်အဖျားကို) ထိုးဖောက်နိုင်ရာ၏။ (ဤနှစ်မျိုးတွင်) အဘယ်က ပို၍ ခဲယဉ်းသနည်းဟု (မိန့်တော်မူ၏)။ အသျှင်ဘုရား အကြင်သူသည် ခုနစ်စိတ် ခွဲစိတ်ထားသော သားမြီးဖျား အချင်းချင်း (အဖျားဖြင့်အဖျားကို) ထိုးဖောက် နိုင်ရာ၏။ ဤအရာကသာလျှင် ပို၍ ခဲယဉ်းပါ၏ဟု (လျှောက်၏)။ အာနန္ဒာ စင်စစ်အားဖြင့် “ဤကား ဆင်းရဲတည်း”ဟု ဟုတ်တမ်းမှန်စွာ သိကြသူ။ ပ။ “ဤကား ဆင်းရဲချုပ်ရာ (နိဗ္ဗာန်)သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်တည်း”ဟု

ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိကြသူတို့သည် ပို၍ ထိုးထွင်း
သိနိုင်ခဲ့သော အရာကို ထိုးထွင်းသိကုန်၏။^{၁၁}

ဤမျှ ခက်ခဲနက်နဲသော သစ္စာလေးပါး တရားတော်ကို
ယခုအခါ နာကြားရုံ၊ လွယ်လွယ်ကူကူ ကျင့်ရုံနှင့် သိမြင်နိုင်သကဲ့သို့
ပေါ့ပေါ့တန်တန် သဘောထားနေကြပြီ ဖြစ်သည်။ ထိုကဲ့သို့
ဖြစ်ရခြင်းမှာ အချို့သော ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယတို့သည် မိမိကိုယ်တိုင်
ပေါက်မြောက်အောင် မကျင့်ပဲ မြတ်စွာဘုရားရှင် ဟောထားသော
တရားတော်များကို ဤတရားသည် ဤကဲ့သို့ ဖြစ်လိမ့်မည် ဟူ၍
လည်းကောင်း၊ ဤဒေသနာတော်သည် ဤသဘော ဆောင်လိမ့်မည်
ဟူ၍ လည်းကောင်း မိမိအထင်ဖြင့် မှန်းဆမြင်သည်ကို တကယ်
သိမြင်နေသည့် သဘောဖြင့် ရေးသားဟောပြော နေကြသည်။
ယင်းတို့ကို နာကြားသူ၊ ဖတ်ရှုသူများကလည်း ထိုနာကြားသိ၊
မှတ်သားသိများကို မိမိကိုယ်တိုင် အမှန်တကယ် ထိုးထွင်းသိမြင်ဘိ
သကဲ့သို့ ယုံကြည်သွားကြကာ သစ္စာလေးပါး၊ ဝိပဿနာတရားသည်
လွယ်လွယ်နှင့်သိနိုင်သော တရားအသွင်သို့ ဆောင်သွားသည်။ အချို့
နေရာများ၌ဆိုလျှင် ဝိပဿနာတရားသည် စကားရည်လှပွဲ အသွင်သို့
လည်းကောင်း၊ ဟောပြောပွဲ၊ နာကြားပွဲသက်သက် အသွင်သို့
လည်းကောင်း သိသိသာသာ ပြောင်းလဲလာသည်။ ထို့ကြောင့်
များစွာသော တရားကျင့်သော ယောဂီတို့သည် နာကြားသိ၊ မှတ်သား
သိနှင့်ပင် လမ်းဆုံးနေကြသည်။ စစ်မှန်သည့် သာသနာတော်၏
တန်ဖိုး ကျဆင်းလာခြင်း ဖြစ်သည်။ တရားစစ် တရားမှန် ဆိုသည်မှာ

^{၁၁} မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ သစ္စသံယုတ်၊ ပပါတဝဂ်၊ ဝါလသုတ်
နာ-၄၀၁

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

၃၉

ယခု နေယျခေတ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက် ဆရာကောင်းနှင့် တွေ့သော်မှ အလွန်အလွန် ခက်ခက်ခဲခဲ ပင်ပင်ပန်းပန်း ကြိုးစား အားထုတ်နိုင်မှ ပေါက်မြောက်နိုင်သော တရားများဖြစ်သည်။

ရဟန်းတို့ မျက်စိကို၊ အဆင်းတို့ကို စက္ခုဝိညာဏ် ကို၊ စက္ခုသမ္ပဿကို၊ စက္ခုသမ္ပဿကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ခံစားမှု သုခ၊ ဒုက္ခ၊ ဥပေက္ခာကို သောတာ၊ ယာန၊ ဇိဝှိ၊ ကာယ စသည်တို့၌ လည်းကောင်း၊ သဘောတရား တို့ကို (ဓမ္မာရုံကို) မနောဝိညာဏ်ကို။ ပ။ မနောသမ္ပဿ ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ခံစားမှု သုခ၊ ဒုက္ခ၊ ဥပေက္ခာကိုလည်း၊ အထူးသိလျှင်၊ ပိုင်းခြား၍ သိလျှင်၊ ခွာနိုင်လျှင်၊ ပယ်နိုင်လျှင်၊ ဆင်းရဲကုန်ခြင်းငှာ ထိုက်၏။^{၁၁}

ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် မြင်အပ်တွေ့အပ်သည့်တရားဆိုသည်မှာ ခန္ဓာအစုအဝေး၏ အပြင်ဖက်၌ မရှိ။ ခန္ဓာအတွင်း၌သာ ရှိသည်။ ထိုအတွင်းခန္ဓာအစု ဖြစ်သော ရုပ်နာမ်တို့ကို ပိုင်းပိုင်းခြားခြား မြင်ရမည် ဖြစ်သည်ကို မြတ်စွာဘုရားရှင် အထက်ပါအတိုင်း ဟောကြားထားသည်။ တရားကျင့်သော ယောဂီသည် အရှုခံ ရုပ်နာမ်တို့ကို မှန်းဆသိ၊ နာကြားသိ၊ စာဖတ်သိမျိုး မဟုတ်ပဲ ပိုင်းပိုင်းခြားခြား သိရမည်။ မိမိကိုယ်ကို သောတာပန်အရိယာဖြစ်ပြီ၊ တရားတွေ့ပြီ တရားမြင်ပြီဆိုသည်မှာ မှန်ပြီလားဟူ၍လည်းကောင်း သိလိုပါက အထက်ပါ ဘုရားရှင် ဟောထားသော ဒေသနာနှင့် ကိုက်ညီကြည့်ပါ။

^{၁၁} သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ သဠာယတနသံယုတ်၊ သဗ္ဗဝဂ်၊ ပဌမ အပရိဇာနနသုတ် နာ-၂၄၀

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

စက္ခုဒွါရကို “ဤစက္ခုဒွါရသည် ငါ့ဟာမဟုတ်၊ ဤစက္ခုဒွါရသည် ငါမဟုတ်၊ ဤစက္ခုဒွါရသည် ငါ၏ ကိုယ်ပိုင်မဟုတ်”ဟု ရှု၏။ ရူပါရုံတို့ကို “ဤရူပါရုံသည် ငါ့ဟာမဟုတ်၊ ဤရူပါရုံသည် ငါမဟုတ်၊ ဤရူပါရုံသည် ငါ၏ ကိုယ်ပိုင်မဟုတ်” ဟု ရှု၏။ စက္ခုဝိညာဏ်တို့ကို “ဤစက္ခုဝိညာဏ်သည် ငါ့ဟာမဟုတ်၊ ဤစက္ခုဝိညာဏ်သည် ငါမဟုတ်၊ ဤစက္ခုဝိညာဏ်သည် ငါ၏ကိုယ်ပိုင်မဟုတ်”ဟု ရှု၏။ စက္ခုသမ္ပဿကို “ဤစက္ခုသမ္ပဿသည် ငါ့ဟာမဟုတ်၊ ဤစက္ခုသမ္ပဿသည် ငါမဟုတ်၊ ဤစက္ခုသမ္ပဿသည် ငါ၏ကိုယ်ပိုင်မဟုတ်”ဟု ရှု၏။ ဝေဒနာကို “ဤဝေဒနာသည် ငါ့ဟာမဟုတ်၊ ဤဝေဒနာသည် ငါမဟုတ်၊ ဤဝေဒနာသည် ငါ၏ကိုယ်ပိုင်မဟုတ်”ဟု ရှု၏။ တဏှာကို “ဤတဏှာသည် ငါ့ဟာမဟုတ်၊ ဤတဏှာသည် ငါမဟုတ်၊ ဤတဏှာသည် ငါ၏ကိုယ်ပိုင်မဟုတ်”ဟု ရှု၏။^၂

အထက်ပါ ဆဆက္ကသုတ္တန်၌ ဖော်ပြထားချက်အရ ထို သက္ကာယတည်းဟူသော ဆဆက္ကရုပ်နာမ်တို့ကို ပိုင်းခြားရှုမြင်သောကြောင့် သောတာပတ္တိမဂ် ကူးသည်။ အပါယ်သံသရာသို့ လားစေတတ်သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ သီလဗ္ဗတပရာမာသဟူသော သံယောဇဉ်သုံးပါးတို့ ချုပ်ခြင်းကြောင့် နိဗ္ဗာန်ဝင်၏။ ကိလေသာချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသည်။

* ဤနေရာ၌ တဏှာဆိုသည်မှာ လောဘစေတသိက်နှင့်တကွဖြစ်သော သဟိတ်မနောဝိညာဏ်စိတ်အစုကို ဆိုလိုသည်။

^၂ ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ သဠာယတနဝဂ်၊ ဆဆက္ကသုတ် နာ-၃၃၂

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

၄၁

အမှန်မြင်မှု 'သမ္မာဝိဇ္ဇိ'

အာယတနတဆယ့်နှစ်ပါး၌ တတ်သိလိမ္မာသောသူ
ဖြစ်ကြောင်းတရား 'အာယတနကုသလတာ'

ထို (အာယတနကုသလတာ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ
ကုသလတာ)တို့တွင် စိတ်ဖြစ်ရာ စိတ်ဖြစ်ကြောင်း
'အာယတန'၌ ကျွမ်းကျင်(လိမ္မာ)သူ၏ အဖြစ် (အာယတန
တဆယ့်နှစ်ပါး၌ တတ်သိ ကျွမ်းကျင်သောသူ ဖြစ်အောင်
ပြုတတ်သောတရား) 'အာယတနကုသလတာ' ဟူသည်
အဘယ်နည်း။ မြင်သိစိတ် (စက္ခုဝိညာဏ်) ဖြစ်ရာ
မျက်စိအကြည် 'စက္ခုယတန'၊ မြင်သိစိတ် (စက္ခုဝိညာဏ်)
ဖြစ်ကြောင်း အဆင်း 'ရူပါယတန'၊ ကြားသိစိတ် (သောတ
ဝိညာဏ်) ဖြစ်ရာ နားအကြည် 'သောတာယတန'၊
ကြားသိစိတ် (သောတဝိညာဏ်) ဖြစ်ကြောင်း အသံ
'သဒ္ဒါယတန'၊ နံသိစိတ် (ယာနဝိညာဏ်) ဖြစ်ရာ နှာခေါင်း
အကြည် 'ယာနာယတန'၊ နံသိစိတ် (ယာနဝိညာဏ်)
ဖြစ်ကြောင်း အနံ့ 'ဂန္ဓာယတန'၊ လျက်သိစိတ် (ဇိဝှိ
ဝိညာဏ်) ဖြစ်ရာ လျှာအကြည် 'ဇိဝှိယတန'၊ လျက်သိစိတ်
(ဇိဝှိဝိညာဏ်) ဖြစ်ကြောင်း အရသာ 'ရသာယတန'၊
ထိသိစိတ် (ကာယဝိညာဏ်) ဖြစ်ရာ ကိုယ်အကြည်
'ကာယာယတန'၊ ထိသိစိတ် (ကာယဝိညာဏ်) ဖြစ်ကြောင်း
အတွေ့ 'ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန'၊ သိမှုစိတ်ဖြစ်ရာ 'မနာယတန'၊
သိမှုစိတ် ဖြစ်ကြောင်းသဘာဝ 'မဗ္ဗာယတန' ဟူသော
အာယတန တဆယ့်နှစ်ပါးတို့သည် (ရှိကုန်၏)။ ထို
(အာယတန) တို့ကို အကြင် အာယတန၌ ကျွမ်းကျင်
လိမ္မာသူ၏အဖြစ်၊ (ခွဲခွဲခြားခြား) အပြားအားဖြင့်သိမှု၊
(ခွဲခွဲခြားခြား) အပြားအားဖြင့်သိခြင်း ။ပ။ (အမှန်
သဘော၌) မတွေ့ဝေမှု (အမှန်ကိုသိမှု)၊ (သစ္စာလေးပါး)

ယောဂီအဖြစ်သိမှတ်ဖွယ်

တရားတို့ကို စိစစ်ခြင်း၊ ကောင်းစွာသိမြင်မှု (အမြင်မှန်မှု) ‘သမ္မာဒိဋ္ဌိ’သည် (ရှိ၏)။ ဤ(ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော) သဘောကို စိတ်ဖြစ်ရာစိတ်ဖြစ်ကြောင်း ‘အာယတန’၌ ကျွမ်းကျင်(လိမ္မာ)သူ၏အဖြစ် (အာယတန တဆယ့်နှစ်ပါး၌ တတ်သိကျွမ်းကျင် လိမ္မာသောသူ ဖြစ်အောင် ပြုတတ်သောတရား) ‘အာယတန ကုသလတာ’ဟု ဆိုအပ်၏(မဟာကုသိုလ်ဉာဏသမ္ပယုတ်၊ မဟာကြိယာဉာဏသမ္ပယုတ်စိတ်၊ အဘိညာဉ်စိတ်၊ မဂ်စိတ်တို့၌ ရှိသောပညာ)။^{၁၃}

ယခုခေတ်ကာလ၌ “ရုပ်နာမ်မြင်သည်၊ ရုပ်နာမ်ကွဲသည်၊ ဉာဏ်စဉ် တက်ပြီ၊ စိတ်ကလေးတွေ၏ ဖြစ်ပျက်ကို ရှုသည်၊ ခန္ဓာငါးပါးမြင်သည်၊ တရားတွေ့တာချင်း အတူတူပါပဲ” စသည်ဖြင့် ပြောဟောရေးသားနေကြသည်။ ထိုပြောဆိုရေးသား ဟောပြောချက်တို့သည် အထက်ဖော်ပြသော အာယတန ပရမတ်ရုပ်နာမ်တို့ကို ခွဲခွဲခြားခြား သိမြင်ရမှုမျိုးနှင့် တူရဲ့လားဟု မိမိကိုယ်ကို မဖုံးမဖိမလှည့်ဖျားပဲ စစ်ဆေးကြည့်ပါ။

ဖြစ်ပျက်မြင် ဖြစ်ပျက်ဆုံး

ဝိပဿနာကျင့်သော ယောဂီ၏ အရှုဉာဏ်သည် ပရမတ်အာရုံများကို မှန်းဆ၍ မြင်ခြင်း၊ အထင်ဖြင့် မြင်ခြင်းမဟုတ်၊ ပိုင်းခြား၍ မြင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အရှုဉာဏ်သည် အရှုခံ ရုပ်နာမ်တို့ကို သေချာစွာ တွေ့မြင်မှသာလျှင် ပရိစ္ဆေဒအားဖြင့် ပိုင်းခြားနိုင်မည်

^{၁၃} ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ နိက္ခေပကဏ္ဍ သုတ္တန္တကဒကနိက္ခေပ၊ အာယတနကုသလတာဒုကံ နာ-၄၉၀

ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ ပိုင်းခြား၍ မြင်နိုင်မှသာလျှင် မိမိစိတ်၌ ကိန်းနေသော ဝိပလ္လာသတရားများ ဖုံးအုပ်မှုမှ ချုပ်ငြိမ်းမည် ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ ဆဆက္က ပရမတ် အရှင် ရုပ်နာမ်တို့၏ အရှိကို အရှိအတိုင်း သဘာဝကို သဘာဝအတိုင်း ဖြစ်မှုသဘောနှင့် ပျက်မှု သဘောကို မြင်နိုင်ရမည်။ ထိုပရမတ်ရုပ်နာမ်တို့၏ ပစ္စုပ္ပန် တည့်တည့်၌ ဖြစ်ပျက်ကို မြင်ခြင်းသည် အနတ္တ ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့် အနိစ္စဝိပဿနာဉာဏ်အမှန်ဖြစ်သည်။ ဒုက္ခသစ္စာကို ပိုင်းခြားသိခြင်း လည်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဖြစ်သော ပရမတ် ရုပ်နာမ်တို့သည် ထိုဥပါဒါနက္ခန္ဓာ မချုပ်ငြိမ်းသရွေ့ (ဝါ) စုတိစိတ် မရောက်မချင်း တိုက်ဆိုင်တိုင်း ဖြစ်ပျက်နေဦးမည် ဖြစ်သည်။ ပစ္စုပ္ပန်တွင် ဖြစ်ပျက်ဆုံးရမည်မှာ ဥပါဒါန်နှင့် တကွဖြစ်သော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာ ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် မြင်အောင် ရှုရမည်မှာ ဆဆက္ကပရမတ်ရုပ်နာမ်၊ ဖြစ်ပျက် ဆုံးရမည်မှာ ဒိဋ္ဌိ၊ တဏှာ၊ (ဥပါဒါန် ၄-ပါး)နှင့် ယှဉ်သော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာစိတ်အစု (သဟိတ်မနောဝိညာဏ်အစု) ဖြစ်သည်။ ဥပါဒါန်နှင့်ယှဉ်သော ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးသည်ကား ဖြစ်ပျက်အစဉ် ဖြင့် ရှိနေမည်။ အရဟတ္တဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်ပင်လျှင် ဥပဓိဖြစ်ပျက်ခန္ဓာ ရှိနေသည်။ ခန္ဓာပရိနိဗ္ဗာန်ပြုမှ ဆုံးသည်။ အတိတ်အကြောင်းကြောင့် ရရှိသော အကျိုးတရား ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကို ဆုံးအောင်ရှုဖို့မဟုတ်၊ ပိုင်းခြားမြင်အောင် ရှုရမည်သာ ဖြစ်သည်။ အနာဂတ်အကျိုးကို ဖန်တီးသော ပစ္စုပ္ပန်ဒိဋ္ဌိ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်နှင့် ယှဉ်သောခန္ဓာကိုလည်း မိမိအလိုဖြင့် ဆုံးအောင်မပြုရ၊ မဂ်ကိစ္စသာဖြစ်သည်။ အကျိုးခန္ဓာနှင့် အကြောင်းခန္ဓာ ခွဲခြားတတ်ဖို့လိုသည်။ အကျိုးခန္ဓာဖြစ်သော နာမ်တရား ဖြစ်ပျက်သည် ဒုက္ခသစ္စာ ဖြစ်၍ ထိုဖြစ်ပျက်ဒုက္ခသစ္စာကို

စွန့်၍ မဖြစ်မပျက်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို မိမိအလိုဖြင့် ဝင်ရောက်ခြင်း၊ အာရုံပြုခြင်းသည် မဖြစ်နိုင်။ နိဗ္ဗာန်သည် အလိုအားဖြင့် ဝင်ရောက်ရာမဟုတ်။ ပစ္စုပ္ပန် ဒုက္ခသစ္စာ ဖြစ်သော ပရမတ် ရုပ်နာမ်တို့ကို မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်မြင်၍ အလိုသိမ်းသွားခြင်းကြောင့် ထိုအလိုတည်းဟူသော သမုဒယချုပ်ငြိမ်းခြင်းနှင့်အတူ ဒုက္ခသစ္စာကို အာရုံပြုမှုပါ တပြိုင်တည်း ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသည်ပင်လျှင် နိရောဓသစ္စာ တည်းဟူသော နိဗ္ဗာန်ကို အလိုလို အာရုံပြုပြီးသား ဖြစ်သည်။ တရားကျင့်သော ယောဂီတို့ အထူးသတိပြုပါ။

ဤကဲ့သို့ အရှုဉာဏ်သည် အရှုခံ ပရမတ်အာရုံတို့အပေါ်၌ မြင်နိုင်စွမ်းရှိခြင်း၏ ပဓာနအကြောင်းသည် စင်ကြယ်သည့်စိတ် (စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ) ဖြင့် ပြည့်စုံခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုစင်ကြယ်သည့် စိတ်သို့ မရောက်ရှိသေးပဲနှင့် အထင်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ မှန်းဆ၍ လည်းကောင်း ရှုနေသည် သဘောကို ဝိပဿနာတရား ဟူ၍ သတ်မှတ်နေကြမည်ဆိုလျှင် ခက်ခဲနက်နဲစွာ ကျင့်ရသော ဝိပဿနာ ကျင့်စဉ်သည် ပေါ့ပေါ့တန်တန် လွယ်လွယ်ကူကူ အချိန်တိုတိုနှင့် ကျင့်၍ ရနိုင်သော တရားမျိုးအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိသွားသည်။ ပဋိပတ္တိသာသနာ ပျက်စီးလာတော့မည့် နိမိတ်ဟု စာရေးသူ မှန်းဆမိသည်။

“၈” ဟူသော ဝေါဟာရပညတ်သည် အလွန် နက်နဲသော အဓိပ္ပာယ် ရှိသည်။ ‘ဝ’ မရှိပဲ ‘ဝီ’ မလုပ်နဲ့ ဟူသည့် ပေါရာဏ စကားသည် အကြောင်းမဲ့ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း မဟုတ်ပါ။ ထူးသောသီလ၊ ထူးသော စင်ကြယ်မှုစိတ် မရှိသေးပဲနှင့် ဝိပဿနာတရား မကျင့်နိုင်ပါဟု ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ သာမညနဂိုစိတ်အနေ

အတိုင်းဖြင့် တရားကျင့်မည်၊ တရားတွေ့သည်ဆိုလျှင် သာမည တရားသာလျှင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ဝိပဿနာတရား မဖြစ်နိုင်ပါ။

နှစ်သိနှစ်မြင် ဒိဋ္ဌိစင်၊ ဘဝင်မြင်မှ လမ်းမှန်ရ

စိတ်ဟူသည် ဟဒယဝတ္ထုကိုမှီသော ဘဝင်မှလွဲ၍ မည်သည့် နေရာကိုမှ ထွက်သွားခြင်း မရှိပါ။ ထို့ကြောင့် ပြင်ပအာရုံငါးမျိုးက ခန္ဓာ၏ ဒွါရငါးပေါက်သို့ တဆင့် ကျရောက်၍ ဘဝင်ကို သက်ရောက်သည်။ ထိုအာရုံတို့၏ အနိဋ္ဌရသ၊ ဣဋ္ဌရသတို့ သည်လည်း ဘဝင်သို့ သက်ရောက်သည်။ အတိတ် အနာဂတ် အာရုံတို့သည်လည်း ဘဝင်ကို မှီ၍ ဖြစ်သည်။ ဘဝင်နှင့် အာရုံတို့ တိုက်ခိုက်မိခြင်းကြောင့် မနောဝိညာဏ် ဖြစ်သည်။ ထိုမနောဝိညာဏ် သည် အကုသိုလ်စေတသိက်တို့ဖြင့် ယှဉ်ခဲ့သော် တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိစိတ် ဖြစ်သည်။ ကုသိုလ်စေတသိက်တို့ဖြင့် ပေါင်းခဲ့သော် သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာစိတ်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အလုံးစုံသောအာရုံတို့သည် ဘဝင်ကို သက်ရောက်ပြီးမှ မနောဝိညာဏ်သည် သဘောအားလုံး အပေါ်၌ သုံးသပ်နိုင်သည်။ ဝိပဿနာရှုရာတွင် မိမိအရှုဉာဏ်သည် ပြင်ပအာရုံကို နှလုံးသွင်း၍ ရှုနေသေးလျှင် လည်းကောင်း၊ မိမိခန္ဓာကိုယ်၏ ရူပကာယကို အာရုံပြုနှလုံးသွင်း ရှုနေသေးလျှင် လည်းကောင်း၊ မှန်ကန်သော အရှုဉာဏ် မဟုတ်သေးပါ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အထက်၌ ရှင်းပြခဲ့သည့်အတိုင်း အာရုံ အားလုံးတို့သည် ဘဝင်၌သာ ထင်၍ မနောသည် ဘဝင်၌ပင် အရှုခံအာရုံတို့ကို လက္ခဏာတင်၍ ရှုနေခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဘဝင်အကြည်ကို မမြင်သေးသရွေ့ နာမ်တရားတို့ကို မမြင်သေးပါ။ အမှန်တရားကိုလည်း မမြင်သေးပါ။ “နှစ်သိနှစ်မြင် ဒိဋ္ဌိစင်

ဘဝင်မြင်မှလမ်းမှန်ရ” ဟု ပညာရှိများ ဆိုရိုးစကား ရှိပါသည်။
 လောကီကာမပညတ် အာရုံတို့သည်လည်းကောင်း၊ လောကီပရမတ်
 အာရုံတို့သည် လည်းကောင်း ဘဝင်၌သာ ထင်သည်။ ဘဝင်၌
 ထင်သောအာရုံတို့ကို ရှုခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို “ပညတ်သိ” နှင့်
 “ပရမတ်သိ” နှစ်သိနှစ်မြင်ကို သိ၍ ဒိဋ္ဌိစင်ခြင်း ဖြစ်သည်။
 လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီး ရေးသားသော ဥတ္တမပုရိသကျမ်း၌
 “ဘဝင်မြင်လျှင် အာဂယောကျ်ားဘဲဟူ၍ မှတ်လိုက်” ဟု
 ရေးသားထားသည်။ တရားအားလုံးသည် ဘဝင်၌ပင် ထင်သည်။
 တရားရှုခြင်းသည်လည်း ဘဝင်မှာပင် ရှုပါသည်။ လောကသုံးပါး
 သည်လည်း ဘဝင်၌သာ တည်ပါသည်။ လောကမှထွက်ခြင်း
 သည်လည်း ဘဝင်မှ ထွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဘဝင်ကိုမှီ၍ ဖြစ်သော
 စိတ်သည် ဥပါဒါန်အစွဲချုပ်ခြင်းဖြင့် ထွက်ခြင်းဖြစ်သည်။

၅။ အာနာပါနုဋ္ဌာန်စွာ အစွမ်းအဓွန့် သိဒ္ဓဏိဋ္ဌဏိ

ဤအာနာပါနုဋ္ဌာန်စွာ လက်တွေ့အားထုတ်ပုံကို လွှတ်
 ဥပမာဖြင့် ပြပါမည်။ ညီညွတ်သော မြေပြင်၌ ရှိသော သစ်တုံးကို
 ယောက်ျားတစ်ယောက်သည် တစ်ဖက်ထိုးလွှာဖြင့် ဖြတ်နေပုံကို
 အာရုံပြုကြည့်ပါ။ ထိုသူလွှာတိုက်နေမှု၌ လွှာကို အလျင်မပြတ်စေခြင်း၊
 အရှိန်နှုန်းမှန်ခြင်း၊ လှိုင်းသည်ထက်ပို၍ အားမစိုက်ခြင်း၊ ရှေ့တိုး
 နောက်ငင် ညီညွတ်ခြင်း၊ မှန်မှန်လွှာတိုက်နေခြင်း (ဝါ) ရပ်နေလိုက်၊
 လွှာတိုက်လိုက် မလုပ်ခြင်း စသော အင်္ဂါရပ်များ ရှိနေသည်။ ထိုသို့
 အရှိန်ဖြင့် လွှာဖြတ်နေရင်း ထိုယောက်ျားသည် သစ်တုံး၏
 တစ်ဖက်တစ်ချက် ပြေးလွှားနေသောလွှာကို မကြည့်ဘဲ လွှာသွားထိရာ
 သစ်တုံး၌သာ စူးစူးစိုက်စိုက် ကြည့်ရှုလျက် တစ်ခုရဲ့ မြည်နေသော
 လွှာဆွဲသံကို နားထောင်ရင်း အရှိန်မှန်မှန် လွှာဖြတ်နေသည်။

လွှာဆွဲနည်း ဥပမာကဲ့သို့ပင် အာနာပါနု ဂျုဂ္ဂိုလ်မှ စည်းကမ်း
 များကို မှတ်ယူပါ။ အာနာပါနုကမ္မဋ္ဌာန်စွာ ဂျုဂ္ဂိုလ်မှနည်းသည်
 အခြေခံယောဂီတို့၏ သန္တာန်၌ရှိနေသော စိတ်ကြမ်း စရိုက်ကြမ်းနှင့်
 ကာမအာရုံတို့၌ ပြေးလွှားကျက်စားနေသော စိတ်ရိုင်းတို့ကို ချုပ်ငြိမ်း
 သွားအောင် ဝီရိယပဓာနထား၍ ကျင့်သောနည်း ဖြစ်သည်။
 ဂျုဂ္ဂိုလ်နေကျလေထက် နှစ်ဆ (သို့) သုံးဆ ဂျုဂ္ဂိုလ်ရာတွင်လည်း
 နှာသီးဝ၏ ဟိုဘက်ဒီဘက် ပြေးလွှားဝင်ထွက်နေသော လေကို
 ပဓာနအားဖြင့် နှလုံးမသွင်းဘဲ နှာသီးဝထိချက်ကိုသာ စူးစူးစိုက်စိုက်
 ကြည့်လျက် ဂျုဂ္ဂိုလ်နေရမည်။ ထိုကဲ့သို့ ဂျုဂ္ဂိုလ်ရင်းနှင့် စိတ်သည်
 တဖြည်းဖြည်း နူးညံ့လာလျက် ဓာတ်ကြီးလေးပါး ဖောက်ပြန်မှု
 အနိဋ္ဌာရုံမှ ကင်းလွတ်လျက် နှာသီးဝထိချက် အာရုံ တစ်ခုတည်း၌
 တည်သွားသောအခါ ပြင်းပြင်းဂျုဂ္ဂိုလ်နေသော လေသည်လည်း

သမာဓိ အဆင့်အတန်းအလိုက် အလိုလိုပင် တဖြည်းဖြည်း နူးညံ့ သိမ်မွေ့ကာ လုံးဝ ရပ်တန့်သွားပါလိမ့်မည်။ စိတ်၌ ငြိမ်းအေး နေလိမ့်မည်။ အားစိုက်၍ အာနာပါန ရှုရှိက်၍ မရတော့ပါ။ စိတ်ဇောအလျင် ချုပ်ပြီး ဘဝင်ကျသွားပါလိမ့်မည်။ ဆိုလိုသည်မှာ စိတ်ကြမ်းလျှင် အာနာပါနကြမ်းလျက် စိတ်နုလျှင် အာနာပါန အလိုလိုနုသွားပါသည်။ ဤနည်းစနစ်သည် အခြေခံအဆင့်၌ ဝေဒနာ ခွာနိုင်ရန် ညွှန်ကြားသော နည်းစနစ်ဖြစ်သည်။ တရားထိုင်တိုင်း ဤနည်း တစ်မျိုးတည်း မဟုတ်ပါ။

အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း အခြေခံကျင့်စဉ်၌ ရှုရှိက်မှုသည် ပြင်းပြင်းမရှုရ ဟူ၍ ညွှန်ကြား ထားခြင်းမရှိပါ။ အစ၌ ပြင်းပြင်းရှု၍ နောက်မှ တဖြည်းဖြည်း သိမ်မွေ့သွားရမည်ဟု ပဋိသန္ဓိဒါမက်၌ ဤကဲ့သို့ မိန့်ဆိုထားသည်။

ဥပမာ အဘယ်ကဲ့သို့နည်းဟူမူ ကြေးခွက်ကို ခေါက်သော် ရွေးဦးစွာ ကြမ်းတမ်းသော အသံတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ကြမ်းတမ်းသောအသံတို့၏ အာရုံနိမိတ်ကို ကောင်းစွာယူခြင်းကြောင့် ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်းခြင်း ကြောင့် ကောင်းစွာစိတ်၌ထားခြင်းကြောင့် ကြမ်းတမ်းသော အသံသည် ချုပ်သော်လည်း ထို့နောက် သိမ်မွေ့သော အသံတို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။

သိမ်မွေ့သော အသံတို့၏ အာရုံနိမိတ်ကို ကောင်းစွာယူခြင်းကြောင့် ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်းခြင်း ကြောင့် ကောင်းစွာစိတ်၌ထားခြင်းကြောင့် သိမ်မွေ့သော အသံချုပ်သော်လည်း ထို့နောက် သိမ်မွေ့သော အသံအာရုံ နိမိတ်လျှင် အာရုံရှိသောစိတ်သည် ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤအတူ သာလျှင် ရွေးဦးစွာ ကြမ်းတမ်းသော ဝင်သက် ထွက်သက်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။ ကြမ်းတမ်းသော

ဝင်သက်ထွက်သက်တို့၏ အာရုံနိမိတ်ကို ကောင်းစွာ
ယူခြင်းကြောင့် ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်
ကောင်းစွာ စိတ်၌ ထားခြင်းကြောင့် ကြမ်းတမ်းသော
ဝင်သက်ထွက်သက်တို့သည် ချုပ်သော်လည်း ထို့နောက်
သိမ်မွေ့သော ဝင်သက်ထွက်သက်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။
သိမ်မွေ့သော ဝင်သက်ထွက်သက်တို့၏ အာရုံနိမိတ်ကို
ကောင်းစွာယူခြင်းကြောင့် ကောင်းစွာနှလုံးသွင်းခြင်းကြောင့်
ကောင်းစွာ စိတ်၌ ထားသောကြောင့် သိမ်မွေ့သော
ဝင်သက်ထွက်သက်တို့သည် ချုပ်သော်လည်း ထို့နောက်
သိမ်မွေ့သော ဝင်သက် ထွက်သက် အာရုံနိမိတ်လျှင်
အာရုံရှိသောစိတ်သည် ပျံ့လွင့်ခြင်းသို့မရောက်။^{၁၄}

အထက်ပါဒေသနာတော်မှ ကြေးခွက်တီးသံဖြစ်ပေါ်လာပုံကို
သတိပြုပါ။ မူလကြမ်းတမ်းသောအသံ ဖြစ်ပေါ်ပြီးမှ တဖြည်းဖြည်း
အစဉ်လိုက် ငြိမ်းသွားသည်ဟု ပါရှိသည်။ “ရှေးဦးစွာ ကြမ်းတမ်းသော
ဝင်သက်ထွက်သက်တို့သည် ဖြစ်ကုန်၏။” ထိုသဘောအတိုင်း
အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းကျင့်စဉ် အခြေခံ၌လည်း အစ၌ အနည်းငယ်
ပြင်းပြင်း ရှူရှိုက်၍ ကာယိကဒုက္ခမှ ကျော်လွန်စေပြီး ကမ္မဋ္ဌာန်း
အာရုံ၌ စိတ်တည်ငြိမ်သွားသောအခါ ရှူရှိုက်မှုသည်လည်း
အစဉ်လိုက် ငြိမ်းသွားပါသည်။ တရားစကျင့်၍ အာနာပါန
စကျင့်ကတည်းက ဖြည်းဖြည်းငြိမ်ငြိမ် နူးနူးညံ့ညံ့ ရှူရှိုက်
ရမည်ဟု မဆိုပါ။ နူးညံ့စွာ ရှူရှိုက်မှုသည် တရားစကျင့်သော
ယောဂီတို့အတွက် သတိထင်နိုင်ခဲခြင်း၊ ငိုက်မြည်းလွယ်ခြင်း၊

^{၁၄} ပဋိသန္တိဒါမဂ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ မဟာဝဂ်၊ အာနာပါန သတိကထာ၊
သတောကာရီ ဉာဏ်အကျယ်ပြခြင်း-၁၇၁ နာ-၂၃၂

စိတ်ပျံ့လွင့်လွယ်ခြင်း၊ ပျံ့လွင့်သောစိတ်များ ထိန်းသိမ်းရန်ခက်ခြင်း
 စသော အခက်အခဲများ ဖြစ်စေသည်။ ထို့အပြင် ဓာတ်လေးပါး
 ဖောက်ပြန်မှု ပို၍ ထင်ရှားလာသောအခါ နူးညံ့သော ထိချက်၌
 စိတ်မတည်တော့ပဲ ဒုက္ခအာရုံသို့ လွယ်လွယ်နှင့် စိတ်ရောက်သွား
 တော့သည်။ ထို့ကြောင့် ထိချက်အာရုံ၌ စိတ်မတည်တော့ပဲ
 သမာဓိပျက်လွယ်ပြီး ဒုက္ခအာရုံမှ မခွာနိုင်တော့ပါ။ တရား
 စကျင့်သော ယောဂီတို့၏ စိတ်ကြမ်း၊ စရိုက်ကြမ်းများကို ထိချက်၌
 အနည်းငယ်ကြမ်းကြမ်း ရှုရှိုက်မှုဖြင့် စိတ်ကို သိမ်းဆည်းယူရသည်။
 စိတ်ကြမ်းများ ချုပ်ငြိမ်းလာသည်နှင့်အမျှ ရှုရှိုက်မှုလည်း အလိုလို
 နူးညံ့သွားပါသည်။ ထို့ကြောင့် အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် စတင်
 ကျင့်သောယောဂီသည် နဂိုရှုလေထက် နှစ်ဆမျှ ရှုသင့်သည်။

၆။ ဆရာကောင်းဆရာမွန် ရွေးချယ်နည်း အခြေခံသိမှတ်ဖွယ်

မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင် ဆရာကောင်း ဆရာမွန် ရှာရန် သွယ်ဝိုက်သောနည်းဖြင့် ၁၇၉၂ကြိမ်၊ တိုက်ရိုက်ဟော ၄၄ကြိမ် တိုင်အောင် တိုက်တွန်းခဲ့သည်။^{၁၅} မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင် ပိဋကတ်သုံးပုံ ထားခဲ့ပါလျက် ဤကဲ့သို့ အကြိမ်ပေါင်းများစွာ တိုက်တွန်းရခြင်းမှာ ပေါ့ပေါ့တန်တန် မဟုတ်ပဲ အကြောင်းထူး ရှိ၍သာ မှာခြင်း ဖြစ်သည်။ ကိုယ်တိုင် ပေါက်မြောက်အောင် အားထုတ်ရာတွင် ကျင့်စဉ်အစ၌ အမှန်ထက် အမှားက များခြင်း၊ တိမ်မယောင်နှင့်နက် လွယ်မယောင်နှင့်ခက်ခြင်း၊ တံလျှပ်ကို ရေထင်ဘိသကဲ့သို့ မှားခြင်း၊ တစ်ထွာလောက်ခရီးသည် တစ်မိုင်လောက် ဝေးဘိသကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်း၊ တစ်ကျပ်သား အလေးဝန်သည် အချိန်တစ်ဆယ်မျှကို ဝန်ထမ်းရဘိသကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်း စသော ကြန့်ကြာဝန်လေးမှုများ ရှိသဖြင့် စိတ်တည်ငြိမ်အောင် ထိန်းသိမ်းရန်ပင် အလွန်ခက်သည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာကောင်း ဆရာမွန်နှင့် တွေ့ဖို့ရန် အလွန် အရေးကြီးသည်။ ဆရာကောင်း ဆရာမွန် ဟူသည် ပိုင်းခြားသိအပ်သော ဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရဏ၊ ကမ္မဘဝ၊ ဥပါဒါန်၊ တဏှာ၊ ဝေဒနာ၊ ဖဿ၊ သဠာယတန၊ နာမ်ရုပ်၊ ဝိညာဏ်၊ သင်္ခါရ စသော ဓမ္မများ၏ ဖြစ်ပုံဖြစ်ကြောင်း၊ ချုပ်ပုံချုပ်ကြောင်းတို့ကို မိမိကိုယ်တိုင် ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြား ရှုမြင်နိုင်သည့် ဆရာဖြစ်ရမည်။^{၁၆}

^{၁၅} “မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တစ်ဘဝသာသနာ”၊ နာ-၅၄၈-၅၄၉

^{၁၆} နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်၊ အန္တရပေယျာလဝဂ်၊ သတ္တုသုတ်-၇၃

အထက်ပါ ဇာတိမှ သင်္ခါရ စသော တရားတို့သည် စင်ကြယ်သော စတုတ္ထဈာန်သမာဓိ (သို့) ထိုသမာဓိနှင့် တူမျှသည့် အနိမိတ္တစေတောသမာဓိဖြင့်သာ မြင်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် တရားပြ ဆရာသည် ထိုသမာဓိမျိုးကို ကိုယ်တိုင်ရရှိပြီး၍ ယထာဘူတ ဉာဏ်ဖြင့် (၃၆)မျိုးသော ပရမတ်ရုပ်နာမ်တို့ကို ပိုင်းခြား မြင်ပြီးမှသာလျှင် ကမ္မဋ္ဌာန်းပြဆရာ လုပ်သင့်သည်။ သို့မှသာ မိမိ၏တပည့်ကိုလည်း မိမိကဲ့သို့ ရှုမြင်နိုင်အောင် ညွှန်ကြားနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ မိမိကိုယ်တိုင် အားထုတ်မှုမရှိပဲ ကမ္မဋ္ဌာန်း ပေးနေပါက တရားကျင့်သောယောဂီတို့မှာ ဝိပဿနာဉာဏ် အမှန် မဆိုက်ပဲ စိတ်ပျက်အားလျော့ကာ သာသနာမှ ဆုံးရှုံးရတော့သည်။

ရဟန်းတို့ နောက်တမျိုးကား အနာဂတ်ကာလ၌ ရဟန်းတို့သည် ကိုယ်ကို မပွားများသူ၊ သီလကို မပွားများသူ စိတ်ကို မပွားများသူ၊ ပညာကို မပွားများသူ^{*} တို့ ဖြစ်ကြလိမ့်မည်။

ထိုရဟန်းတို့သည် (မိမိတို့က) ကိုယ်ကိုမပွားများ၊ သီလကို မပွားများ၊ စိတ်ကို မပွားများ၊ ပညာကို မပွားများကြကုန်သည် ဖြစ်ပါလျက် အခြားသူတို့အား နိဿရည်း ပေးကြကုန်လိမ့် ဦးမည်။[†]

(နိဿရည်းဆရာပြုလုပ်သူ) ထိုဆရာတို့သည် လည်း လွန်မြတ်သောသီလ[‡] လွန်မြတ်သောစိတ်[§]

* ကိုယ်တိုင်တရားအားမထုတ်ခြင်း (စာရေးသူ၏အလို)

† ဝိပဿနာဘာဝနာကို မပွားများခြင်း (စာရေးသူ၏အလို)

‡ တရားပြဆရာလုပ်ခြင်း (စာရေးသူ၏အလို)

§ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ (သို့) သီလဝိသုဒ္ဓိ (စာရေးသူ၏အလို)

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

၅၃

လွန်မြတ်သောပညာ**၌ ဆုံးမခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်ကြလိမ့်မည်
မဟုတ်ကုန်။

(ဤသို့သော ဆရာထံ နိဿရည်း ခံလူ
ကြကုန်သော) ထိုတပည့်တို့သည်လည်း ကိုယ်ကို
မပွားများသူ သီလကို မပွားများသူ စိတ်ကိုမပွားများသူ
ပညာကို မပွားများသူတို့ ဖြစ်ကြကုန်လိမ့်ဦးမည်။

ထိုရဟန်းတို့သည် (မိမိတို့က)ကိုယ်ကိုမပွားများသူ
သီလကို မပွားများသူ စိတ်ကိုမပွားများသူ ပညာကို
မပွားများကြကုန်သည် ဖြစ်ပါလျက် အခြားသူတို့ကို
နိဿရည်းကို ပေးကြကုန်လိမ့်ဦးမည်။

ထိုရဟန်းတို့သည်လည်း လွန်မြတ်သောသီလ
လွန်မြတ်သောစိတ် လွန်မြတ်သောပညာ၌ ဆုံးမခြင်းငှာ
စွမ်းနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ကုန်။^၁

အထက်ပါ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားထားမှုသည်
နောင်အနာဂတ်ဖြစ်သော ယခုအချိန်ကို ကြိုတင်ဟောထားခြင်း
ဖြစ်သည်။ ယခုအခါ အချို့သော တရားဟော တရားပြဆရာတို့သည်
မိမိကိုယ်တိုင် သီလ သမာဓိ ပညာ သိက္ခာသုံးရပ်၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး
ပြည့်စုံအောင် ကျင့်ကြံပွားများ အားထုတ်မှု မရှိပဲ တရားပြသင်တန်း
ဖွင့်၍ နိဿရည်းဆရာ လုပ်နေကြသည်။ သင်တန်းတက်ပြီးသော
တပည့်တို့ကလည်း ဆရာကဲ့သို့ သီလ သမာဓိ ပညာ သိက္ခာသုံးရပ်၊
မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးပြည့်စုံအောင် မကျင့်ပဲ ရိပ်သာဖွင့်၍ တရားပြနိဿရည်း

** စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ (စာရေးသူ၏အလို)

†† ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ (စာရေးသူ၏အလို)

^၁ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန် ဒုတိယတွဲ၊ ယောဓာမိဝဂ်၊

တတိယ အနာဂတဘယသုတ်-၇၉ နာ-၁၁၃

ဆရာ လုပ်နေကြသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင် အသက်နှင့်ခန္ဓာ
 မြောက်များစွာ ရင်း၍ ဖော်ထုတ်ခဲ့သော မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့်တရား
 တို့သည် ယခုကာလ ပဋိပတ္တိသာသနာ၌ အချို့သော တရားပြု
 ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယတို့က မဖျက်သော်လည်း ဖျက်ဘိသကဲ့သို့ ဖြစ်နေ
 ကြပြီ။ တရားကျင့်သော ယောဂီတို့မှာ ယောင်လည်လည်နှင့် ဖြစ်နေ
 ကြသည်။ တစ်နာရီအတွင်းမှာ ကြွ၍လည်း၊ သက်သာအောင်
 ပြုပြင်၍လည်း၊ ငိုက်၍လည်း၊ တွေဝေမိန်းမော နေခွင့်အောင်
 ခွင့်ပြုနေကြသည်။ သို့အတွက်ကြောင့် အားငါးပါး၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်
 တရားများ ယုတ်လျော့နေကြသည်။ ကျင့်ကြံမှု နိဿရည်းယူပြီး
 နင်လား၊ ငါလား အရိုးကြေကြေ၊ အရေခန်းခန်း တရားအားထုတ်မှု
 မရှိတော့ပဲ ဟောကြားမှုနှင့် နာယူမှု၌သာ အချိန်ကုန်စေပြီး
 ယောဂီတို့ကို နှစ်သိမ့်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေကြသည်။

“ရဟန်းတို့ သူမိုက်တို့သည် ဤနှစ်မျိုးတို့တည်း၊
 အဘယ်နှစ်မျိုးတို့နည်းဟူမူ- တရားမဟုတ်သည်၌ တရား
 ဟုတ်၏ဟု အမှတ်ရှိသောသူသည် လည်းကောင်း၊ တရား
 ဟုတ်သည်၌ တရားမဟုတ်ဟု အမှတ်ရှိသော သူသည်
 လည်းကောင်းတို့တည်း။”^{၁၀}

တရားကျင့်သော ယောဂီသည် ဆရာကောင်း ဆရာမှန်ထံ၌
 ဆည်းပူးရန် လိုသည်။ ဆရာကောင်း ဆရာမှန် ဟူသည် ကျင့်စဉ်
 နည်းလမ်းမှန်မမှန်၊ ဘုရားအလိုတော်ကျ ဟုတ်မဟုတ်၊ ခန္ဓာအရှိမရှိ
 ဖြစ်မဖြစ် ဘာဝနာမယဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် မိမိကိုယ်တိုင် ပိုင်းခြား

^{၁၀} အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန် ပထမတွဲ၊ ဒုကနိပါတ်၊ ဗာလဝဂ်-၁၀၅

သိမြင်ကာ ခွဲခြားပြနိုင်ရမည်။ ဤသို့မဟုတ်ပဲ ဆရာ ကိုယ်တိုင်လည်း ယထာဘူတဉာဏ် ဆိုက်အောင် ကျင့်ကြံထားပါပဲလျက် အမှန်ပင် ယထာဘူတဉာဏ်ဖြင့် ပရမတ်ရုပ်နာမ်တို့ကို ပိုင်းခြားသိပြီး နေသကဲ့သို့ တရားအပေါ်၌ဆုံးဖြတ်ကာ မည်သူသည် သောတာပန် ဖြစ်ပြီ၊ တစ်မဂ်တစ်ဖိုလ်ရပြီဟု ဆုံးဖြတ် သုံးသပ်နေသောသူများသည် သူမိုက်စာရင်းဝင် ဆရာများ ဖြစ်ကြသည်။ အကယ်၍ အမှန်ကို အမှား၊ အမှားကို အမှန်ဟု မှားယွင်းစွာ ဆုံးဖြတ်ဟောပြော ညွှန်ကြားမိလျှင် ကြီးစွာသော အပြစ်ရောက်၍ ယောဂီတို့ အထင်မှား အမြင်မှားဖြစ်ကာ အကုသိုလ် တရားများ တိုးပွားလာလိမ့်မည်။ ယောဂီတို့ အထူးသတိပြုရန်လိုသည်။

ရဟန်းတို့ တဦးတယောက်သော ရဟန်းသည်
 တွေ့ထိမှု 'ဖဿ'၏တည်ရာ ခြောက်မျိုးတို့၏ ဖြစ်ခြင်း
 ကို၎င်း၊ ချုပ်ခြင်းကို၎င်း၊ သာယာဖွယ်ကို၎င်း၊ အပြစ်ကို၎င်း၊
 ထွက်မြောက်မှုကို၎င်း၊ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ မသိ၊ ထို
 မသိသောရဟန်းသည် မြတ်သောအကျင့်ကို မကျင့်သုံး
 ရသေး။ ထိုရဟန်းသည် ဤဓမ္မဝိနယ 'သာသနာတော်'မှ
 ဝေး၏။^{၁၉}

အထက်ပါ ဘုရားရှင်ဟောထားသော ဒေသနာအရ တရားပြ ဆရာသည် တွေ့ထိမှု ဖဿ၏ တည်ရာ ခြောက်မျိုးတည်းဟူသော အကြည်ခြောက်စုံကို ယထာဘူတဉာဏ်ဖြင့် မိမိကိုယ်တိုင် ပိုင်းပိုင်းခြားခြား မသိရသေးပါက ထိုတရားပြဆရာသည် ဝိပဿနာ တရားကို ပေါက်မြောက်အောင် အားမထုတ်ရသေးသော ဆရာ

^{၁၉} သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ သဠာယတနသံယုတ်၊ မိဂဇာလဝဂ်၊ ပဌမ ဆဖဿယတနသုတ်-၇၁ နာ-၂၆၂

ဖြစ်၏။ ထိုဆရာသည် ဤ “ဓမ္မဝိနယ” တည်းဟူသော “သာသနာတော်” မှ ဝေးသေး၏။ မိမိကိုယ်တိုင် တရားမတွေ့သေးပဲနှင့် အခြားသူတပါးကို တရားပြနေသောဆရာဖြစ်သည်။ တရားကျင့်သော ယောဂီတို့သည်လည်း မိမိတရားတွေ့ပြီ၊ ဖြစ်ပျက်မြင်ပြီ၊ ရုပ်နာမ်ကွဲပြီ၊ မဂ်ရပြီ၊ ဖိုလ်ရပြီဟု ဆုံးဖြတ်နိုင်ခဲ့လျှင် အထက်ပါ အကြည်ခြောက်စုံကို ပိုင်းခြားမြင်မှု ရှိမရှိဖြင့် ဆန်းစစ်ပါ။

လောဟိစ္စ တဖန်ထို့အပြင်လည်း ဤ(လောက)၌ အချို့သော ဆရာသည် အကြင်ရဟန်း ဖြစ်ကျိုးအလို့ငှာ လူ့ဘောင်မှ ရဟန်းဘောင်သို့ ဝင်ရောက်၏။ ထို(ဆရာ)သည် ထိုရဟန်းဖြစ်ကျိုးကို မရသေးပဲလျက် တပည့်တို့အား “ဤကား သင်တို့၏ အစီးအပွားအလို့ငှာ ဖြစ်၏၊ ဤကားသင်တို့၏ ချမ်းသာအလို့ငှာဖြစ်၏” ဟု ဟော၏။ ထို(ဆရာ)၏(တရား)ကို တပည့်တို့သည် နာယူကုန်၏၊ နားထောင်ကုန်၏၊ သိရန်စိတ်ဝင်စားကုန်၏၊ ဆရာ၏ အဆုံးအမမှ မဖွဲ့ခွာမူလည်း ကျင့်ကုန်၏။ ထို(ဆရာ)ကို ဤသို့အပြစ်တင် ‘စောဒနာ’ အပ်၏။--

“အသျှင်သည် အကြင်ရဟန်းဖြစ်ကျိုး အလို့ငှာ လူ့ဘောင်မှ ရဟန်းဘောင်သို့ ဝင်ရောက်၏၊ (ထိုသို့ ဝင်ရောက်သော) သင်သည် ထိုရဟန်းဖြစ်ကျိုးကို မရသေးပဲလျက် တပည့်တို့အား “ဤကား သင်တို့၏ အစီးအပွားအလို့ငှာ ဖြစ်၏၊ ဤကား သင်တို့၏ ချမ်းသာအလို့ငှာ ဖြစ်၏”ဟု တရားကို ဟောဘိ၏၊ ထိုသင်၏ (တရားကို) တပည့်တို့သည် နာယူကုန်၏၊

* ရဟန်းဖြစ်ကျိုးဆိုသည်မှာ မဂ်ချမ်းသာဖိုလ်ချမ်းသာကို ဆိုလိုသည်။ (စာရေးသူ၏အလို)

နားထောင်ကုန်၏။ သိရန် စိတ်ဝင်စားကုန်၏။ ဆရာ၏ အဆုံးအမမှ မဖွဲ့ခွာမူ၍လည်း ကျင့်ကုန်၏။ ဤ ဟောပြောခြင်းသည် မိမိလယ်ကိုစွန့်၍ သူတစ်ပါးလယ်ကို ပေါင်းသင်အပ်သည်ဟု မှတ်ထင်သည်နှင့် တူ၏။ (ထို့ကြောင့်) ဤဟောပြောခြင်းကို ယုတ်မာသော လောဘတရားဟု (ငါ)ဆို၏။ တပါးသောသူသည် တပါးသောသူအား အဘယ်ပြုအံ့နည်း။” အပြစ်တင်အပ်၏။

လောဟိစ္စ-ဤသည်ကား လောက၌ အပြစ်တင် ‘စောဒနာ’ထိုက်သော ဒုတိယဆရာပေတည်း။ ယင်းဆရာကို တစ်စုံတစ်ယောက်က အပြစ်တင် ‘စောဒနာ’သည် ရှိသော် ထိုအပြစ်တင် ‘စောဒနာ’ချက်သည် ဟုတ်မှန်၍ တရားနှင့် လျော်ပေ၏။ အပြစ်လည်းမရှိပေ။^{၂၀}

အချို့သော တရားပြဆရာတို့သည် မူလက မဂ်ဖိုလ်အကျိုးစီးပွား ရလို၍ ရဟန်းဘောင်သို့ တက်ပြီး မဂ်ဖိုလ်တရား မရသေးပါပဲနှင့် တပည့်တို့အား မဂ်ဖိုလ်စီးပွား မဂ်ဖိုလ်ချမ်းသာဟု ဟောပြောကြသည်။ အပြောကောင်း အဟောကောင်း ဖြစ်သဖြင့် တပည့်တို့ကလည်း ထိုဆရာတို့၏ တရားကို နာယူကြ၏။ နာကြားကြ၏။ ဆရာဟောသောတရားကို စိတ်ဝင်စားကြ၏။ ထိုဆရာတို့အား သဘောကျလျက် ဆရာအနားမှ မဖယ်ခွာဘဲ ဝိုင်းအုံနေကြ၏။ ယခုအခါ တရားစစ် တရားမှန် ရဖို့ထက် ပုဂ္ဂိုလ်စွဲလမ်းမှုများ ဖြစ်နေကြ၏။ ပုဂ္ဂိုလ်စွဲလမ်းမှုမှ ကပ်ငြိမှုများ ဖြစ်လာကြသည်။ ထိုတပည့်တို့သည် ဘုရားမကြိုက် အရိယာ သူတော်ကောင်း

^{၂၀} သုတ်သီလက္ခန်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ လောဟိစ္စသုတ်-၅၁၄ နာ-၂၆၅

မကြိုက်သည့် မိမိတို့၏အပြစ်ကို မသိကြပဲ ပုထုဇဉ်ပီပီ မိမိတို့ ကြိုက်နေသည့် အတိုင်း ကျင့်သုံးနေ ကြသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုကဲ့သို့သော ဆရာကို ကိုယ့်လယ် ကို ပေါင်းမသင်ဘဲ သူတပါးလယ်ကို ပေါင်းသင်နေသောဆရာ (ဝါ) မိမိ ကိလေသာကို မပယ်ခွာဘဲ သူတပါးတို့၏ ကိလေသာ ပယ်ခွာကြောင်း ဟောပြောပြသနေသော ဆရာဟု ကဲ့ရဲ့တော်မူ၏။ အပြစ်တင်တော်မူ၏။ ထိုဆရာအား မကောင်းသောဆရာ အပြစ် ရှိသော ဆရာဟု အပြစ်တင် ပြောဆိုကြရမည်။ ထိုဆရာကို အပြစ် ရှိသည်ဟု ပြောဆိုလျှင် ထိုသို့ အပြစ် ရှိသည်ဟု ပြောဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်အား အပြစ်မရှိကြောင်း နောင်လာတပည့်တို့အား ထပ်မံ ဖော်ပြထားပြန်သည်။

ဒုတိယဝိမုတ္တိခေတ်ဖြစ်သည့် ယခုကာလ၌ မြတ်စွာဘုရားရှင် ၏သာသနာကို ခုတုံးလုပ်ပြီး ဒါယကာ ဒါယိကာမများကို မိမိအား ကြည်ညိုကိုးကွယ်လာအောင် အမူအရာကတမျိုး အသံကတဖုံတို့နှင့် လှည့်ဖြားလျက် ဂုဏ်ယူစရာ အံ့ဩစရာ ဆရာတစ်ဆူအဖြစ် ဟိတ်ဟန် ထုတ်ကာ သရုပ်ဆောင်သော ဆရာများလည်း ရှိနေ ကြသည်။ ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့မှာ အရိယာ ဖြစ်ကြောင်းတရား၌ သိမြင် နှံ့စပ်ခြင်း မရှိသောကြောင့် ဘုရားအကြိုက် အရိယာ သူတော်ကောင်းတို့ အကြိုက်ကို မသိဘဲ ပုထုဇဉ်ဓလေ့အတိုင်း အများအကြိုက် ကိလေသာအကြိုက်တို့နှင့် ဖြစ်နေကြပြီ။ ယောဂီတို့ သတိပြုကြစေလိုသည်။

ရဟန်းတို့ သူတပါး၏ စိတ်ဖြစ်ပုံကို မသိ၍ စူးစမ်းလိုသော ရဟန်းသည် “မျက်စိဖြင့်မြင်ရ၊ နားဖြင့် ကြားရသော ညစ်နွမ်းသည့် အကျင့်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား

အား ရှိကုန်သလော၊ မရှိကုန်သလော”ဟု မျက်စိဖြင့် မြင်ရ
နားဖြင့် ကြားရသော အကျင့် နှစ်ပါးတို့၌ မြတ်စွာဘုရားကို
စူးစမ်းရမည်။^{၂၁}

ထိုဒေသနာတော်အရ တရားကျင့်လိုသော ယောဂီသည် မိမိ
နည်းယူမည့် ဆရာ၏ စိတ်ကို မသိနိုင်သော်လည်း ထိုဆရာသည်
သီလသိက္ခာ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ ဝိပဿနာဉာဏ်၏ ဂုဏ်ကြောင့်
မနိန္ဒြ၏ သန့်ရှင်းမှု ဂုဏ်သိက္ခာ (တည်ကြည်မှု ဂုဏ်သိက္ခာ) ရှိမရှိ
စုံစမ်းရမည်။ ထိုဆရာသည် တရားကို ထိုက်ထိုက်တန်တန်
ကျင့်ကြံထားပြီးပြီလား၊ နာမည်ကြီးဖို့ အားထုတ်နေသလား၊ ငွေရဖို့
ပရိသတ်များဖို့ အားထုတ်နေသလား၊ သူတော်ကောင်းတို့၏
ကာယကံမှု၊ ဝစီကံမှုနှင့် ပြည့်စုံရဲ့လားဟု စုံစမ်းရမည်။ သာမန်
ပုဂ္ဂိုလ်ကို မဆိုထားနှင့်၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကိုပင် ပြန်၍စုံစမ်းရမည်ဟု
ဟောကြားထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဆရာတူ ဆရာယောင်တို့ကို
ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်မိမည်ကို စိုး၍ ဟောကြားထားခြင်း ဖြစ်သည်။
ထိုဆရာမျိုးများကို ကိုးကွယ်မိလျှင် အချိန်ကုန် ငွေကုန်၍ မဂ်ဖိုလ်
အကျိုးစီးပွားလည်း ဆုံးရှုံးရမည် ဖြစ်သည်။ အထူး သတိထားကြ
စေလိုသည်။

စုန္ဒမိမိသည် မယဉ်ကျေးသေးသူ မဆုံးမအပ်
သေးသူ ကိလေသာ မငြိမ်းအေးသေးသူ ဖြစ်လျက်
အခြားသူကို ယဉ်ကျေးစေနိုင် ဆုံးမနိုင် ကိလေသာကို
ငြိမ်းအေးစေနိုင်လိမ့်မည်ဟူသော အကြောင်းသည် မရှိချေ။
စုန္ဒမိမိသည် ယဉ်ကျေးပြီးသူ ဆုံးမအပ်ပြီးသူ ကိလေသာ

^{၂၁} မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ စူဠသမ္မာဂဓိ၊ ဝိမံသကသုတ်-၄၈၈
နာ-၄၀၅

ငြိမ်းအေးပြီးသူ ဖြစ်ခဲ့လျှင်ကား အခြားသူကို ယဉ်ကျေး
စေနိုင် ဆုံးမနိုင် ကိလေသာကို ငြိမ်းအေးစေနိုင်လိမ့်မည်
ဟူသော အကြောင်းသည် ရှိပေ၏။^{၂၂}

ထိုဒေသနာတော်သည် တရားပြုဆရာတို့အား သတိပေး
ဆုံးမထားသော ဒေသနာ ဖြစ်၏။ တရားပြုဆရာသည် မိမိစိတ်ကိုမှ
ယဉ်ကျေးအောင် မဆုံးမရသေးပဲ၊ မိမိစိတ်တွင် တသံတရာလုံးမှ
ကိန်းလာသမျှ ကိလေသာတို့ကို မပယ်နုတ်ရသေးပဲနှင့် ယောဂီတို့၏
စိတ်ကို ယဉ်ကျေးအောင် ကိလေသာမှလွတ်အောင် တရားပြုနိုင်မည်
မဟုတ်ကြောင်းကို ဘုရားရှင်က သတိပေးထားသည်။ ထိုသို့
သတိပေးထားပါလျက် အချိန်ကာလနှင့် အခွင့်အခါကို သဘော
ပေါက်သော အချို့ တရားပြုဆရာတို့သည် တပည့် ယောဂီတို့၏
အသိမကြွယ် နားမလည်မှုတို့ကို အခွင့်ကောင်း ယူလျက် အမှန်
တကယ်ပင် တရားစစ် တရားမှန်ကို မိမိသိမြင်ပြီး သူတပါးတို့အား
အမှန်ပင် လွတ်မြောက်အောင် ကယ်တင်နိုင်သကဲ့သို့ ဟောပြောပြသ
နေကြသည်။ မိမိကိုယ်လည်းလိမ်၊ ဘုရားရှင်ဩဝါဒကိုလည်း မသိ
ကျိုးကျွံပြသော ထိုဆရာတို့သည် တပည့်ယောဂီတို့အား တရားစစ်
တရားမှန်ကို မပို့ချနိုင်ပဲ တရားတုတရားမှားကို ပို့ချနေသော
ဆရာများဖြစ်သည်။ အထူးသတိပြုကြစေလိုသည်။

^{၂၂} မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ မူလပရိယာယဝဂ်၊ သလ္လေခသုတ်-၈၇
နာ-၅၃

ဆရာမကောင်းဆရာမှန်၏ တပည့်အပေါ်၌ ထားရှိသောစိတ်ထား

ရဟန်းတို့ ပက်လက် အိပ်တတ်ကာမျှ ဖြစ်၍ နုနယ်ငယ်ရွယ်သော သူငယ်သည် အထိန်း၏ ပေါ့လျောမှုကြောင့် သစ်သားစကိုဖြစ်စေ အိုးခြမ်းကွဲကိုဖြစ်စေ မျှီရာ၏။ ထိုအရာကို အထိန်းသည်သည် အလျင်အမြန် နှလုံးသွင်းပြီးလျှင် အလျင်အမြန် ထုတ်ယူရာ၏။ အကယ်၍ အလျင်အမြန်ထုတ်ယူရန် မတတ်နိုင်ပါမူ လက်ဝဲလက်ဖြင့် ဦးခေါင်းကို ကိုင်ကာ လက်ျာလက်ဖြင့် လက်ညှိုးကို ကွေး၍ သွေးနှင့်တကွသော်လည်း ထုတ်ယူရာ၏။

တရားပြဆရာသည် မိမိကိုယ်ကို အထိန်းသည်ပမာ သဘောထားရမည်။ တရားကျင့်သောယောဂီတို့ကို မသိနားမလည်သေးသော လေးဘက်သွားအရွယ် ကလေးငယ်ပမာ သဘောထားရမည်။ အန္တရာယ်ကို မသိသေးသော ကလေးငယ်သည် မီးကိုလည်း ပူမှန်း မသိဘဲ ကိုင်မိတတ်သကဲ့သို့ တရားနားမလည်သေးသော ယောဂီတို့သည်လည်း သေဘေးဆင်းရဲ အပါယ်ဘေးဆင်းရဲ သံသရာဆင်းရဲတို့ကို မရိပ်စားမိကြပဲ တဘဝ နေရေးလောက်သာ မြင်ကြ။ စီးပွားရှာနေကြသည်။ ထိုစီးပွားရှာရင်း လောဘ ဒေါသ မာန စသောအကုသိုလ်တို့ ပွားလာသည်ကိုမသိ၊ စီးပွားတိုးတက်ခြင်းထက် ဘဝရသည့်ဒုက္ခ များစွာ တိုးပွားသည်ကိုလည်း နားမလည်ကြပေ။ ကလေးငယ်သည် နားမလည်သဖြင့် အိုးခြမ်းကွဲကိုဖြစ်စေ သစ်သားစကိုဖြစ်စေ မျှီချမိသည် ရှိသော် အထိန်းသည်သည် လျင်မြန်စွာ တားဆီးရသကဲ့သို့ တပည့် ယောဂီတရားကျင့်နေဆဲ၌ သမာဓိမရမီ ခန္ဓာမှ ဖော်ပြလာသည့် ဓာတ်လေးပါးဖောက်ပြန်မှု ကာယိကဒုက္ခကို အကြောင်းခံ၍ အိုးခြမ်းကွဲ သစ်သားစနှင့်တူသည့် အချောင်နေချင်မှု

(ဝါ) သည်းမခံလိုမှု (ဒေါသ)၊ သက်သာရာကိုလိုချင်မှု၊ ခန္ဓာအိမ်ကို ပြုပြင်ပေးလိုမှု လောဘတဏှာတို့၊ စိတ်၌ ကပ်ရောက်လာပြီဆိုလျှင် ဆရာသည် လွတ်မြောက်အောင် လျင်မြန်စွာ နည်းပေး၍ တားဆီး ကယ်တင်ရမည်။

“ရဟန်းတို့၊ သူငယ်တို့ ညှဉ်းပန်းမှုကား
 ရှိလေ၏၊ မရှိဟု ဝါမဆို၊ ရဟန်းတို့ သို့ပင် ရှိလင့်ကစား
 အကျိုးကို လိုလား၍ အစီးအပွားကို ရွာမှီးတတ်
 သနားစောင့်ရှောက်တတ်သော အထိန်းသည် သနား
 စောင့်ရှောက်ခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ ဤအမှုမျိုးကို
 ပြုလုပ်သင့်သည်သာတည်း။”^{၂၃}

အထိန်းသည်သည် ကလေးငယ်၏ ခံတွင်းမှ အိုးခြမ်းကွဲနှင့် သစ်သားစတို့ကို မညှာမတာ သွေးနှင့်တကွ ဆွဲထုတ်ယူရတိသကဲ့သို့၊ တရားပြုဆရာသည် တရားကျင့်နေစဉ် အထက်ပါ ဒေါသနှင့် လောဘတို့၊ လွတ်မြောက်ရန် နည်းပေးရာတွင် လိုအပ်လာလျှင် နာကျင်ခံခက် ဖြစ်စေကာမူ သည်းခံစေ၍ မညှာမတာ ကယ်တင် ရမည်ဖြစ်သည်။ ဤနေရာ၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “သူငယ်တို့ ညှဉ်းပန်းမှုကား ရှိလေ၏” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ထိုသဘောကို သိစေလို၍ ဘုရားရှင်သည် တပည့်ယောဂီတို့အား မဂ်နှင့် အသက်လဲရန်၊ သံသရာဘေး သေဘေးမှ မညှာမတာ ကယ်တင် ရမည်ဟု ညွှန်ကြားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

^{၂၃} အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်မြန်မာပြန် ဒုတိယတွဲ၊ သေခဗလဝဂ်၊ ကာမသုတ်-၇
 နာ-၆

ကလေးငယ်၏ခံတွင်းမှ အိုးခြမ်းကွဲ သစ်သားစ တို့ကို သွေးနှင့်တကွ ပါအောင် ဆွဲထုတ်ခြင်းသည် ကလေးအား ညည်းပန်း ဘိသကဲ့သို့ ရှိသည် မှန်သော်လည်း ကလေးငယ်၏ အသက်ကို မထိပါးစေလိုသောကြောင့် ပြုအပ်သည်သာတည်း။ တရားပြ ဆရာသည်လည်း တရားပြသည့်အခါ တရားကျင့်သော ယောဂီတို့ ဦးစွာ ရင်ဆိုင်ရမည့် ဓာတ်လေးပါး ဖောက်ပြန်မှုကြောင့် ဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ ဣရိယာပုထ်ကို မပြုပြင်စေဘဲ သည်းခံစေပြီး ထိုကာယိကဒုက္ခကို အကြောင်းခံ၍ စိတ်၌ ကပ်ငြိနေသော ငါခံစားရသည်ဟူသော ဒိဋ္ဌိ မခံစားချင်သောဒေါသ၊ ဣရိယာပုထ်ကို ပြုပြင်လိုသော လောဘတို့ကို ဖော်ထုတ်စေလျက် ဝိပဿနာမဂ်နှင့် ပယ်သတ်စေရမည်။ ဆရာသည် မိမိကိုယ်တိုင် မိမိစိတ်၌ စူးဝင်နေသည့် ကိလေသာတို့ကို ပယ်နုတ်နိုင်ပြီး ဖြစ်သဖြင့် တပည့်တို့အား လွတ်မြောက်နိုင်သည့်နည်း ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဒုက္ခဝေဒနာကို ခံစားသည့် နာမ်၌ ငါ ကပ်နေသရွေ့ ဒေါသနှင့်တဏှာလည်း ကပ်နေဦးမည်။ ထိုကိလေသာ တို့ကို ကာယိကဒုက္ခ အကြောင်းခံ၍ ဖော်ထုတ် ပယ်နုတ်ရသည်။ ထိုသို့ တရားပြခြင်းသည် အပြစ်မရှိပါ။

ဆရာကောင်း ဆရာမှန် ဟူသည် တပည့်တို့အား ဆင်းရဲမှုမှ လွတ်မြောက်အောင် ရည်ရွယ်လျက် စိတ်၌ ဆင်းရဲမှု ဒုက္ခကွန္ဓာ ဖြစ်စေသော တဏှာကို ဖော်ထုတ်ရန် ကာယိကဒုက္ခဝေဒနာကို အကြောင်းခံ၍ တရားကျင့်ဆဲ၌ ငဲ့ညှာမှု မပြုရပဲ တရားပြရမည် ဖြစ်သည်။ ဣရိယာပုထ်ပြင်ခြင်းနှင့် အချိန်လျော့ပေးခြင်း စသော အလိုလိုက် အကြိုက်ပေးမှုဖြင့် တပည့်အား တရားမပြသရပါ။ ပက်လက်အိပ်တတ်ကာမျှ ကလေးငယ်ဟူသည် အန္တရာယ်ကိုမသိ၊

အကောင်းအဆိုး အကြောင်းအကျိုး ကိုလည်း မသိသဖြင့် အန္တရာယ် ဖြစ်စေမည့် သစ်သားစဖြစ်စေ၊ အိုးခြမ်းကွဲကိုဖြစ်စေ မျှချတတ်၏။ ထို့အတူ သံသရာဒုက္ခ၊ ခန္ဓာဒုက္ခ၊ အို၊ နာ၊ သေခြင်းဒုက္ခတို့၏ ပြင်းထန်ရက်စက်မှုကို မသိသေးသောယောဂီသည် အကောင်းအဆိုး အကြောင်းအကျိုးကို မသိသော ကလေးငယ်ပမာ ပုထုဇဉ် အလေ့အတိုင်း ငါတည်းဟူသော အစွဲဖြင့် တရားကျင့်ရာတွင် သက်သာလိုမှု၊ အနေချောင်လိုမှုဖြင့် ဣရိယာပုထ်ကို ပြင်လိုကြသည်။ ခဏပန်းချမ်းသာနှင့် ထာဝရ ချမ်းသာကို နားမလည်ပေ။ ထိုကဲ့သို့ လိုက်လျောပြုပြင်မှုကို မသိမ်းဆည်းနိုင်ပါက (ဝါ) မစွန့်လွှတ်နိုင်ပါက လိုက်လျောမှု မပြုနိုင်တော့သည့် သေပွဲ၌ အကျဉ်းအကြပ်တွေ့ကာ အလွန်ပူပြင်းစွာ ဆင်းရဲဒုက္ခဖြင့် သေရလိမ့်မည်။ အသေမတတ်လျှင် အပါယ်လေးရပ်၌ ကြာရှည်ဒုက္ခ ခံစားရတော့မည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာကောင်းဆရာမှန်ဟူသည် ထိုအတ္တဒိဋ္ဌိ (သက္ကာယဒိဋ္ဌိ)ဖြင့် ခန္ဓာအိမ်ကို ပြုပြင်မှုမှ ပညာဖြင့်လွတ်အောင် ကာယိကဒုက္ခဝေဒနာ ကို အကြောင်းခံ၍ ဣရိယာပုထ်ကို မပြင်ပေးပဲ အားငါးပါး ဖြည့်ဆည်းပေးပြီးလျှင် သစ်သားစ၊ အိုးခြမ်းကွဲစနှင့်တူသည့် အထက်ပါ ဒိဋ္ဌိကို ဆွဲနုတ်ယူစေရမည်။ ဣရိယာပုထ်ပြင်မပေးပဲ ဒုက္ခဝေဒနာမှ ကျော်လွန်အောင် တရားကျင့်ခိုင်းခြင်းသည် တပည့်အား ရက်စက်နေခြင်း မဟုတ်။ ကယ်တင်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။

ယခုအခါ အချို့ တရားပြဆရာတို့သည် ခန္ဓာကိုယ် ပင်ပန်းစေလျက် တရားပြခြင်းသည် ဘုရားဟော နှင့် မကိုက်ညီဟု ဆိုကြသည်။ ဣရိယာပုထ်လေးပါး ပေးထားသည်။ ကိုယ်နှင့်စိတ် သက်သာစေပြီး ကျင့်ရမည်။ အိပ်ချင်လျှင်လည်း အိပ်ရေးဝအောင် အိပ်စေပြီးမှ ကျင့်ခိုင်းသည်။ “ကြာကြာထိုင်တာ တရား မဟုတ်ဘူး၊

ညောင်းလျှင်ပြင်” စသည်ဖြင့် ညွှန်ကြားခြင်းသည် ဘုရားဟော
ဒေသနာနှင့် မကိုက်ညီပါ။ ထိုဆရာတု ဆရာယောင်တို့သည်
မိမိတို့ကိုယ်တိုင် ဒုက္ခဝေဒနာမှ မလွတ်မြောက်နိုင်၊ တပည့်တို့
အားလည်း လွတ်မြောက်အောင် မပြသနိုင်၍ ဝေါဟာရအသစ်
တီထွင်လျက် လိမ်လည်၍တရားပြနေကြခြင်းဖြစ်သည်။

ရဟန်းတို့ ----မလိမ္မာသော မိုက်သော
သူယုတ်သည်---- ဉာဏ်ဖြင့်* မသိမြင် မဆုံးဖြတ်မှု၍
ဉာဏ်ဖြင့် မသက်ဝင်မပိုင်းခြားမှု၍ မကြည်ညိုထိုက်သော
အရာ၌ ကြည်ညိုမှုကို ဖြစ်စေ၏။ ဉာဏ်ဖြင့် မသိမြင်
မဆုံးဖြတ်မှု၍ ဉာဏ်ဖြင့် မသက်ဝင်မပိုင်းခြားမှု၍
ကြည်ညိုထိုက်သော အရာ၌ မကြည်ညိုမှုကို ဖြစ်စေ၏။
ရဟန်းတို့ တရားနှစ်မျိုးတို့နှင့် ပြည့်စုံသော မလိမ္မာသော
မိုက်သော သူယုတ်သည် တူးဖြို ဖျက်ဆီးအပ်သော
မိမိကိုယ်ကို ဆောင်နေသည် မည်၏။ အပြစ်ရှိသူလည်း
ဖြစ်၏။ ပညာရှိတို့လည်း စွပ်စွဲ ကဲ့ရဲ့ထိုက်သူလည်းဖြစ်၏။
ဗျားစွာသော မကောင်းမှုကိုလည်း ဖြစ်ပွားစေ၏ ဟု
(မိန့်တော်မူ၏)။^{၂၄}

ယခုအခါ တရားအားထုတ်သော ယောဂီတို့သည် ပရိယတ္တိ
စာပေ မတတ်ကြသဖြင့် အရိယာ ဖြစ်ကြောင်းတရား၌ သိမြင်
နဲ့စပ်ခြင်း မရှိကြပါ။ အရိယာဖြစ်ကြောင်းတရားကို ဘုရားရှင်

* ဆရာသမားကောင်း ဟုတ်သည် မဟုတ်သည် မခွဲခြားခြင်း
(စာရေးသူ၏အလို)

^{၂၄} အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန် ပထမတွဲ ဒုကနိပါတ်၊ အာယာစနဝဂ်-၁၃၆
နာ-၁၀၂

မည်သို့ဟောထားမှန်း မသိ၊ အရိယာ သူတော်ကောင်းဟူသည်
 မည်သို့ဂုဏ်ရှိမှန်းမသိ၊ အရိယာသူတော်ကောင်းတို့၏ အကျင့်သည်
 မည်သို့ ရှိမှန်း မသိကြသဖြင့် တရားမှား တရားမှန် ခွဲခြားမှု၌
 ဉာဏ်မသက်ဝင်နိုင်ကြပေ။ ထို့ကြောင့် မကြည်ညိုထိုက်သော
 မကိုးကွယ်ထိုက်သော အားမထားထိုက်သော ဆရာတို့ကိုလည်း
 တကယ် အရိယာ ဖြစ်သည် အထင်နှင့် ကြည်ညိုကိုးကွယ်
 အားထားနေကြသည်။ ထိုတပည့်ယောဂီမျိုးကို မြတ်စွာဘုရားရှင်က
 “မလိမ္မာသော ဗိုက်သော သူယုတ်”ဟု ပြင်းပြင်းထန်ထန် ကဲ့ရဲ့
 ရှုံ့ချတော်မူ၏။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ခဲယဉ်းစွာ လူဖြစ်နေသည့်
 အချိန်၌ သာသနာနှင့် ခဲယဉ်းစွာ ကြုံနေပါလျက် ဆရာကောင်း
 ဆရာမှန်ကို စိစစ်ရွေးချယ်ခြင်း မပြုဘဲ ဆရာတုဆရာယောင်တို့ကို
 ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်လျှင် မဂ်ဖိုလ်အကျိုးဆုံးရှုံးသည်။ ထိုအကျိုးဆက်
 အနေဖြင့် ဘဝများစွာ အိုနာသေမဆုံး အပါယ်ဒုက္ခ မဆုံးသဖြင့်
 မိမိကိုယ်ကို ပြန်လည် သတ်ဖြတ် ရက်စက်နေခြင်းနှင့် တူသည်။
 ဤအချက်ကို ရည်ရွယ်လျက် “များစွာသော မကောင်းမှုကိုလည်း
 ဖြစ်ပွားစေ၏”ဟု မြတ်စွာဘုရားရှင် မိန့်တော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။

ဆရာကောင်းဆရာမှန်ရှာနည်း

မိမိကို တရားပြမည့်ဆရာအား ဤကဲ့သို့ မေးမြန်းစုံစမ်းပါ။

- (၁) ဆရာကိုယ်တိုင် ဓာတ်လေးပါး ဖောက်ပြန်သော ဒုက္ခဝေဒနာမှ မခံစားချင်သော ဒေါသ၊ လွတ်လိုသော လောဘမှ လွတ်မြောက်ပြီးပြီလား။
- (၂) ဆရာကိုယ်တိုင် (၁၀)နာရီကြာမျှ မလှုပ်မပြင် စကားမပြောမဆိုပဲ နေနိုင်ပြီလား။
- (၃) ဆရာကိုယ်တိုင် မိမိ၏ စိတ်ကို (၁၀)နာရီကြာမျှ ပညတ်မှ သိမ်းဆည်းနိုင်ပြီလား။
- (၄) ဆရာကိုယ်တိုင် စိတ်ကို အတိတ် အနာဂတ် အာရုံနှင့် ဒွါရငါးပေါက်မှ (၁၀)နာရီကြာမျှ လွတ်အောင် တည်နိုင်ပြီလား။
- (၅) ဆရာကိုယ်တိုင် အဆင်းအာရုံ နှင့် တွေ့ဆုံဆဲ မိမိ၏ စက္ခုပသာဒ နှင့် ထိုစက္ခုပသာဒ၌ တည်သော ခူပါရုံ၊ စက္ခုဝိညာဏ်တို့ကို ပိုင်းပိုင်းခြားခြား မြင်ပြီလား ဟု အားနာစရာမလိုပဲ မေးမြန်းစုံစမ်းပါ။

အထက်ပါ(၅)ချက်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်အားသာလျှင် ဝိပဿနာအရာ၌ ဆရာကောင်း ဆရာမှန်အဖြစ် မှတ်ယူပါ။

၇။ တရားကျင့်သော ယောဂီတို့ လိုက်နာရမည့် အခြေခံသိဒ္ဓိဗွယ်

- ၁။ သက္ကာ - (ကျင့်စွမ်းနိုင်ခြင်း) တရားကျင့်သော ယောဂီသည် တရားကျင့်ရာ၌ မိမိ၏အသက်နှင့် ခန္ဓာကိုယ်ကို ထိပါးခြင်းမှ မငဲ့ကွက်ပဲ ကျင့်နိုင်သူ ဖြစ်ရမည်။ အရိုးကြေကြေ၊ အရေခန်းခန်း မလျော့သော ဇွဲလုံ့လ၊ ဝီရိယ စိုက်ထုတ်၍ ကျင့်ကြံနိုင်စွမ်းရှိသူဖြစ်ရမည်။
ယခုအခါ အချို့ တရားပြဆရာတို့သည် မိမိ အသက် ထိပါးရန် မဆိုထားနှင့်၊ တစ်နာရီမျှ ခန္ဓာဒုက္ခကိုပင် သည်းမခံနိုင်ကြပေ။ တရားကျင့်သူတို့ကလည်း တရားရှာရာမှာ အခုအခံ မွေ့ယာတွေနဲ့ သက်သာရာရှာကြ၊ အိမ်မှာနေတော့လည်း ဇိမ်ကျ၊ တရားထိုင်တော့လည်း ဇိမ်ခံပြီး တရားကျင့်နေကြသည်။ အဘယ်မှာ တရားရနိုင်တော့မည်နည်း။
- ၂။ ဥဇု - (ဖြောင့်မတ်ခြင်း) တရားကျင့်သော ယောဂီသည် တရားကျင့်ရာ၌ ဆရာညွှန်ကြားသော နည်းလမ်းအတိုင်း သွေဖည်ခြင်း မရှိ၊ တဖြောင့်တည်း ကျင့်ရမည်။
- ၃။ သုဟုဇု - (အထူးဖြောင့်မတ်ခြင်း) တရားကျင့်သော ယောဂီသည် တရားကျင့်ရာ၌ ဆရာညွှန်ကြားသော နည်းလမ်းအတိုင်း အနည်းငယ်မျှ သွေဖယ်ခြင်းမရှိ၊ အထူး ဖြောင့်မတ်စွာ တဖြောင့်တည်း ကျင့်ရမည်။
- ၄။ သုဝစော စသ - (ဆိုဆုံးမလွယ်ခြင်း (သို့) ဆရာသမား၏ ညွှန်ကြားမှုကို နားလည်လွယ်ခြင်း၊ ဆရာစကား နားထောင်ခြင်း) တရားကျင့်သော ယောဂီသည် တရားကျင့်ရာ၌ ဆရာညွှန်ကြားသော နည်းလမ်းအပေါ်၌ နားလည် သဘော

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

၆၉

ပေါက်အောင် နာခံယူခြင်း၊ ဆရာသတ်မှတ်သော စည်းကမ်းများကို လိုက်နာခြင်း၊ ဆရာမလိုလားသည်များကို မပြုလုပ်ခြင်း စသောဂုဏ်များနှင့် ပြည့်ရမည်။

၅။ မုဒု - (နူးညံ့ခြင်း) တရားကျင့်မည့် ယောဂီသည် ကိုယ်မှု၊ နှုတ်မှု၊ စိတ်မှုတို့၌ ခက်ထန်ကြမ်းတမ်းခြင်း မရှိရ။

၆။ အနတိမာနိ - (မာန်မရှိရခြင်း) တရားကျင့်သော ယောဂီသည် လောကီအာရုံဝတ္ထု၊ ပညာ၊ ဂုဏ်တို့နှင့် မိမိ၏သီလ၊ သမာဓိအကျင့်တို့၌ ငါမှစွမ်းနိုင်သည်ဟူသော မာန်မရှိရ။

၇။ သန္တုဿကော - (ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း) တရားကျင့်သောယောဂီသည် တရားအားထုတ်မှု တလျှောက်၌ မိမိနှင့် သင့်တော်မည့် အစာအာဟာရကို မျှတရုံလောက်သာ သုံးဆောင်နိုင်ရမည်။ အဆီအဆိမ့်စားခြင်းနှင့် ဗိုက်ပြည့်အောင်တဝကြီးစားလျှင် ကိုယ်လက်လေးလံခြင်း၊ ငိုက်မြည်းခြင်း၊ အစာမကြေ ဖြစ်တတ်ခြင်း၊ ရောဂါရလွယ်ခြင်းဖြစ်ကာ တရားကျင့်ရာ၌ အနှောင့်အယှက်ဖြစ်တတ်သည်။

၈။ သုဘရော (မွေးမြူလွယ်ခြင်း) - မိမိတရားကျင့်နိုင်ဖို့အတွက် စိတ်ကို အာရုံခြောက်ပါး ကာမဂုဏ်တရားတို့၌ မနစ်မျောစေပဲ နိဗ္ဗာန်သို့ ရှေးရှုနိုင်သောစိတ်ဖြင့် မွေးမြူတတ်ရမည်။

၉။ အပ္ပကိစ္စော - (အပ္ပကိစ္စနည်းခြင်း) တရားကျင့်သောယောဂီသည် တရားအားထုတ်မှု တလျှောက်၌ ပြုဖွယ်ကိစ္စ များနေလျှင် တရားကျင့်မှု၌ ပျက်ပြားစေသည်။

၁၀။ သဗ္ဗဟုကဏ္ဍိ - (ပေါ့ပါးမှုရှိခြင်း) တရားကျင့်သောယောဂီသည် တရားအားထုတ်မှု တလျှောက်၌ အသုံးအဆောင်ပစ္စည်းနည်းရမည်။ အသုံးအဆောင်ပစ္စည်း များခဲ့သော် တရား

အားထုတ်နေစဉ် ကြောင့်ကြစိတ်များ ဖြစ်ပေါ်၍ သမာဓိ အနှောင့်အယှက် ဖြစ်တတ်သည်။ ငှက်ကဲ့သို့ ပေါ့ပါးသောဝန် ရှိရမည်။

၁၁။ သန္တိန္ဒြိယော - ((ငြိမ်သက်သော ဣန္ဒြေရှိခြင်း) တရားကျင့်သော ယောဂီသည် ကိုယ်မှု၊ နှုတ်မှု၊ စိတ်မှုတို့၌ ငြိမ်သက်မှုရှိနေရမည်။

၁၂။ နိပကော - (ရင့်ကျက်သော ပညာရှိခြင်း) တရားအားထုတ်ရာ၌ လိုအပ်သော အဘိဓမ္မာပညာနှင့် ပြည့်စုံခြင်း၊ အရာရာကို ဟုတ်၏၊ မှန်၏၊ သင့်တော်၏၊ မသင့်တော်၏၊ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ သုံးသပ်တတ်သော ပညာရှိရမည်။

၁၃။ အပ္ပဝဇ္ဇော - (ကြမ်းတမ်းခိုင်းပြမှု မရှိခြင်း) သူတော်ကောင်းတို့နှင့် မလျော်ညီသော အပြုအမူအပြောအဆိုစသော ကိုယ်အမူအရာ၊ နှုတ်အမူအရာ၊ စိတ်အမူအရာတို့ ခက်ထန်ကြမ်းတမ်းမှု မရှိပဲ နူးညံ့ပျော့ပြောင်း သိမ်မွေ့မှု ရှိနေရမည်။

၁၄။ ကုလေသ္မနနုရိဒ္ဓေါ - (ဆွေမျိုး မိတ်ဆွေတို့နှင့် မဆက်ဆံခြင်း) မဂ်ဖိုလ်လိုလားသောယောဂီသည် ဗဟိဒ္ဓအာရုံဖြစ်သော ဆွေမျိုး မိတ်သဟ်၊ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့နှင့် ဆက်ဆံမှုများက အကျင့်လည်းပျက်၊ သမာဓိလည်း ပျက်လွယ်သည်။

၁၅။ န စ ခုဒ္ဒမာစရေ ကိဉ္စိ၊ ယေန ဝိညှူ ပရေ ဥပဝဒေယျံ- မဂ်ဖိုလ်လိုလားသော ယောဂီတို့သည် မဂ်ဖိုလ်နှင့်ဆန့်ကျင်သော မြူမှုန်မျှသေးငယ်သော အကုသိုလ်ကိုပင် မပြုလုပ်ရ။ ပညာရှိတို့ ကဲ့ရဲ့ကုန်၏။ မြူမှုန်မျှ အကုသိုလ်ပင် မပယ်နိုင်က ကြီးမားသော အကုသိုလ်ဆိုလျှင် ပယ်နိုင်တော့မည်မဟုတ်ပေ။^{၂၅}

^{၂၅} ခုဒ္ဒကပါဌပါဠိ၊ မေတ္တသုတ္တံ

ပဓာနိယင်္ဂါတရား (၅) မါး

တရားအားထုတ်သော ယောဂီသည် ပဓာနိယင်္ဂါငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံရမည်။

၁။ သဒ္ဓါတရားရှိခြင်း - ရတနာသုံးပါးပေါ်၌ ယုံကြည်မှုသဒ္ဓါ ရှိရမည်။ ဆရာ၏ ညွှန်ကြားမှုနည်းလမ်း အပေါ်၌လည်း ယုံကြည်မှု ရှိရမည်။ သဒ္ဓါငိုဏ်နှင့် ပြည့်စုံရမည်။

၂။ ကျန်းမာရေးနှင့်ပြည့်စုံခြင်း- အနာရောဂါ ကင်းဝေးခြင်းကြောင့် ဥတုသုံးပါးဒဏ်၊ အာဟာရဒဏ်၊ တရားကျင့်မှု ဒဏ်တို့မှ ခံနိုင်ရည်ရှိသဖြင့် တရားကျင့်ရာ၌ အနှောင့်မယှက် မရှိတော့ပေ။

၃။ စိတ်ထားဖြောင့်မတ်ခြင်း - မကောင်းသော စိတ်များ ဖြစ်သည့် ပင်ကိုယ်သဘာဝ လှည့်စားတတ်ခြင်း၊ ပရိယာယ်များခြင်း၊ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲခြင်း စသော မကောင်းသော အကျင့်စရိုက် တို့သည် တရားကျင့်သောအခါ ဗီဇသဘောအဖြစ် ပါလာသော အကျင့်တို့ကြောင့် ကိုယ့်တရားကိုယ်ဖျက်သလို ဖြစ်တတ်သည်။ မူရင်းစိတ်ထား ဖြောင့်မှန်သူတို့သည် တရားကျင့်ရာ၌လည်း ဖြောင့်ဖြောင့်မတ်မတ် ကျင့်သုံးတတ်သဖြင့် တရားရမှု လွယ်ကူသည်။

၄။ ဇွဲလုံ့လထက်သန်ခြင်း- လုံ့လကြီးမားမှုရှိခြင်းကြောင့် အခက်အခဲ များကို ကျော်လွှားနိုင်ပြီး ကျင့်စဉ်တလျှောက် ပေါက်မြောက် လွယ်ကူသည်။

၅။ ဉာဏ်ရည်ထက်မြက်ခြင်း - ဝိပဿနာဟူသည် ဉာဏ်အရာ ဖြစ်သည်။ ပင်ကိုယ်သဘာဝအားဖြင့် ပိုင်းခြား စိတ်ဖြာ သုံးသပ်

တတ်သော ဉာဏ်ကို အားပြုတတ်သော အလေ့ရှိသောသူသည်
အမှားနည်းပြီး အခက်အခဲကို ကျော်လွှားနိုင်သဖြင့် တရား
ရလွယ်သည်။

တရားကျင့်သူတို့၏ စိတ်ထားနှင့်မယူစွက်

ရဟန်းတို့ မီးလောင်သော အဝတ်ပုဆိုးကို
သော်၎င်း ဦးခေါင်းကိုသော်၎င်း လျစ်လျူရှု၍ နှလုံးမသွင်း
မှု၍ ထိုးထွင်းမသိရသေးသော အရိယာတို့၏ အမှန်တရား
လေးပါးတို့ကို ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ထိုးထွင်းသိခြင်းအကျိုးငှာ
အလိုဆန္ဒလုံ့လအားထုတ်မှု အပြင်းအထန်အားထုတ်မှု
မဆုတ်မနစ်အောက်မေ့မှု ဆင်ခြင်ဉာဏ်ကို ပြုလုပ်ရမည်။
အဘယ်လေးပါးတို့နည်း။ ဆင်းရဲဖြစ်သော အရိယာတို့၏
အမှန်တရား။ပ။^{၂၆}

တရားကျင့်သော ယောဂီသည် အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်း
ဆင်းရဲ၊ အပါယ်ဘေးဆင်းရဲတို့ကို အထူး ကြောက်ရွံ့ စိုးရိမ်နေရပြီး
ငါသည်ဒီဘဝဒီသာသနာမှာမှ လွတ်မြောက်အောင် မကျင့်ဘူးဆိုလျှင်
ငါ့လောက်မှိုက်သည့် ပုဂ္ဂိုလ် မရှိဘူး ဟူ၍ ပြင်းပြင်းထန်ထန်
အားထုတ်လိုသော စိတ်ထား ရှိရမည်။ တရားကျင့်မှုသည် ဘဝ၌
အလွန် အရေးကြီးပြီး အဆောတလျှင် ပြုရမည့် အလုပ် ဟူ၍
သိထားရမည်ကို မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အထက်ပါအတိုင်း
ဟောကြားထားသည်။

^{၂၆} မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ သစ္စသံယုတ်၊ သီသပါဝနဝဂ်၊
စေလသုတ် နာ-၃၉၁

“မနံ စဇေ အင်္ဂဝရဿ ဟေတု၊ အင်္ဂီ စဇေ ဇီဝိတံ ရက္ခမာနော။
အင်္ဂီ မနံ ဇီဝိတဉ္စာပိ သဗ္ဗံ၊ စဇေ နရော ဓမ္မမနုဿရန္တော။”^{၂၇}

အထက်ပါ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်လာ ရှေးဆရာတို့ အဆိုအမိန့်နှင့်အညီ ယောဂီသည် ပစ္စည်းဥစ္စာနှင့် မိမိ၏ အင်္ဂါခြေလက်တို့တွင် တစ်ခုခု စွန့်ရမည် ဆိုလျှင် မိမိ၏ အင်္ဂါခြေလက်ကို မစွန့်၊ ပစ္စည်းဥစ္စာကိုသာ အဆုံးရှုံးခံ စွန့်လိမ့်မည်။ မိမိ၏ အင်္ဂါခြေလက်နှင့် မိမိ၏ အသက်တို့တွင် တစ်ခုခု စွန့်ရမည် ဆိုလျှင် မိမိ၏အသက်ကို မစွန့်၊ မိမိ၏ အင်္ဂါခြေလက်ကိုသာ အဆုံးရှုံးခံ စွန့်လိမ့်မည်။ မိမိ၏အသက်ကို မည်သည့်သတ္တဝါမှ စွန့်လွှတ်လိမ့်မည်မဟုတ်။ တရားအားထုတ်သော ယောဂီသည် မိမိအလိုရှိသော မဂ်ဖိုလ်ကို ရမည်ဆိုလျှင် ကိုယ်အင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်း အသွေး၊ အသား၊ အကြော၊ အရိုးတို့ ပျက်စီး ဆုံးရှုံးခံရုံတင်မက မိမိ၏ အသက်ကိုပါ စွန့်၍ ကျင့်နိုင်သော ခံယူချက် သဒ္ဓါ၊ ဆန္ဒနှင့် ပြည့်စုံမှု ရှိရမည်။

ယခုအခါ အချို့သော တရားပြဆရာတို့သည် မိမိတို့ ကိုယ်တိုင် သက်သက်သာသာ အချောင်နေပြီး ဝိပဿနာဉာဏ် ဆိုက်အောင် မကျင့်လာဘဲ ဟောတတ် ပြောတတ်ရန်လောက်သာ သင်တန်းတက်လာသဖြင့် မိမိအသက်ကို မဝံ့ကွက်ရန် မဆိုထားနှင့်၊ ခြင်္သေ့ကိုသည်ကိုပင် သည်းမခံနိုင်ပါ။ ကောသလအိပ်မက်အတိုင်း တစ်သိန်းတန်သည့် စန္ဒကူးအနှစ်နှင့် တူသော သစ္စာလေးပါး တရားတော်ကို ဆင်းရဲသားတို့၏ ပုံးရည်နှင့် တူသည့် အသပြာနှင့် လဲစားနေကြပြီ။ ထို့ကြောင့် တပည့်တို့ကိုလည်း အချောင်နေ သက်သက်သာသာ ကျင့်စဉ်များပေးလျက် ကျင့်ခိုင်းနေကြသည်။

^{၂၇} ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ ပ-တွဲ၊ နာ-၄၃

ဆရာအပေါ်၌ အတုယူဖွယ် ယုံကြည်မှု

သီဟိုဠ်နိုင်ငံ၌ သာသနာ ထွန်းလင်းတောက်ပစဉ်က စူဠဝိဇ္ဇာပါတိကတိဿမထေရ်ထံ တရားကျင့်လိုသည့် ယောဂီ ရဟန်းငယ်သုံးပါး ရောက်ရှိလာသောအခါ ထိုရဟန်းသုံးပါးအား မထေရ်ကြီးက ဆရာသမားနှင့်ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားအပေါ် မည်မျှလောက် ယုံကြည် ကိုးစား အားထားကြောင်း မေးစမ်းတော်မူ၏။ ပထမ ရဟန်းငယ်က အရှင်ဘုရားအတွက် အကျိုးရှိမည်ဆိုလျှင် ဘုရား တပည့်တော်သည် အလွန်တရာ နက်သည့် အသူတရာချောက်ထဲ ခုန်ချပေးဝံ့ပါသည် ဘုရားဟု ပြန်လျှောက်ထားပါသည်။ ဒုတိယ ရဟန်းငယ်က အရှင်ဘုရားအတွက် အကျိုးရှိမည် ဆိုလျှင် ဖနောင့်ကစ ခေါင်းသို့ကျအောင် ကျောက်ပြင်ပေါ်၌ သွေးလျှူ၍ ရမည်ဆိုလျှင်လည်း လျှူဝံ့ပါသည်ဘုရား။ တတိယ ရဟန်းငယ်က အရှင်ဘုရားအတွက် ဆေးဝါးအဖြစ် အသုံးပြုလိုက အကျိုးရှိမည် ဆိုလျှင် ဘုရားတပည့်တော်၏ ဝင်သက် ထွက်သက်ကို ပိတ်ဆို့ပြီး သေဝံ့ပါသည် ဘုရားဟု လျှောက်ထားကြသည်။^{၂၈}

ဤကဲ့သို့ တရားကျင့်သောယောဂီသည် ဆရာကောင်း ဆရာမှန်နှင့် တွေ့လျှင်သော်မှ ဆရာအပေါ်၌ အသက်ကို စွန့်၍ အားကိုးသော ယုံကြည်ချက်၊ မိမိတရားကျင့်ရာ၌ အသက်ကို စွန့်နိုင်သော သဒ္ဓါ ဆန္ဒတို့ဖြင့် ပြည့်ဝမှုသာလျှင် မဂ်ဖိုလ် ရနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ဆရာနှင့် တရားအပေါ် ဈေးဆစ်နေသော ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် အသက်နှင့် ခန္ဓာကိုယ်ကို ငဲ့ကွက်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ အတွက် မဂ်တရားဖိုလ်တရား ဖြစ်လာမည်မဟုတ်ပေ။

^{၂၈} ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၊ ပထမတွဲ-၄၉ နှာ-၁၁၂

အဘူယုဒ္ဓယ် ခံယူချက်

ကဿပမြတ်စွာဘုရား သာသနာနောက်ပိုင်းကာလ၌ ရဟန်း (၅)ပါးတို့သည် တောင်ကလပ်ပေါ် တက်၍ တရားကျင့်ရာတွင် ပြန်လမ်းရှိလျှင် အသက်၌ ငဲ့ကွက်မှုရှိ၍ ရသင့်သော မဂ်ဖိုလ်တရားမှ ဆုံးရှုံးမည်ကို စိုးရိမ်ရကား ရဲရဲတောက် စိတ်ထားရှိကြကာ အပြန်လမ်း တောင်တက်လေ့ကားကို စွန့်ပစ်လိုက်ပြီး အသက်၌ ငဲ့ကွက်မှု မရှိပဲ “လူသေလျှင် သေ၊ မသေလျှင် တရားရ” ရမည် ဟူသော သဒ္ဓါ ဆန္ဒ စသည့် ခံယူချက်ဖြင့် တရားကျင့်ကြသည်။ ထိုကဲ့သို့ တရားကျင့်ရာတွင် ဆွမ်းမစား ရေမသောက် သက်စွန့် ကြိုးပမ်း အားထုတ်ကြခြင်းသည် မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် လိုချင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အသက်စွန့် ကျင့်ရကျိုးနပ်ပါသည်။ အကြီးဆုံး မထေရ် သည် (၃)ရက်မြောက်၌ အသက်မသေပဲ အရဟတ္တမဂ်ကူးကာ ရဟန္တာ ဖြစ်လေသည်။ ဒုတိယမြောက် အနုထေရ်လည်း (၅)ရက်မြောက်၌ သက်စွန့်ကြိုးပမ်း အားထုတ်မှု၏ ဆုလာဘ်အဖြစ် အနာဂါမ်မဂ်သို့ ကူးမြောက်ခဲ့လေသည်။

ကျန်မထေရ်(၃)ပါးတို့မှာမူ ရဟန္တာနှင့် အနာဂါမ်မထေရ်တို့ ဆွမ်းခံကျွေးသည့် ဆွမ်းကိုပင် လက်မခံပဲ အသက်စွန့် တရား ကျင့်ခဲ့လေသည်။ ထိုသို့ကျင့်သော်လည်း ထိုဘဝမဂ်ဖိုလ်မရကြပဲ အသက်ခန္ဓာ ဝန်ချခဲ့ကြရသည်။ ကိုယ်နှင့်အသက် မငဲ့ကွက်မှု၍ တရားကျင့်ခဲ့သော ထိုရဟန်း(၃)ပါးတို့၏ တရားကျင့်မှုသည် ပါရမီမြောက် ကျင့်မှုဖြစ်သဖြင့် ၎င်းပါရမီဥပနိဿယ အရှိန်ကြောင့်

ယခု ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရား သာသနာတွင် လွယ်ကူစွာ အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ရောက်ရှိခြင်း ဖြစ်သည်။^{၂၉}

တရားကျင့်မည့် ယောဂီသည် ထိုရဟန်း(၅)ပါးတို့ကဲ့သို့ အသက်ကို စွန့်၍ တရားအားထုတ်လိုသည့် သဒ္ဓါ၊ ဆန္ဒ၏ ခံယူချက်များ အပြည့်အဝထားပြီး တရားကျင့်မှ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် တရားရမည် ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ်လျှင် သာသနာနှင့် ကြုံသာကြုံ၍ နိဗ္ဗာန်နှင့် လွဲကာ သံသရာဝဲဩဃ အတွင်းမှ မလွတ်မြောက်နိုင်ပဲ မိမိနှမြောလှသည့် အသက် မည်မျှ သေဆုံးရမည်ကို မသိနိုင်တော့ပြီ။ ယခု သာသနာမှာ တစ်ဘဝ တစ်ခန္ဓာ အသေခံ (သို့) အနာခံ ရင်းနှီးစိုက်ထုတ်၍ ဆရာကောင်း နည်းကောင်းဖြင့် ကျင့်နိုင်ပါက အပါယ်ဒုဂ္ဂတိခန္ဓာ ရ၍ ဒုက္ခခံစားရမှု၊ ထိုဒုက္ခခန္ဓာတွေ့ရပြီး ခဏခဏ သေရမှု၊ သူတပါး အသတ်ခံရမှုမှ သေချာပေါက် လွတ်မြောက်မည်။ လက်ရှိ ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာနှင့် အပါယ်ဒုဂ္ဂတိခန္ဓာ မြောက်များစွာကို အလဲအလှယ် ပြုလုပ်ရမည်။ ထို့ကြောင့် တရားကျင့်မည့်ယောဂီသည် ဆရာကောင်းနည်းကောင်း တွေ့ရှိလျှင် အသက်နှင့် ခန္ဓာကိုယ်ကို မငဲ့ကွက်ပဲ ကျင့်ကြံအားထုတ်နိုင်ရမည်။

သတ္တိယာဝိယ ဩမဋ္ဌော၊
ဒယုမာနောဝ မတ္တကော။
သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ပဟာနာယ၊
သတော ဘိက္ခု ပရိဗ္ဗဇော^{၃၀}

^{၂၉} မူလပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ ဒုတိယတွဲ၊ ဝိမ္ဗိကသုတ္တန်အဖွင့်၊ နာ-၃၄
^{၃၀} သဂါထာဝဂ္ဂပါဠိ၊ ဒေဝတာသံယုတ္တံ၊ သတ္တိဝဂ္ဂေါ၊ သတ္တိသုတ္တံ-၂၁

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

၇၇

သတ္တိယာ၊ အသွားထက်လှ သံလုံမကြီးဖြင့်။
 သြဗဒ္ဓောဝိယ၊ ရင်ကို စူးစိုက် အထိုးခံလိုက်ဘိသကဲ့သို့
 လည်းကောင်း၊ မတ္တကော၊ ဦးခေါင်းထက်၌။ ဒယုမာနောဝ၊
 ဟူးဟူးပြောင်ပြောင် မီးလောင်သည့် ဘေးမှ လွတ်ရန်
 အလွန် အရေးကြီးဘိသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သတော
 ဘိက္ခု၊ သတိ ပညာ ထင်စွာ ပြုတတ် ယောဂီမြတ်သည်
 သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ ဘဝများစွာ သံသရာမှာ စူးဝင်ဖိသတ်
 အပါယ်လေးရပ်သို့ ကျတတ်စေသည့် ဒိဋ္ဌိဘေးကြီးကို
 ပဟာနာယ၊ မြတ်သောတာပန်ဓာတ် မဂ္ဂင်မြတ်ဖြင့်
 အမြစ်ပယ်နှုတ်ခြင်းငှာ ပရိဗ္ဗဇေ၊ အပျင်း အပျင်း
 ရှောင်တိမ်းခြင်းတို့ကို ပယ်ခွာ၍ မြန်မြန်ကြီး အားထုတ်
 စေတုန်ရာသတည်း။

လောက၌ လူသားတို့သည် နေ့စဉ်နှင့်အမျှ လှုပ်ရှားသွားလာ
 ပြုလုပ်ရှာဖွေနေမှုတို့သည် ခန္ဓာကိုယ်နှိပ်စက်မှု အမျိုးမျိုးဒဏ်မှ
 ကာကွယ်ရန်အတွက် အရေးတကြီး ပြုလုပ်နေကြရခြင်း ဖြစ်သည်။
 ဤဒေသနာတော်အရ ထိုအရေးထက်ပင် ရင်ဝ၌ စူးသောလှုံ
 နှုတ်ရန်နှင့် ဦးခေါင်း၌ မီးလောင်နေမှု ငြိမ်းသတ်ရန်က
 ပိုအရေးကြီးသည်။ ထိုစူးနေသော လှုံကိုနှုတ်ဖို့နှင့် လောင်နေသော
 မီးကို ငြိမ်းသတ်ဖို့ထက် စိတ်၌ ကပ်ရောက်နေသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို
 ပယ်ခွာဖို့က ပို၍ အရေးကြီးဆုံးဖြစ်သည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော်
 ရင်ဝ၌လှုံစူးခြင်း၊ ဦးခေါင်း၌ မီးလောင်ခြင်းတို့သည် တစ်ဘဝ
 တစ်ခန္ဓာသာ ဒုက္ခ(ဆင်းရဲ) ရောက်မည်။ စိတ်၌ ကပ်နေသော
 သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို မဖြုတ်နိုင်ပါက ဘဝမဆုံး မသုဉ်း ခန္ဓာဒုက္ခ ရရှိကာ
 သေမင်း၏ သတ်ခြင်းကို အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ခံရတော့မည်။ ငရဲ၊
 ပြိတ္တာ၊ တိရစ္ဆာန် စသော ဘဝခန္ဓာ ရခဲ့လျှင် ရရှိမည့် ဒုက္ခ

ဒဏ်ချက်များမှာ မည်မျှ ပြင်းထန်၍ မည်မျှ အချိန်ကြာမည်ကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်ကြည့်ပါ။

ထို့ကြောင့် တရားကျင့်သော ယောဂီသည် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဘေးဆိုးကို မြင်၍ ထိုဘေးတို့မှ ကြောက်ရွံ့ပြီး မဖြစ်မနေ လွတ်အောင် ကျင့်ရမည် ဟူသော “ရည်ရွယ်ချက်၊ ခံယူချက်၊ သဒ္ဓါ ဆန္ဒ” ထားရှိပြီး တရားကျင့်ရမည် ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဆရာကောင်း၊ နည်းကောင်းရပြီဆိုလျှင် ပြင်းထန်သော ဇွဲလုံ့လတို့ဖြင့် မလျှော့တမ်း ကျင့်ရမည်ဟု ဆိုလိုသည်။

တရားရလွယ်သော တရားဓယောဂီ

ရဟန်းတို့ တရားငါးမျိုးနှင့် ပြည့်စုံသောသူနာ သည် ပြုစုခက်သူ ဖြစ်၏။ အဘယ်ငါးမျိုးတို့နည်းဟူမူ- (အနာရောဂါအား) မလျောက်ပတ်သည်ကို ပြုလုပ်လေ့ရှိ၏။ (အနာရောဂါအား) လျောက်ပတ်သည်၌ အတိုင်းအရှည်ကို မသိတတ်။ ဆေးကို မှီဝဲခြင်း မရှိ။ အကျိုးကို လိုလားသော သူနာပြုအား ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ တိုးသည်ကို “တိုး၏” ဟူ၍၎င်း ဆုတ်သည်ကို “ဆုတ်၏”ဟူ၍၎င်း တန့်သည်ကို “တန့်၏”ဟူ၍၎င်း အနာရောဂါကို ထင်စွာမပြုတတ်။ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ပြင်းထန် ကြမ်းကြုတ် စပ်ရား ကျင်နာ မသာယာဖွယ် မနှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်၍ အသက် သေလောက်သည့် ကိုယ်၌ ဖြစ်သော ဆင်းရဲဝေဒနာ တို့ကို သည်းမခံနိုင်သော သဘောရှိ၏။ ရဟန်းတို့ ဤတရားငါးမျိုးတို့နှင့် ပြည့်စုံသောသူနာသည် ပြုစုခက်သူ ဖြစ်၏။

အထက်ပါ ဒေသနာတော်အရ တရားကျင့်သော ယောဂီ တို့သည် တရားကျင့်ရာတွင် ဆရာညွှန်ကြားသည့် နည်းစနစ်အတိုင်း

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

၇၉

လိုက်နာကျင့်သုံးမှုမပြုပဲ မိမိစိတ်ထင်သလို ကျင့်စဉ်နှင့် မလျော်သည့် အပြုအမူ ပြုလုပ်ခြင်း၊ လိုက်နာကျင့်ကြံရမည့် ကျင့်စဉ်သဘောကို နားလည်အောင် မကြိုးစားခြင်း၊ မိမိ၏ ကျင့်စဉ်တိုးတက်မှု ရှိမရှိကို သုံးသပ်မှုမပြုခြင်း၊ တရားတိုးတက်မှု၊ ဆုတ်ယုတ်မှုကို မသုံးသပ်ခြင်း၊ ဆရာ စစ်ဆေးမေးမြန်းသောအခါ အမှန်မြင်သည့်အတိုင်း ရိုးသားစွာ ဖြေကြားမှု မရှိခြင်း၊ တရားကျင့်နေစဉ်အတွင်း ဒီကျင့်စဉ်က ကြမ်းတယ်၊ မခံနိုင်ဘူး၊ ပင်ပန်းတယ်၊ ကြာတယ်ဟူ၍ ညည်းညူခြင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်၏ ဓာတ်လေးပါးဖောက်ပြန်မှု ကာယိကဒုက္ခကို သည်းမခံ နိုင်ခြင်း စသည်တို့ ရှိနေက ထိုယောဂီတို့သည် တရားပြရခက်ပြီး တရားမရနိုင်သော ယောဂီ ဖြစ်လိမ့်မည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တိုင်က ခန္ဓာဒုက္ခ တွေ့ကြုံလာလျှင် ဣရိယာပုထ်ကို ပြင်ပေး ရမည်ဟု ဟောကြားမထားပါ။ အသက်သေလောက်သည်ထိ ကိုယ်၌ ဖြစ်သော ဆင်းရဲဝေဒနာကိုပင် သည်းခံနိုင်ရမည်။ ဤကဲ့သို့ သည်းမခံနိုင်လျှင် ထိုယောဂီသည် တရားမရနိုင်ဟု မိန့်ထားပါသည်။ တရားကျင့်သောယောဂီသည် အထက်ပါ ရှောင်ကြဉ်ဖွယ်ရာအချက် များကို ရှောင်ကြဉ်၍ သည်းခံရမည့် ကိစ္စများကို သည်းခံနိုင်စွမ်း ရှိရမည်ဖြစ်သည်။

ရဟန်းတို့ တရားငါးမျိုးတို့နှင့် ပြည့်စုံသော သူနာသည် ပြုစုရလွယ်သူ ဖြစ်၏။ အဘယ် ငါးမျိုးတို့နည်း ဟူမူ- (အနာရောဂါအား) လျောက်ပတ်သည်ကို ပြုတတ်၏၊ (အနာရောဂါအား) လျောက်ပတ်သည်၌ အတိုင်းအရှည်ကို သိ၏၊ ဆေးကို မှီဝဲခြင်းရှိ၏၊ အကျိုးစီးပွားကို လိုလားသော သူနာပြုအား ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ တိုးသည်ကို “တိုး၏” ဟူ၍၎င်း ဆုတ်သည်ကို “ဆုတ်၏”ဟူ၍၎င်း တန့်သည်ကို “တန့်၏”ဟူ၍၎င်း အနာရောဂါကို ဘင်စွာပြုတတ်၏။

ယောဂီအခြေခံသိမှတ်ဖွယ်

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ပြင်းထန် ကြမ်းကြုတ် စပ်ချား
ကျင်နာ မသာယာဖွယ် မနှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်၍ အသက်
သေလောက်သည့် ကိုယ်၌ဖြစ်သော ဆင်းရဲဝေဒနာ
တို့ကို သည်းခံနိုင်သော သဘောရှိ၏။ ရဟန်းတို့ ဤ
တရားငါးမျိုးတို့နှင့် ပြည့်စုံသောသူနာသည် ပြုစုရလွယ်သူ
ဖြစ်၏။^{၃၁}

အထက်ပါ ဒေသနာတော်အရ တရားရလွယ်သော ယောဂီ
သည် အာစရိယဩဝါဒကို လိုက်နာမှု ပြည့်စုံခြင်း၊ မိမိ၏ရှုမှတ်မှုကို
အမှန်အတိုင်း ဆရာအား တင်ပြခြင်း၊ ကျင့်စဉ်နည်းစနစ်အတိုင်း
ဖြောင့်မှန်စွာ လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်းတို့ ရှိသည်။ တရားကျင့်နေစဉ်
တရားပြသော ဆရာကလည်း သည်းခံဖို့ တပည့်အား တိုက်တွန်း
ရမည်။ သည်းခံ၍ ပယ်သင့်သည့် ကိလေသာကို သည်းခံပယ်ခွာဖို့
လမ်းညွှန်ရမည်။ တပည့်ကလည်း လိုက်နာနိုင်ရမည်။ သည်းမခံနိုင်
သည့်ကြားက ဆရာညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း သည်းခံ၍ ကိလေသာကို
ပယ်နိုင်အောင် ကြိုးစားအားထုတ်ရမည်။

ယခုအခါ အချို့ တရားပြဆရာတို့သည် ခန္ဓာဒုက္ခမှ
လွတ်မြောက်သော နည်းလမ်းကို မိမိကိုယ်တိုင် မသိကြသဖြင့်
တရားပြရာတွင် လှည့်ဖြားသောနည်းပရိယာယ်များ သုံးလာကြသည်။
“အမှတ်နဲ့ပြင်၊ အသိနဲ့ပြင်၊ အပင်ပန်းမခံနဲ့၊ ဣရိယာပုထ်
တပါးညောင်းလျှင် တပါးပြောင်းကျင့်၊ တစ်နာရီတော်ပြီ၊
စိတ်သက်သာအောင် နေပြီးကျင့်၊ ကြာကြာထိုင်ဖို့ မလိုဘူး”
စသဖြင့် တရားမရနိုင်သော နည်းလမ်းများ ပေးနေကြသည်။

^{၃၁} အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန် ဒုတိယတွဲ၊ ဂိလာနဝဂ်၊ ပဌမ ဥပဋ္ဌာကသုတ်
နာ-၁၅၆

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

၈၁

အမှန်မှာ ကာယိကဒုက္ခ အသက်ထွက်မတတ် ဖောက်ပြန်စေကာမူ
ထိုဒုက္ခဝေဒနာကို သည်းခံနိုင်ခြင်း ရှိရမည်။ ထိုယောဂီသည်
တရားကျင့်စဉ် ပေါက်မြောက်နိုင်သော ယောဂီဖြစ်သည်။* သည်းခံမှု
နိဗ္ဗာန်ရမည်။ သည်းမခံနိုင်လျှင် အပါယ်ကျမည် ဖြစ်သည်။

* ယခုအခါ တရားပြဆရာတို့ကလည်း ယောဂီကိုအလိုလိုက်၊ တရားကျင့်သော
ယောဂီတို့ကလည်း မိမိကိုယ်ကို ယုယမှုများ၊ စိတ်အလိုလိုက်မှုများ၊
နေရာဒေသ ရွေးချယ်မှုများဖြင့် သက်သာချောင်ချိရေးကို ဦးစားပေး၍ တရား
ကျင့်နေကြသဖြင့် တရားနှင့် မလျော်ညီတော့ပေ။ ထိုကဲ့သို့ ပြသသောရိပ်သာ
နှင့်ကျင့်သောယောဂီတို့ များနေကြပြီ ဖြစ်သဖြင့် ပဋိပတ္တိသာသနာ အစစ်အမှန်
ကွယ်ရမည့်အသွင်သို့ ဆောင်လာပြီဖြစ်သည်။

ယောဂီအခြေခံသိမှတ်ဖွယ်

၈။ လယ်တွေ့ချင်စဉ် အခြေခံသိဒ္ဓတ္တိဗျူဟာ

ဣရိယာပုဏ်ကို ပြင်ပေးရမ္မာ ဟုတ်မဟုတ်

တရားကျင့်နေစဉ်အတွင်း ရုပ်ဖောက်ပြန်မှု ဒုက္ခကြောင့် ဖြစ်လာသော ပြင်းထန်သည့် စိတ်ဆင်းရဲခြင်း ဒေါသကို အဒေါသဖြင့် အစားထိုးနိုင်အောင် ကျင့်ခြင်းကို သည်းခံခြင်းဟု ခေါ်သည်။ ၎င်းအစားထိုး သည်းခံမှုပြုခြင်းသည်ပင်လျှင် တရားကျင့်ခြင်း ဖြစ်သည်။ သည်းခံမှုအဆုံးသည် နိဗ္ဗာန်ဖြစ်သည်။ ခန္ဓာကိုယ် ဆင်းရဲခြင်းနှင့် ဆက်စပ်နေသော ဒေါသသည် အကုသိုလ်တရား ဖြစ်သည်။ ထိုအကုသိုလ်ကို မပယ်နိုင်ပါက မိမိ၏စိတ်သည် ဆင်းရဲမှု ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်ကို မည်ကဲ့သို့ အာရုံပြုမည်နည်း။ တရားကျင့်စဉ် ခံစားရသော ဝေဒနာသည် သေလောက်သော ဆင်းရဲမှုဝေဒနာ မဟုတ်ပါ။ တရားကျင့်နေစဉ်အတွင်း ကိုယ်၌ဖြစ်သော ကာယိက ဒုက္ခဝေဒနာကို သက်သာအောင် ပြုပြင်ပေးရမည်ဟူ၍ ဘုရားဟော ဒေသနာများ၌ မပါရှိပါ။ သည်းခံမှုဖြင့် တရားကျင့်ရမည်ဟုသာ ပါရှိသည်။

သည်းခံခြင်းဖြင့် ပယ်အပ်သော အကုသိုလ်တရားများ

ရဟန်းတို့ အဘယ်အာသဝတို့ကို သည်းခံခြင်းဖြင့် ပယ်အပ်ကုန်သနည်း ဟူမူ-

ရဟန်းတို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် သင့်သော အကြောင်းအားဖြင့် ဆင်ခြင်၍ အချမ်း အပူ ဆာလောင်ခြင်း မွတ်သိပ်ခြင်း မှက် ခြင် လေ နေပူ မြွေ ကင်း သန်း အတွေ့တို့ကို သည်းခံနိုင်၏။ မကောင်းသဖြင့် ဆိုအပ်ကုန်သော မကောင်းသဖြင့် ရောက်လာကုန်သော စကားတို့ကို၎င်း ကိုယ်၌ ဖြစ်ဆဲ ဖြစ်ကုန်သော ပြင်းထန်

မရနိုင်” စသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားရှင် မဟောကြားသည်ကို ဟောကြားသလို လုပ်ကြံ၍ ပြောဆိုညွှန်ကြားကြသည်။ ယင်းသို့ ပြောဆိုခြင်းသည် တရားကျင့်သောယောဂီတို့အား သဒ္ဓါစသော အားငါးပါး ယုတ်လျော့စေပြီး သည်းခံမှုပါ ယုတ်လျော့သွားစေသည်။ ဒိဋ္ဌိနှင့်တဏှာအလိုသို့လိုက်ကာ မဂ်တား ဖိုလ်တား ဖြစ်ရတော့သည်။

“အတ္တကိလမထာနုယောဂ” ဆိုသည်မှာ သာသနာပဒိဋ္ဌိတို့၏ မဂ္ဂင် ရှစ်ပါးနှင့် ဆန့်ကျင်၍ ဆူးနင်း မီးလှုံ စသော အကျင့်များကိုသာ ဆိုလိုသည်။

ရှင်ဂေါဓိကမထေရ် တရားကျင့်ရာတွင် မဂ်ဖိုလ်ရနိုင်ရန် အတွက် အထောက်အပံ့ ဖြစ်စေခြင်းငှာ လည်ပင်းကို သင်တုန်းဓား ဖြင့် လှီးဖြတ်ကာ မဂ်နှင့်အသက်လဲသွားသည်။ ထိုအကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားရှင် သိပါလျက်နှင့် မာရ်နတ်တားသည့်ကြားမှ ရှင်ဂေါဓိကမထေရ်အား တားမြစ်တော်မမူသည့်အပြင် ဤကဲ့သို့ ချီးမွမ်းသွားသည်။

“အမြစ်ရင်းနှင့်တကွသော တပ်မတ်မှု ‘တဏှာ’
ကို နုတ်ပယ်၍ ဂေါဓိကသည် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု၏၊
ပညာရှိတို့သည် ဤသို့လျှင် ပြုကုန်၏၊ မိမိအသက်ကို
အလိုမရှိကြကုန်”^{၃၃}

“န ခေါ သုခေန သုခံ အဓိဂန္ထဝံ၊ ဒုက္ခေန ခေါ သုခံ အဓိဂန္ထဝံ”။

ပညာရှိတို့သည် တရားနှင့်ပတ်သက်လာလျှင် အသက်ကိုပင် မငဲ့ကွက်။ ပညာမဲ့တို့သည် အသက်ကို မဆိုထားနှင့်။ ခန္ဓာကိုယ်

^{၃၃} သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်မြန်မာပြန်၊ မာရသံယုတ်၊ တတိယဝဂ်၊
ဂေါဓိကသုတ် နှာ-၁၂၄

အနည်းငယ် နာကျင်သည်ကိုပင် တရားမရနိုင်ဟူ၍ ပုံကြီးချဲ့ကာ ဟောပြောညွှန်ကြားနေကြသည်။

မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ၊ ဗောဓိရာဇဇကုမာရသုတ္တန်တွင် ဘုရားရှင်က ဗောဓိရာဇမင်းသားကို အထက်ပါအတိုင်း ဆိုဆုံးမခဲ့ပါသည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ တရားထိုင်ကျင့်နေစဉ် ဓာတ်လေးပါး ဖောက်ပြန် လာသောအခါ စိတ်ချမ်းသာမှု ဖြစ်အောင် ဣရိယာပုထ်ကို လွယ်လွယ်ကူကူဖြင့် စိတ်အလိုလိုက်၍ ပြုပြင်ပေးသော အကျင့်ဖြင့် တရားကျင့်နေပါလျှင် အမြင့်ဆုံး နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို မရရှိနိုင်။ ဆင်းရဲ ပင်ပန်းသည့်ကြားမှ သည်းခံ၍ စိတ်အလို(တဏှာ)ကို စွန့်လွှတ်ခြင်း အကျင့်ဖြင့်သာ ချမ်းသာသောနိဗ္ဗာန်ကို ရရှိနိုင်မည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။

မှန်ပါသည်။ ကာယိကဒုက္ခဝေဒနာပေါ်တွင် တဏှာမချုပ်ပဲ နှင့် ယထာဘူတဉာဏ် မရနိုင် ကြောင်းကို “အပိ နု သော ပုရိသော အမုံ အလ္လံ ---ပ--- အဘဗ္ဗာဝ တေ ဉာဏာယ ဒဿနာယ အနုတ္တရာယ သမ္မောဓာယ”^{၃၄} ဟူ၍ ဆက်လက်၍ ဟောတော်မူထားပါသည်။ ထိုဒေသနာတော်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ဤကဲ့သို့ ဥပမာ ပေးထားသည်။ စိုစွတ်နေသော သစ်တုံးအား မီးပွတ်ခုံ၌ တင်၍ မီးပွတ်တိုက်နေလျှင် မီးတောက်စရာ အကြောင်းမရှိပေ။ ထိုစိုစွတ် နေသော သစ်တုံးအား မီးတောက်အောင် ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပင်ပန်းကြောင်း အချည်းနှီးသော အလုပ်ကို လုပ်ဘိသကဲ့သို့ ဖြစ်၏။ ထိုနည်းတူစွာ ကာယိကဒုက္ခဝေဒနာမှ ပဋိယာနုသယ အရင်းခံ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိနှင့် ယှဉ်သည့် ဝိတိက္ကမ၊ ပရိယုဋ္ဌာန (ဒေါသ)နှင့် စိတ်သက်သာရာကို လိုချင်မှု (လောဘ) စသော

^{၃၄} မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသပါဠိ၊ ရာဇဝဂ္ဂေါ၊ ဗောဓိရာဇဇကုမာရသုတ္တံ-၃၃၀ နာ-၂၇၇

ကိလေသာတို့သည် စိုစွတ်သော ရေနင့် တူ၏။ စိတ်၌ ယင်း ကိလေသာတို့ ချုပ်ငြိမ်းမှု မရရှိသေးပဲနှင့် ဝိပဿနာ ရှုနေခြင်းသည် ပါရမီကုသိုလ်လောက်သာ ရမည့် ကျင့်ခြင်းမျှသာ ဖြစ်၍ ယထာဘူတဉာဏ် ဝိပဿနာဉာဏ် စစ်စစ်မဖြစ်နိုင်။

စွန်းလွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဩဝါဒ

“မခံသာ မှန်ပါဘိ သည်တရား၊ ခံသာလျှင် သံသရာကြောမော့ကြအများ”^{၃၅}

“ဝေဒနာ ဖွေရွာမတတ် သေကာမမြတ် ဖြစ်လိမ့်မည်။ ဝေဒနာ ဖွေရွာတတ်မှ သေကာမြတ် ဖြစ်လိမ့်မည်”

တရားအားထုတ်သော ယောဂီအများစုသည် မခံသာ လာသောအခါ ခံသာအောင် ပြုပြင်ပေးလိုက်ကြသည်။ တရားစစ် တရားမှန်ကို တွေ့လိုကြ၍ ဆရာကောင်း၊ နည်းကောင်းများဖြင့် အချိန်အကုန်ခံ၊ ငွေအကုန်ခံ၍ တရားရှာကြသော်လည်း ခန္ဓာကိုယ် အနာမခံချင်ကြပဲ သက်သာအောင် ပြုပြင်ပေးနေကြသဖြင့် အဘယ်မှာ တရားအမှန် ရပါတော့မည်နည်း။ တသံသရာလုံး တဏှာအလိုသို့ လိုက်ခဲ့သည်။ ထိုအကျင့်ဖြင့် တရားရှာနေသရွေ့ တရားမရပဲ ပါရမီကုသိုလ်လောက်သာ ရတော့မည်။ ဝိပဿနာ ဟူသည် ပစ္စုပ္ပန်၌ ပေါ်ဆဲရုပ်နာမ်ကို ရှုရမည်။ ထိုသို့ ရှုရမည့်အစား

^{၃၅} “စွန်းလွန်းဂူကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ထေရပုတ္တိအကျယ် တရားတော်များ”၊ နာ-၁၅၂

မရွံ့ပဲ ဖျက်ဆီးလိုက်သဖြင့် မိမိသည်ပင်လျှင် မာရ်နတ်ဖြစ်ကာ မဂ်ခရီးကို မိမိကိုယ်တိုင် ပိတ်ဆို့လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

အကယ်၍ ပြင်းထန်သော ဝေဒနာကို အရင်းခံ၍ တရား ကျင့်ရာ၌ ကောင်းကျိုးချမ်းသာ မရှိခဲ့လျှင်၊ ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲ ဖြစ်ကာ သီလ သမာဓိ ထူထောင်မှု မပြုနိုင်လျှင်၊ တရားကျင့်ရာ၌ အနှောင့်အယှက် ပေးဘိသကဲ့သို့ ဖြစ်နေလျှင် အထက်ပါ ဩဝါဒ ဆောင်ပုဒ်ကို စွန်းလွန်းဆရာတော်ဘုရားကြီးက မိန့်ဟခဲ့မည် မဟုတ်ပေ။

မခံသာသည့် အဆုံးတွင် နိဗ္ဗာန်ရှိပါသည် (ဒုက္ခနိရောဓော နိဗ္ဗာန်)။ သည်းမခံနိုင်ခြင်းသည် ဒေါသစိတ် ဖြစ်၍ သည်းမခံနိုင်၍ ဣရိယာပုထ်ကို ပြုပြင်ပေးလိုက်ခြင်းသည် လောဘစိတ် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အကျင့်မှား ဖြစ်သွားသည်။ အကယ်၍ နာမရူပပရိစ္ဆေဒ ဉာဏ်သို့ ရောက်လျှင် ဣရိယာပုထ်ကို ပြုပြင်မှု မရှိတော့ပါ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်နာမ်၏ သဘောသာရှိပြီး ငါမရှိ၍ ဆင်းရဲခြင်း မရှိတော့ပါ။ ငါမရှိသဖြင့် ဆင်းရဲသူ မရှိတော့ပါ။ တရားလိုလားသော ယောဂီတို့ အထူးသတိပြုပါ။

ခန္ဓာအိမ်ကို ပြုပြင်ခြင်းသည် ကာယိန္ဒြေ မနိန္ဒြေ စသော ဣန္ဒြေပျက်နေခြင်း၊ စိတ်အလိုလိုက်နေခြင်း ဖြစ်သည်။ တဏှာကို မတော်လှန်နိုင်ပဲ အရှုံးပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ တဏှာနှင့် ပေါင်းဖော် နေခြင်းဖြစ်သည်။ လှုပ်ပြင်မှ ချမ်းသာရာရမည်ဟူသော အကျင့်သည် တရားကျင့်ဆဲ၌ ဖြစ်သော သီလဗ္ဗတုပါဒါန်အကျင့် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် တရားကျင့်ရာတွင် ငါ့ပေါင်၊ ငါ့ခြေ၊ ငါ့ပူတယ်၊ ငါ့နာတယ် စသည်ဖြင့် တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ စွဲယူ၍ ခန္ဓာကိုယ်ကို သက်သာအောင်

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

ပြုလုပ်ပေးနေခြင်းသည် ကာမသုခလ္လိကအကျင့်နှင့် အတ္တကိလမထ အကျင့်* တို့ပင်ဖြစ်သည်။

တရားကျင့်နေစဉ် ငါ့ခန္ဓာဟု စွဲယူလျက် သဘာဝဒုက္ခ လက္ခဏာကို သုခလက္ခဏာ ဖြစ်အောင် ဣရိယာပုထ်ဖြင့် ဖုံးအုပ် ပြုပြင်လိုသော ရှေ့တဏှာစိတ်ကို နောက်တဏှာစိတ်က ပြုပြင် ဖြစ်အောင် လိုက်လျောလိုက်ခြင်းသည် ခန္ဓာတိုးပွားကြောင်း၊ ဒုက္ခ တိုးပွားကြောင်း၊ တဏှာ တိုးပွားကြောင်း ဖြစ်သဖြင့် “ဒုက္ခဂါမိနီ ပဋိပဒါ” ဆင်းရဲကြောင်းအကျင့် ဖြစ်သည်။

“ထိုအရိယာသာဝကအား လိုက်လျောမှု ရာဂနှင့် ဆန့်ကျင်မှု ဒေါသတို့သည် ခါတွက်အပ်ပြီ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသို့ ရောက်ကုန်ပြီး ဖြစ်ရကား မရှိကြကုန်၊ ထိုသူသည် ကိလေသာမြူကင်းသော စိုးရိမ်ခြင်း မရှိသော နိဗ္ဗာန်ကို သိသောကြောင့် ဘဝ၏တဖက်ကမ်းသို့ ရောက်သူဖြစ်၍ ကောင်းစွာသိ၏။”^{၇၆}

အထက်ပါ ဘုရားရှင် ဟောထားသည့် ဒေသနာအရ လိုက်လျောမှုသည် ရာဂတဏှာ ဖြစ်ပြီး ဆန့်ကျင်မှုသည် ဒေါသ ဖြစ်သဖြင့် ပုထုဇဉ်တို့၏ ဓလေ့ ဖြစ်သည်။ တရားထိုင်နေစဉ်

* ခန္ဓာရခြင်းသည် ဒုက္ခရခြင်း ဖြစ်၍ ခန္ဓာ တိုးပွားစေခြင်းသည် ဒုက္ခ တိုးပွားစေခြင်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ခန္ဓာကို သက်သာအောင် ပြုပြင် ပေးခြင်းသည် မိမိကိုယ်ကို ဒုက္ခတိုးပွားစေသဖြင့် မိမိကိုယ်ကို ညှဉ်းဆဲခြင်းနှင့် တူ၏။ (စာရေးသူ၏အလို)

^{၇၆} သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ ဝေဒနာသံယုတ်၊ သဂါထာဝဂ်၊ သလ္လသုတ် နာ-၄၀၄

ဓာတ်လေးပါး ဖောက်ပြန်မှုကြောင့် ဆင်းရဲမှု ဖြစ်လာသောအခါ မိမိကိုယ်ကိုမိမိ သက်သာအောင် ကုရိယာပုတ်ကို လိုက်လျောပြုပြင် ပေးခြင်းသည် တဏှာအလိုကျ ပြုလုပ်နေခြင်းဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ကုရိယာပုတ် ပြုပြင်မှုကို လိုက်လျောပေးနေခဲ့လျှင်၊ ကုရိယာပုတ်ကို အသိနှင့်ပြင်ပါဟု ညွှန်ကြားပေးနေလျှင် ထိုဆရာသည် မိမိ ကိုယ်တိုင်ဝေဒနာကို မလွန်မြောက်ထားသဖြင့် တရားပြဆရာအဖြစ် ကြည်ညိုအားကိုးထိုက်သော ဆရာမဟုတ်ပေ။

မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဩဝါဒ

“ခန္ဓာရှိတဲ့သူတိုင်း ခံစားရမည့် ဝေဒနာတွေကို ကျော်လွန်အောင် (ဝေဒနာဖြစ်ပျက်တို့ရဲ့ အဆုံး ကိုတွေ့အောင်)ရှုကြ။ မမေ့မလျော့နေရစ်ကြ။”^{၃၇}

မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ခန္ဓာဝန်ချခါနီး၌ ယောဂီ အပေါင်းတို့အား အနှစ်ချုပ်အဖြေထုတ် ပေးခဲ့သော ဩဝါဒ ဖြစ်သည်။ ဝေဒနာတွေကို ကျော်လွန်အောင် တရားကျင့်နေသော ကုရိယာပုတ်အား အသိဖြင့် ပြင်ပေးပါ။ အမှတ်ဖြင့် ပြင်ပေးပါဟု မညွှန်ကြားခဲ့ပါ။ ဝေဒနာဖြစ်ပျက်တို့ရဲ့ အဆုံးကို တွေ့အောင် ရှုကြရန်သာ ညွှန်ကြားခဲ့ပါသည်။

ပြည့်စုံ၍စင်ကြယ်သောသီလသည် အဘယ်နည်း။

ကုသိုလ်တရား၌ အားထုတ်သော သေက္ခတို့ ပိုင်းခြားသောကျင့်ဝတ်၌ ဖြည့်ကျင့်၍ ကိုယ်အသက်၌

^{၃၇} “မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ တစ်ဘဝသာသနာ”၊ နှာ-၄၃၅

မငဲ့ကွက် အသက်စွန့်၍ (ကျင့်)တုန်သော ကလျာဏ
ပုထုဇဉ်တို့၏ သီလတည်း။

ဤသီလသည် ပြည့်စုံ၍ စင်ကြယ်သော
“ပရိပုဏ္ဏပါရိသုဒ္ဓိ” သီလတည်း။^{၃၀}

အထက်ပါ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်လာဒေသနာကို သုံးသပ်ကြည့်လျှင်
ကလျာဏပုထုဇဉ် အဆင့်သာ ရှိသေးသော ယောဂီ၏
စောင့်ထိန်းသော သီလသည်ပင်လျှင် အလွန်မှ ပင်ပန်းဆင်းရဲခံကာ
စောင့်ထိန်းရသည်။ မဂ်ဖိုလ်ကို ရည်မှန်း၍ တရားအားထုတ်သော
ယောဂီသည် မည်မျှပင် ဒုက္ခနှင့် တွေ့ကြုံရသော်လည်း ဗရမ်းဗတာ
ပျံ့ကြနေသော အကုသိုလ်စိတ်များ မိမိသန္တာန်၌ မကပ်ငြိရအောင်
သေလျှင် သေပါစေတော့ ဟူ၍ ကိုယ်အသက်၌ မငဲ့ကွက်ရပဲ၊
ဣရိယာပုထ်ကိုလည်းပုံမပျက်စေပဲ အားငါးပါးဖြင့်စောင့်ထိန်းရသည်။
ဤကဲ့သို့ စောင့်ထိန်းနိုင်စွမ်းကြောင့် တဏှာနှင့် ဒေါသများ
ချုပ်သွားသောအခါ ကိလေသာအပူမီး ငြိမ်းပြီးသော စိတ်သည်
ချမ်းသာစွာ တည်နေသည်။ ၎င်းသီလသည် ပြည့်စုံ၍စင်ကြယ်သော
သီလ ဖြစ်သည်။ တရားကျင့်သော ယောဂီတို့သည် ဤကဲ့သို့
ကိုယ်နှင့် အသက် မငဲ့ကွက်ပဲ စောင့်ထိန်းရသော သီလမျိုးကို
ဆောက်တည်နိုင်စွမ်း ရှိရမည်။ ဓာတ်လေးပါး အနည်းငယ်
ဖောက်ပြန်ရုံမျှနှင့်ပင် မခံသာက (သမာဓိပျက်သဖြင့်) ဣရိယာပုထ်
ကို ပြင်ပေးရမည်ဟု ဘုရားဟောဒေသနာကို ပုံပြောင်းညွှန်ကြား
နေသော ဆရာသည်လည်းကောင်း၊ ထိုကဲ့သို့ ဣရိယာပုထ်ကို

^{၃၀} ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ မဟာဝဂ်၊ ဉာဏကထာ၊

သီလမယဉာဏ်အကျယ်ပြခြင်း နာ-၅၆

ပြင်ပေးနေသော ယောဂီသည် လည်းကောင်း၊ ကာယိန္ဒြေ စသော ကြွေ့ခြောက်ပါး ပျက်ယွင်းသဖြင့် ကြွနွယ်သံဝရသီလ ပျက်သည်။ သို့ဖြစ်၍ သမာဓိမရနိုင်တော့ပါ။ စိတ်ကို တကျော့နှင့် ငါ လက်ထဲ ထည့်ပေးလိုက်သည်နှင့်တူနေသည်။

နုလုံးမသာယာမှုဖြစ်တိုင်း အပြစ်မဟုတ်ကြောင်း

ရဟန်းတို့ ဥပမာသော်ကား နွားကျင်ငယ်ပုပ်ကို ဆေးအမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် ရောထား၏။ ထိုအခါ ဖျော့တော့ အားနည်းသော ရောဂါရှိသော ယောက်ျားသည် လာရာ၏။ ထိုယောက်ျားကို “အချင်းယောက်ျား ထိုနွားကျင်ငယ်ပုပ်ကို ဆေးအမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် ရောထား၏။ အကယ်၍ အလိုရှိမူ သောက်လော့၊ ထိုသင်သည် သောက်စဉ်မှာပင် အဆင်း အားဖြင့်၎င်း အနံ့အားဖြင့်၎င်း အရသာအားဖြင့်၎င်း နှစ်သက်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ သောက်ပြီးသော်ကား ချမ်းသာခြင်း ရှိသူ ဖြစ်လိမ့်မည်” ဟု ဆိုကုန်ရာ၏။ ထိုယောက်ျားသည် နွားကျင်ငယ်ပုပ်ကို ဆင်ခြင်၍ သောက်ရာ၏။ မစွန့်လွှတ်ရာ၊ ထိုယောက်ျားသည် နွားကျင်ငယ်ပုပ်ကို သောက်စဉ်မှာပင် အဆင်းအားဖြင့်၎င်း အနံ့အားဖြင့်၎င်း အရသာအားဖြင့်၎င်း မနှစ်သက်ရာ၊ သောက်ပြီးသော်ကား ချမ်းသာခြင်းရှိသူ ဖြစ်ရာ၏။ ရဟန်းတို့ ပစ္စုပ္ပန်၌ ဆင်းရဲ၍ နောင်အခါ၌ ချမ်းသာကျိုး ရှိသော ဤတရားဆောက်တည်ခြင်းကို ထိုနွားကျင်ငယ်ပုပ်ရည် သောက်ခြင်းနှင့်တူ၏ ဟု ငါဆို၏။ (၃)^{၉၀}

^{၉၀} မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ စူဠယမဂ္ဂဝဂ်၊ မဟာဓမ္မသမာဒါနသုတ်
နာ-၄၀၃

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

“နတ်တို့၏အရှင် သိကြားမင်း “နလုံးမသာခြင်း
 ‘ဒေါမနဿ’ကိုလည်း မှီဝဲအပ်သော နလုံးမသာခြင်း
 မမှီဝဲအပ်သော နလုံးမသာခြင်း ဟူ၍ နှစ်ပါးအပြားအားဖြင့်
 ငါဟော၏။”---ပ---ထို (နှစ်ပါးသော နလုံးမသာခြင်း
 ဒေါမနဿ) တို့တွင် “ဤနလုံးမသာခြင်းကို မှီဝဲသော
 ငါ့အား အကုသိုလ်တရားတို့ ဆုတ်ယုတ်၍ ကုသိုလ်
 တရားတို့ တိုးပွားကုန်၏”ဟု အကြင် နလုံးမသာခြင်း
 ကို သိငြားအံ့၊ ဤသို့ သဘောရှိသော နလုံးမသာခြင်း
 ကို မှီဝဲအပ်၏။”^{၁၀}

မဂ်ဖိုလ်ချမ်းသာ လိုလားသော ယောဂီတို့သည် တရားစတင်
 ကျင့်သည်နှင့် ကိလေသာတဏှာနှင့် ထိပ်တိုက်တွေ့ကြုံရမည်
 ဖြစ်သည်။ ပုထုဇဉ်တို့သည် အာရုံတို့၌ အာသဝဖြင့် အမြဲ
 ယိုစီးနေချင်သည်။ မယိုစီးရလျှင် နလုံးမသာယာ ဖြစ်သည်။
 ဒုက္ခအာရုံနှင့် မတွေ့ကြုံချင်ပဲ သုခအာရုံကိုသာ ကပ်ငြိနေတတ်သော
 သဘာဝ ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ကြာကြာထိုင်မှု၌ နလုံးမသာယာမှု၊
 စိတ်ကို ကြာကြာ သိမ်းဆည်းပြီး မနေချင်မှု၊ ဓာတ်လေးပါး
 ဒုက္ခအာရုံနှင့် မဆက်ဆံလိုမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထိုနလုံး
 မသာယာမှုကို သိမ်းဆည်းနိုင်ရန် အတွက် ကာယိကဒုက္ခ (ကြာကြာ
 ထိုင်ခြင်း၊ ဓာတ်လေးပါး ဖောက်ပြန်ခြင်း) အကြောင်းခံ၍ စိတ်ကို
 သိမ်းဆည်းရသည်။ ကာယိကဒုက္ခဝေဒနာမှ နလုံးမသာယာမှု
 ရှိသော်လည်း အကုသိုလ်တရားတို့ဆုတ်ယုတ်စေ၍ ကုသိုလ်တရားတို့
 တိုးပွားရန် အကျိုးရှိသည် ဖြစ်သဖြင့် ဤသို့ ပြုရသည်သာတည်း။

^{၁၀} သုတ်မဟာဝါပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ သက္ကပဉ္စသုတ် ဝေဒနာကမ္မဋ္ဌာန်း

ထို့ကြောင့် ထိုနှလုံးမသာယာမှုကို မှီဝဲအပ်သော နှလုံးမသာယာမှု ဟု ခေါ်သည်။

ဇနာကိုယ်(အတ္တဘော)ကို ပင်ပန်းစေတိုင်း အမြစ်မရှိ

ရဟန်းတို့ တဖန်ထိပြင်လည်း ရဟန်းသည် ဤသို့ ဆင်ခြင်၏ “ချမ်းသာသလိုနေသော ငါ့အား အကုသိုလ် တရားတို့သည် တိုးပွားကုန်၏၊ ကုသိုလ်တရားတို့သည် ဆုတ်ယုတ်ကုန်၏၊ အတ္တဘောကို ဆင်းရဲစေခြင်းငှါ အားထုတ်သော ငါ့အား အကုသိုလ်တရားတို့သည် ဆုတ်ယုတ်ကုန်၏၊ ကုသိုလ်တရားတို့သည် တိုးပွား ကုန်၏။ ငါသည် အတ္တဘောကို ဆင်းရဲစေခြင်းငှါ အားထုတ်ရမှု ကောင်းလေစွ”ဟု (ဆင်ခြင်၏)။ ထို ရဟန်းသည် အတ္တဘောကို ဆင်းရဲစေခြင်းငှါ အားထုတ်၏၊ အတ္တဘောကို ဆင်းရဲစေခြင်းငှါ အားထုတ်သော ရဟန်းအား အကုသိုလ်တရားတို့သည် ဆုတ်ယုတ်ကုန်၏၊ ကုသိုလ်တရားတို့သည် တိုးပွားကုန်၏။ ထိုရဟန်းသည် နောင်အခါ၌ အတ္တဘောကိုဆင်းရဲစေခြင်းငှါ အားမထုတ်တော့ချေ။ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူ--ရဟန်းတို့ ထိုရဟန်းသည် အကြင်အကုသိုလ်ဆုတ်ယုတ်ခြင်း ကုသိုလ် တိုးပွားခြင်း အကျိုးငှါ အတ္တဘောကို ဆင်းရဲအောင် အားထုတ်၏၊ ထိုရဟန်းအား ထိုအကျိုးသည် ပြီးစီးပြီ။ ထို့ကြောင့် အတ္တဘောကို ဆင်းရဲစေခြင်းငှါ အားမထုတ် တော့ချေ။

ရဟန်းတို့ ဥပမာအားဖြင့် လေးသမားသည် မြွားကို မီးစနစ်ခုတို့၌ အပြန်အလှန်ကင်၏၊ ထက်ဝန်းကျင် ကင်၏၊ ပြောင့်အောင် ပြု၏၊ ပစ်ခတ်မှု၌ လျော်အောင် ပြု၏။ ရဟန်းတို့ အကြင်ကြောင့် လေးသမားသည် မြွားကို မီးစနစ်ခုတို့၌ အပြန်အလှန် ကင်ပြီးနောက် ထက်ဝန်းကျင်

ကင်ပြီးနောက် ဖြောင့်အောင် ပြုပြီးနောက် ပစ်ခတ်မှု၌ လျော်အောင် ပြုပြီးနောက် ထိုလေးသမားသည် ထိုမြွားကို မီးစနစ်ခုတို့၌ အပြန်အလှန် မကင်၊ ထက်ဝန်းကျင်မကင်၊ ဖြောင့်အောင်မပြု ပစ်ခတ်မှု၌ လျော်အောင် မပြုတော့ပေ။ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူ--ရဟန်းတို့ ထိုလေးသမားသည် အကြင်အကျိုးငှါ မြွားကို မီးစနစ်ခုတို့၌ အပြန်အလှန် ကင်၏၊ ထက်ဝန်းကျင် ကင်၏၊ ဖြောင့်အောင် ပြု၏၊ ပစ်ခတ်မှု၌ လျော်အောင် ပြု၏၊ ထိုလေးသမားအား ထိုအကျိုးသည် ပြီးစီးပြီ။ ထို့ကြောင့် နောင်အခါ၌ လေးသမားသည် မြွားကို ဖြောင့်လို့ရအောင် မီးစနစ်ခုတို့၌ အပြန်အလှန် မကင်၊ ထက်ဝန်းကျင်မကင်၊ ဖြောင့်အောင် မပြု ပစ်ခတ်မှု၌ လျော်အောင် မပြုတော့ပေ။^{၁၁}

အထက်ပါ ဘုရားရှင် ဟောထားသော ဒေသနာတော်အရ အကုသိုလ်များ ချုပ်ငြိမ်းရန် လိုအပ်လာပါက မိမိ၏ ခန္ဓာကိုယ် အတ္တဘောကို ဆင်းရဲစေခြင်းငှာ အားထုတ်အပ်၏။ ဝိပဿနာ ယာနိကဖြင့် အားထုတ်ရာတွင် စိတ်နှင့် ဒိဋ္ဌိ၊ ဒေါသတို့ကို ဆက်စပ် တတ်သော တဏှာကို ဖော်ထုတ်ပယ်သတ်နိုင်ရန်အတွက် ခေတ္တခဏ ခန္ဓာဒုက္ခမှ နှလုံးမသာယာမှုကို အကြောင်းခံ၍ ကျင့်ရသည်။ တဏှာချုပ်သွားလျှင် နောင်အခါ ရုပ်နာသော်လည်း စိတ်မဆင်းရဲ တော့သဖြင့် နောက်တဖန် ခန္ဓာကိုယ်တည်းဟူသော အတ္တဘောကို ပင်ပန်းစေရန် ပြုခြင်းငှာ အကြောင်း မရှိတော့ပေ။ ထို့ကြောင့် ရုပ်ကို ပင်ပန်းစေခြင်းသည် ပုထုဇဉ် အမြင်အားဖြင့် မနှစ်သက်ဖွယ် ဖြစ်သော်လည်း အထက်ပါ ဘုရားရှင် ဟောထားသော နွားကျင်ငယ် ပုပ်ရည် ဥပမာအတိုင်း ကျင့်ကြံနိုင်ရမည်ဖြစ်သည်။

^{၁၁} ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ ဒေဝဒဟဝဂ်၊ ဒေဝဒဟသုတ်-၁၂ နာ-၁၁

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

၉၅

“ရဟန်းတို့ ထိုအကြံအစည်တို့၏ ကြံစည်ကြောင်း ၏ တည်ရာကို နှလုံးသွင်းသော ရဟန်းအားလည်း ရာဂ ဒေါသ မောဟနှင့် ယှဉ်စပ်သော ယုတ်ညံ့သော အကုသိုလ် အကြံအစည်တို့သည် ပင်လျှင် ဖြစ်ကုန်ငြားအံ့။ ထို ရဟန်းသည် သွားတို့ဖြင့် သွားကို ကြိတ်၍ လျှာဖြင့် အာစောက်ကို ထိလျက် စိတ်ဖြင့် စိတ်ကို မိန့်ပုံရမည်၊ ဖျစ်ညှစ်ရမည်၊ ပင်ပန်းစေရမည်။ သွားတို့ဖြင့် သွားကို ကြိတ်၍ လျှာဖြင့် အာစောက်ကို ထိလျက် စိတ်ဖြင့် စိတ်ကို နှိပ်သော ဖျစ်ညှစ်သော ပင်ပန်းစေသော ရဟန်းအား ရာဂ ဒေါသ မောဟနှင့် ယှဉ်စပ်သော ယုတ်ညံ့သော အကုသိုလ် အကြံအစည် တို့သည် ကင်းပျောက်ကုန်၏။ ချုပ်ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။ ထို အကြံအစည်တို့ကို ပယ်ခြင်းကြောင့် မိမိသန္တာန်၌ သာလျှင် စိတ်သည် ကောင်းစွာတည်၏။ ကောင်းစွာငြိမ်ဝပ်၏။ တခုတည်းသော အာရုံရှိ၏။ တည်တံ့လေ၏။---ပ---

ရဟန်းတို့ ဥပမာသော်ကား လိမ္မာသော လက်သမားသည်၎င်း လက်သမား၏ တပည့်သည်၎င်း သေးငယ်သော သစ်စို့ဖြင့် ကြိုးသောသစ်စို့ကို ရိုက်ရာ၏ ထုတ်ဆောင်ရာ၏၊ လှုပ်ချွတ်ရာ၏---ပ---

ရဟန်းတို့ ဥပမာသော်ကား အားရသော ယောက်ျားသည် အားနည်းသော ယောက်ျားကို ဦးခေါင်း၌ဖြစ်စေ လည်မျို၌ဖြစ်စေ ပခုံး၌ဖြစ်စေ ကိုင်၍ မိန့်ပုံရ၏၊ ဖျစ်ညှစ်ရာ၏၊ ပင်ပန်းစေရာ၏။”^{၄၂}

^{၄၂} မူလပဏ္ဏာသသုတ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ သီဟနာဒဝဂ်၊ ဝိတက္ကသဏ္ဌာနသုတ် နာ-၁၇၄

အထက်ပါ ဒေသနာတော်ကို သုံးသပ်ကြည့်လျှင် တရား ကျင့်ရာ၌ လိုအပ်လာပါက ခန္ဓာကိုယ် အတ္တဘော ပင်ပန်းစေသော “သွားတို့ဖြင့် သွားကို ကြိတ်ခြင်း၊ လျှာဖြင့် အာစောက်ကို ထိလျက် စိတ်ဖြင့် စိတ်ကို ဖိနှိပ်ခြင်း၊ ဖျစ်ညှစ်ခြင်း၊ ပင်ပန်းစေခြင်း”တို့သည် ပြုသင့်က ပြုရသည်သာတည်း။ ဤသို့ ပြုခြင်းသည် အပြစ်မရှိပါ။ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ တို့ကြောင့် ရရှိမည့် အို နာ သေ ဒုက္ခကို တားဆီးပိတ်ပင်နိုင်ရန်အတွက် ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟနှင့် ယှဉ်သောစိတ် ပျောက်ပြယ်ရန် ဓာတ်လေးပါး ဖောက်ပြန်သော ဒုက္ခဝေဒနာဖြင့် ပထမအဆင့် အစားထိုးပြီး သည်းခံစေလျက် စိတ်ကို သိမ်းဆည်းရခြင်း ဖြစ်သည်။ ရှင်ဂေါတမိကမထေရ်နှင့် ရှင်သောဏမထေရ်တို့ကဲ့သို့ ကျင့်ရသည်သာတည်း။

ဣရိယာပုထ်ကို ပြင်ပေးခြင်း၏အမြင်

“ရဟန်းတို့ အကြားအမြင်မရှိသော ပုထုဇဉ်သည် ဒုက္ခဝေဒနာဖြင့် တွေ့ထိခံရသော် စိုးရိမ်ရ၏။ ပင်ပန်းရ၏၊ ငိုကြွေးရ၏၊ ရင်ထုလျက် မြည်တမ်းရ၏။ မိန်းမောခြင်းသို့ ရောက်၏၊ ကိုယ်၌လည်း ဖြစ်သော စိတ်၌လည်း ဖြစ်သော နှစ်မျိုးသော ဝေဒနာတို့ကို ခံစားရ၏။ ရဟန်းတို့ ဥပမာသော်ကား ယောက်ျားကို ငြောင့်ဆူးမိရာ၏၊ ထိုသူကို ဒုတိယငြောင့်သည် ပဌမငြောင့် စူးရာအနီး၌ စူးပြန်ရာ၏၊ ရဟန်းတို့ ဤသို့လျှင် ထိုယောက်ျားသည် ငြောင့်နှစ်ချောင်းဖြင့် ဝေဒနာ ခံစားရ၏။---ပ---

ထိုသူသည် ဒုက္ခဝေဒနာဖြင့် တွေ့ထိအပ်သော် အမျက်ထွက်၏၊ ဒုက္ခဝေဒနာဖြင့် အမျက်ထွက်သူအား

ဒုက္ခဝေဒနာကြောင့်ဖြစ်သော ပဋိယာနုသယံသည် ကိန်း၏။ ထိုသူသည် ဒုက္ခဝေဒနာဖြင့် တွေ့ထိရသော် ကာမချမ်းသာကို နှစ်သက်၏။ ထိုသို့ နှစ်သက်ခြင်းသည် အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ ရဟန်းတို့ ထိုအကြားအမြင် မရှိသော ပုထုဇဉ်သည် ကာမချမ်းသာမှတစ်ပါး ဒုက္ခဝေဒနာမှ ထွက်မြောက်ရာကို မသိသောကြောင့်တည်း။
 ---ပ---ရဟန်းတို့ အကြားအမြင် မရှိသော ဤပုထုဇဉ်ကို ပဋိသန္ဓေနေမှု သေမှု စိုးရိမ်မှု ငိုကြွေးမှု ကိုယ်ဆင်းရဲမှု စိတ်ဆင်းရဲမှု ပြင်းစွာပူပန်မှုတို့နှင့် ယှဉ်စပ်နေသူဟု ဆိုရ၏။ ဆင်းရဲဒုက္ခနှင့် ယှဉ်စပ်နေသည်ဟု ငါဆို၏။

စစ်မှန်သောအရိယာတပည့်

ရဟန်းတို့ အကြားအမြင်ရှိသော အရိယာတပည့်သည်အား ဒုက္ခဝေဒနာဖြင့် တွေ့ထိခံရသော် မစိုးရိမ်မပင်ပန်း မငိုကြွေး ရင်ထုလျက် မမြည်တမ်း မိန်းမောခြင်းသို့မရောက်။ ထိုသူသည် ကိုယ်၌ ဖြစ်သော ဝေဒနာ တမျိုးကိုသာ ခံစားရ၏။ စိတ်၌ ဖြစ်သော ဝေဒနာကို မခံစားရ။^{၆၇}

* ဒေါသအစဉ်ကိန်းခြင်း

† ကာမချမ်းသာ ဟူသည်မှာ ကာယဝတ္ထု ရုပ်တရားအား ဖောက်ပြန်နှိပ်စက်မှု ဖြစ်လာလျှင် ချမ်းသာရာရအောင် ဆေးဖြင့် ကုစားခြင်း၊ နှိပ်နယ်ပေးခြင်း၊ ခန္ဓာအိမ်ကို ပြုပြင်ပေးခြင်းတို့ကို ဆိုလိုသည်။

^{၆၇} သဗ္ဗာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ ဝေဒနာသံယုတ်၊ သဂါထာဝဂ်၊ သလ္လသုတ် နှာ-၄၀၄

အထက်ပါဒေသနာကို သုံးသပ်ကြည့်သော် တရားတွေ့သော သူနှင့် တရားမတွေ့ သေးသောသူတို့၏ ကွာခြားပုံကို တွေ့ရမည်။ တရားမတွေ့သေးသောသူ (ဝါ) ဒိဋ္ဌိ မပြတ်သေးသောသူ (ဝါ) ရုပ်နာမ်မကွဲသေးသောသူ (ဝါ) ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် မပြတ်သေးသော သူတို့သည် ဓာတ်လေးပါး ဖောက်ပြန်မှုဒုက္ခနှင့် တွေ့ကြုံရသည့်အခါ စိတ်၌လည်းဆင်းရဲ၊ ရုပ်၌လည်း ဆင်းရဲနေ၏။ ထိုယောဂီသည် စိတ်ဆင်းရဲမှု သက်သာအောင် ဣရိယာပုထ်ကို ပြင်ပေးခြင်းဖြင့် ပြုကျင့်၏။ ထိုချမ်းသာမှုသည် ခဏပန်းချမ်းသာသာ ဖြစ်သည်။ ဣရိယာပုထ်ကို ပြင်ပေးမှ ချမ်းသာသည်ဟု မြင်သော ယောဂီသည် ကာမချမ်းသာဖြင့်သာ ကုစားတတ်သော ပုထုဇဉ်အမြင်အသိမျိုးသာ ရှိသေးသည်။ နောက်တဖန် ဒုက္ခနှင့် ပြန်တွေ့သော် နောက်တဖန် ဆင်းရဲမှု ပြန်ပေါ်လာသည်။ ထိုယောဂီသည် စိတ်နှင့်ရုပ်မှ တပြိုင်တည်း ညွှောင့်နှစ်ချောင်း အစူးခံရသည်နှင့်တူ၏။ ထိုသို့ ဖြစ်ရခြင်းသည် “ကာမချမ်းသာ (ဣရိယာပုထ်ကို ပြုပြင်ပေးမှုကြောင့် စိတ်သက်သာရာရမှုခဏချမ်းသာ)မှတစ်ပါး ဒုက္ခဝေဒနာမှ ထွက်မြောက်ရာ ကို မသိသောကြောင့်တည်း” ဟု ဘုရားရှင် ဟောကြားထားသည်။

အရိပ်နှင့်အကောင် မကွဲသောစရာ

ဥပမာပြရသော် လူနာတစ်ယောက်ကို မေ့ဆေးပေး၍ ဗိုက်ခွဲနေသည် ဆိုပါစို့။ ထိုလူနာတွင် ဓားခွဲမှုကြောင့် ရုပ်၌ ပြင်းထန်စွာ ဖောက်ပြန်နေသော်လည်း စိတ်မဆင်းရဲပါ။ ရုပ်ဒုက္ခ ရှိသော်လည်း နာမ်ဒုက္ခမရှိပါ။ ရုပ်ဒုက္ခဖြစ်တိုင်း နာမ်ဒုက္ခရှိသည်ဟု မဆိုနိုင်ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုဓားဖြင့်ခွဲစိတ်ခြင်းကို စိတ်ဖြင့် နှလုံးမသွင်းမိအောင် မေ့ဆေးပေးထားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

၉၉

မေ့ဆေးပြယ်၍ ဒဏ်ရာကို နာမ်ညွတ်လျှင် ဆင်းရဲလေ၏။
 ထို့ကြောင့် ဆင်းရဲချမ်းသာသည် စိတ်မှာသာရှိသည်။ ထိုသဘောကို
 ဉာဏ်မသက်ဝင်နိုင်သော အချို့ တရားပြဆရာတို့သည် “ဆင်းရဲခြင်း
 သည် စိတ်၌သာ ဖြစ်သည်” ဆိုသော အမှန်တရားကို မသိပဲ ရုပ်မှာ
 ဆင်းရဲနေသည်ဟုသာ မှားယွင်းစွာ စွဲယူနေကြသဖြင့် အရိပ်ကို
 အကောင်ထင်၍ဖမ်းသကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်။ အမှန်စင်စစ်မှာ ရုပ်ကို
 သိသော စိတ်၌ ဒိဋ္ဌိ နှင့်တဏှာ ကပ်သောကြောင့် ဆင်းရဲရခြင်း
 ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဆင်းရဲမှုချုပ်ရန် စိတ်ကိုသာလျှင် ပြုပြင်ရမည်။
 ရုပ်ကိုပြုပြင်လျှင် မှားသည်။ ရုပ်ကိုပြင်မှမှန်သည်ဟူသော ဆရာသည်
 အရိပ်နှင့်အကောင် မကွဲသောဆရာဖြစ်သည်။

ယခုအခါ များစွာသော တရားပြဆရာတို့သည် ယောဂီ
 တို့အား ဓာတ်လေးပါးဖောက်ပြန်မှု ဒုက္ခဝေဒနာမှ သက်သာရန်
 ဒိဋ္ဌိနှင့်တဏှာကို ဖော်ထုတ်ပယ်သတ်ခြင်းဖြင့် စိတ်ကို မကုစားပဲ
 ပုထုဇဉ်အလေ့အတိုင်း ကုရိယာပုတ်ကို ပြင်ခိုင်းနေကြသည်။ တိုး၍
 သည်းခံပါဟု လွတ်လမ်းကို မညွှန်ပြပဲ အသိနှင့်ပြင်ပါ ဟူ၍
 ဟောပြောရေးသား ပြသညွှန်ကြားနေကြသည်။ ထိုဆရာတို့သည်
 မိမိကိုယ်တိုင် ဓာတ်လေးပါး ဖောက်ပြန်မှု ဒုက္ခဝေဒနာမှ
 မလွတ်မြောက်ထားသဖြင့် တပည့်တို့အား လွတ်မြောက်အောင်
 မညွှန်ကြားနိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုဆရာတို့သည် တရားပြဆရာအဖြစ်
 ကြည်ညိုကိုးကွယ်အားထားထိုက်သော ဆရာများ မဟုတ်ကြပေ။

ကြာကြာထိုင်သည်မှာ တရားဟုတ်မဟုတ်

“နယိဒံ သီထိလ မာရဏ္ဏ၊
 နယိဒံ အပ္ပေန ထာမသာ။
 နိဗ္ဗာန မဓိဂန္ထဌံ၊
 သဗ္ဗဒုက္ခပ္ပမောစနံ”^{၄၄}

“ဒုက္ခအားလုံးမှ လွတ်မြောက်တဲ့ နိဗ္ဗာန်
 ဆိုတာကို ပျော့ပျော့နဲ့နဲ့ လျော့လျော့ရဲ့ရဲ့ လုံ့လ
 ဝီရိယမျိုးဖြင့် ဘယ်ရနိုင်လိမ့်မလဲ။

မပြောပလောက်တဲ့ အနည်းငယ် စွမ်းအား
 သာမန် ဝီရိယကလေးများဖြင့်လည်း ဘယ်ရနိုင်လိမ့်
 မလဲ၊ မရနိုင်”။^{၄၅}

အထက်ပါ ဒေသနာတော်အရ တရားပြသော ဆရာသည်
 လည်းကောင်း၊ တရားကျင့်သော ယောဂီသည်လည်းကောင်း တရား
 ကျင့်ရာတွင် ပျော့ပျော့နဲ့နဲ့ လျော့လျော့ရဲ့ရဲ့ လုံ့လဝီရိယမျိုးဖြင့်၊
 မပြောပလောက်သော အနည်းငယ်မျှသော စွမ်းအား သာမန်
 ဝီရိယကလေးများဖြင့် တရားပြ တရားကျင့်နေကြလျှင် မဂ်ဖိုလ်
 မဆိုထားနှင့်၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိမျှပင် အဘယ်မှာ ရနိုင်လိမ့်မည်နည်း။
 မရနိုင်။

အချို့သော မသိနားမလည်သူများက ခန္ဓာအိမ်ကို မလှုပ်
 မပြင်ပဲ ကြာရှည်စွာ တရားထိုင်လျှင် ‘အတ္တကိလမထ’ဟု ကြောင်းကျိုး
 လွတ်သော စကားကို ပြောတတ်ကြ၏။ ကြာကြာ ထိုင်သည်မှာ

^{၄၄} နိဒါနဝဂ္ဂပါဠိ၊ ဘိက္ခုသံယုတ်၊ နဝသုတ်၊ ပ-တွဲ နာ-၄၆၅

^{၄၅} “မိုးကုတ်ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ တစ်ဘဝသာသနာ”၊ နာ-၁၄၁

တရားမဟုတ်၊ တရားမရ၊ ကျင့်စဉ်မမှန် ဟူ၍ နှလုံးသွင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အောက်ပါ ဒေသနာတော်ကို သတိပြုသင့်သည်။

“ဣဓ၊ သာရိပုတ္တ၊ ဘိက္ခု၊ ပစ္ဆာဘတ္တံ
ဝိဇ္ဇာပါတပဋိက္ခန္ဓော နိဿိတံ ပလ္လက္ခိ အာဘုဇိတွာ
ဥရုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိ ဥပဌပေတွာ “န
တာဝါဟံ ဣမံ ပလ္လက္ခိ ဘိန္နိဿာမိ ယာဝ မေ
နာနုပါဒါယ အာသဝေတိ စိတ္တံ ဝိမုစ္ဆိဿတိ” ၃၆

ဆွမ်းစားပြီးသောရဟန်းတစ်ပါးသည် ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်ရာ အရပ်သို့ ကပ်၍ မိမိ၏ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ရှေ့ရှု အားထုတ်ရာတွင် တင်ပလ္လင်ခွေလျက် ရှိသော မိမိ၏ ခန္ဓာအိမ်ကို အရဟတ္တဖိုလ် မရမချင်း မလှုပ်၊ မပြင်၊ မဖြုတ်၊ မထစတမ်း ကျင့်၏။ ထိုကဲ့သို့သော ရဟန်းသည်သာလျှင် နတ်ပန်းရနံ့ကဲ့သို့ ကြိုင်လှိုင်လျက် ပင်လုံးကျွတ် ပွင့်သည့် အင်ကြင်းမြိုင်ကို တင့်တယ်စေရာ၏ဟု မြတ်စွာဘုရားရှင် မိန့်ဟတော်မူခဲ့ပါသည်။ တနည်းအားဖြင့်ဆိုသော် ထိုကဲ့သို့သော ရဟန်းသည်သာလျှင် နတ်ပန်းရနံ့ကဲ့သို့ ကြိုင်လှိုင်လျက် ပင်လုံးကျွတ် ပွင့်သည့် အင်ကြင်းမြိုင်နှင့် အလားတူသည့် အံ့ဖွယ်ရှစ်ဖြာနှင့် ပြည့်စုံသော သာသနာတော်ကြီးကို တင့်တယ်စေမည်ဖြစ်သည်။

အထက်ပါ မြတ်စွာဘုရား၏ဆန္ဒတော်ကို သုံးသပ်ကြည့်လျှင် တရားကျင့်သော ယောဂီတို့သည် ဝိပဿနာဉာဏ် မရသေးသရွေ့ အချိန်ကန့်သတ်မှုလည်း မထားရ၊ ဣရိယာပုထ်ကိုလည်း ပြုပြင် လှုပ်ရှားမှု (ထိုင်ခြင်းဣရိယာပုထ်) မပြုပဲ တရားကျင့်ရမည်ဟု

၃၆ မူလပဏ္ဏာသပါဠိ၊ မဟာယမကဝဂ္ဂေါ မဟာဂေါသိင်္ဂသုတ္တံ-၃၄၅ နာ-၂၇၂

* စာရေးသူ၏အလို

ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ တစ်နာရီ၊ နှစ်နာရီမျှ ကန့်သတ်၍ တရားကျင့်ခြင်းသည် မဂ်တရား ဖိုလ်တရားကို တားဆီးရာ ကျသည်။ (၁၅)မိနစ် မိနစ်(၃၀)မျှဆိုလျှင် အဘယ်သို့ ဆိုဖွယ်ရာ ရှိအံ့နည်း။ ထိုဒေသနာတော်ကို ကြည့်လျှင် တရားထိုင်နေစဉ် နာရီကန့်သတ်မှု မရှိ၊ ကုရိယာပုထ် ပြုပြင်မှုမရှိပဲ ကျင့်ရသည်ကို သတိပြုရမည်။

သောဏမထေရ်သည် ခြေဖဝါးပြင်၌ အမွေးနှုမ္မာပေး ပေါက်သည့်ထိအောင် နူးညံ့သည်။ ထိုမထေရ်သည် မြတ်စွာဘုရားထံ ကမ္မဋ္ဌာန်း တောင်း၍ စင်္ကြံလျှောက် တရားကျင့်ရာတွင် ခြေဖဝါးများ ပေါက်ပြဲကာ သွေးချင်းချင်းရဲသည်အထိ မလျှော့သော လုံ့လဖြင့် တရားကျင့်သွားပါသည်။ ထိုမထေရ်သည် ခြေဖဝါးပြင်ဒဏ်ရာကြောင့် ပြင်းထန်သောဝေဒနာ ဖြစ်လာသောအခါ “မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ငါနှင့်သင့်တော်၍ ပေးသောကမ္မဋ္ဌာန်း ငါကျင့်ရမည်”ဟု နှလုံး သွင်းလျက် သူတော်ကောင်းပီပီ ဂုဏ်မာနမထား အသက်နှင့် ခန္ဓာကိုယ်ငဲ့ကွက်မှုမရှိပဲ နိဗ္ဗာန်မဂ်ဖိုလ်ကိုရအောင် ယူသွားခဲ့သည်။^{၇၂}

ဧကူပေါသထသာမဏောရီမလေး၏ တရားကျင့်ပုံ

(၇)နှစ်အရွယ်ရှိ ဧကူပေါသထသာမဏောရီမလေးသည် ဆရာ ဖြစ်သူ ပဋ္ဌာစာရိထေရီမထံ တရားနည်းခံ၍ သူ၏ ကျောင်းသင်္ခန်းသို့ ပြန်ပြီး ထိုင်သော ကုရိယာပုထ်ဖြင့် တရားကျင့်ရာတွင် ကုရိယာပုထ် ကို မပြင်ပဲ ဗောဓိပက္ခိယတရား(၃၇)ပါး လက်ကိုင်ထားကာ (၇)ရက်လုံးလုံး ဆီးမသွား၊ ဝမ်းမသွား၊ ရေမသောက်၊ ဆွမ်းမစား၊ မအိပ်ပဲ တရားကျင့်သောအခါ (၈)ရက်မြောက်သော နေ့တွင်

^{၇၂} အင်္ဂုတ္တရနိကာယပါဠိတော်၊ ဆက္ကနိပါတ၊ နာ-၃၂၉၊ အဋ္ဌကထာ နာ-၁၂၃

အရဟတ္တဖိုလ် ဆိုက်ရောက်သွားပါသည်။^{၁၀} မဂ်ဖိုလ် လိုချင်လျှင် မဂ်ဖိုလ်နှင့် တန်သည့် သီလ၊ သမာဓိ၊ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယတို့ စိုက်ထုတ် ကျင့်ကြံရမည်ဖြစ်သည်။ မဂ်နှင့်အသက်လဲနိုင်သော စိတ်ဆန္ဒ ပြည့်စုံ ရမည်။ ခန္ဓာအိမ်ကို မပြုပြင်ပေးပဲနှင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး လျော်ညီစွာ ကျင့်လျှင် တရားရပါသည်။ နာရီရှည်မက ရက်ရှည်ပါ တရား ကျင့်ခြင်းကြောင့် တရားရပါသည်။ များများလိုချင်သောသူ များများ အရင်းစိုက်ရမည်။ မြန်မြန်ရောက် လိုသောသူ ပြင်းပြင်းလျှောက် ရမည်။ ပျင်း၍ ဖျင်းနေသောသူ တရားမရပါ။

အရည်အတွက် နှင့် အရည်အမျှင်း

ပေ(၁၀၀)အနက်၌ ရေကြောရှိသော နေရာတွင် ရေတွင်း တူးမည်ဆိုလျှင် ရေရမည် ဆိုပါစို့။ အကယ်၍ မြေမျက်နှာပြင်ပေါ်၌ တစ်ပေအနက်ရှိသော တွင်းပေါင်း(၁၀၀)ကိုလည်းကောင်း၊ (၁၀)ပေ အနက်ရှိသော တွင်းပေါင်း(၁၀)တွင်းကိုလည်းကောင်း အကြိမ်(၁၀၀) ပြောင်း၍ ရေတွင်းတူးလျှင် ရေမရရှိနိုင်ပါ။ အကယ်၍ တစ်နေရာ တည်း၌ ပေ(၁၀၀)နက်အောင် ရေတွင်း တူးဖော်နိုင်လျှင် တစ်ကြိမ်တည်းနှင့် ရေရရှိ အောင်မြင်လိမ့်မည်။ ထို့အတူ တစ်ခု တည်းသော ဣရိယာပုတ်၌ (၈-၉)နာရီကြာ ပြုပြင်မ၊ရွှေ့ခြင်းမပြုပဲ တရားနှင့်လျော်ညီစွာထိုင်မှတရားရရှိမည်။ ဣရိယာပုတ် တစ်မျိုးလျှင် တရားထိုင်ချိန် တစ်နာရီ သတ်မှတ်၍ ညောင်းတိုင်းပြောင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် အားထုတ်ပါက အကြိမ်ပေါင်းများစွာ နာရီပေါင်း

^{၁၀} ထေရီဂါထာအဋ္ဌကထာ၊ တိကနိပါတ်၊ ဥတ္တမာထေရီဂါထာဝဏ္ဏနာ-၄၄
နာ-၅၁

များစွာ ထိုင်စေကာမူ တရားမရရှိနိုင်ပါ။ ပါရမီကုသိုလ်လောက်သာ ရရှိနိုင်သည်။

ထို့ကြောင့် တရားအားထုတ်ရာတွင် “ဝိရိယအားနည်းသော သူသည် ယုတ်ညံ့သော အကုသိုလ်တရားတို့ဖြင့် ရောပြွမ်းသည်ဖြစ်၍ ဆင်းရဲရ၏။ အလိုရှိအပ်သော အကျိုးလည်း မပြီးစီး။ ထက်သန်သော လုံ့လရှိသူကား ယုတ်ညံ့သော အကုသိုလ်တရားတို့မှ ကင်းဆိတ်၍ ချမ်းသာရ၏။ အလိုရှိအပ်သော အကျိုးလည်း ပြီးစီး၏”^၉ ဟု မြတ်စွာဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူထားပါသည်။ မဇ္ဈိမနိကာယ် အဋ္ဌကထာ ဒေဝဒဟသုတ် အဖွင့်၌လည်း အဋ္ဌကထာဆရာတော်က “သာသနာတော်အတွင်း မဂ္ဂင်ရှစ်ဖြာ သံသရာထွက်မြောက်ရေးအလုပ်ကို သေကောင်ပေါင်းလဲ အရိုးပေါ် အရေတင်အောင် လုပ်သော်လည်း အတ္တကိလမထဟု မဆိုရ။ သမ္မာဝါယမ မဂ္ဂင်အကျင့်”^{၁၀} ဟူ၍ သာ ဆိုရမည်ဖြစ်ကြောင်း ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

မလ္လပိမုဒ်ပိ ဩဇာ-ထိုင်ခြင်း၏ဂုဏ်

“ငါ့သျှင်ဂေါတမ ငါတို့သည် သုခဖြင့် သုခကို မရနိုင်၊ ဒုက္ခဖြင့် သုခကိုရနိုင်၏။ ငါ့သျှင်ဂေါတမ သုခဖြင့် သုခကို ရနိုင်ငြားအံ့၊ မဂ္ဂတိုင်းကို အစိုးရသော သေနိယ မည်သော ဗိမ္ဗိသာရမင်းသည် သုခကိုရရာ၏။ မဂ္ဂတိုင်းကို အစိုးရသော သေနိယ မည်သော ဗိမ္ဗိသာရမင်းသည် အသျှင်ဂေါတမထက် သာလွန်၍ ချမ်းချမ်းသာသာ နေရရာ၏”ဟု တဘက်သတ်အားဖြင့် အဆောတလျှင်

^၉ နိဒါနဂူသံယုတ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ ဒသဗလဝဂ်၊

ဒုတိယဒသဗလသုတ်-၂၂ နှာ ၂၆၇

^{၁၀} မဇ္ဈိမနိကာယ်၊ ဥပရိပဏ္ဏာသအဋ္ဌကထာ ဒေဝဒဟသုတ်အဖွင့်၊ နှာ-၇

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

၁၀၅

မဆင်ခြင်ပဲ စကားကို ပြောဆိုမိကြ၏။ စင်စစ်မူ ဤစကားသည် တည်ရှိစေဦး။ ယခုပင် “ငါတို့သည် မဂဇေတိုင်းကို အစိုးရသော သေနီယ မည်သော ဗိမ္ဗိသာရမင်းနှင့် အသျှင်ဂေါတမတို့တွင် အဘယ်သူသည် သာလွန်၍ ချမ်းချမ်းသာသာ နေရသနည်း”ဟု အသျှင်ဂေါတမအား မေးမြန်းကြပါကုန်၏ဟု (ဆိုကြကုန်၏)။

“ငါ့သျှင်နိဂဏ္ဌတို့ သို့ဖြစ်လျှင် ထိုအရာ၌ သင်တို့ကိုသာလျှင် ပြန်မေးအံ့၊ သင်တို့ သဘောကျသည့် အတိုင်း ဖြေကြားကြကုန်လော့။ ငါ့ရှင်နိဂဏ္ဌတို့-အဘယ်သို့ ထင်မှတ်ကြကုန်သနည်း၊ မဂဇေတိုင်းကို အစိုးရသော သေနီယ မည်သော ဗိမ္ဗိသာရမင်းသည် ကိုယ်ကို မလွှပ်ရွားပဲ စကားမပြောဆိုပဲ ခုနစ်ရက်တို့ပတ်လုံး ချမ်းသာသက်သက်ချည်း ခံစားလျက် နေရန် စွမ်းနိုင်အံ့လော ---ပ--- ကိုယ်ကိုမလွှပ်ရွားပဲ စကား မပြောဆိုပဲ ခြောက်ရက်တို့ပတ်လုံး။ပ။ ငါးရက်တို့ ပတ်လုံး။ လေးရက်တို့လုံး။ သုံးရက်တို့ပတ်လုံး။ နှစ်ရက်တို့ပတ်လုံး။ တရက်ပတ်လုံး ချမ်းသာ သက်သက်ချည်း ခံစားလျက် နေရန် စွမ်းနိုင်အံ့လော” ဟု (မေးတော်မူ၏)။ ငါ့သျှင်မစွမ်းနိုင်ပါဟု (ဆိုကြကုန်၏)။

ငါ့သျှင် နိဂဏ္ဌတို့ ငါသည် ကိုယ်ကိုမလွှပ်ရွားပဲ စကားမပြောဆိုပဲ တရက်ပတ်လုံး ---ပ--- ခုနစ်ရက် တို့ပတ်လုံး ချမ်းသာချည်းသက်သက်ဖြင့် ခံစားလျက် နေရန် စွမ်းနိုင်၏။^{၁၁}

^{၁၁} မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ သီဟနာဒဝဂ်၊ ဣဋ္ဌဒုက္ခက္ခန္ဓသုတ် နာ-၁၃၃

တရားကျင့်သော ယောဂီသည် တရားထိုင်နေစဉ်အတွင်း နှစ်နာရီလောက်မျှ စကားမပြော မဆိုပဲ ကိုယ်ကို မလှုပ်ရှားပဲ မနေနိုင်သေးလျှင် သီလချမ်းသာ၊ သမာဓိချမ်းသာ၊ မဂ်ချမ်းသာ၊ ဖိုလ်ချမ်းသာ မရှိနိုင်တော့ပေ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စိတ်ကို မစောင့်စည်းနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ယခုကဲ့သို့ ရှစ်နာရီ ကိုးနာရီကြာမျှ တရားထိုင်သော အချိန်သည် အမြဲတမ်း ထိုင်ခြင်း မဟုတ်။ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိကျင့်စဉ်၏ အဆုံး သမ္မာသမာဓိသို့ ရောက်ရန် အထောက်အပံ့သာ ဖြစ်ပြီး သမ္မာသမာဓိ ရလျှင် မည့်သည့် ကုရိယာပုထ်ဖြင့်မဆို အားထုတ်နိုင်ပြီဖြစ်သည်။ လှုပ်ပြင်နေခြင်းသည် ကာယိန္ဒြေပျက်ခြင်းဖြစ်ပြီး စိတ်လှုပ်ရှားလျှင် မနိန္ဒြေပျက်၏။ ကုန္ဒြေ ပျက်နေလျှင် ဈာန်အရာလည်း မဆိုက်၊ ဝိပဿနာကျင့်စဉ်နှင့်လည်း မကိုက်ညီပါ။ ပရမတ်အာရုံဟူသည် ပစ္စုပ္ပန်ဆတ်ဆတ်တွင် ဖြစ်ပြီး ပျက်သည်။ စက္ကန့်ပိုင်းမျှအတွင်း ဖြစ်ပေါ်လာမည့် ပရမတ်ရုပ်နာမ် တို့၏ ဖြစ်မှုကိုလည်းကောင်း၊ ပျက်မှုကိုလည်းကောင်း ရှုမြင်နိုင်ရမည်။ ရှုမည့်စိတ်သည် တည်ငြိမ်မှု မရှိခြင်း၊ စင်ကြယ်မှုမရှိခြင်း၊ ကြမ်းတမ်း နေခြင်းရှိနေပါက အဘယ်ကဲ့သို့သောအမြင်ဖြင့်ရှုမြင်နိုင်ပါမည်နည်း။ ယောဂီတို့ အထူးသတိပြုပါ။

အစိုးတရအားထုတ်မှု ဝိရိယိန္ဒြေ၏သဘော

ထိုအခါ၌ အစိုးတရအားထုတ်မှု ‘ဝိရိယိန္ဒြေ’ ဟူသည် အဘယ်သဘောဖြစ်သနည်း။ ထိုအခါ၌ စိတ်၌ မှီသော အကြင်လုံ့လအားထုတ်မှု ‘ဝိရိယာရမ္မ’၊ ပျင်းရိခြင်းမှ ထွက်မြောက်မှု ‘နိက္ကမ’၊ အဆင့်ဆင့်တိုးတက်အားထုတ်မှု ‘ပရက္ကမ’၊ အထက်သို့တက်၍ကြိုးပမ်းမှု (မြင့်သည်ထက် မြင့်အောင်- အထက်ရောက်အောင်ကြိုးပမ်းမှု) ‘ဥယျာမ’၊

လုံ့လစိုက်မှု 'ဝါယာမ'၊ ဆင်းရဲကို သည်းခံမှု 'ဥဿာဟ'၊
 အပြင်းအထန်ကြိုးစားမှု 'ဥဿောဠီ'၊ ခိုင်မြဲမှု 'ထာမ'၊
 ဆောင်ထားမှု 'ဓိတိ'၊ မလျော့သောအားထုတ်မှု ရှိသူ၏
 အဖြစ် 'အသိထိလ ပရက္ကမတာ'၊ မချအပ်သော အလို
 ဆန္ဒ ရှိသူ၏အဖြစ် 'အနိက္ခိတ္တဆန္ဒတာ'၊ မချအပ်သော
 တာဝန်ရှိသူ၏အဖြစ် 'အနိက္ခိတ္တဓုရတာ'၊ တာဝန်ကို
 ကောင်းစွာထမ်းဆောင်မှု 'ဓုရသမ္ပဂ္ဂါဟ'၊ ရဲဝံ့သူ(ရဲရင့်သူ)
 တို့၏ အလုပ်ဟူသော ရဲရင့်မှု 'ဝီရိယ'၊ အစိုးတရ
 အားထုတ်မှု 'ဝီရိယိန္ဒြေ'၊ မတုန်မလှုပ် အားထုတ်မှု
 'ဝီရိယဗိုလ်'၊ ကောင်းစွာအားထုတ်မှု 'သမ္မာဝါယာမ'သည်
 (ရှိ၏)။ ထိုအခါ၌ အစိုးတရအားထုတ်မှု 'ဝီရိယိန္ဒြေ'
 ဟူသော ဤသဘောဖြစ်၏။^{၂၂}

အထက်ပါ ဒေသနာ၌ “ပျင်းရိခြင်းမှ ထွက်မြောက်မှု” ဟု
 ပါရှိသည်။ ဣရိယာပုထ်ကို မပြင်ပဲ အချိန်ကြာမြင့်စွာ တရား
 မကျင့်ချင်ဘူး ဆိုသည်မှာ ပျင်းရိနေခြင်း (ဝါ) ဝီရိယ
 အားမစိုက်ထုတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အဆင့်ဆင့် တိုးတက်အောင်
 အားမထုတ်ချင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ပျင်းရိဖွယ်ဟု စွဲယူထားသော
 အလုပ်ကို လုပ်ရခြင်းသည် ဆင်းရဲသည်။ ဆင်းရဲကို သည်းခံနိုင်မှု၊
 အပြင်းအထန် အားမထုတ်လိုမှု၊ တာဝန်ကို စွန့်လွှတ်မှု၊ အရှုံးပေးမှု
 တို့သည် ဝီရိယအားနည်းခြင်းဖြစ်သည်။ ဝီရိယအား မရှိသဖြင့်
 တရားကျင့်ချိန် တစ်နာရီ သတ်မှတ်၍ ဣရိယာပုထ် တပါးညောင်း
 တပါးပြောင်း ကျင့်ရမည်ဟု ညွှန်ကြားဟောပြောနေကြခြင်းဖြစ်သည်။

^{၂၂} မဇ္ဈသင်္ဂဏိပါဠိတော်၊ စိတ္တုပ္ပါဒကဏ္ဍ စိတ်၊ စေတသိက်ပိုင်း
 ကာမာဝစရကုသိုလ်-၁၀-၁၅ နှာ-၃၀

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

ယခုအခါ အချို့သော တရားပြဆရာတို့နှင့် ယောဂီတို့သည် နှစ်နာရီမျှလောက်သော အချိန်ကိုပင် အားမစိုက်နိုင်သည့်အပြင် ကြာကြာထိုင်တာ တရားမဟုတ်ဘူးဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာကို အနာခံကျင့်ဖို့ မလိုဘူးဟူ၍လည်းကောင်း၊ ထိုင်မှတရားမဟုတ်ဘူးဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကြာကြာထိုင်ခြင်းကို အတ္တကိလမထာနုယောဂ အကျင့်ဟူ၍လည်းကောင်း ဆုံးဖြတ်ပြောဆိုနေကြသည်မှာ အလွန်မှ မှားယွင်းနေကြသည်။ အထက်ပါဘုရားဟော ဒေသနာတော်နှင့် အလွန်မှ ဆန့်ကျင်နေကြသည်။

စွမ်းနိုင်လို့သူတို့၏အား

“ရဟန်းတို့ ရဟန်းဖြစ်စေ ရဟန်းမိန်းမဖြစ်စေ မည်သူမဆို ဤတရားငါးမျိုးတို့ကို ပွားများ၏။ ဤတရား ငါးမျိုးတို့ကို ကြိမ်ဖန်များစွာပြု၏။ ထိုသူအား ယခုဘဝ၌ပင် အရဟတ္တဖိုလ်ကို၎င်း ကိလေသာ ကြွင်းကျန်သေးလျှင် အနာဂါမ်အဖြစ်ကို၎င်း ဤအကျိုးနှစ်မျိုးတို့တွင် တပါးပါး သောအကျိုးကို (မချွတ် ရလိမ့်မည်ဟု) မြှော်လင့်အပ်၏။

အဘယ်ငါးမျိုးတို့နည်း ဟူမူ -

ရဟန်းတို့ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် -

အလိုဆန္ဒလျှင် အကြီးအမှူးရှိသော တည်ကြည်မှု ‘သမာဓိ’ ပြုပြင်တတ်သော အားထုတ်မှု ‘ပဓာနသင်္ခါရ’နှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိပါဒ်ကို ပွားများ၏။

အားထုတ်မှု ‘ဝီရိယ’လျှင် အကြီးအမှူးရှိသော တည်ကြည်မှု ‘သမာဓိ’။ ပ။

စိတ်လျှင် အကြီးအမှူးရှိသော တည်ကြည်မှု ‘သမာဓိ’။ ပ။

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

၁၀၉

ပညာ'ဝိမံသ'လျှင်အကြီးအမှူးရှိသောတည်ကြည်မှု
 သမာဓိ ပြုပြင်တတ်သော အားထုတ်မှု 'ပဓာနသင်္ခါရ' နှင့်
 ပြည့်စုံသော ဣန္ဒြိယတို့ကို ပွားများ၏။
 ငါးခုမြောက်သော လွန်ကဲသောလုံ့လကိုသာလျှင်
 (ပွားများ၏)။"^{၁၃}

အထက်ပါအတိုင်း ဆန္ဒ၊ စိတ္တ၊ ဝီရိယ၊ ပညာ ဟူသော
 အဓိပတိလေးပါး တပ်လျက် အားထုတ်ရရှိအပ်သော သမာဓိ၊
 ပြင်းထန်စွာ အားထုတ်မှု ဟူသော ပဓာနသင်္ခါရတို့နှင့် ပြည့်စုံသော
 ဣန္ဒြိယတရားလေးပါးတို့သည် ယခုဘဝမှာပင် တရားပေါက်မြောက်
 အောင်မြင်လိုသော တရားယောဂီ (အမျိုးသားဖြစ်စေ၊ အမျိုးသမီး
 ဖြစ်စေ) တို့တွင် မဖြစ်မနေ ရှိရမည်။ ယင်းတို့၏ အဓိက
 အကြောင်းအရင်းမှာ ပြင်းထန်စွာအားထုတ်မှုဟူသော လွန်ကဲသော
 လုံ့လပင်ဖြစ်သည်။ တရားကျင့်သောယောဂီသည် မိမိတရားကျင့်ရာ၌
 ပြင်းထန်စွာ အားထုတ်မှု ဟူသော လွန်ကဲသောလုံ့လဖြင့် ပြည့်စုံမှု
 ရှိမရှိ ပြန်လည်သုံးသပ်ပါ။

^{၁၃} အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်မြန်မာပြန် ဒုတိယတွဲ၊ သညာဝဂ်၊ ပဌမဣဒ္ဓိပါဒသုတ်
 ၃၁-၈၈

၉။ ထဏှာနှင့်ခန္ဓာသဘော အခြေခံသိမှတ်ဖွယ်

တပ်မက်မှု'တဏှာ'သည်လောကကိုဆောင်အပ်၏။
တဏှာသည် (လောကကို) ဆွဲငင်အပ်၏။ အလုံးစုံသော
တရားတို့သည်သာလျှင် တဏှာဟုဆိုအပ်သော တစ်ခုသော
တရား၏ အလိုသို့ အစဉ်လိုက်ရကုန်၏။^{၁၄}

တဏှာသည် ခန္ဓာတည်ဆောက်ပုံကို ဤသို့သောဥပမာဖြင့်
ဉာဏ်၌ သဘောပေါက် နားလည်ပါ။ လူတစ်ယောက်သည်
သက်ကယ်မိုး၊ ထရံကာ၊ ဝါးလုံးတိုင်ထူထားသော တဲအိမ်တစ်လုံးကို
လက်သမားဆရာ တစ်ဦးအား တည်ဆောက်စေလျက် နေ၏။
ထိုသူသည် ထိုအိမ်၌ မှီတင်းနေထိုင်လျက် စီးပွားရှာအလုပ် လုပ်၏။
စားဖွယ်ရာ၊ ကြည့်ဖွယ်ရာ စသော အာရုံငါးပါးကိုလည်း ထိုအိမ်၌
နေလျက် ခံစား၏။ ငွေပိုငွေလျှံများကိုလည်း စုဆောင်းထား၏။
အိမ်အနည်းငယ် ပျက်စီးလျှင်လည်း လက်သမားဆရာကို ပြန်လည်
ပြုပြင်စေ၏။ ဤသို့ဖြင့် နှစ်အတန်ကြာသောအခါ အိမ်သည်
အိုမင်းဟောင်းနွမ်းလာကာ ယိုယွင်းပျက်စီးရ၏။ ဝါး၊ သက်ကယ်
စသော ပစ္စည်းများ ဆွေးမြည့်လျှင် မဆွေးမြည့်အောင် ထိုသူ
ပြုလုပ်၍ မရပါ။ ထိုသူသည် စုဆောင်းရရှိထားသော ငွေကြေးတို့ဖြင့်
လက်သမားဆရာကို အိမ်သစ် ပြန်ဆောက်စေ၍ ပြန်နေလျက်
စီးပွားဆက်ရှာ၏။ ထိုသူသည် အိမ်အသစ် ထပ်မံ ဆောက်ရာတွင်
ရရှိသော ငွေအနည်းအများ အပေါ်မူတည်၍ တိုက်အိမ်ဆောက်မည်
ဆိုလျှင် တိုက်အိမ်သက်တမ်း ကြာလိမ့်မည်။ သစ်သားအိမ်

^{၁၄} သင်္ဂါထာဝဂ္ဂ သံယုတ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ ဒေဝတာသံယုတ်၊
တဏှာသုတ်-၆၃ နာ-၃၉

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

၁၁၁

ဆောက်လျှင် သစ်သားအိမ်သက်တမ်းထိ ခံလိမ့်မည်။ တဲအိမ် ဆောက်လျှင် တဲအိမ်သက်တမ်းသာ ကြာလိမ့်မည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဘဝသစ်ခန္ဓာ၏ အသက်ရှည်ခြင်း၊ တို့ခြင်းသည် ပြုခဲ့သော သီလကုသိုလ်ကံ၊ ဒါနကုသိုလ်ကံ အနည်းအများပေါ် မူတည်၍ ဘဝသက်တမ်း အရှည်အတို ကွာခြားသည်။

အိမ်ပိုင်ရှင်နှင့် တဏှာ တူ၏။ ဝင်ငွေ ရရန် စီးပွားရှာ အလုပ်လုပ်ခြင်းသည်သည် သင်္ခါရတို့ကို ပြုခြင်းနှင့်တူ၏။ လုပ်အားခ ငွေယူ၍ အိမ်ဆောက်သော လက်သမားဆရာသည် ကမ္မဘဝ နှင့်တူ၏။ အိမ်သည် ဝိညာဏက္ခန္ဓာ(စိတ်သိခြင်း)၊ သညာက္ခန္ဓာ (မှတ်သားခြင်း)၊ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ(ခံစားခြင်း)၊ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ (ပြုပြင် စီရင်ခြင်း) တို့နှင့် တူ၏။

ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာငါးပါး ဘဝအိမ်၌လည်း အိမ်ပိုင်ရှင် တဏှာသာ နေထိုင်သည်။ ထိုအိမ်ကိုလည်း တဏှာက တည်ဆောက်သည်။ ထိုအိမ်ကို အမှီပြုလျက် ဘဝသစ်ခန္ဓာ တည်ဆောက်နိုင်သည့် ငွေနှင့်တူသည့် ကမ္မဝဋ်များကို စုဆောင်းသည်။ ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာအိမ် ပျက်လျှင်လည်း တဏှာကပင် ပြန်လည်ပြုပြင်သည်။ ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာအိမ် သက်တမ်းကုန်၍ ပျက်စီးသောအခါ တဏှာသည်ပင် နောက်ထပ် ခန္ဓာအိမ်အသစ် တည်ဆောက်သည်။ တည်ဆောက်မှု အကြောင်း အထောက်အပံ့မှာ အတိတ်ဘဝ ကမ္မဝဋ်ပင်ဖြစ်သည်။

အတိတ်ကပြုခဲ့သော ဝိပါကဝဋ်အစွမ်းကြောင့် လူ့အိမ်၊ နတ်အိမ်၊ အပါယ်ဘုံအိမ် စသည်တို့ ရရှိပြီး ဝိပါကဝဋ်အစွမ်း မကုန်သေးသရွေ့ ပျက်သွားသော ရုပ်နာမ်တို့ နေရာတွင် အသစ် ရုပ်နာမ်ဖြင့် ပြန်လည် ပြင်ဆင် အစားထိုးသည်။ အတိတ်ဝိပါကဝဋ် ကုန်သွားလျှင် ခန္ဓာအိမ်ပျက်စီးပြီဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်

ခန္ဓာဝိပါကဝဋ်၏ သက်တမ်းသည် အတိတ်ဘဝမှ ပြုခဲ့ပြီးသော ကမ္မဝဋ်(ကမ္မဘဝ)၏အစွမ်းသာလျှင် ဖြစ်သည်။ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌လည်း ကံထပ်ပြုနေသေးလျှင် အနာဂတ်ခန္ဓာအတွက် ဝိပါကဝဋ်များ ရှိနေဦးမည်။ ဒုက္ခဝေဒနာမှ တဏှာဖြတ်ခြင်း ဆိုသည်မှာ အနာဂတ် ဒုဂ္ဂတိခန္ဓာအိမ်ကို တည်ဆောက်မည့် တရားခံ (ဒုက္ခဝေဒနာမှ) တဏှာကို ပယ်သတ်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဝေဒနာမှ တဏှာကူးခြင်း

မဇ္ဈိမသမ္ပုပ္ပါဒ်လည်ပတ်

တရားထိုင်နေစဉ် ရုပ်အချင်းချင်း ထိခိုက်မှုကြောင့် ကာယပသာဒ၌ အတွေ့ဓာတ် ရုပ်တရားနှင့် ကာယဝိညာဏဓာတ်တို့ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထိုသုံးမျိုး တွေ့ဆုံခြင်းကြောင့် ကာယသမ္ပဿ သည် ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၏ အနိဋ္ဌရသကို ဘဝင်သို့ ပို့ဆောင်၍ မနောဝိညာဏ်နှင့် ဆက်စပ်ပေးသည်။ ဘဝင်သို့ ရောက်လာသော ဓမ္မဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ၊ ဘဝင်နှင့် မနောဝိညာဏ်တို့ တွေ့ဆုံခြင်းကြောင့် မနောသမ္ပဿ ဖြစ်ပေါ်လာ၏။ ကာယသမ္ပဿနှင့် မနောသမ္ပဿတို့ အာရုံယူပြီးတိုင်း ဝေဒနာဖြစ်ပေါ်လာသည်။

“ခံစားမှု‘ဝေဒနာ’ကို မသိသည်ဖြစ်၍ ဒုက္ခဝေဒနာကို ခံစားသော၊ ထွက်မြောက်ရာ လမ်းကို မတွေ့မြင်သော သူအား အမျက်ထွက်မှု ‘ပဋိယာနုသယ’ ဖြစ်၏။”^{၁၁}

^{၁၁} သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ ဝေဒနာသံယုတ်၊ သင်္ဂါထာဝဂ်၊ ပဟာနုသုတ်-၂၅၁ နှာ-၄၀၃

စင်ကြယ်သော ဝိပဿနာအရူဉာဏ် မရသေးသော
 ယောဂီသည် အာရုံ၏ အရသာကို ခံစားသည့် သဘောဆောင်သည့်
 နာမ်ပရမတ်ဓာတ် ဝေဒနာ၏ သဘောသတ္တိကို မမြင်သောကြောင့်
 ဝေဒနာက္ခန္ဓာကို ငါခံစားရတယ်ဟု ဒိဋ္ဌိကပ်သဖြင့် အမျက်ထွက်မှု
 ‘ပဋိယာနသယ’ ကိန်းသောကြောင့် နှလုံးမသာယာမှု ဒေါမနဿ
 ဖြစ်ရသည်။ ထိုယောဂီသည် နှလုံးမသာယာမှု ရှိနေသေးသရွေ့
 ဝိပဿနာဉာဏ် ဆိုက်ရောက်မည် မဟုတ်ပါ။ ထိုဒုက္ခဝေဒနာမှ
 ဒေါမနဿကို ရှောင်လွှဲ၍ တရားရှာမည်ဆိုလျှင် မည်သည့်နည်းဖြင့်
 တရား ရှာစေကာမူ မဂ်ဖိုလ်မှ အလှမ်းဝေးလျက်ပင်ရှိနေမည်။

ရုပ်ဖောက်ပြန်ရာမှ ဝေဒနာအထိဖြစ်စဉ်ကို နောက်ထပ်
 နောက်ထပ်ဖြစ်သော သဟိတ်မနောဝိညာဏ်(ငါဟုစွဲယူသောစိတ်)က
 မောဟစေတသိက်နှင့် ယှဉ်နေခြင်းကြောင့် အမှန်အတိုင်းမသိသဖြင့်
 နောက်ထပ်နောက်ထပ် ဖြစ်သော မနောဝိညာဏ်စိတ်သည်
 လှုပ်ချင်တယ်၊ ပြင်ချင်တယ်၊ မ၊ချင်တယ်၊ ရွှေ့ချင်တယ် ဟူသော
 တဏှာ(လောဘ)ဖြင့် ယှဉ်ရသောကြောင့် ဝေဒနာမှ တဏှာ
 ကူးသွားသည်။ တသံသရာလုံးမှ ပါလာသော တဏှာ၏အလိုသို့
 လိုက်နေခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ လှုပ်ပြင်မ၊ရွှေ့မှု
 ပြုလုပ်နေပါက တရားကို ဖျက်ဆီးနေသလို ဖြစ်နေသည်။ တဏှာကို
 ဖြတ်ချင်သောကြောင့် တရားကျင့်ပြန်သော်လည်း တဏှာကို
 မသတ်နိုင်ပဲ တဏှာ တိုးပွားကြောင်း ကျင့်နေသလို ဖြစ်နေသည်။
 ထိုသဘောသည် ဒုက္ခဝေဒနာ အကြောင်းခံ၍ တဏှာကူးခြင်း (ဝါ)
 ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လည်ခြင်း ဖြစ်သည်။

တရားမကျင့်မီမှာလည်း ခန္ဓာကိုယ်ကိုပြင်လိုလျှင် ပြင်ပေး၊
 ရွှေ့လိုလျှင် ရွှေ့ပေးနေတာလည်း တဏှာဖြစ်၍ တရားကျင့်နေဆဲ၌

ခန္ဓာကိုယ်ကို ပြုပြင် မ,ရွှေ နေခြင်းသည်လည်း တဏှာပင် (ဒုက္ခဝေဒနာပစ္စယာတဏှာ) ဖြစ်သည်။ တရားကျင့်ပြီးသော်လည်း တဏှာမှ မလွတ်ပဲ တဏှာပြီး တဏှာ ဖြစ်နေသည်။ ငါ့ပေါင်၊ ငါ့ခြေဟူသော ဒိဋ္ဌါပါဒါန်နှင့် မိမိကိုယ်ကာယကို သက်သာ ချမ်းသာလိုမှု ကာမုပါဒါန်၊ ငါ့ခန္ဓာကိုယ်ပဲ၊ ငါပဲဟူသော အတ္တဝါဒုပါဒါန် စသော ဥပါဒါန်လည်း မချုပ်ဆုံးပါ။ တဏှာသည် ရှေ့စိတ်နှင့် နောက်စိတ်၌ ဒိဋ္ဌိ၊ ဒေါသ စသော မီးလောင်မြိုက် စေလျက် ဆင်းရဲမှုမပြတ်အောင် ဆက်စပ်ပေးသည်။ ထို့ကြောင့် တဏှာအုပ်ချုပ်သော စိတ်များသာ ဖြစ်နေပြီး ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဆက်လက်၍ လည်ပတ်နေရသည်။ (၁၁)ပါးမီးလည်း ဆက်တိုက် တောက်လောင်ရသည်။ ဓာတ်လေးပါး ပြင်းထန်စွာဖောက်ပြန်၍ သေသည့်အခါ မီးတောက်သောစိတ်ဖြင့်ချုပ်ဆုံးရ၍ မီးတောက်သော ဘဝသို့ရောက်ဖို့ရန်သာရှိတော့သည်။ ဒုက္ခဝေဒနာကို အကြောင်းခံ၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော ထိုဒုက္ခမှ လွတ်လိုသော တဏှာသည် နောက်ဘဝ ဒုဂ္ဂတိခန္ဓာအိမ်ကို တည်ဆောက်မည့် တရားခံဖြစ်သည်။

စိတ်၌ ဆင်းရဲမီးတောက်ပုံ

လူတစ်ယောက် မီးခြစ်ခြစ်၍ ဖယောင်းတိုင် မီးထွန်းပုံကို ဥပမာထား၍ သုံးသပ်ကြည့်လျှင် ---

- (၁) မီးစာ
- (၂) ဖယောင်းသား
- (၃) လေ
- (၄) မီးခြစ်
- (၅) လူ
- (၆) မီးခြစ်မှမီးတောက် (ဓာတ်ငွေ့)

လူကမီးခြစ်၍ တောက်လာသော မီးနှင့် ဖယောင်းတိုင်မီးစာကို ဆက်စပ်လိုက်သောအခါ မီးစာ၌ မီးတောက်လောင်သွားသည်။ ထိုသဘောနှင့် ခန္ဓာဖြစ်စဉ်ကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်လျှင် စိတ်နှင့် ဝေဒနာသည် သင်္ခါရတို့သည် မီးစာနှင့် တူ၏။ ဖယောင်းသားသည် ရူပကာယနှင့် တူ၏။ လေသည် အတိတ်မှ ပြုခဲ့သော ဝဋ်နှင့်တူ၏။ မီးသည် ဒိဋ္ဌိ၊ ဒေါသစသော စေတသိက်တို့နှင့် တူ၏။ လူသည် တဏှာနှင့်တူ၏။

တဏှာသည် ခန္ဓာငါးပါးကို ဆောက်ထားသော အိမ်ပိုင်ရှင်ဖြစ်၏။ အိမ်တည်းဟူသော ခန္ဓာငါးပါးကို စိုးမိုးခြယ်လှယ်သည်။ ရူပကာယမှ ဓာတ်လေးပါးဖောက်ပြန်မှု အနိဋ္ဌာရုံ ပေါ်လာသောအခါ စိတ်နှင့် ဝေဒနာသည်သင်္ခါရတို့ အတူတကွ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ တဏှာသည် ထိုစိတ်အစုအဝေးကို ဒိဋ္ဌိ၊ ဒေါသ စသော စေတသိက်တို့နှင့် ဆက်စပ်ပေးသည်။ ထို့ကြောင့် စိတ်၌ ဒိဋ္ဌိ၊ ဒေါသစေတသိက်တို့ စွဲငြိလောင်မြိုက်သောအခါ ထိုစိတ်အစုအဝေးတို့ ဆင်းရဲမီးတောက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ နာမ်သည် ဒုက္ခခန္ဓာအစုအဝေး ဖြစ်သွားသည်။ ထိုသဘောကို “ကာယဉ္စ ပဋိစ္စ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေစ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ကာယဝိညာဏံ၊ တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော၊ ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ၊ အယံ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဒုက္ခဿသမုဒယော”^{၁၆} ဟု မြတ်စွာဘုရားရှင် ဟောထားသည်။ ဤကဲ့သို့ ဆင်းရဲခြင်းခန္ဓာရခြင်းသည် တဏှာတည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဒိဋ္ဌိက ငါဆင်းရဲနေတယ်၊ ငါ့ရုပ်ကြီးနာနေတယ်ဟု အယူမှားအမှတ်မှား ဖြစ်တော့သည်။

^{၁၆} နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိ၊ နိဒါနသံယုတ်၊ ဂဟပတိဝဂ်၊ ဒုက္ခသုတ်-၄၃ နာ-၃၀၁

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

ရဟန်းတို့ အကြားအမြင်ရှိသော အရိယာတပည့်
သည်ကား ကိုယ်၌ ကျရောက်လျက်ရှိသော ဒုက္ခဝေဒနာ
ဖြင့် တွေ့ထိခံစားရသော် မစိုးရိမ်ရ၊ မပင်ပန်းရ၊
မငိုကြွေးရ၊ ရင်ထုလျက် မမြည်တမ်းရ၊ မိန်းမောခြင်းသို့
မရောက်ရ။ ရဟန်းတို့ အကြားအမြင်ရှိသော ဤအရိယာ
တပည့်ကို ဝဲဩယ၌ တည်တံ့နိုင်သူ ထောက်တည်ရာကို
ရနိုင်သူဟု ဆိုရ၏ဟု (မိန့်တော်မူ၏)။

ဉာဏ်အားနည်းသော စွမ်းအားနည်းသော
အကြင်သူသည်ကိုယ်၌ကျရောက်လျက်ရှိသောအသက်ကိုပင်
ဆောင်ယူသွားနိုင်လောက်သော ပေါ်ပေါက်လာသော ထို
ဒုက္ခဝေဒနာတို့ကို သည်းမခံနိုင်၊ ဝေဒနာတို့ဖြင့် တွေ့ထိ
ခံရသော် တုန်လှုပ်၏၊ မြည်တမ်းငိုကြွေးရ၏၊ ထိုသူသည်
ဝဲဩယ၌ မတည်တံ့နိုင်သည်သာမက ထောက်တည်ရာမျှ
ကိုလည်း မရနိုင်။^၇

မိမိကိုယ်ကိုမိမိ အရိယာသာဝကဟူ၍ယုံကြည်သူ၊ ဒိဋ္ဌိပြုတ်ပြီ
ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်နိုင်သူ၊ ဉာဏ်စဉ်ရပြီ ဟူ၍ ဝန်ခံနိုင်သူ၊ မိမိကိုယ်ကို
တရားမြင်ပြီ တရားတွေ့ပြီ ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်နိုင်သူ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
ပြတ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်နိုင်သူတို့သည် မှန်ပြီဟုဆိုလျှင် (၂)နာရီမျှ
မဟာပလ္လင်ချိတ်ထိုင်နည်းဖြင့် ထိုင်ကြည့်၍ မှတ်ကျောက်တင်ကြည့်
ရမည်။ (၂)နာရီမျှ မဟာပလ္လင်ချိတ်ထိုင်သော ဝေဒနာသည်
အသက်ကို ဆောင်ယူမသွားနိုင်သေးပါ။ ထိုဝေဒနာကြောင့် မိမိစိတ်၌

* အားငါးပါး ဣန္ဒြေငါးပါး
^၇ သဗ္ဗာဏတနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ ဝေဒနာသံယုတ်၊ သဂါထာဝဂ်၊
ပါတာလသုတ် နာ-၄၀၃

ဒေါသ၊ ဒေါမနဿ ဖြစ်နေသေးလျှင်၊ ကြောင့်ကြစိုးရိမ်မှု ရှိလာသေးလျှင်၊ ပင်ပန်းသည်ဟု စိတ်ရှိနေသေးလျှင်၊ ငိုကြွေးချင်သောစိတ် “မခံနိုင်ဘူး မဖြစ်နိုင်ဘူး နာလိုက်တာ”ဟူ၍ မြည်တမ်းမှု ပြုနေသေးလျှင်၊ တွေဝေမိန်းမောမှု ဖြစ်နေသေးလျှင် အထက်ပါ ဘုရားဟောဒေသနာတော်အရ အရိယာသာဝကမဟုတ်၊ ဒိဋ္ဌိပြတ်မှု မဟုတ်၊ ဉာဏ်စဉ်ရရှိမှု မဟုတ်သေးသောသူ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် မပြတ်သေးသောသူ[†]ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ချလိုက်ပါ။

“---အရိယာသာဝကအား လိုက်လျောမှု ရာဂ နှင့် ဆန့်ကျင်မှု ဒေါသ တို့သည် ခါတွက်အပ်ပြီး ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသို့ ရောက်ကုန်ပြီး ဖြစ်ရကား မရှိကြကုန်၊ ထိုသူသည် ကိလေသာမြူကင်းသော စိုးရိမ်ခြင်း မရှိသော နိဗ္ဗာန်ကို သိသောကြောင့် ဘဝ၏တဖက်ကမ်းသို့ ရောက်သူ ဖြစ်၍ ကောင်းစွာသိ၏။”^{၁၀}

အထက်ပါ ဘုရားရှင် ဟောထားသည့် ဒေသနာအရ လိုက်လျောမှုသည် ရာဂတဏှာ ဖြစ်သည်။ ဆန့်ကျင်မှုသည် ဒေါသ ဖြစ်သဖြင့် ပုထုဇဉ်တို့၏အလေ့ ဖြစ်သည်။ အပြင်အာရုံကို လိုက်လျောမှု ရာဂ၊ ဆန့်ကျင်မှုဒေါသ ဖြစ်ခြင်းထက် အနီးကပ် အတွင်းကျကျ ခန္ဓာဒုက္ခကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော တဏှာနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဒေါသတို့ကို မပယ်နိုင်ခြင်းက သေခြင်းဆင်းရဲနှင့်

[†] ဓာတ်လေးပါးဖောက်ပြန်မှုနှင့် ခံစားသော နာမ်အစုတွင် မခံစားချင်သော ဆင်းရဲမှုမှ သက်သာရန်ပြုပြင်လိုသော ဒိဋ္ဌိနှင့်ယှဉ်သည့် တဏှာ

^{၁၀} သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ ဝေဒနာသံယုတ်၊ သင်္ဂါထာဝဂ်၊ သလ္လသုတ်-၂၅၄ နာ-၄၀၄

အပါယ်ဘေးဆင်းရဲသို့ သေချာပေါက် ရောက်စေတော့မည်။
ဘဝဆက်တိုင်း ဆင်းရဲနေဦးမည်။

သတ္တဝါတိုင်း ဤကဲ့သို့ အဝိဇ္ဇာနှင့်တဏှာ လှည့်စားခြင်းကို
မသိသဖြင့် ရုပ်တရား နာတိုင်း၊ ရုပ်တရား ကြမ်းတမ်းစွာ
ဖောက်ပြန်လာတိုင်း ဆင်းရဲခြင်းမှ မလွတ်ကြပေ။ ယောဂီတိုင်း
တရားကျင့်သောအခါ ဒုက္ခဝေဒနာနှင့် တွေ့ကြုံရမည်သာ ဖြစ်သည်။
ထိုအခါ ဒေါမနဿ မီးတောက်ပုံနှင့် မီးတောက်ခြင်း အကြောင်း
အကျိုးပစ္စုပ္ပန်၏ အဖြေကို မရှာကြပဲ ဣရိယာပုထ်ကို ပြုပြင်မ၊ရွေ့
ပေးနေကြသည်။ တရားပြ ဆရာတို့ကလည်း ထိုအဖြေကို
မသိကြသဖြင့် တစ်နာရီမျှသာ တရားထိုင်စေပြီး ဣရိယာပုထ်ကို
အသိနှင့် အမှတ်နှင့် ပြင်ခွင့်ပြု၍ အားထုတ်စေကြသည်။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ဩဝါစ

စိတ်နောက်သို့ ကိုယ် (ခန္ဓာကိုယ်) မပါစေပဲ စိတ်ကို
ကိုယ်လိုရာသို့ပါအောင် ဆွဲဆောင်နိုင်သော ရဟန်းသည်သာလျှင်
နတ်ပန်းရနံ့ကဲ့သို့ ကြိုင်လှိုင်လျက် ပင်လုံးကျွတ်ပွင့်သည့် အင်ကြင်း
မြိုင်ကို တင့်တယ်စေရာ၏ဟု ဓမ္မသေနာပတိ လက်ယာတော်ရံ
အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်ကြီးက မိန့်ဟတော်မူခဲ့ပါသည်။^{၁၉}
တနည်းအားဖြင့်ဆိုသော် ထိုကဲ့သို့သော ရဟန်းသည်သာလျှင်
နတ်ပန်း ရနံ့ကဲ့သို့ ကြိုင်လှိုင်လျက် ပင်လုံးကျွတ် ပွင့်သည့်

^{၁၉} မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ မဟာယမကဝဂ်၊ မဟာဂေါသိင်္ဂီသုတ်

အင်ကြင်းမြိုင်နှင့် အလားတူသည့် အံ့ဖွယ်ရှစ်ဖြာနှင့် ပြည့်စုံသော ဤသာသနာတော်ကြီးကို တင့်တယ်စေမည်ဖြစ်သည်။†

“စိတ်နောက်ကိုယ်ပါ” ဟူသည်မှာ ပညတ်အာရုံ အမျိုးမျိုးသို့ စိတ်သွားလိုတိုင်း (ဝါ) စိတ်အလိုရှိသည့်အတိုင်း ခန္ဓာကိုယ်ကြီး လိုက်ပါနေခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ နဖားကြီးအတပ်ခံထားရသည့်နွားပမာ ကြိုးဆွဲရာ လိုက်ပါရသကဲ့သို့ တရားအားထုတ်စဉ် ဓာတ်ကြီးလေးပါး ဖောက်ပြန်မှု ကာယိကဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်တိုင်း ဒုက္ခရသကို ခံစားသည့် ဝေဒနာကို ဒိဋ္ဌိကပ်ခြင်းကြောင့် ဆင်းရဲမှု ဖြစ်ရသည်။ ယင်းကို အမှန်မသိပဲ ပေါင်၊ ခြေစသည်တို့မှ ကိုက်ခဲထုံကျင်မှုကြောင့် နာတယ်၊ ဆင်းရဲတယ်ဟု မှားသိလျက် တဇာတာ သက်သာမှု ရအောင် တဏှာလိုရာသို့ ခန္ဓာကိုယ်ကို လိုက်လျောပြုပြင် ပေးလိုက်ခြင်းသည် “စိတ်နောက်ကိုယ်ပါနေခြင်း” ဖြစ်သည်။ ဓာတ်ကြီးလေးပါး ဖောက်ပြန်မှုအာရုံကို စွန့်၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံဆီသို့ စိတ်ကိုရောက်အောင် ပို့လိုက်ခြင်းသည် စိတ်ကို ကိုယ်နောက် ပါအောင် ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံဆီသို့ စိတ်ရောက် သွားသောအခါ ဆင်းရဲမှုချုပ်၍ ချမ်းသာရာ ရသွားသည်။ ထို့ကြောင့် ဣရိယာပုထ်ကိုမပြင်ပဲ စိတ်ကိုကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံသို့ပါအောင် ကျင့်သော အကျင့်သည် အရိယာ သူတော်ကောင်းတို့ ကျင့်သုံးအပ်သော အကျင့် ဖြစ်သည်။ ဣရိယာပုထ်ကို လိုက်လျောပြုပြင်ပေးခြင်းသည် ပုထုဇဉ်အကျင့် ဖြစ်သည်။

† စာရေးသူ၏ အလို

ဝေဒနာမှတဏှာဖြစ်ခြင်း

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဖြစ်ပုံ

ဓာတ်ကြီးလေးပါး ဖောက်ပြန်၍ ဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ ဒိဋ္ဌိနှင့်တကွ ခန္ဓာအိမ်ကို ပြုပြင်လိုသည့် တဏှာစိတ်တို့ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ခန္ဓာအိမ် ပျက်စီးလာသောအခါ အိမ်ရှင်တဏှာသည် သူတည်ဆောက်ထားသော ခန္ဓာအိမ် ပျက်စီးမှုကို ပြင်ဆင်ဖာထေးရန် ထွက်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုတဏှာစိတ်သည် အတိတ်ဘဝကတည်းက ခန္ဓာအစဉ်၌ ကိန်းလာသော အကျိုးတရားတဏှာဖြစ်သည်။ ပစ္စုပ္ပန်၌ ထိုတဏှာသည် ခန္ဓာအိမ်ဣဒ္ဓိယာပုထ်ကို ပြုပြင်မ၊ရွှေ့ဖို့ နှိုးဆော်နေသော တဏှာဖြစ်သွားသည်။ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ ထိုတဏှာကို အတိတ်ဘဝအစဉ်မှ ပါလာသော အကျိုးတရားဟု ခေါ်သည်။ ထိုတဏှာ အလိုအတိုင်း ခန္ဓာအိမ်ကို အောင်မြင်အောင် လိုက်လျောပြုပြင်မည့် နောက်တဏှာစိတ်သည် ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်းတရား ဖြစ်၍ အနာဂတ်ဘဝ အကျိုးတရား ရရှိစေသည်။ ရှေ့စိတ်မှ နောက်စိတ်သို့ စိတ်အစဉ်အတန်း၌ တဏှာ ကူးသွားသည်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ကွင်းဆက်သော သဘောဖြစ်သည်။ ထိုတဏှာကွင်း မဆက်မိအောင် ဖြတ်ရမည် ဖြစ်သည်။ အကျိုးကို သတ်၍ မရပါ။ အကြောင်းသတ်မှ အကျိုးရပ်မည်။ အကြောင်းသေလျှင် အကျိုးပါ ချုပ်ငြိမ်းသွားလိမ့်မည်။ လက်ခုပ် နှစ်ဖက်တီးလျှင် အသံထွက်မည်။ အသံမထွက်လိုလျှင် လက်တစ်ဖက် ရုပ်သိမ်းထားက ကျန်တစ်ဖက်လည်းရုပ်သိမ်းသွားလိမ့်မည်။ ခန္ဓာအိမ်ကိုပြုပြင်ရန်တောင်းခံနေသော “ရှေ့တဏှာစိတ်သည် အကျိုးတရားသာ ဖြစ်သည်၊ တဏှာအနတ္တ (ငါမဟုတ်)”ဟု နောက်အရှုမဂ်ဉာဏ်က ပိုင်းခြားရှုလျက် ခန္ဓာအိမ်ကို

ပြုပြင်ဖြစ်ရန် လိုက်လျောပေးမည့် နောက်တဏှာစိတ်ကို အလိုမလိုက်ပဲ လိုက်လျောလိုမှုကို သည်းခံ၍ ကြည်ဖြူစွာ စွန့်လွှတ်ရမည်။ ဤကဲ့သို့ ပစ္စုပ္ပန်တဏှာ ချုပ်ငြိမ်းသည်အထိ စွန့်လွှတ်၍ စောင့်ရှုနေရမည်။ သဘောမှာ နောက်ထပ်နောက်ထပ် ဖြစ်လာသော စိတ်၌ တဏှာ မကပ်စေပဲ မဂ်စေတသိက် အလျင်မပြတ် ကပ်ပေးစေခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ နောက်အရှုမဂ်ဉာဏ်က စောင့်ရှုနေခြင်းကြောင့် အကြောင်းတဏှာစိတ်အစား မဂ်စိတ်ဖြစ်သွားသဖြင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပြတ်သွားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသဘောကို တရားကျင့်သူတို့ အထူး သတိပြုပါ။

ဝေဒနာကုန်ဆုံးသည် ဆိုသည်မှာ

တရားထိုင်နေရင်း ခန္ဓာအိမ်ကို ပြုပြင်လိုသည့် နာတယ် ကိုက်တယ် စသည့် မခံစားချင်သော ဒေါသစိတ်၊ ငါ့သဘောနှင့် ပြုချင်သလို ပြုချင်သည့်စိတ်များ အလိုလို ပေါ်လာသည်။ ထိုစိတ်များကို အရှုဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်ကာမျှ သိကာမျှဖြင့် ရှုနေရသည်။ ခန္ဓာကိုယ်ကို မူလပကတိအနေအထားမှ ပုံမပျက်အောင် ကြိုးစား၍ ထားရသည်။ ကာယိကဒုက္ခဝေဒနာ ပို၍ ထင်ရှားလာသည်နှင့်အမျှ အထက်ပါ ကိလေသာစိတ်များ ပြင်းထန်များပြားစွာ ပေါ်လာသည်။ ထိုသို့ ပေါ်သော်လည်း သတိ ဉာဏ် ပညာသည် ခန္ဓာအိမ်ကိုလည်း မိမိအလိုဖြင့် တင်းကြပ်ညှစ်ချုပ်ထားခြင်းလည်း မရှိပဲ အစွမ်းကုန် သည်းခံ၍ လိုက်လျောမည့်နောက်စိတ်များကို အကြွင်းမဲ့စွန့်လွှတ်ကာ ရှုနေရသည်။ ကာယိကဒုက္ခဝေဒနာ အစွမ်းကုန် ဖော်ပြလာ သော်လည်း အလျော့ပေး၍ တဏှာအလိုသို့ မလိုက်ပါ။

ကာယိကဒုက္ခဝေဒနာ အစွမ်းကုန် ဖော်ပြလာပြီးလျှင် ဓာတ်ကြီးလေးပါး တိုး၍ မဖောက်ပြန်၊ ဒုက္ခဝေဒနာ ပို၍ မပြင်းထန် တော့ပါ။ ထိုအခါ အတ္တဒိဋ္ဌိနှင့် ယှဉ်သောစိတ် (ငါ၊ ငါ့စိတ်) သည် အကျဉ်းအကြပ် ဖြစ်ကာ ခန္ဓာ၌ တည်ရာရရန် (အတ္တတည်းဟူသော ငါမြဲရန်) ဣရိယာပုထ်ကို ပြုပြင်ရန် အလိုအမျိုးမျိုးဖြင့် အစွမ်းကုန် တောင်းခံနေသည်။ ထိုစိတ်တို့ကို ဧည့်ခံ ဆက်ဆံခြင်း မပြု၊ မလိုက်လျော့ပဲ သဒ္ဓါ ပညာတို့ဖြင့် အစွမ်းကုန် ခွင့်လွှတ်သည်းခံ၍ ထားသည်။

ဒုက္ခ၏အကြောင်းသည် တဏှာဖြစ်သည်။ ဆင်းရဲသည် ဆိုသည်မှာ စိတ်မှာဖြစ်သည်။ စိတ်၌ မီးနှင့်တူသည့် ဒိဋ္ဌိနှင့် ဒေါသ ကပ်ရောက်လောင်မြိုက်စေရန် တဏှာက ဆက်စပ်သည်။ ထို့ကြောင့် တဏှာကို မြင်နိုင်ရန်နှင့် ပယ်နိုင်ရန် လွန်ကဲသော ဝီရိယကို အားထုတ်ရ၏။ ထိုတဏှာကို ပိုင်းခြား မြင်နိုင်ရပြီး စိတ်၌ မကပ်ငြိအောင် လျစ်လျူရှုမှုကို ပွားရ၏။ တဏှာနှင့်ယှဉ်သော ရှေ့စိတ်သည် ခန္ဓာအိမ်ကို ပြုပြင်ရန် အစွမ်းကုန် တောင်းခံနေ သော်လည်း သဒ္ဓါ၊ ပညာနှင့်ယှဉ်သော နောက်စိတ်သည် လိုက်လျောလိုသော စိတ္တသင်္ခါရအားလုံးကို ဝိပဿနပေက္ခာဉာဏ်ဖြင့် အစွမ်းကုန် ခွင့်လွှတ်သည်းခံထားသောအခါ အကုသိုလ်စေတသိက် နှင့် တဏှာတို့သည် စိတ်၌ လုံးဝ ကပ်ရောက်ခွင့် မရှိတော့ပဲ မာန်ချကာ လုံးဝစွန့်လွှတ်လိုက်သည်။ ထိုအခါ အကုသိုလ်ဇောစိတ် များ အားပြတ်၍ နေရာယူ၍ မရတော့သဖြင့် နောက်တဖန် ပြန်မဖြစ်လာသည့်အဆုံး၌ ဘဝင်ကျကာ အကြမ်းစား ဒိဋ္ဌိ ဒေါသ လောဘများနှင့် ဆင်းရဲမီးပါ ချုပ်ငြိမ်းသွားသည်။

ဤသဘောကို “တဿာယေဝ တဏှာယ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ ဥပါဒါနနိရောဓော---ပ---ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတိ”^{၆၀} ဟု ဘုရားရှင် ဟောကြားထားသည်။

လွန်ကဲသောဝီရိယကို အားထုတ်သော ထိုပုဂ္ဂိုလ်
အား လွန်ကဲသောဝီရိယကို အားထုတ်ခြင်းကြောင့်
ထိုဒုက္ခ၏ အကြောင်း တဏှာကင်းခြင်းသည် ဖြစ်၏။
ဤသို့လည်း ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ဆင်းရဲဒုက္ခသည် ကျေပျက်၏။
လျစ်လျူရှုသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား လျစ်လျူမှုကို ပွားခြင်း
ကြောင့် ထိုဒုက္ခ၏အကြောင်း တဏှာကင်းခြင်းသည်
ဖြစ်၏။ ဤသို့လည်း ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား ဆင်းရဲဒုက္ခသည်
ကျေပျက်၏။^{၆၁}

ဒေါသဇောများချုပ်ငြိမ်း၍ ဘဝင်ကျသွားသည်နှင့်တပြိုင်နက်
ဟဒယ၌ လွန်စွာအေးငြိမ်းချမ်းသာနေမှုသည် မခြားပဲ ပေါ်လာသည်။
စိတ်ရှိပါလျက် ဓာတ်ကြီးလေးပါး ဖောက်ပြန်မှု ရှိနေပါလျက်
နာတယ်၊ ကိုက်တယ်၊ မခံနိုင်ဘူး၊ ဆင်းရဲတယ်၊ ပြင်မယ်၊ ဖြုတ်မယ်
စသော တဏှာနှင့် ယှဉ်သော အကုသိုလ် စိတ္တသင်္ခါရများ
မယုံနိုင်ဖွယ်ရာ ပြန်မပေါ်တော့ပဲ ဖြစ်ပျက်ဆုံးသွားပါသည်။
ဓာတ်ကြီးလေးပါး ဖောက်ပြန်မှု ရှိနေသော်လည်း စိတ်၌ တဏှာ
မကပ်ငြိတော့သဖြင့် ရုပ်ဖောက်ပြန်ရာသို့ နာမ်ညွတ်သော်လည်း
စိတ်မဆင်းရဲတော့ပါ။ ယင်းကို အရပ်စကားဖြင့် ဝေဒနာ
ကုန်ဆုံးသည် (ဝါ) ဝေဒနာ ကျော်လွန်သည်ဟု သုံးနှုန်းကြပါသည်။
(ဝေဒနာနိရောဓာ တဏှာနိရောဓော၊ တဏှာနိရောဓော နိဗ္ဗာန်)

^{၆၀} နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိ၊ နိဒါနသံယုတ်၊ ဂဟပတိဝဂ်၊ ဒုက္ခသုတ်-၄၃ နာ-၃၀၁

^{၆၁} ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ ဒေဝဒဟဝဂ်၊ ဒေဝဒဟသုတ်-၁၂ နာ-၁၁

၁၀။ အတွေ့တွေ့သိဒ္ဓါဗျူဟာ

စိတ်ချုပ်တိုင်းနိဗ္ဗာန်မဟုတ်

ယခုအခါ စိတ္တာနုပဿနာဟု ဆိုကာ သားစိတ်၊ သမီးစိတ်၊ အိပ်ချင်စိတ်၊ ဒေါသစိတ်၊ ပျံ့လွင့်စိတ် စသည့် တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိတို့ ကိန်းနေသော စိတ္တသင်္ခါရများ၏ ဖြစ်ပျက်ကို ရှုပွားကြသည်။ “ဖြစ်ပျက်ဆုံး ချုပ်ဆုံး နိဗ္ဗာန်” ဟု ဆိုကာ ထိုစိတ္တသင်္ခါရတို့၏ ဖြစ်ပျက်ဆုံးခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဟု အဖြေထုတ်နေကြသည်။ အမှန်မှာ ထိုစိတ်တို့သည် ပျံ့လွင့်နေသော စိတ်များ ဖြစ်၍ ဝိပဿနာဉာဏ်၏ အရှုခံစိတ်များ မဟုတ်ပါ။ ထိုကဲ့သို့ အရှုဉာဏ်ဖြင့် ရှုအားသန်စွာ ရှုသောအခါ ချုပ်သွားသည်မှာ တဒင်္ဂ၊ ဝိက္ခမ္ဘနချုပ်ပင်ဖြစ်ပြီး မဂ်ချုပ် မဟုတ်သဖြင့် ထိုချုပ်မှုကို သီလချုပ် သမာဓိချုပ်သာ မှတ်ယူရမည်။

ပညတ်အာရုံနှင့် အတိတ်အနာဂတ် နှလုံးသွင်းသော တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိဖြင့် ကိန်းနေသော စိတ်သည် ဖြစ်တတ် ပျက်တတ်သော သဘောရှိသည်။ ထိုဖြစ်ပျက်နေသော စိတ်အားလုံး ပေါ်လာလျှင် နောက်စိတ်ဖြင့် “ဘာမှမရှိ”ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “ဖြစ်ပျက်”ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ အလျင်မပြတ် ဆက်တိုက် ရှုသော အခါ မည်သည့်စိတ်မှ ဖြစ်မလာတော့ပဲ စိတ္တသင်္ခါရများ တဒင်္ဂ အားဖြင့် ချုပ်သွားသည်။ ထိုချုပ်မှုကို နိဗ္ဗာန်ဟု အဖြေထုတ်၍ တရားပြ တရားကျင့်နေကြသည်။ ပထမဈာန်၊ ဒုတိယဈာန် စသည့် ဈာန်အဆင့်ဆင့် တက်ပုံလည်းမပါ။ ဝိပဿနာဉာဏ်၏ အရှုခံ (၃၆)မျိုးသော ရုပ်နာမ်နှင့်တကွ လက္ခဏာရေးသုံးပါးလည်း မပါ။ ဣန္ဒြေငါးပါးဖြင့်လည်း ပြည့်စုံမှုမရှိသေး၊ သောတာပတ္တိမဂ် သဒါဂါမိမဂ် စသည့် မဂ်တက်စဉ်လည်း မပါ။ သစ္စာလေးပါးလည်း

ပြစရာ မရှိသဖြင့် ထိုချုပ်မှုသည် နိဗ္ဗာန်အစစ် မဟုတ်ပါ။
ဤသဘောကို သိရန် မြတ်စွာဘုရားရှင် ဟောကြားထားသော
အောက်ပါဒေသနာတော်ကို လေ့လာသုံးသပ်ပါ။

“ငါ့သျှင် ဘာမျှမရှိဟူသော လွတ်မြောက်သော
စိတ် (သမာပတ်) ဟူသည် အဘယ်နည်း။ ငါ့သျှင်
ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် အချင်းအရာ အားလုံး
အားဖြင့် ဝိညာဏဥပသေတန ဈာန်(အာရုံ)ကို လွန်မြောက်၍
“ဘာမျှမရှိ”ဟု အာကိဉ္ဇညာယတနသမာပတ်ကိုပြည့်စုံစေ၍
နေ၏။ ငါ့သျှင် ဤနေခြင်းကို ဘာမျှမရှိဟူသော
လွတ်မြောက်သောစိတ် (သမာပတ်)ဟု ဆိုရ၏။ ---ပ---

ငါ့သျှင် (အာရုံ)နိမိတ်မရှိသော လွတ်မြောက်သော
စိတ် (သမာပတ်) ဟူသည် အဘယ်နည်း။ ငါ့သျှင် ဤ
သာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် အလုံးစုံသော (အာရုံ)
နိမိတ်တို့ကို နှလုံးမသွင်းခြင်းကြောင့် (အာရုံ)နိမိတ်မရှိသော
တည်တံ့သော စိတ်ကို ပြည့်စုံစေ၍ နေ၏။ ငါ့သျှင်
ဤနေခြင်းကို (အာရုံ) နိမိတ်မရှိသော လွတ်မြောက်သော
(သမာပတ်စိတ်)ဟု ဆိုရ၏။”^{၆၂}

နိဗ္ဗာန်မည်သောမျှပ်ခြင်း

မိလိန္ဒမင်းသည် “အသျှင်ဘုရား နာဂသေန
ချုပ်ခြင်းသည် နိဗ္ဗာန်မည်သလော”ဟု မေးလျှောက်၏။
မင်းမြတ် ချုပ်ခြင်းသည် နိဗ္ဗာန်မည်၏ဟု (မိန့်တော်မူ၏)။
အသျှင်ဘုရားနာဂသေန အဘယ်သို့လျှင် ချုပ်ခြင်းသည်
နိဗ္ဗာန်ပါမည်သည်နည်းဟု (မေးလျှောက်၏)။ မင်းမြတ်

^{၆၂} မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ ဣဠယမကဝဂ်၊ မဟာဝေဒလ္လသုတ်
နာ-၃၈၅

ပုထုဇဉ်မိုက် အားလုံးတို့သည် အတွင်းအပဖြစ်သော အာယတနတို့ကို အလွန်နှစ်သက်ကုန်၏။ အလွန်စွဲလမ်း ပြောဆိုကုန်၏။ အဆုံးတိုင် သက်ဝင်၍ တည်ကုန်၏။ ထိုပုထုဇဉ်မိုက်တို့သည် ထိုတဏှာရေအယဉ်ဖြင့် မောပါ ကုန်၏။ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း အိုရခြင်း နာရခြင်း သေရခြင်း ပူဆွေးရခြင်း ငိုကြွေးရခြင်း နှလုံးမသာခြင်း ပြင်းစွာ ပင်ပန်းခြင်း ဘေးတို့မှမလွတ်ကုန်၊ ဆင်းရဲအပေါင်းမှ မလွတ်ကုန်ဟု (ဘုရားစကားနှင့်အညီ) ငါဆို၏။

မင်းမြတ် ထိုမှ ပြန်သော နည်းအားဖြင့် အကြားအမြင် ရှိသော အရိယာ တပည့်သည်ကား အတွင်းအပ ဖြစ်သော အာယတနတို့ကို အလွန် နှစ်သက်မှု မရှိ၊ အလွန်စွဲလမ်းပြောဆိုမှုမရှိ၊ အဆုံးတိုင် သက်ဝင်၍ မတည်၊ ထို(အတွင်းအပဖြစ်သော) အာယတနတို့ကို မနှစ်သက်သော အလွန်စွဲလမ်း ပြောဆိုမှု မရှိသော ထိုအရိယာတပည့်အား တပ်မက်မှု'တဏှာ'သည် ချုပ်၏။ တပ်မက်မှု 'တဏှာ'ချုပ်ခြင်းကြောင့် ပြင်းစွာ စွဲလမ်းမှု 'ဥပါဒါန်'ချုပ်၏။ ပြင်းစွာစွဲလမ်းမှု 'ဥပါဒါန်'ချုပ်ခြင်းကြောင့် ဘဝချုပ်၏။ ဘဝချုပ်ခြင်းကြောင့် ပဋိသန္ဓေနေခြင်း 'ဇာတိ' ချုပ်၏။ ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ဇာတိချုပ်ခြင်းကြောင့် အိုခြင်း သေခြင်းသည်၎င်း ပူဆွေးခြင်း ငိုကြွေးခြင်း ဆင်းရဲခြင်း နှလုံးမသာခြင်း ပြင်းစွာပင်ပန်းခြင်းတို့သည်၎င်း ချုပ်ကုန်၏။ ဤသို့လျှင် အလုံးစုံသော ထိုဆင်းရဲအစုချုပ်၏။ မင်းမြတ်- ဤသို့လျှင် ချုပ်ခြင်းသည် နိဗ္ဗာန်မည်၏ဟု(မိန့်တော်မူ၏)။^{၆၃}

^{၆၃} မိလိန္ဒပဉ္စပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ နိဗ္ဗာနဝဂ်၊ နိရောဓနိဗ္ဗာနပဉ္စာ ၁၁-၇၇

အထက်ပါ နိရောဓနိဗ္ဗာန်ပဉ္စာ

(က) “အတွင်းအပ ဖြစ်သော အာယတနတို့ကို အလွန် နှစ်သက်မှုမရှိ။ အဆုံးတိုင် သက်ဝင်၍မတည်။”

(ခ) “ထို အတွင်းအပ ဖြစ်သော အာယတနတို့ကို မနှစ်သက်သော အလွန် စွဲလန်း ပြောဆိုမှု မရှိသော ထိုအရိယာတပည့်အား တပ်မက်မှုတကွာသည် ချုပ်၏ --ပ-- ‘ဇာတိ’ ချုပ်၏”

ဟူ၍ ပါရှိသည်။

အထက်ပါ(က)၌ “အတွင်းအပ ဖြစ်သော အာယတန”ဟု ဆိုထားခြင်းနှင့် အာသီဝိသောပမသုတ္တန်အရ ရွာကြီးခြောက်ရွာ၊ အိမ်ကြီးခြောက်လုံး၌ စားစရာ ဘာမျှမရှိဟူသော သဘောနှင့် တူညီနေသည်။ ထို့ကြောင့် “မနှစ်သက်သော အလွန်စွဲလန်း ပြောဆိုမှု မရှိသော” ဟု ဆိုရာ၌လည်း နှစ်သက်စရာ၊ စွဲလမ်းစရာ မရှိသော ဆဆက္က ပရမတ် ရုပ်နာမ်များကို ပိုင်းခြားသိနှင့်နေပြီး ဖြစ်သည်ကို သတိပြုရမည်။ အထက်ပါ နှစ်ချက်အရ (၁၅၀၀) ကိလေသာ ကင်းသော သဟိတ်မနောဝိညာဏ် (နှင့်ယှဉ်သော စိတ္တသင်္ခါရ) သည် အထက်ပါ အတွင်းအပ ဖြစ်သော အာယတန တို့နှင့်တကွ ဝေဒနာထိ ရုပ်နာမ်ဖြစ်စဉ်တို့ကို ပိုင်းခြားမြင်ရပြီး ထိုရုပ်နာမ်တို့သည် အနှစ်မရှိခြင်း၊ ချမ်းသာမှုမရှိခြင်း၊ မြဲမှုမရှိခြင်း သဘောတို့ကို ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် ကြိမ်ဖန်များစွာ ပွားများပြီး ဖြစ်ကြောင်း သိရှိရသည်။

ထိုကဲ့သို့ အရူဉာဏ် မနောဝိညာဏ်ဖြင့် ပိုင်းခြားမြင်သော အခါ အတွင်းအပြင်အာရုံတို့ အပေါ်၌ တပ်မက်မှုတကွာ (နှင့် ယှဉ်သော စိတ္တသင်္ခါရ) ချုပ်၏။ ထိုတပ်မက်မှု တကွာ (နှင့်ယှဉ်သော

စိတ္တသင်္ခါရ) ချုပ်ခြင်းကြောင့် ပြင်းစွာစွဲလန်းမှု ဥပါဒါန် ချုပ်၏။
ထိုဥပါဒါန်ချုပ်ခြင်းကြောင့် ဘဝချုပ်၏။ ဘဝချုပ်ခြင်းကြောင့် ဇာတိ၊
ဇရာ၊ မရဏ စသော အလုံးစုံသော ဆင်းရဲဒုက္ခချုပ်၏။ ဤကဲ့သို့
ချုပ်ခြင်းသည်သာလျှင် နိဗ္ဗာန်မည်၏။

ဖြစ်ပျက်ဆုံး၊ ချုပ်ဆုံးနိဗ္ဗာန်

ငါ့သျှင်သာရိပုတြာ စက္ခုပဿာဒ၊ စက္ခုဝိညာဏံ၊
စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော တရားတို့၌ ချုပ်ပျက်မှုကို
မြင်၍ ချုပ်ပျက်မှုကို သိ၍ စက္ခုပဿာဒ၊ စက္ခုဝိညာဏံ၊
စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော တရားတို့ကို “ဤဟာ
ငါ့ဟာမဟုတ်၊ ဤဟာ ငါမဟုတ်၊ ဤဟာ ငါ၏ ကိုယ်ပိုင်
မဟုတ်” ဟု ရှုပါ။ ငါ့သျှင်သာရိပုတြာ သောတပဿာဒ
သောတဝိညာဏံ။ ငါ့သျှင်သာရိပုတြာ ယာနပဿာဒ
ယာနဝိညာဏံ။ ငါ့သျှင်သာရိပုတြာ ဇီဝှိပဿာဒ
ဇီဝှိဝိညာဏံ။ ငါ့သျှင်သာရိပုတြာ ကာယပဿာဒ
ကာယဝိညာဏံ။ ငါ့သျှင်သာရိပုတြာ မနောဒွါရ၊
မနောဝိညာဏံ၊ မနောဝိညာဏ်ဖြင့် သိအပ်သောတရားတို့၌
ချုပ်ပျက်မှုမြင်၍ ချုပ်ပျက်မှုကိုသိ၍ မနောဒွါရ၊
မနောဝိညာဏံ၊ မနောဝိညာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော တရား
တို့ကို “ဤဟာ ငါ့ဟာမဟုတ်၊ ဤဟာ ငါမဟုတ်၊ ဤဟာ
ငါ၏ကိုယ်ပိုင်မဟုတ်” ဟု ရှုပါ၏ ဟု (ပြောဆို၏)။

အထက်ပါဒေသနာတော်၌ အရှင်အာရုံများကို ဖော်ပြရာတွင်
“စက္ခုပဿာဒ၊ စက္ခုဝိညာဏံ၊ စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော တရားတို့၌
ချုပ်ပျက်မှုကို မြင်၍ ချုပ်ပျက်မှုကို သိ၍” ဟု ပါရှိသည်ကို သတိပြုပါ။
ထို့အပြင် အနတ္တဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် “စက္ခုပဿာဒ၊ စက္ခုဝိညာဏံ၊
စက္ခုဝိညာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော တရားတို့ကို ဤဟာ ငါ့ဟာမဟုတ်၊ ဤဟာ

ငါမဟုတ်၊ ဤဟာ ငါ၏ကိုယ်ပိုင်မဟုတ်” ဟု ရှုမြင်ရဦးမည်ကိုလည်း သတိပြုရမည်။ ယခုအခါ ပညတ်ဖြင့် ယှဉ်သော ရှေ့စိတ်တို့ကို နောက်စိတ်ဖြင့် ဖြစ်ပျက်ဟု ရှုခြင်းသည် စိတ္တာနုပဿနာဟု ဆိုကာ ထိုအရှင်ရှေ့စိတ်တို့ ချုပ်သွားခြင်း (ဝါ) ဖြစ်ပျက်ဆုံးသွားခြင်းကို နိဗ္ဗာန်ဟု ယုံကြည်၍ ထိုနည်းအတိုင်း တရားရှုနေကြသည်။ ထိုစိတ္တာနုပဿနာ၏ အရှင်တို့သည် အထက်ပါ ဒေသနာတော်လာ အရှင်တရားများ မဟုတ်၊ ဝိသုဒ္ဓိ(၇)ပါး အဆင့်ဆင့် တက်ပုံလည်း မပါဝင်သဖြင့် ယင်းသို့ ပညတ်ဖြင့် ယှဉ်သော စိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်း ချုပ်ခြင်း(ဖြစ်ပျက်)ကို နိဗ္ဗာန်ဟု မဆိုနိုင်ပါ။*

မှတ်ချက်။ ။တရားအားထုတ်ကြရာတွင် အချို့ ယောဂီတို့သည် စိတ်ကို ပျောက်အောင်၊ ချုပ်အောင်၊ ဖြစ်ပျက်ဆုံးအောင် ကျင့်ကြသည်မှာ မှားသောအကျင့် ဖြစ်သည်။ နိရောဓသမာပတ်မှတစ်ပါး နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသည့်တိုင်အောင် စိတ်သည် ဖြစ်ပျက်အစဉ်နှင့် ရှိနေဦးမည်။ ရဟန္တာသည်ပင်လျှင် စိတ်အစဉ်အတန်း ရှိနေဦးမည်။ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏ စေတသိက် (၇)လုံးတို့သည် စိတ်တိုင်းနှင့် လည်းကောင်း၊ ပကိဏ်းစေတသိက်(၆)လုံးတို့သည် ထိုက်သင့်သည့် အားလျော်စွာလည်းကောင်း စိတ်၌ယှဉ်နေကြသည်။ ထို့အပြင် သောဘနသာဓာရဏ စေတသိက်(၂၅)ပါးလည်း ရှိနေဦးမည်။ နာမ်တရားများ ဖြစ်ပျက်ဆုံးသည်မှာ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန် ပြုပြီးမှသာလျှင် စိတ်အစဉ်အတန်း ဖြစ်ပျက်ဆုံးမည်။ ထိုစိတ် စေတသိက်တို့ကို အဖြစ်ဆုံး၊ အပျက်ဆုံးအောင် ကျင့်လျှင် မှားသည်။ အကုသိုလ် စေတသိက်(၁၄)လုံးသာ ဖြစ်ပျက်ဆုံးရမည်။ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်

* အကျယ်ကိုသိလိုမှူ သောတာပတ္တိမဂ်ရှုဖွယ်ကျမ်း၌ ရှုလေ။

သည် ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ နာမ်တရားနှစ်မျိုးသာ ဖြစ်ပျက်ဆုံးသည်။ ရဟန္တာတို့သည် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုသော စုတိစိတ်တိုင်အောင် မောဟစသော အကုသိုလ်စေတသိက်နှင့် မယှဉ်သော စိတ်စေတသိက်တို့သည် မရပ်မနား ဖြစ်ပျက်အစဉ်အတန်းဖြင့် ရှိနေမည်။ ၎င်း နာမ်တရားများ ဖြစ်ပျက်ဆုံးအောင် ကျင့်ဖို့ မဟုတ်ပါ။ ပဉ္စဝိညာဏ်၊ အဟိတ်၊ သဟိတ်မနောဝိညာဏ်စိတ်တို့ ဖြစ်ပျက်ဆုံးရန် မကျင့်ရပါ။

ဤသို့ ပြောဆိုသော် အသျှင်မဟာစုန္ဒသည် အသျှင်ဆန္ဒအား “ငါ့သျှင်ဆန္ဒ ထို့ကြောင့် ‘မိတ္တယံသုမ္မာ လှုပ်ရှား၏။ မမိတ္တယံသုမ္မာ လှုပ်ရှားမှု မရှိ၊ လှုပ်ရှားမှု မရှိလတ်သော် ငြိမ်းအေး၏၊ ငြိမ်းအေးလတ်သော် တိမ်းညွတ်မှုမရှိ၊ တိမ်းညွတ်မှု မရှိလတ်သော်၊ အလားအလာ မရှိ၊ အလားအလာ မရှိသော် ရွှေ့လျော့ ကပ်ရောက်မှုမရှိ၊ ရွှေ့လျော့ကပ်ရောက်မှု မရှိသော် ဤဘဝ မှာလည်း မဖြစ်၊ တမလွန်ဘဝမှာလည်း မဖြစ်၊ နှစ်ပါးစုံ မှာလည်း မဖြစ်၊ ဤသည်ပင်လျှင် ဆင်းရဲဒုက္ခ၏ အဆုံးမည်၏” ဟူသော ဤမြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမတော်ကိုလည်း အမြဲနှလုံးသွင်းသင့်၏” ဟု (ပြောဆို၏)။^{၆၄}

အထက်ပါ ဒေသနာတော်၌ သျှင်စုန္ဒသည် “မိတ္တယံသုမ္မာ လှုပ်ရှား၏။ မမိတ္တယံသုမ္မာ လှုပ်ရှားမှု မရှိ၊ လှုပ်ရှားမှု မရှိလတ်သော် ငြိမ်းအေး၏။ ငြိမ်းအေးလတ်သော် တိမ်းညွတ်မှုမရှိ၊ တိမ်းညွတ်မှုမရှိလတ်သော် အလားအလာ မရှိ၊ အလားအလာ မရှိသော် ရွှေ့လျော့ ကပ်ရောက်မှု မရှိ” ဟု ဆိုရာဝယ် မှီသူ ဆိုသည်မှာ အရှုဉာဏ် သဟိတ်မနောဝိညာဏ်ကို

^{၆၄} ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ သဗ္ဗာယတနဝဂ်၊ ဆန္ဒောဝါဒသုတ်
နာ-၃၁၁

ဆိုလိုသည်။ အမှီခံမှာ (၃၆)မျိုးသော ဆဆက္ကရုပ်နာမ်တို့ ဖြစ်သည်။
 အရှုဉာဏ်စိတ်သည် (၃၆)မျိုးသော ဆဆက္ကရုပ်နာမ်တို့အပေါ်၌
 လက္ခဏာသုံးပါး မြင်သဖြင့် မမှီတော့ပါ။ ထို့ကြောင့် အနုသယလည်း
 မကိန်းတော့ပါ။ စိတ်သည် ထိုဆဆက္ကရုပ်နာမ်တို့ အပေါ်၌
 မတိမ်းညွတ်၊ အလားအလာ မရှိ၊ ရွှေ့လျော့ကပ်ရောက်မှု မရှိသဖြင့်
 နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း ဖြစ်သည့်သဘောကို သိပါလေ။
 ဖြစ်ပျက်ဆုံး၊ ချုပ်ဆုံးနိဗ္ဗာန် ဆိုသည့် သဘောကို အထက်ပါ
 ဘုရားရှင် ဟောထားသော ဆဆက္ကဒေသနာတော်၏ အဆင့်ဆင့်
 ချုပ်၍ နိဗ္ဗာန်ဝင်ပုံနှင့် ရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ ရှင်စုန္ဒမထေရ်တို့
 ဟောကြားသော နိဗ္ဗာန်ဝင်ပုံတို့နှင့် နှိုင်းယှဉ်၍ သုံးသပ်ပါ။

ထိုသူသည် ဥပမာသော်ကား ပျက်စီးသောခရီးမှား
 အရပ်သို့ပြေးမိသော ယောက်ျားသည် ထွက်မြောက်ကြောင်း
 ခရီးကို မြင်၍ ထိုလမ်းခရီး၌ ပြေးဝင်ပြီး ကြည်လင်၏။
 ရွှင်ပြ၏။ ငါသည် ထွက်မြောက်ကြောင်းနည်းလမ်းကို
 ရပြီ ဟူ၍ နှစ်သက်၏။ မင်းမြတ် - ဤအတူသာလျှင်
 သင်္ခါရတရားတို့၏ ဖြစ်စဉ်၌ ဘေးကို ရှုသောသူအား
 သင်္ခါရတို့၏ အစဉ်မဖြစ်ရာ နိဗ္ဗာန်၌ စိတ်သည် ပြေးဝင်၏။
 ကြည်လင်၏။ ရွှင်ပြ၏။ ငါသည် ထွက်မြောက်ရာသို့
 ရောက်ပြီဟု နှစ်သက်၏။ ထိုသူသည် သင်္ခါရတရားတို့၏
 မဖြစ်ရာ နိဗ္ဗာန် အကျိုးငှါ ရောက်ကြောင်း မဂ်ကို
 အားထုတ်၏။ ရှာမှီး၏။ ပွားများ၏။ ကြိမ်ဖန်များစွာ ပြု၏။
 ထိုထွက်မြောက်ရာနိဗ္ဗာန်အကျိုးငှါ ထိုသူအား အောက်မေ့မှု
 သတိသည် ကောင်းစွာ တည်၏။ အဆင့် အထပ်ထပ်
 နှလုံးသွင်းသော ထိုသူ၏စိတ်သည် သင်္ခါရတို့၏ ဖြစ်စဉ်ကို
 လွန်မြောက်၍ သင်္ခါရအစဉ်ဖြစ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ သက်ဝင်၏။
 မင်းမြတ် သင်္ခါရအစဉ်မဖြစ်ရာနိဗ္ဗာန်သို့ အစဉ်ရောက်သော

ကောင်းစွာကျင့်သောသူကို နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသူဟူ၍
ဆိုအပ်၏။^{၆၅}

မိလိန္ဒပညာ နိဗ္ဗာနသတ္တိကရဏပညာ၌ မိလိန္ဒမင်းကြီး၏
မေးခွန်းကို အထက်ပါအတိုင်း အရှင်နာဂသေန ဖြေကြားရာတွင်----
ဝိပဿနာဉာဏ်၏အရှုခံ ဆဆက္ကရုပ်နာမ် (၃၆)မျိုးတို့သည်
သင်္ခါရတို့ မည်ကုန်၏။ ထိုဆဆက္က ရုပ်နာမ်တို့သည် ပျက်စီးသော
ခရီးမှားနှင့်လည်းတူ၏။ အဆင်းသင်္ခါရတရားနှင့် စက္ခုအကြည်
သင်္ခါရတရားတို့ ပေါင်းဆုံမှုကြောင့် စက္ခုဝိညာဏ်သင်္ခါရဖြစ်ခြင်း၊
ထိုသင်္ခါရသုံးမျိုးတို့ တွေ့ဆုံမှုကြောင့် ဖြစ်သော စက္ခုသမ္ပဿသည်
ရူပါရုံ၏ ဣဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌာရုံကို ဘဝင်သို့ ပို့ဆောင်ခြင်း၊ ဘဝင်ရှိ
ရူပဓမ္မာရုံ၏ ဣဋ္ဌ အနိဋ္ဌရသကို ခံစားသော ဝေဒနာသင်္ခါရဖြစ်ခြင်း၊
ထိုဝေဒနာသင်္ခါရကြောင့် မနောဝိညာဏ်စိတ်အစု ဟူသော တဏှာ
သင်္ခါရဖြစ်ခြင်းတို့သည် သင်္ခါရဖြစ်စဉ်မည်၏။ ထိုသင်္ခါရဖြစ်စဉ်
တို့သည် အပျက်သဘောဆောင်သောကြောင့် အရူဉာဏ်သည် ထ
ဖြစ်စဉ်တို့ကို အပြစ်ဘေးဟုမြင်နေသည်။ ပျက်စီးသောခရီးမှားနှင့်
တူသည့် ထိုအပျက်သင်္ခါရလောကသာလျှင် ရှိသောကြောင့် ထို
အပျက်သင်္ခါရဖြစ်စဉ်အစုတို့အပေါ်၌ အပြစ်ဘေးဟု လည်းကောင်း၊
အနှစ်မရှိဟု လည်းကောင်း၊ သာယာဖွယ်မရှိဟု လည်းကောင်း
မြင်ခြင်းကြောင့် မတပ်မက် မစွဲလမ်းပဲ ငြီးငွေ့၏။ ငြီးငွေ့ခြင်းကြောင့်
ထိုသင်္ခါရတို့ပေါ်၌ နာမ်မညွတ်၊ မကပ်ငြိ၊ ကပ်ငြိလိုသော စိတ်များ
ခန်းခြောက်၏။ ထို့ကြောင့် အထက်ပါ သင်္ခါရတရားတို့၏ မဖြစ်

^{၆၅} မိလိန္ဒပညာပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ အနုမာနပညာ၊ ဝေဿန္တရဝဂ်၊
နိဗ္ဗာနသတ္တိကရဏပညာ နာ-၃၃၀

မပျက်ရာ အသင်္ခတဓာတ်တည်း ဟူသော လမ်းမှန်သို့ ပြေးဝင်ခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤ၌ “သင်္ခါရတရားတို့၏မဖြစ်ရာ နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ ရောက်ကြောင်း မက်ကို အားထုတ်၏”ဟု ဆိုသည်မှာ ဥပေက္ခာဧကဂ္ဂတာဟု ဆိုအပ်သော သမ္မာသမာဓိသို့ ရောက်ကြောင်းသီလဝီသုဒ္ဓိ၊ စိတ္တဝီသုဒ္ဓိတို့နှင့် ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ပြီး ဖြစ်ရမည်ကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ “ပွားများ၏၊ ကြိမ်ဖန်များစွာပြု၏”ဟု ဆိုသည်မှာ အရှုခံ (၃၆)မျိုးသော သင်္ခါရတို့ကို ထူးသောဉာဏ်ဖြင့် တွေ့မြင်ပြီး၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ အသုဘလက္ခဏာတို့နှင့်တကွ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဖြစ်ပုံကို လည်းကောင်း၊ ချုပ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ထွက်မြောက်ကြောင်း ကို လည်းကောင်း၊ ချုပ်ရာနည်းလမ်းကြောင်းကို လည်းကောင်း ကြိမ်ဖန်များစွာ မရပ်မနား မဂ်ဉာဏ် အဆင့်ဆင့် ပွားများပြီး ဖြစ်ရမည်ကို ဆိုလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ သီလမဂ္ဂင်၊ သမာဓိမဂ္ဂင်၊ ပညာမဂ္ဂင်တို့ကို ပြည့်စုံအောင် ပွားများပြီး၍ သင်္ခါရတရားတို့ ချုပ်ငြိမ်းရာကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းသည်သာ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုခြင်းမည်၏။

ဖလသမာပတ်ရှင်းတမ်း

ဖလသမာပတ်ဝင်စားသောပုဂ္ဂိုလ်သည် မိမိ၏ဖလသမာပတ် သို့ ကြောင့်ကြမှု နှောင့်ယှက်မှု ကင်းစွာဖြင့် အချိန်မရွေး အလျဉ်း သင့်သလို ဝင်စားနိုင်သည်။ မိမိ၏ဖလသမာပတ်အား မြဲရန် ငါးမိနစ်၊ ဆယ်မိနစ်၊ ဆယ့်ငါးမိနစ် တဆင့်ပြီးတဆင့် အချိန်တိုးကာ လေ့ကျင့် ယူရသော အကျင့်မျိုးမဟုတ်ပေ။

ဖလသမာပတ် ဝင်စားနိုင်သော ယောဂီသည် လျင်မြန်စွာ ဝင်စားလျက် ကာလသုံးပါးမှ လောကီကာမ ပညတ်အာရုံများကို ကုန္တ ခိုင်ခံ့စွာဖြင့် သိမ်းဆည်းနိုင်ရမည် ဖြစ်ပြီး ဆယ်နာရီမျှအတွင်း စဉ်းစားခြင်း၊ ဝေဖန်ခြင်း၊ ကြံစည်ခြင်း စသော စိတ္တသင်္ခါရများ လုံးဝဖြစ်ခွင့် မရှိပဲ ချုပ်ငြိမ်းနေရမည်။ ဓာတ်လေးပါး ပြင်းထန်စွာ ဖောက်ပြန်သော်လည်း ဆင်းရဲမှု ချုပ်နေရမည်။ ရုပ်နာမ်တည်း ဟူသော အာရုံကိုလည်း အလွယ်တကူ စွန့်နိုင်ရမည်။

ဟော၍၊ ပြော၍၊ နာကြား၍၊ စာဖတ်၍ ဒိဋ္ဌိပြုတ်ပြီး သောတာပန်ဖြစ်ပြီဟုဆိုလျှင် ထိုသောတာပန်သည် ဖလသမာပတ်ကို မည်ကဲ့သို့ ဝင်စားခံစားမည်နည်း။ လောကီပညတ်အာရုံတို့မှ စိတ်ကို မည်ကဲ့သို့ သိမ်းဆည်းမည်နည်း။ ဓာတ်လေးပါး ပြင်းထန်စွာ ဖောက်ပြန်လာသည့်အခါ ထိုဆင်းရဲမှုမှ ချုပ်ငြိမ်းကြောင်း မည်သည့် အထောက်အထားရှိသနည်း။ အပါယ်လေးပါး ဆင်းရဲမှုမှချုပ်ကြောင်း မည်သည့်ထောက်တည်ရာ ရှိမည်နည်းဟု မိမိကိုယ်ကို မိမိပြန်လည် သုံးသပ်ပါ။ တရားနာရ၍ သောတာပန် ဖြစ်သည် ဆိုသည်မှာ မြတ်စွာဘုရားရှင် ပွင့်ဆဲကာလနှင့် ပဋိသန္ဓိဒါရဟန္တာများ လက်ထက် တွင် ရှိနိုင်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ဘုရားရှင် စသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်ကြီး များနှင့် တွေ့ဆုံခွင့်ရခြင်းသည်ပင်လျှင် ကံထူးခြင်းတစ်မျိုး ဖြစ်သည်။ ယခုအချိန်သည် နေယျပုဂ္ဂိုလ်များသာ ရှိကြသဖြင့် တရားနာရုံမျှနှင့် မပြီးနိုင်တော့ပေ။ မှန်ကန်သော ကျင့်စဉ်ကို ခန္ဓာနှင့် အသက် မငဲ့ကွက်ပဲ ကျင့်ကြံနိုင်ပါမှ စူဠသောတာပန် ဖြစ်ရန်မျှပင် မနည်း ကြိုးစားရမည်။

ဖိုလ်စစ်မစစ် စံကိန်း

ရာဂဟူသည် ခန္ဓာငါးပါးကို ငါ့ပစ္စည်းဟူ၍ မလွှတ်တမ်း ကိုင်စွဲကိုက်ခဲခြင်းကို ခေါ်သည်။ ကိုင်စွဲလိုခြင်းသည် သမုဒယတဏှာ၊ မလွှတ်တမ်း ကိုက်ခဲထားခြင်းသည် ရာဂတဏှာ၊ ရရှိခြင်းသည် ဒုက္ခသစ္စာ ဖြစ်သည်။ တနည်းအားဖြင့်ဆိုသော် မီးခဲကို ကိုင်ခြင်း ဖြစ်သည်။ မီးသည် လောင်ကျွမ်းစေတတ်သော သဘော ရှိသည်။ မီးမှာတော့ ဆင်းရဲခြင်း မရှိပါ။ ထိုမီးကို သွားကိုင်သောသူသည်သာ လောင်ကျွမ်းမှု ဖြစ်သဖြင့် ကိုင်သူမှာသာ ဆင်းရဲရသည်။ ပုထုဇဉ် တို့သည် ထိုမီးနှင့်တူသည့် ဒုက္ခခန္ဓာကို ငါပဲ ငါ့ဥစ္စာပဲဟူ၍ ကိုက်ခဲစွဲ ကြ၏။ ဆင်းရဲပါလျက် မလွှတ်နိုင်။ လွှတ်ရကောင်းမှန်းလည်း မသိ၊ လွှတ်တတ်သည့်နည်းလည်း မသိကြပါ။

ထို့ကြောင့် အိုနာ၊သေ အဆိပ်တုံးကြီးကို ကိုက်ခဲစွဲသော ရာဂလက် (ဒုက္ခဝေဒနာမှတဏှာ)ကို ရိုက်ချိုး ပယ်စွန့်နိုင်သဖြင့် ဆင်းရဲချုပ်ကြောင်း ပထမဖိုလ်ချမ်းသာမှု (သောတာပတ္တိဖိုလ်) ရရှိခဲ့သည်။ ၎င်းသည်ပင်လျှင် ဖိုလ်စစ်မစစ်စံကိန်း ဖြစ်သည်။ တနည်းအားဖြင့်ဆိုသော် ဓာတ်ကြီးလေးပါး ပြင်းထန်စွာ ဖောက်ပြန်မှု အပေါ်၌ ဝေဒနာမှ တဏှာ ချုပ်မချုပ် (ဒိဋ္ဌိကို ဖြစ်စေတတ်သော တဏှာချုပ်မချုပ်) စံကိန်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ယောဂီသည် မိမိကိုယ်တိုင် မဂ်ဖိုလ်ဆိုက် မဆိုက် သိရှိနိုင်ရန် ---

- (၁)၂-နာရီကြာမျှ မဟာပလ္လင်ဣရိယာပုထ်ဖြင့် ထိုင်ကာ ဒုက္ခဝေဒနာမှ လွတ်မြောက်ခြင်း ရှိမရှိ၊
- (၂)၁၀-နာရီကြာမျှ ခန္ဓာကိုယ်ကို မလှုပ်မပြင်ပဲ အတိတ်၊ အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန် အာရုံခြောက်ပါးနှင့် စိတ်ကို မဆက်စပ်ပဲ သိမ်းဆည်းနိုင်ခြင်း ရှိမရှိ၊

(၃)စက္ခုပသာဒရှိ ရူပါရုံနှင့် ဘဝင်ရှိ ဓမ္မာရုံတို့ကို
ပိုင်းခြားမြင်ခြင်း ရှိမရှိ၊

မိမိကိုယ်ကို မလိမ်မညာပဲ မှတ်ကျောက်တင်ကြည့်ပါ။

လေးပါးသောဣရိယာပုထ်၌ တရားရနိုင်သလော

ယခုအခါ သုဒ္ဓဝိပဿနာနည်းဟု ဆိုကာ ဈာန်အင်္ဂါရပ်များ
မပါပဲ “စိတ်ဖြစ်တိုင်း အလိုအလျောက်ပါသော ခဏိကသမာဓိ”
ဖြင့် လေးပါးသော ဣရိယာပုထ်၌ သွားလာ နေထိုင် စားသောက်ရင်း
တရားကျင့်လျှင် သောတာပန် ဖြစ်နိုင်သည်။ တရားရနိုင်သည်ဟု
ဟောပြော ရေးသားနေကြသည်။

လေးပါးသော ဣရိယာပုထ်ဖြင့် တရားကျင့်ခြင်းသည်
သမထယာနိကအားဖြင့် ကျင့်စဉ်တက်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ ပဌမဈာန်
ရရှိရန်အတွက် သတိမလွတ်စေရန် အထောက်အပံ့အနေဖြင့်
ကျင့်ကြခြင်းဖြစ်သည်။ ပဌမဈာန်သို့ ဆိုက်ရောက်သော် အပ္ပနာဇော
ထိုက်သွားသဖြင့် ဣရိယာပုထ် မလှုပ်မယှက် ခိုင်ခံ့သွားပြီ ဖြစ်သည်။
ဤနည်းဖြင့် ယခုခေတ် (၉)ရက်၊ (၁၀)ရက် စခန်းဝင်ကြသော
လူပုဂ္ဂိုလ်ယောဂီများအတွက် သမာဓိ မရနိုင်ပါ။ သို့အတွက်ကြောင့်
ဆဆတ္တပရမတ်ရုပ်နာမ်တို့ကို ပိုင်းခြားရှုနိုင်မည့် ဝိပဿနာဉာဏ်သို့
မဆိုက်ရောက်စေနိုင်ပါ။ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ်အရ အာနာပါန
ကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့် ဈာန်သမာပတ်ရပြီး ပုဂ္ဂိုလ်များ ကျင့်သောကမ္မဋ္ဌာန်း
ဖြစ်သည်။ ဝိပဿနာယာနိကအားဖြင့် ကျင့်စဉ်တက်လျှင် သမာဓိန္ဒြေ
သို့ ဆိုက်ရောက်ပြီး၍ ပညိန္ဒြေသို့ကူးပြီးသား ယောဂီများသာ
လေးပါးသော ဣရိယာပုထ်တွင် ပြောင်း၍ ပြောင်း၍ ကျင့်ကြံ
အားထုတ်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ဝိပဿနာယာနိကအားဖြင့် ကျင့်စဉ်

တက်ကြသော ယောဂီများသည် ဣရိယာပုထ်လေးပါး၌ တစ်ပါး
ညောင်းလျှင် တစ်ပါးပြောင်းကာ အားထုတ်ကြလျှင် ပညိန္နြေ (မဟာ
ဝိပဿနာဉာဏ်) မဆိုထားနှင့်၊ သမာဓိန္နသို့ပင် ဆိုက်ရောက်
လိမ့်မည် မဟုတ်ပါ။

မြတ်စွာဘုရားရှင်လက်ထက်က ဘုရားရှင် တရားဟောပြီး
သောအခါ များစွာသော တရားနာပရိသတ်တို့သည် သောတာပန်၊
သကဒါဂါမ် စသည့် အရိယာများ ဖြစ်သွားကြသည်။ ဈာန်
အဘိညာဏ် မပါပဲ ဖြစ်သွားကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ဖြစ်ရခြင်းမှာ
ဟောသူကလည်း ကိလေသာ ပယ်သတ်ပြီး၍ လောကမှ
လွန်မြောက်ပြီးသော မြတ်စွာဘုရား၊ နာကြားရသူများမှာလည်း
အတိတ်ဘဝပါရမီ ရင့်ကျက်ပြီးသူများ ဖြစ်ကြသဖြင့် ဆိုင်ရာ
ဝိပဿနာဉာဏ်များ ပေါက်ပြီး မဂ်အဆင့်ဆင့် ကူးခြင်း ဖြစ်သည်။
ယခု သုဒ္ဓဝိပဿနာနည်း ဟုဆိုကာ လေးပါးသော ဣရိယာပုထ်၌
တပါးညောင်းလျှင် တပါးပြောင်းခြင်းဖြင့် တရားကျင့်၍ရသည်ဟု
ရေးသားပြောဆိုသောဆရာသည် မိမိကိုယ်တိုင် ထိုဣရိယာပုထ်
လေးပါးမှာ တရားရှုပြီးပြီလား၊ တရားတွေ့ပြီးပြီလားဟု မိမိပြောသလို
ရေးသလို ကိုက်ညီရဲ့လားဟု ပြန်စစ်ဆေးရမည်။ မိမိကိုယ်တိုင်
ဤနည်းဖြင့် တရားတွေ့အောင် မကျင့်ကြံနိုင်ပါလျက် ရေးသား
ဟောပြောခြင်းသည် တွက်ရေးမှာ စက်သူဌေးသာ ဖြစ်နေလိမ့်မည်။
အရပ်သူ အရပ်သားများသည် လေးပါးသော ဣရိယာပုထ်မှာ
မလွတ်တမ်း အဘယ်မှာ ကျင့်နိုင်ပါမည်နည်း။ အဘယ့်ကြောင့်
ဆိုသော် ဝိပဿနာရှုနိုင်သော ခဏီကသမာဓိနှင့် တူသောဂုဏ်
မရှိခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ လောကီပညတ်အာရုံများကိုသာ

အာရုံပြု၍ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး စသော လောကီအရေးများကြောင့် လည်းကောင်း၊ ပါရမီအားနည်းမှုကြောင့် လည်းကောင်း ဖြစ်သည်။

ခဏိကသမာဓိဟူသည်

ခဏိကသမာဓိကို မြတ်စွာဘုရားရှင်တိုက်ရိုက်ဟောထားခြင်း မရှိပါ။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာနှင့် မူလပဏ္ဏာသဋီကာ၌ “န ဟိ ခဏိကသမာဓိံ ဝိနာ ဝိပဿနာ သမ္ဘဝတိ”^{၆၆} ခဏိကသမာဓိ ကင်း၍ ဝိပဿနာရှု၍ မရနိုင်ကြောင်းကို ဖွင့်ဆိုထားသည်။ မဟာနိဒ္ဒေသ အဋ္ဌကထာ၊ ပဋိသန္တိဒါမဂ်အဋ္ဌကထာ၊ ဓမ္မသင်္ဂဏီ အဋ္ဌကထာတို့၌ ခဏိကသမာဓိ ရရှိခြင်း အကြောင်းကို ဤသို့ တွေ့ရသည်။ ပဌမဈာန်၏အင်္ဂါဖြစ်သော ဝိတိ(ငါးမျိုး)နှင့်ပြည့်စုံပါက ပဿဒ္ဓိနှစ်ပါး (ကာယပဿဒ္ဓိ၊ စိတ္တပဿဒ္ဓိ) ပြည့်စုံလာသည်။ ပဿဒ္ဓိနှစ်ပါး ပြည့်စုံသည် ရှိသော် ကာယိကသုခ နှင့် စေတသိကသုခ ဟူသော သုခနှစ်ပါးဖြင့် ပြည့်စုံလာသည်။ သုခနှစ်ပါး ပြည့်စုံသည် ရှိသော် ခဏိကသမာဓိ၊ ဥပစာရသမာဓိ၊ အပ္ပနာသမာဓိဟူသော သမာဓိ သုံးပါး ပြည့်စုံလာသည်ဟု ပါရှိသည်။^{၆၇} ထို့ကြောင့် ဝိပဿနာ ရှုနိုင်သော ခဏိကသမာဓိဆိုသည်မှာ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့အလိုအရ ဝိတိ၊ ပဿဒ္ဓိ၊ သုခတို့ဖြင့် ပြည့်စုံပြီးဖြစ်ရမည်။ တနည်းအားဖြင့် ဆိုသော် အနိမ့်ဆုံး ဈာန်အင်္ဂါငါးပါး ပြည့်စုံရမည် ဖြစ်သည်။ ထိုခဏိကသမာဓိ၏ဂုဏ်ကို အမှီပြုလျက် ဝိပဿနာရှုခြင်းဖြစ်သည်။

သုဒ္ဓိဝိပဿနာ ဆိုသည်မှာလည်း မြတ်စွာဘုရား တိုက်ရိုက် ဟောကြားသော ဒေသနာတော်၌ မရှိပါ။ ဝိမောက္ခရှစ်ပါးကို မရပဲ

^{၆၆} ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂမဟာဋီကာ ပ-တွဲ၊ နာ-၁၁၊ မူလပဏ္ဏာသဋီကာ ပ-တွဲ၊ နာ-၂၀၄

^{၆၇} ဓမ္မသင်္ဂဏီအဋ္ဌကထာ၊ နာ-၁၆၀

ဝိပဿနာသက်သက်ရှု၍ အရဟတ္တဖိုလ်သာရရှိသော ရဟန္တာ
ပုဂ္ဂိုလ်များကို ပညာဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ် (ပညာဖြင့် လွန်မြောက်သော
ပုဂ္ဂိုလ်)ဟု ခေါ်ဆိုသည်။^{၆၈} ပညာဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ်တွင် ရူပဈာန်လေးပါးမှ
အသီးသီးထ၍ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်လေးမျိုးနှင့်
ရူပဈာန်လေးပါးလုံး မရပဲ ဝိပဿနာသက်သက်ဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့
ရောက်သော သုက္ခဝိပဿကပုဂ္ဂိုလ် ဟူ၍ ပုဂ္ဂိုလ်ငါးမျိုး ပြားသည်။^{၆၉}
ထိုပညာဝိမုတ္တပုဂ္ဂိုလ် ငါးမျိုးအနက်မှ သုက္ခဝိပဿကပုဂ္ဂိုလ်တို့၏
ကျင့်စဉ်လမ်းကြောင်းကိုပင် ရည်ရွယ်၍ သုက္ခဝိပဿနာယာနိကဟု
ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာဆရာက ဖွင့်ဆိုသည်။^{၇၀} သို့သော်လည်း
ဝိမောက္ခရှစ်ပါး ရသည်ဖြစ်စေ၊ မရသည်ဖြစ်စေ၊ အရှင်ဆဆတ္တ
ရုပ်နာမ်များ တွေ့ရှိမှုမှာ အတူတူပင် ဖြစ်ရမည်။ အကယ်၍
ဝိမောက္ခရှစ်ပါးမပါပဲ ခဏိကသမာဓိဖြင့် ဝိပဿနာသက်သက်
ရှုနိုင်သည် (သို့) တရားရှုနည်းပေးမည်ဟုဆိုခဲ့လျှင် ထိုသို့ ရှုမြင်နိုင်သူ
နှင့် ရှုနည်းပေးသော ကမ္မဋ္ဌာန်းပြဆရာတို့သည် မိမိကိုယ်တိုင်
မဂ်ဖိုလ် ဆိုက်ပြီးပြီလား၊ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်ပြီလား၊ မိမိစိတ်ကို
ပညတ်အာရုံမှ (၁၀)နာရီကြာမျှ မဖောက်မပြန် သိမ်းဆည်းနိုင်ပြီလား၊
အနိမ့်ဆုံး ဓာတ်လေးပါးဒုက္ခနှင့် ရင်ဆိုင်တွေ့ကြုံရသော ဒေါသမှ
လွတ်ပြီလားဟု မိမိကိုယ်ကို အရင် မလိမ်မညာပဲ မှတ်ကျောက်
တင်ကြည့်ပါ။ ဈာန်အတိညာဏ် ပါသည်ဖြစ်စေ၊ မပါသည်ဖြစ်စေ၊
လွတ်မြောက်မှု၊ ချုပ်ငြိမ်းမှုမှာ အတူတူပင် ဖြစ်သည်။ အကယ်၍

^{၆၈} ပုဂ္ဂလပညတ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ ဧကကပုဂ္ဂလပညတ်-၂၅၊ နာ-၁၈

^{၆၉} ပဉ္စပကရဏအဋ္ဌကထာ၊ နိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ-၂၅ နာ-၄၂

^{၇၀} ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂအဋ္ဌကထာ၊ ဒုတိယတွဲ၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသ-၆၆၄ နာ-၂၂၁

သဒ္ဓါဆန္ဒရှိစွာဖြင့် ရှုလျှင်သော်မှ အားနည်းသော ဝိပဿနာ (တရုဏ ဝိပဿနာ)မျှသာရှိမည်။

အချို့သော ဆရာတို့သည် ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင် ကျင့်ကြံပြီးမှ ထိုးထွင်း၍ သိလာသော တရားတော်များကို ဓမ္မစဉ်အတိုင်း ဟောကြားရမည့်အစား မိမိကိုယ်တိုင် ပေါက်မြောက်အောင် ကျင့်ကြံထားမှု မရှိပဲ အမှန်တကယ် ထိုးထွင်း၍ သိနေဘိသကဲ့သို့ ပုထုဇဉ်တို့၏ အမြင်ဖြင့် ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ချက်၊ ယူဆချက်၊ တွေးခေါ်ချက်များနှင့် ရေးသား ဟောပြော ပြသ နေကြသည်။ မိမိ၏တပည့်တို့၏ ကြည်ညိုကိုးကွယ်မှု ဖြစ်လာအောင် ဆွဲဆောင်ကာ အစွမ်းပြ ဟောပြောရေးသားနေကြသည်။

အရပ်သူ အရပ်သားများသည် အချိန်အားလပ်သူများ မဟုတ်ကြပဲ ပညတ်အာရုံနှင့်သာ နေသူများဖြစ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုသူတို့သည် ပရမတ်ရုပ်နာမ်မြင်ဖို့ မဆိုထားနှင့်။ သမ္မာသမာဓိသို့ ရောက်အောင်ပင် မတက်နိုင်ကြပါ။ သို့သော်လည်း ရမ်းဆရာတို့က သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိတို့ကို ဘေးဖယ်ထားပြီး သမ္မာသမာဓိ မပါပဲ ပရမတ်ရုပ်နာမ်များကို တိုက်ရိုက် ရှုပွားခိုင်းနေကြသည်။ စိတ်ဖြစ်တိုင်း အလိုအလျောက်ပါသောခဏိကသမာဓိဖြင့် ဝိပဿနာ တရား အားထုတ်၍ရသည်ဟု ပုထုဇဉ်လူသားတို့အကြိုက် လိုက်ကာ ဟောပြောရေးသားနေကြသည်။ ထိုဆရာတို့ကို ထိုခဏိကသမာဓိဖြင့် ပရမတ်ရုပ်နာမ်များ မြင်၍ တစ်မဂ်တစ်ဖိုလ် ရပြီးပြီလားဟု မေးသင့်သည်။ တပည့်တို့ကလည်း ဟုတ်ပြီထင်ပြီး ရှုပွားနေကြသည်။ အထင်ရုပ်နာမ် ဖြစ်နေသည်ကို မသိကြပေ။ ကျောင်းစာတက်သလို မြန်မြန်ကျက်၊ မြန်မြန်တက်ချင် နေကြသည်။ ဘာဝနာပွားမှု လုံးဝ မပါရှိပါ။ ဘာဝနာဟူသည် အမှန်မြင်ရသော ရုပ်နာမ်တို့အပေါ်၌

သံသရာက စွဲလာခဲ့သော နိစ္စစွဲ၊ အတ္တစွဲ၊ သုခစွဲများကို ကျွင်းသွားအောင် ကြိမ်ဖန်များစွာ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ လက္ခဏာအားဖြင့် ပြန်လည်ကာ အစွဲချွတ်နေခြင်း ဖြစ်သည်။

မဂ်ပိတ်ဖိုလ်ပိတ်တရားများ

ရဟန်းတစ်ပါး ရေးထားသည့်စာအုပ်တစ်အုပ်တွင်

“ခန္ဓာကိုယ် ညှဉ်းဆဲတိုင်းသာ တရားရမယ် ဆိုရင် ငရဲသားတွေ၊ ပြိတ္တာတွေက အရင် တရား ရကြမှာပါ။ ဇွဲနဲ့ ကြာကြာထိုင်နိုင်တိုင်း တရား ရကြမယ် ဆိုရင် မိုးအလင်း ထိုင်ပြီး ကစားတဲ့ ဖဲသမားတွေက အရင် တရား ရကြမှာပါ။”

ဟု ဖော်ပြပါရှိသည်။

အထက်ပါစာတွင် ငရဲသားနှင့် ပြိတ္တာတို့သည် ငရဲပြည်၊ ပြိတ္တာပြည်ကို တရားသွားကျင့်နေကြခြင်း မဟုတ်ပါ။ ထိုငရဲနှင့် ပြိတ္တာတို့၏ နာမ်ခန္ဓာတည်မှုတွင် တရားကျင့်နိုင်သည့် ကုသိုလ် စေတသိက်များ မရှိသည်ကိုလည်း ထည့်မတွက်ပါ။ မြတ်စွာ ဘုရားရှင်က ငရဲပြည်မှာ တရားရနိုင်သည်ဟုလည်း ဟောထားခြင်း မရှိပါ။ ဖဲသမားများကလည်း တရားကျင့်နေခြင်း မဟုတ်ပဲ ဖဲကစားနေခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုငရဲ၊ ပြိတ္တာနှင့် ဖဲသမားတို့သည် တရားမရကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ထိုကဲ့သို့သော ဆရာမျိုးသည် ဤကဲ့သို့ သေးငယ်သည့် မမှားသင့်သော အချက်များကိုပင် မှားမှားယွင်းယွင်း ဟောပြော ရေးသားနေလျှင် အလွန် သိမ်မွေ့နက်နဲသည့် ဝိပဿနာတရား ဆိုသော် ပို၍ပင် မှားယွင်းတော့မည်။ သူတပါးအား အပြစ်

ပြောခြင်းထက် မိမိကိုယ်ကို မိုက်မဲရာ ကျနေသည်ကို မသိတော့ပါ။
 တရားမတွေ့မြင်ထားသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဓလေ့ပင် ဖြစ်သည်။ ထိုသို့
 မိုက်မဲစွာ ရေးသားခြင်းသည် မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာ ပျက်စီးရာ
 ပျက်စီးကြောင်း ဖန်တီးလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ စာပေပရိယတ္တိနှင့်
 အကျွမ်းဝင် မရှိကြသော ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့ နားလည်မှု
 လွဲစေ၍ မဂ်ပိတ်ဖိုလ်ပိတ် ဖြစ်စေကာ အပါယ်လေးပါးသို့
 တွန်းပို့လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

အချို့သော တပည့်များကလည်း ပုထုဇဉ်အရူးများဖြစ်သဖြင့်
 လောကီရေးရာတွင် အရူးထရုံတင်မက ဝိပဿနာနယ်ပယ်၌လည်း
 အရူးထနေကြသည်။ ဆရာကလည်း ရမ်းပြီး ရူး၍ တပည့်ကလည်း
 မှန်းပြီးရူးနေကြသည်။ တရားရူး၊ ဉာဏ်ရူး၊ သောတာပန်ရူးရုံ တင်မက
 ရဟန္တာထိအောင် အဆင့်မြင့်၍ ရူးနေကြသည်။ စစ်မှန်သော
 ဝိပဿနာတရားတော်ကြီး ပျက်စီးလာတော့မည့်နိမိတ် ဖြစ်သည်။
 ပုထုဇဉ် သမုတ်သော အရိယာများ ပေါ်ပေါက်နေကြပြီ ဖြစ်သည်။

သီလဝိသုဒ္ဓိ လူတို့ ဖြည့်ကျင့်စရာလိုမလို

အရိယာ အမည်ရှိ ငါးမျှားနေသော တံငါသည်အား မြတ်စွာ
 ဘုရားရှင် တရားဟောသောအခါ သောတာပန် တည်သွားသည်။
 ထို့ကြောင့် သီလဆောက်တည်မှု မရှိပဲ အကုသိုလ်အမှု ပြုနေသော
 တံငါသည်သည်ပင်လျှင် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌တည်မှု အထောက်
 အထား ရှိသဖြင့် လူပုဂ္ဂိုလ်များ သီလ ဖြည့်ကျင့်စရာ မလိုဟု
 ရဟန်းတစ်ပါး ဟောပြောထားသည်ကို စာရေးသူကိုယ်တိုင် တရား
 ဓာတ်ပြားမှ နာကြားရသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ချွတ်လျှင် ကျွတ်တမ်းဝင်မည့် ဗုဒ္ဓသာဝကတို့အား သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ဖြင့် ကြိုတင်၍ သိရှိထားပြီး ဖြစ်သည်။ ကျွတ်သင့် ကျွတ်ထိုက်သည့် အတိတ်ပါရမီ ပြည့်စုံမှုကို မြတ်စွာဘုရား သိရှိထားပြီးဖြစ်သည် ကိုလည်း ထောက်ရှုရမည်။ ထိုတံငါသည်က မပင့်ဖိတ်ပဲ မြတ်စွာ ဘုရားရှင် ကိုယ်တိုင် ကြွရောက် တရားဟောရသည်မှာလည်း အလွန်ထူးသော အကြောင်းတစ်ရပ် ဖြစ်သည်ကိုလည်း တွက်ဆ ရမည်။ ဤကဲ့သို့မတွက်ဆပဲ ပစ္စုပ္ပန်ငါးမျှားမှု တစ်ခုတည်းကိုသာ ထောက်ပြသဖြင့် ထိုဟောပြောသူမှာ ဉာဏ်အမြော်အမြင် အလွန် နည်းနေသည်မှာ ထင်ရှားနေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် တံငါသည်ပေါင်း မြောက်မြားစွာ ရှိပါလျက် ဤအရိယာ အမည် ရှိသော တံငါသည်ကိုမှ ရွေး၍ ဟောကြားခြင်းသည် ထူးသော အကြောင်း ဖြစ်နေသည်ကို ထောက်ဆရမည်။ ဘုရားဟော ဒေသနာများ၌ လူပုဂ္ဂိုလ်များ၊ သီလ ဖြည့်ကျင့်စရာ မလိုဟု မဟောထားပါ။ ရတနာသုံးပါး အကြွင်းမဲ့ ကြည်ညိုခြင်းနှင့် အရိယာတို့ မြတ်နိုးအပ်သော ငါးပါးသီလလုံလျှင် သောတာပန် ဖြစ်သည်ဟုသာ ဘုရားရှင်ဟောကြားမှု ရှိပါသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင် တရားဟောခြင်းနှင့် သာဝကများတရားဟောခြင်းတို့၌ ဂုဏ်ဟိတ်ချင်း ခြားနားသကဲ့သို့ ဘုရားရှင်ကို ဖူးတွေ့ရမှုနှင့် သာဝကတစ်ပါးကို ဖူးတွေ့ရမှုလည်း ဂုဏ်ထူးချင်း ခြားနားသည်။ “ဧဟိ ဘိက္ခု” ဟု မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ခေါ်ဆိုခြင်းခံရသော လူဝတ်ကြောင်သည် ရဟန်းအသွင်သို့ ချက်ချင်း ပြောင်းလဲသွားသည်။ ရှင်သာရိပုတြာ သည်ပင် လူဝတ်ကြောင်တစ်ယောက်အား “ဧဟိ ဘိက္ခု” ဟု

ခေါ်ဆိုနိုင်ခြင်း မရှိပါ။ ပညတ်ချင်း တူသော်လည်း ဓာတ်ချင်း မတူသည်ကိုလည်း ထည့်တွက်ရမည်။

ယခုဆိုလျှင် အချို့ ရိပ်သာဝင် ယောဂီတို့မှ တဆင့် ကြားရသည်မှာ ရိပ်သာဝင်၍ တရားအားထုတ်ရင်း အရက် သောက်သည်မှာ အပြစ်မရှိကြောင်း ပြောဆိုလာသည်အထိ ကြားရပါသည်။ သီလပျက်က သမာဓိပျက်သည်။ သမာဓိပျက်က ဝိပဿနာပညာ အဘယ်မှာ ဆိုက်ရောက်ပါမည်နည်း။

**အရပ်သူအရပ်သားများနှင့်သင့်လျော်သော
ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်အကျဉ်း**

ဖန်ခွက်ထဲတွင် ရေထည့်လိုက်ပါ။ ထိုရေကို ရေ၏ သဘာဝဘက်ကနေ၍ အရှိကိုအရှိအတိုင်းရှုလျှင် ထိုရေ၏ သဘော သည် အသက် လိပ်ပြာ မရှိသည့်သဘော၊ ယောက်ျား မိန်းမ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ မရှိသည့် သဘော၊ ကာမအာရုံ မဟုတ်သည့်သဘော၊ သံယောဇဉ် နှောင်ဖွဲ့စရာ မရှိသည့် သဘောတို့ကို သိမြင်နိုင်သည်။ ယင်းသဘောတို့ကိုဉာဏ်မှာပေါ်အောင် ကြိမ်ဖန်များစွာစူးစူးစိုက်စိုက် သုံးသပ်ပါ။

သင်ယောဂီ၏ ခန္ဓာမှာလည်း ရေရှိနေသည်။ နေပူထဲ သွားနေလျှင်လည်း ရေထွက်လာသည်။ ရေရှိသည့် ခန္ဓာဟု ဉာဏ်ဖြင့် မြင်ပါစေ။ ဤကဲ့သို့ မြင်လျှင် ငါပဲ ငါ့ကိုယ်ပဲဟု စွဲယူမှု၊ အသက် လိပ်ပြာ ရှိသည်ဟု စွဲယူမှု၊ အဖေ အမေ သား သမီး စွဲယူမှု၊ ကာမဖြင့် သုံးသပ်မှု၊ မာနဖြင့် ရှုမြင်မှု၊ သံယောဇဉ် နှောင်ဖွဲ့မှု စသော ဒိဋ္ဌိစွဲ၊ တဏှာစွဲများ လုံးပါးပါးလာလိမ့်မည်။ ထိုမြင်လွယ်

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

၁၄၅

သိလ္လယံ အာရုံ ပြုလွယ်သည့် ကမ္မဋ္ဌာန်း တစ်ခုကိုပင် ပေါက်မြောက်အောင် ရှုပါဦး။

ရေသည် ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၊ ထိုရေသည် လောဘ ဒေါသ ကင်းရာအာရုံ ဖြစ်သဖြင့် သမထအာရုံဟု ခေါ်သည်။ ရေ၌ စိတ်ကို မပျံ့လွင့်အောင် စူးစူးစိုက်စိုက် တည်နေခြင်းသည် ဈာန်၊ စိတ်တည်ငြိမ်မှုသည် ခဏိကသမာဓိ၊ သဘောကို သုံးသပ်ခြင်းသည် တရုဏာဝိပဿနာ၊ ငါမရှိကြောင်း ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ မရှိကြောင်း ကြိမ်ဖန်များစွာ သုံးသပ်ပွားများ နေခြင်းသည် ဝိပဿနာဘာဝနာ (လောကီမဂ်)ဖြစ်သည်။

အာပေါဓာတ် တစ်ပါးဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်း ပေါက်မြောက်လျှင် ကျန်သော ဓာတ်တို့ကို အိမ်မှာနေရင်း ပွားနိုင်ပြီ ဖြစ်သည်။ ဓာတ်လေးပါးဖောက်ပြန်မှုဒုက္ခဝေဒနာကို လက်တွေ့ကျော်လွန်နိုင်ရန် အတွက် စာရေးသူ၏ အစားကျွေး တရားပေး (၉)ရက်တရားစခန်း ဖွင့်သည့်အချိန်နှင့်နေရာကို စုံစမ်း၍ ဝင်ရောက်ကျင့်ကြံအားထုတ်ပါ။

ယောဂီအခြေခံသိမှတ်ဖွယ်

အောင်လံဆရာတော်၏ မေတ္တာစာ

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း အရင်းစိုက်၍ သာသနာတော်ကြီး ထားခဲ့ပြီးပြီ။ သံဃာတော်များ ကလည်း ဦးဆောင်ကာ မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမများ ဖြစ်သည့် ပိဋကတ်တော်ကြီးကို မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုထားပြီး၍ ထင်ရှား ရှိနေပြီ။ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့သည် ဘုရားဟော ပါဠိတော်မြန်မာပြန် များကို လေ့လာ ဖတ်ရှုသင့်သည်။ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း သတိပဋ္ဌာန် လေးပါးတွင် တစ်ပါးပါး လက်ကိုင်ထား၍ ပွားများရမည်။ လူ့ဘဝ တွင်သာ ဤအခွင့်အရေးမျိုးရနိုင်သည်။ မိမိကိုယ်ကို နတ်ပြည် ရောက်နိုင်ပြီး အရိယာ နတ်ဗြဟ္မာများနှင့် တွေ့ဆုံနိုင်သည်ဟု အာမခံချက် ရှိမရှိ မေးခွန်းထုတ်ကြည့်ပါ။ သေရာ ညောင်စောင်း၌ ဝေဒနာ ပြင်းထန်စွာ ဖိစီးနှိပ်စက်ခံရမှ နောင်တ မရမိအောင် မိမိကိုယ်ကို မိမိ သတိပေး၍ မသေခင်က ကြိုးစားအားထုတ်ပါ။

စာရေးသူ၏ ဝန်ခံချက်

အကယ်၍ တရားပြဆရာတစ်ဦးသည် ဝိပဿနာယာနိက သက်သက်ဖြင့်

၁။ တရားကျင့်တိုင်း ဣရိယာပုထ်မှ ဒုက္ခဝေဒနာ ပေါ်တိုင်း သည်းခံ စရာ မလိုပဲ အသိဖြင့် ပြင်ပေးရမည်၊ အမှတ်ဖြင့် ပြင်ပေးရမည်ဟု ညွှန်ကြားသော နည်းတို့ဖြင့် မိမိကိုယ်တိုင်လည်း မဂ်ဖိုလ် ဆိုက်ပြီးပြီ၊ သူတပါးကိုလည်း ဤနည်းဖြင့် (၆)လအတွင်း မိမိကဲ့သို့ မဂ်ဖိုလ် ဆိုက်အောင် တရားပြသနိုင်သည်ဟု အာမခံမည်ဆိုလျှင်၊

၂။ တရားကျင့်တိုင်း လေးပါးသော ဣရိယာပုထ်၌ တပါးညောင်းတိုင်း တပါးပြောင်းလျက် ကျင့်သောနည်းဖြင့် မိမိကိုယ်တိုင်လည်း မဂ်ဖိုလ်ဆိုက်ပြီးပြီ၊ သူတပါးကိုလည်း ဤနည်းဖြင့် (၆)လအတွင်း မိမိကဲ့သို့ မဂ်ဖိုလ်ဆိုက်အောင် တရားပြသနိုင်သည်ဟု အာမခံမည်ဆိုလျှင်၊

၃။ စိတ်ဖြစ်တိုင်း အလိုအလျောက် ပါဝင်ပြီးသော ခဏိကသမာဓိဖြင့် မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ကျင့်၍ မဂ်ဖိုလ်ဆိုက်ပြီးပြီ၊ သူတပါးကိုလည်း ဤနည်းဖြင့် (၆)လအတွင်း မိမိကဲ့သို့ မဂ်ဖိုလ်ဆိုက်အောင် တရားပြသနိုင်သည်ဟု အာမခံမည်ဆိုလျှင်၊

၄။ တရားထိုင်နေစဉ် ဓာတ်လေးပါး ဒုက္ခကြောင့် ဆင်းရဲသဖြင့် သမာဓိပျက်ကာ တရားမရနိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် ဒုက္ခဝေဒနာ ပေါ်တိုင်း ဣရိယာပုထ်ကို ပြုပြင်ပေးရမည်။ ဤကျင့်စဉ်မျိုးဖြင့် မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ကျင့်၍ မဂ်ဖိုလ်ဆိုက်ပြီးပြီ၊ သူတပါးကိုလည်း ဤနည်းဖြင့် (၆)လအတွင်း မိမိကဲ့သို့ မဂ်ဖိုလ်ဆိုက်အောင် တရားပြသနိုင်သည်ဟု အာမခံမည်ဆိုလျှင်

ထိုဆရာအား (ရဟန်းဖြစ်စေ၊ သာမဏေဖြစ်စေ၊ ရသေ့ ဖြစ်စေ၊ သီလရှင်ဖြစ်စေ) စာရေးသူ သီတင်းသုံးနေထိုင်သော အောင်လံမြို့ တိုက်ခွဲအမှတ်(၃၂) သဲအင်းဂူဝိပဿနာဓမ္မရိပ်သာအား အပြီးအပြတ် လှူဒါန်းပါမည်ဟု ဝန်ခံကတိပြုပါသည်။

၁၄၈

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

ဒီဇင်ဘာလဆန်း

မည်သူမဆို ---

- သေခြင်းဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်လိုလျှင်
- အရိုးစု အစရှိသဖြင့် သညာပေး၍ ပွားစရာ မလိုပဲ
(၃၂)ကောဋ္ဌာသကမ္မဋ္ဌာန်းနိမိတ် မြင်လိုလျှင်
- ပရိယတ် စာအရှိနှင့် ပဋိပတ် ခန္ဓာအသိ ကိုက်ညီ၍
သိလိုလျှင်
- ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် လက်တွေ့ ပြတ်လိုလျှင် (လူ့ဘုံနှင့် ဒုဂ္ဂတိဘုံ
ဆက်စပ်မည့် ဝါနတဏှာ ဖြတ်လိုလျှင်)

သဒ္ဓါဆန္ဒ ပြည့်ဝစွာဖြင့် ခံယူကျင့်သုံးပါက စာရေးသူ၏ (၉)ရက်
တရားစခန်း တစ်ကြိမ်တည်းနှင့် အောင်မြင်နိုင်ပါသည်။ အရိုးစု
ကမ္မဋ္ဌာန်း ၇၀% နှင့် ဒုက္ခဝေဒနာမှ ဒေါသချုပ်ကြောင်း (ဝေဒနာမှ
တဏှာခွာခြင်း) ရာနှုန်းပြည့် အောင်မြင်ပါသည်။ လက်တွေ့
ကျင့်ကြံအားထုတ်လိုသောသူတို့သည် အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း
ဆက်သွယ်နိုင်ပါသည်။

အသျှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

တိုက်ခွဲအမှတ်(၃၂)၊ သဲအင်းဂူဝိပဿနာဓမ္မရိပ်သာ
စက်ရုံရပ်ကွက်၊ အောင်လံမြို့။

ဖုန်း ၀၆၉-၂၁၈၄၂၊ ၀၉-၅၃-၃၀၃၁၀

Email: theinngu32@gmail.com

Website: www.theinngu32.org

ယောဂီအဖြစ်သိမှတ်ဖွယ်

အရှင်စန္ဒိမာ(အောင်လံ)

၁၄၉

တရားစခန်းစုံစမ်းရန်---

ရန်ကုန်

၁။ ဗိုလ်မှူးကြီးထိန်ဝင်း(ငြိမ်း)	၀၁-၂၄၀၁၉၄
၂။ ဦးသန့်ဇင်	၀၁-၅၄၆၆၇၀၊ ၀၉-၉၉-၇၀၅၂၄
၃။ ဦးအေးကို	၀၁-၅၇၂၉၇၂၊ ၀၉-၅၁-၁၈၀၃၇
၄။ ဦးဝင်းတင်	၀၁-၆၃၅၁၆၂

ပြည်

၅။ ဦးကျော်မိုး	၀၅၃-၂၂၇၄၅

မန္တလေး

၆။ ဦးသန့်လွင် (ခ) ဦးလုံးလုံး	၀၉-၂၀-၁၁၅၂၁
၇။ ဦးစိုးမြင့်၊ ဒေါ်ကြင်ငွေ (ဆည်မြောင်း)	
၈။ ဒေါ်စုစု (အောင်တံခွန်သင်္ကန်းတိုက်)	၀၂-၃၃၄၇၇၊
	၀၉-၂၀-၁၀၃၄၁

ပဲခူး

၉။ ဦးအောင်ဆန်းဝင်း	၀၉-၅၀-၇၀၃၂၆

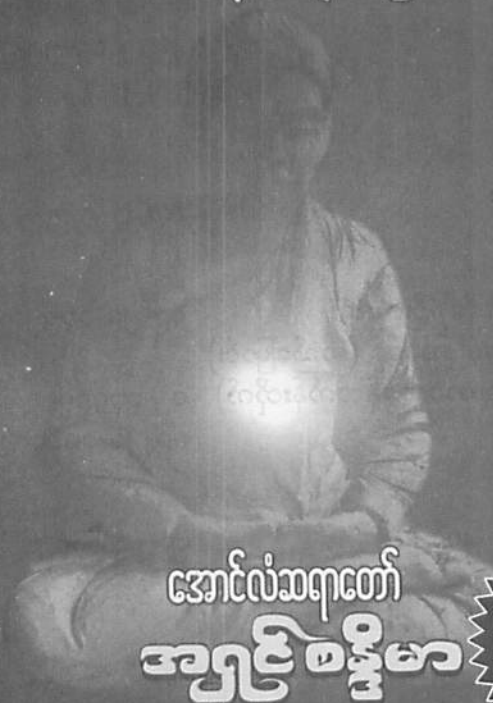

သဲအင်း

ဗွဲတင်း

အပြုလင်း

(၉)ရက်စခန်း နိဗ္ဗာန်လမ်း
တရားကျင့်ခဉ်

အောင်လံသရာတော်
အပြင်စန္ဒီမာ

တိုက်ခွဲ အမှတ် (၃၂)

2007 GRAPHIC DESIGN : KYAN HINN MOON

သာသနာနှစ် - ၂၅၄၉

ကောသလက္ခရာ - ၁၃၆၇

မိမိတို့အတွက်အသုံးပြုရန်

သံအင်း

ဗွဲ့တင်း

အပြုလင်း

သောတာပတ္တိမဂ္ဂ

ရူပယ်

အရှင်

ကျင့်စဉ် အရူဉာဏ် မဂ်ကူးပုံ

တိုက်ခွဲအမှတ်(၃၅)

သဲအင်းဂူ ဝိပဿနာ

အရှင် ခန္ဓိမာ
(အောင်လံ)

2005. GRAPHIC DESIGN : KYAW MINN MOUNG

ထွက်နေပြီ

